כ"ב אדר ב תשמ"ו 2.4.1986 מיספר 2535 שנה 50 המחיר 2.30 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

תוכנית הרוטציה המתגבשת בצמרת העבודה:

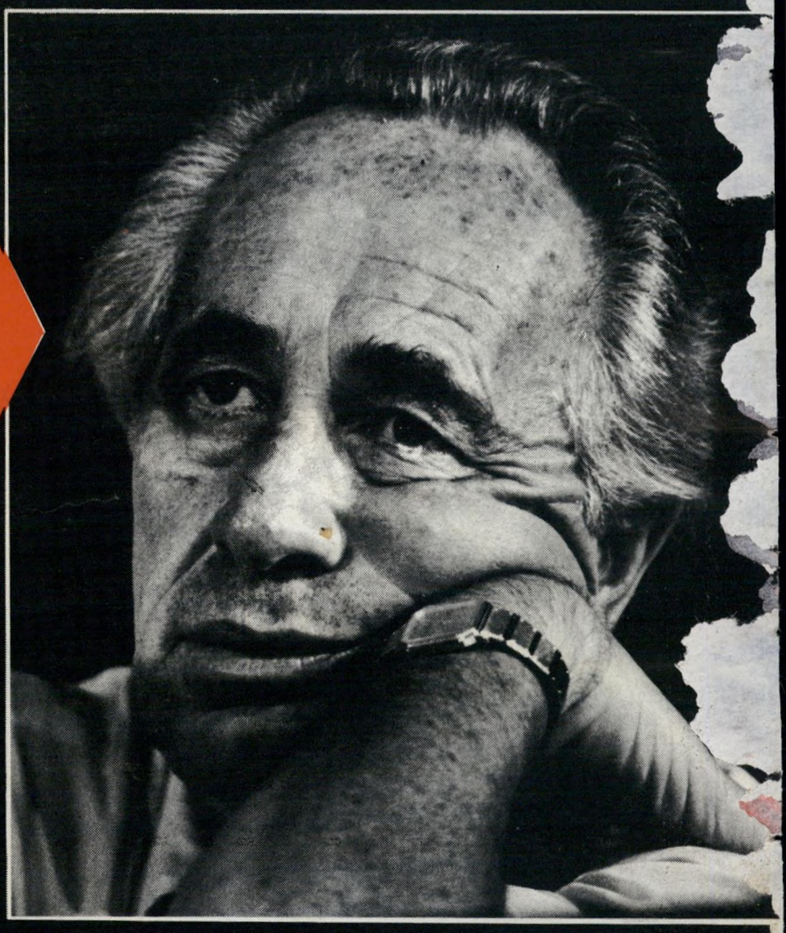

פרס
סגן ראש־הממשלה ושר־בלי־תיק

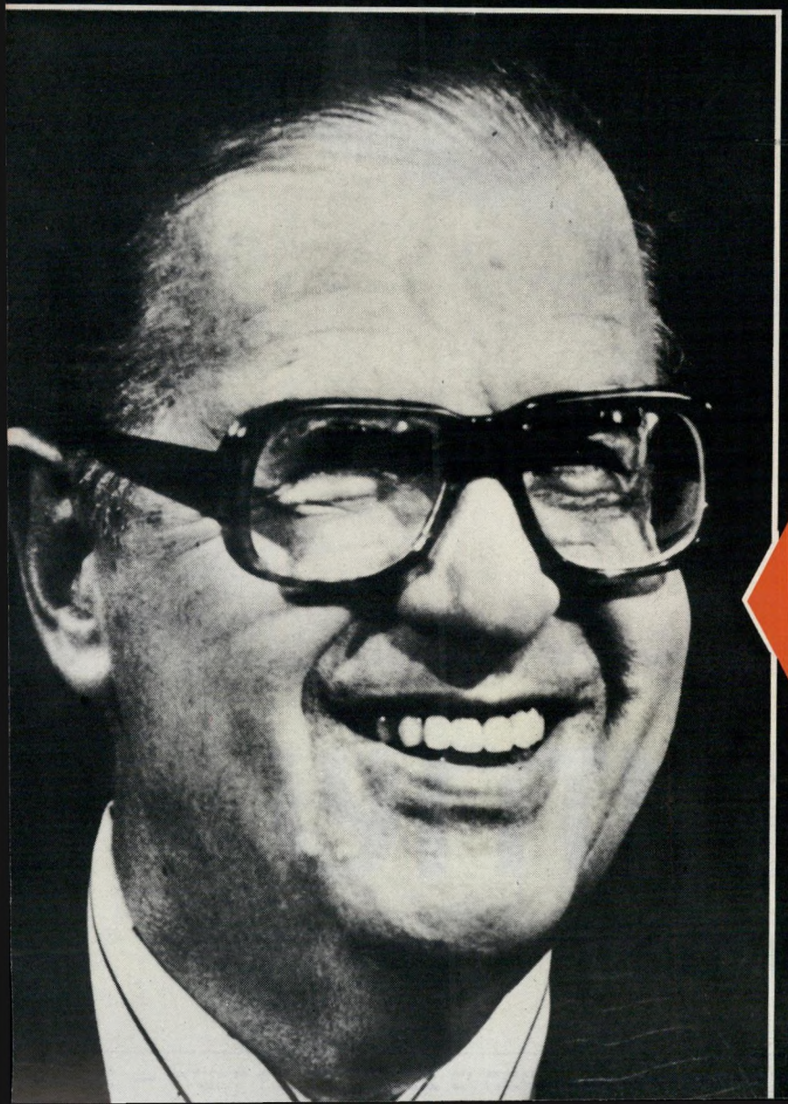

אבן
שר־החוץ

שרתון חזקה

תערובת וירג׳יניה מעולה

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

אדמון

מכתבים

נא להסביר

על ביקור אורי אבנרי בירדן ובמצ־ריים (העולם הזה 12.3.86 ואילך).

ציפיתי בכליון־עיניים לגליונות העולם הזה, לאור הדיווח הצפוי של אורי אבנרי על ביקורו בירדן ובמצריים. שני הביקורים היו מיבצע עיתונאי ראוי לציון. אולם צפייתי לא התייחסה רק למימד זה, אלא לצורה בה יישב אבנרי את האירועים בשתי הארצות עם ההשקפות שהוא מטיף להן.

במצריים אירע נסיון הפיכה. במדינה סמ־כותית, שהמישטרה היא בסיס כוחה העיקרי, מה פירושה של מרידת כל מישטרת־הביטחון? משמע שמישטרו של חוסני מובארכ על קרן הצבי וכן השלום וכל הבניין שנבנה עליו.

באשר לירדן, מכחיש אורי אבנרי את טענת הדוברים הירדניים כי גורש מהמדינה. אולי לא גורש, אלא נתבקש לעזוב. ההבדל הוא במינוח, אך המשמעות דומה. אם שילטונות ירדן אינם יכולים להרשות לעצמם, מטעמי פנים, ביקור עיתונאי ישראלי (אפילו בדרכון גרמני), מי מבטיח שהם יוכלו להרשות לעצמם צעד בעל משמעות כלפי ישראל?

אשמח לקבל הסברים.

אלי ענתבי, פתח־תיקווה

● *אורי אבנרי יתייחס לדברים במאמריו הבאים*

● ● ●

הצד השני של המטבע

על ביקורו של אורי אבנרי בעקבה (העולם הזה 26.3.86).

אני סבור ששלום עם שכנינו הוא עניין של חיים ומוות עבורנו. אבל אני תמיד חשבתי שהשלום הזה צריך להיות דו־סטרי.

ולכן גם לא יכולתי להבין את התנהגותו של אנוור אל־סאדאת בנושא ימית. זה לא שפיקפקתי לרגע כי ימית שייכת למצרים. אבל לא הבנתי מה איכפת לאל־סאדאת, בתנאי שלום־אמת, שכמה אלפי יהודים יחיו להם תחת ריבונות מצרית בעיר המצרית ימית?

כל ההקדמה הזאת נובעת מן ההערה של אורי אבנרי, כרוח שלו על הביקור בעקבה, בו הזכיר את הסכם פייצל־וייצמן וקבע, בזו הלשון "נחתם ביניהם הסכם שלא יצא לפועל. ייתכן כי אחרת (ו"א, לוא כן יצא ההסכם לפועל), היתה כיום אילת חלק מעקבה".

סליחה, מר אבנרי, אולי ייתכן כי אחרת היתה כיום עקבה חלק מאילת?

נא לזכור: לכל מטבע יש שני צדדים.

שלמה ברגר, תל־אביב

● ● ●

תאונה צפונית

עוד קורא המבקש להתבטא (העולם הזה 19.3.86 ואילך).

זה פשוט מתבקש. אם לקוראים מכל רוחות השמיים מותר להתבטא מעל דפי העולם הזה על בעיותיהם האישיות, החל מבעל התלונה המיזרחית (על מי שמרכיבים על יוצאי עדות־המיזרח), דרך בעל התבונה המערבית (שגילה את עדיפותה של אמריקה על ישראל) ועד בעל התכונה הדרומית (השמח בחלקו), הרי אני, איש הצפון הצפוני, לא אתן שיקופח חלקי.

יש רק בעיה אחת: על מה לכתוב למערכת? אין לי תלונה מיוחדת; אין לי תבונה מיוחדת; אין לי תכונה מיוחדת.

זה פנצ'ר די רציני. מה לעשות?

אלי קפלן, מטולה

● ●

טלה גיבח וקורא גונח

עוד על העברית של העולם הזה (העולם הזה 5.3.86 ואילך).

כל עוד ילדיי היו בבית, יכולתי לעיין ב־(מילון) אבן־שושן הגדול, מתוך תיקווה לפענח את משמעותן של כל מיני מילים משונות המשתרבבות מדי פעם לעמודי העולם הזה, והנשמעות כאילו אין הן מן העולם הזה כלל.

אבל עכשיו, שילדיי נישאו, ולקחו איתם את המילונים, אני אובד עצות. אפילו שכניי המ־לומדים (אם כי אין להם מילונים משלהם) לא יכלו להסביר לי מה זאת הגבחת שבן מזל טלה מקבל, לפי ההורוסקופ האחרון (העולם הזה 26.3.86). בגיל מבוגר יותר.

אהרון פבר, תל־אביב

● *כך מגדיר המילון את המילה גבחת: קרחת על הראש, לצד הפנים (וגם: הצד החלק באריג).*

כתבת השער הקידמי:

תרגיל אבן

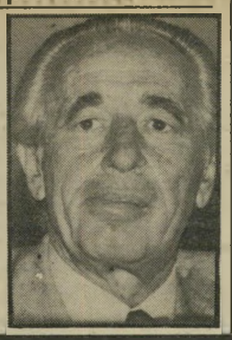

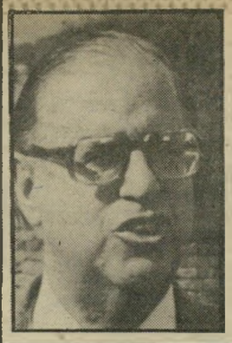

עוד תסריט סוליטי: אחרי ביצוע הרוטציה ויותר שימעון פרס על תיק־החוץ, לטובת אבא אבן (ב־תצלום משמאל), כדי להתפנות לשמירה על המיפ־לגה, שלא יגנוב לו אותה יצחק רבין.

5

כתבת השער האחורי:

„נבזה ושפל!"

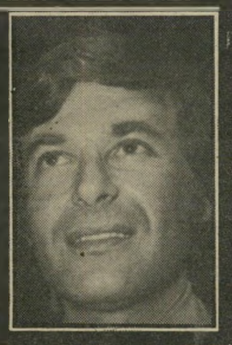

דן כנר שעל המירקע הוא בולו מתיקות וחביבות. בחיים, טוע־נת מעריצתו לשעבר מירי טל (בתצלום משמאל), הוא שונה לגמרי: „נבל, ש־תקף אותי בפראות וניסה לחנוק אותי!"

38

לפיד ליברלי

יוסף („טומי") לפיד, שמונה כמזכ"ל ה־מיפלגה הליברלית החדשה, אינו מבין מדוע מופתעים הכל. לדעתו, אין הוא נץ כה גדול, כפי שסבורים. הוא עושה חשבון־נפש על יחסו ל־פוליטיקה, היותו בעל מנ־יות ב„מעריב" ותקופת מנכ"לותו ברשות־השידור.

6

שערוריית סולל בונה:

זולל ושותה

מנהלי הקונצרן הכושל הגישו חשבונות ענ־קיים על ארוחות רבות־משתתפים במיסע־דות, והמבקר הפנימי יאב קריב הקפיד להסתיר את העובדות האלה מעין רואה.

18

דף חדש

רומאן שלא הושלם: א"ב יהושע מת־מודד עם מוצאו הספרדי ועם המחיר הנפשי ששילם בתהליך ההתאשכנ־זות ● „תפילה בורסת": עוד היא מתפללת בקדם־אירוויזיון, וכבר היא קורסת, בריסה בין שיניה ● סטריפטיז: סינחס שדה מתפשט.

28

עדיה והסמים

עדיה מאירצ'ק ה־יסהפיה (בתצלום) נעצרה השבוע ב־אילת, בחשד של סחר בסמים. למני שלוש שנים התפרסמה בגלל הרומאן שלה עם דן בן־אמוץ בן ה־60, שהא־שים אותה בפחטנות. סיפור עלייתה ונפילתה של דוגמנית־הצמרת.

36

יומן אמריקאי

אורי אבנרי מדווח על מסע מאראתוני בן תישעה ימים בארצות־הברית. עם 50 הר־צאות בפורומים החשובים ביותר. עיתוני ישראל לא הזכירו זאת אף במילה.

8

פינת הקמצן

איפה אפשר לקבל מה בהנחה, מבלי לשחוק יותר מדי את הסוליות, ומדוע אמבטיות ואסלות כחול־לבן (בצבע לבן בלבד) יקרות הרבה יותר מאחיותיהן המיובאות מחו"ל.

21

שיא העירום

שריל הארטלי, אלופת העולם ב־עירום, הופיעה כבר 3744 פעמים בהצגה „הו, כלכותה" היא מספ־רת כיצד הגיעה לתפקידה מבית אמריקאי שמרני, ו־איך הסמיקה בפעם הראשונה על הבימה.

34

לילות ישראל בפורים

מי שלא הוזמן למסיבת פורים של זאב („שמן") הלפרין, התבייש להו־דות בכך. אבל בכל זאת, היו שם רק 5000 איש (בתצלום: גם השחקנית עופרה יקה).

22

לידה נוראה

היא יודעת שהילד יהיה בעל מום. לפניה עומדת הברירה גורלית: להמשיך בהריון וללדת — או להפסיק את ההריון, תוך סיכון עצמי.

14

רחל המרחלת מדווחת:

עיסקי הספרים ה־מסתעפים של **אור־נה גאון** ● עוד בעל צעיר נפרד מ**רחל רביד**. הפעם: **אייל ברטונוב** ● מדוע נפרד **דן שילון** מ־אשתו **שרי**? ● **מני חם גולן** קנה סוף־סוף ל**רחל**, אשתו, צמיד זהב ויהלומים ● אוזן הנירוסטה של האדריכלית **דורה גת** – ממש כמו האוזן של **רותי גלזר** ● מדוע התקפל **ניסים אלוני** ונפל על **אריאלה וידזר**? ● רופאת השיניים **ורה עופרי** חוגגת את הגט, והעיתונאי **דן עופרי** יחוג את לידת תינוקו עם העיתונאית **ריקי כהן**.

40

ראגבי בקיבוץ

„ראגבי הוא מישחק חוליגאני שמ־שחקים אותו ג'נטלמנים." מסביר אחד מחסידיו השרו־פים. עכשיו משחקים אותו גם קיבוצניקים.

26

אוסקר מיקרי

בראיון מיוחד ל„העולם הזה" מגלה השחקן ויליאם הארט כי התפקיד ש־הביא לו את האוסקר נפל לידיו ממש לגמרי במיקרה.

24

העולם הבא

יישקל מחדש מינויו של אלוף (מיל') דויד עברי כמנכ"ל מישרד־הביטחון, אחרי שנתברר כי מ־עולם לא שירת בש"ס או באחת מישיבותיה.

42

המדורים הקבועים:

מיכתבים	חיים. אבל לא נובחים	3
איגרת־העזרך	שאילתה אחת בכנסת	4
במזיעה	קומדיה בקו המוות	5
תשקיף	צ'יץ' שוכר שרירים	10
מה הם אומרים	כשאין מה שרצוי מתפשרים על המצוי"	11
אנשים	התדמית החדשה של רחלי חיים והתקליט החדש של שולה חן	12
יומן אישי	תזכיר לבן־גוריון	17
גם זה וגם זה	ציונות באמבטיה	21
לילות ישראל	ואחד התפחש לאשתו של הרצל	22
קולנוע	קפוץ־לי ארובי	25
דף חדש	הכבש האוהב והזאב המזמר	28
תשבצופן	נתן בחצי חינם ולא מת מזה (2 אותיות)	30
שידור	שינוי מין ברדיו	31
הורוסקופ	מהו הקו שעל ידך	33
רחל המרחלת	עגיל מניורוסטה וענק זהב משובץ יהלומים	40
העולם הבא	ילדי מבחנה: שבירים במיוחד	42

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4־03. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שגיו ♦ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלם המערכת: ציון צפריר ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" ♦ הפצה: „גד"

קו ישר

רק השבוע הגיע לידי הפרוטוקול של ישיבת־הכנסת מיום 12 במארס. שבה התקיים דיון על נסיעתי לירדן.

מסתבר שגם בפרשה זו נוצר שיתוף־פעולה מלא בין הקיצוניים הישראליים והקיצוניים הערביים. שהמציאו את הבדותה על המשא־ומתן החשאי שניהלתי, כביכול, בירדן בשליחות ראש־הממשלה, שימעון פרס. גם רק"ח הפיצה בדותה זו. ציר התחיה־רק"ח־דמשק מתפקד כהלכה.

להלן הנוסח המלא של הפרוטוקול:

גרשון שפט (התחיה־צומת), שאילתה לשר־הפנים: השאלה נוגעת לנסיעתו של אורי אבנרי לירדן. אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

(א) האם יצא אורי אבנרי לירדן באישור ראש־הממשלה או באישורך ובתמיכתך?

(ב) אם כן — על סמך מה ניתן לו האישור?

(ג) אם לא — האם יועמד אורי אבנרי לדין, בגין כניסה ומיפגשים עם אויבים?

שר־הפנים י"ח פרץ: מר אורי אבנרי, עורך העולם הזה, הגיש בקשה לראש־הממשלה, שבה הוא מבקש שתאושר יציאתו לרכת־עמון, על־מנת לקיים ראיון שהובטח לו, כדבריו, עם המלך.

בסעיף 5 לתקנות שעת חירום (יציאה לחוץ־לארץ), התש"ט־1948, נאמר: „לא ייצא אדם לאחת הארצות המפורטות בסעיף 2(א) לחוק מניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד־1954, אלא בהיתר משר־הפנים." אשר על־כן הופנתה אליי הבקשה מלישכת ראש־הממשלה להמשך הטיפול.

היתר־היציאה ניתן לאחר התייעצות בין ראש־הממשלה, שר־החוץ, שר־הביטחון והיועץ המשפטי לממשלה, ובהמלצתם. מובן שלאחר הסכמת ארבעת הגורמים המרכזיים במדינה בתחום זה, ולאחר המלצתם, לא היתה לי עילה לסירוב הבקשה.

גרשון שפט (התחיה־צומת): השאלה הנוספת היא: האם אתה מוכן לאשר או להכחיש: האם אורי אבנרי היה אולי שליח לאיזה משא־ומתן סודי, שאנחנו איננו יודעים עליו?

האם אין סכנה שהידברות עם גורמי אש"ף בירדן — וכידוע אורי אבנרי כבר נפגש איתם בנסיבות אחרות ובמקומות אחרים — והפעם מטעם ראש־הממשלה, תביא גם גורמים אחרים לדיעה שאנחנו מוכנים לנהל משא־ומתן עם אש"ף? ואיזה טענות יהיו לנו כלפי גורמים אחרים אשר יעשו זאת, כשאנחנו בעצמנו אולי נותנים יד לדברים כגון אלה?

ח"כ אמנון לין (מערך): בעיקבות האירוע עם אורי אבנרי התפרסם שהוא נושא דרכון גרמני.

האם כאשר הוא יצא וביקש רשיון לראיון עם המלך, הוא דיווח למישרד־הפנים שהוא יתקבל ברכת־עמון, בנסיעתו ממצריים לרכת־עמון, על סמך דרכון גרמני?

על כל פנים, המידע שהתפרסם מרכת־עמון היה שהוא היטיבה את השילטונות בדרכון גרמני. והציג את עצמו כיתונאי בעל דרכון גרמני.

שר־הפנים י"ח פרץ: איננו יודע אם זה נכון. ואני אבקש אינפורמציה.

ח"כ אמנון לין: אמרת שהוא ביקש מראש־הממשלה, משר־הביטחון ומשר־החוץ אישור לנסיעה לצורך ראיון עם המלך. בהסתמך על

افنيري من عمان
نقل اجواء متشائمة

■ قال الصحافي الاسرائيلي يوري افنيري عقب عودته من عمان قبل اسبوع، ان زيارته للاردن التي استغرقت اسبوعاً تركت لديه انطباعاً بالتشاؤم حيال احتمالات السلام في الشرق الأوسط. وذكر انه قابل عدداً كبيراً من المسؤولين الاردنيين والفلسطينيين، ولكنه لم يلتق الملك حسين.

הביקור בביטאון אש"ף*
באופן עקרוני: תופעה חיובית

שר־הפנים פרץ
„אבל לאלוקים פיתרונים!"

הבטחה שניתנה לו מטעם המלך לנהל איתו שיחה וראיון.

האם ידוע לך, כבוד שר־הפנים, אם הוא קיבל גם שליחות שהיא שליחות מדינית מטעם הממשלה, לנהל שיחות עם המלך?

מתתיהו פלד (הרשימה המתקדמת לשלום): אני מבקש לשאול את שר־הפנים אם אין הוא חושב שזאת תופעה חיובית באופן עקרוני שמדינות ערביות, גם כאשר אין להן קשרים דיפלומטיים עם ישראל, מוכנות לאפשר לאזרחים ישראלים לבוא לבקר, כתיירים או כיתונאים, כפי שהדבר נעשה כבר מיספר שנים במארוקו, לדוגמה, שמקבלת תיירים ואורחים מישראל בקנה־מידה רחב, וכפי שכנראה מסתמנת התופעה גם במדינות ערביות אחרות, והדוגמה האחרונה היא בירדן.

האם אין שר־הפנים חושב שבאופן עקרוני יש לישראל עניין לעודד תופעה כזאת, ולא להערים מיכשולים על דרכם של ישראלים היכולים למצוא דרך לבקר בארצות ערביות?

שר־הפנים י"ח פרץ: לשאלתו הראשונה של חבר־הכנסת שפט, אם אני יודע מה היה בליבו ומה היה ברעתו — זה עניין של נבואות. כבר נאמר בתלמוד, שמאז חורבן הבית ניתנה נבואה אתה יודע למי. אין לי נבואה.

באשר לשיקולים הביטחוניים והמדיניים — אם לומר לך את האמת, קטונתי מלקבוע בנושאים של שיקולים מדיניים וביטחוניים. אני לא האיש לזה, אינני מיומן לכך, אינני מוסמך לכך. אבל כאשר הגורמים שמוסמכים לכך, גם לענייני־ביטחון, גם לענייני מדיניות, גם לענייני משלה, גם לענייני מישפט, קובעים וממליצים שייצא — מי אני שאבוא ואומר שמשיקולים מדיניים וביטחוניים אני אוסר את יציאתו?

גאולה כהן (התחיה־צומת): מה זה, מי אתה? אתה שר־הפנים!

היו"ר ד' בן־מאיר: חברת־הכנסת גאולה כהן, נא לא להפריע!

שר־הפנים י"ח פרץ: אני שר־הפנים...

גאולה כהן (התחיה־צומת): (לא נקלט.)

עבד־אלוהאב דראושה (המערך): (לא נקלט.)

היו"ר ד' בן־מאיר: חברת־הכנסת גאולה כהן וגם אתה. חבר־הכנסת דראושה: אני מבקש לא להפריע!

חיים רמון (המערך): מה עם שמירה? גם שמיר שמע.

גאולה כהן (התחיה־צומת): (לא נקלט.)

היו"ר ד' בן־מאיר: רבותיי, אם אתם שואלים שאלות, תחכו גם לתשובות. חברת־הכנסת גאולה כהן, אני צריך לקרוא אותך לסדר? תני לו לענות!

שר־הפנים י"ח פרץ: ברשותך, רק תשובה קצרה לגאולה כהן: אני מסכים עם חברת־הכנסת גאולה כהן שאני שר־הפנים. אני באמת שר־הפנים, לא שר־ביטחון, לא שר־החוץ, לא יועץ מישפטי ולא ראש־ממשלה.

בשיקולים האלה יש גורמים שמוסמכים לקבוע. אני לא מוסמך לקבוע, ואם אני מקבל המלצה מארבעת הגורמים, שהם הגורמים העיקריים והאחראים לנושאים האלה במדינה, אני לא סבור שזה יהיה הגון מצדי לבוא ולומר: משיקולים מדיניים־ביטחוניים אני מתנגד.

ביחס לדברים של חבר־הכנסת אמנון לין, אם הוא הצטייר בדרכון גרמני או ישראלי: לא ידוע לי, אני מוכן לבדוק את הדבר, לערכן אותך ולהשיב לך תשובה. אני לא יודע איזה דרכון באמת היה לו.

שבח וייס (המערך): (לא נקלט.)

שר־הפנים י"ח פרץ: בסדר. הוא שאל אינפורמציה שאינה בידי. לא ידוע לי איזה דרכון היה לו. בשאילתה לא נשאלתי. אם הייתי נשאל איזה דרכון, הייתי בודק. לא בדקתי את זה.

האם הוא קיבל שליחות מדינית מטעם הממשלה לנהל שיחות עם המלך? — עד כמה שאני מעודכן — לא, אבל לאלוקים פיתרונים.

לחברי־הכנסת פלד, אם זה לא חיובי שמדינות ערביות מזמינות יהודים: יכול להיות שזה חיובי, יכול להיות שזה לא חיובי, אבל יש חוק: מיפגש עם מדינת־אוייב או עם אנשים ששייכים לסקטור שנקרא אוייב אסור על־פי חוק, דעתי אישית לא מעלה ולא מורידה. יש חוק, והחוק קובע.

היו"ר ד' בן־מאיר: תודה רבה.

גרשון שפט (התחיה־צומת): ארוני היושב־ראש, יש לי שאלה אחת.

היו"ר ד' בן־מאיר: לא, אי־אפשר, אני מצטער.

גרשון שפט (התחיה־צומת): ראש־הממשלה...

היו"ר ד' בן־מאיר: נכון, וראש־הממשלה התיר לשר־הפנים לענות את התשובה.

*השבועון **אל־יום אל־סאבע**. הכותרת: אבנרי מעמאן – העביר רושם פסימי.*

מכתבים

גמל דו־דבשתי

על קובץ שירה מעמק יזרעאל (העולם הזה 26.3.86).

בדף חדש האחרון כותב נתן זך על שירי מלך דייג, קובץ שיריו של איש קיבוץ יזרעאל, מייק שיידמן, ונותן לו ציון „לא רע, לגמרי לא רע".

אם כך, אז מגיע לשיידמן, שהעולם הזה גם טרח ואייר את הביקורת בדמות דיוקנו, כשהוא מדגדג בצווארו של גמל, כי יקפידו בשם ספר שיריו.

כי במהלך הכתבה על שיריו של שיידמן הפך, לפתע, שם הספר משירי מלך דייג לשיר השלדג.

מאיר בנימיני, הרצליה

● *העולם הזה אכן הקפיד. אבל כפי שיש גמלים בעלי שתי דבשות, כך יש גם. כנראה, קובצי שירים בעלי שני שמות. לפי עטיפתו וכריכתו נקרא ספרו של שיידמן – **שיר השלדג**; לפי הכתוב בעמודו הראשון של הספר – **שירי מלך דייג**.*

● ● ●

הקטנות לא קוטלות קנים

על השתתפות האיטי וליכטנשטיין באולימפיאדות (העולם הזה 26.3.86).

נדהמתי לקרוא, בקשר לפרשת הדגלים הלאומיים של האיטי וליכטנשטיין, כי שתי מדינות אלה שיגרו, וכנראה עדיין משגרות, מישלחות לאולימפיאדה.

איזה סיכוי יש לספורטאים שלהן לזכות במדליית זהב, או כסף, או אפילו רק ארד? איזה סיכוי יש לנסיכות־הננס של ליכטנשטיין (25 אלף תושבים על 150 קילומטר מרובעים) להוציא מקירבה ספורטאי שיזכה לראות את דגל ארצו מונף באולימפיאדה, לרגל הישגיו?

פניתי, מתוך סקרנות, לרשומות, וראה זה פלא: קטנות, קטנות, אבל יש גם קטנות שאינן קוטלות קנים באולימפיאדה. הנה, למשל, לקח ברתל מלוכסמבורג ב־1952 (באולימפיאדת הלסינקי) את מדליית־הזהב בריצת 1500 מטר וב־1968 (באולימפיאדת מכסיקו) היה זה גאמודי מתוניסיה שזכה בזהב, בריצת 5,000 מטר.

ומעניין, כמה שנעף הספורט יותר יוצא־דופן, יש לארצות שאינן מפורסמות בדרך כלל בספורטאים שלהן, סיכוי לגדל איזה ספורטאי יוצא־דופן. כך לקח הפרואני ואסקאז ב־1948 (באולימפיאדת לונדון) את מדליית־הזהב בקליעה באקדח והבולגרית קוסטאדינו, ב־1972 (באולימפיאדת מינכן) בקליעה בקשת!

אברהם בן־נר, תל־אביב

● ● ●

אם תרזו, אין זו אגדה

על הרצון לרזון של ח"כ אברהם שפירא (העולם הזה 26.3.86).

יש לי עוד דיאטה עבור ח"כ שפירא. אבל במקום לשגר אותה לכתובתו — ועדת־הכספים, כנסת ישראל, ירושלים — כפי שהוצע בגליון האחרון של העולם הזה. אני שוטחת אותה לפני כל הקוראים (לפחות , השמנים).

הדיאטה הזאת היא של דונאלד רגן, מי שהיה שר־האוצר של ארצות־הברית, והמשמש כיום כראש־המטה של הבית הלבן. במשך שלושת החודשים הראשונים של השנה הוא הוריד, לפי עדותו, ארבעה וחצי קילו ממישקלו. כאשר נשאל כיצד הוא עשה זאת, הוא הסביר, בפשטות: „אכלתי פחות!"

או, כפי שמישהו אמר פעם: „אם תרזו, אין זו אגדה!" **עליזה לב**, גבעתיים

● ● ●

חיים, אבל לא נובחים

על חופש העיתונות (העולם הזה 19.3.86).

שמחתי לקרוא, בצד דברי־השבח לירדן ומצריים, על ההבדל התהומי ברמת חופש־העיתונות בין שתי ארצות אלה וישראל. כלומר, העובדה הלא־מפתיעה שהתיקשורת בשתי ארצות אלה נתונה להכוונה ממשלתית מתמדת, בניגוד לישראל.

דבר זה מזכיר לי אנקדוטה:

מעשה בשני כלבים הנפגשים במערב־ברלין, האחד מערב־ברלינאי והשני עולה חדש מהחלק המיזרחי של העיר. הכלב המערבי מספר על קשיי החיים במערב, בעוד שיוצא המיזרח מרבה לשבח את תנאי החיים במיזרח.

אם כך, שואל אותו המערבי, מה מעשיך כאן? עונה לו המיזרחי: הבעייה שם, אצלנו, היא שאסור לנבוח! **ציפי ברגר**, פתח־תיקווה

העם קומדיה בקו המוות

תרגילים כאלה עלולים להפוך את הים־התיכון לגיהינום. אך לישראלים לא איכפת

ישראל שוכנת לחוף הים־התיכון. כמעט כל הבאים אליה, וכל אספקתה באים בים זה, או מעליו.

אולם בישראל שוררת אדישות גמורה לגבי כל המתרחש בים התיכון. פעם אמרו אבא אבן ושימעון פרס כי „ישראל אינה מדינה מיורחת־תיכונית, אלא מדינה ים־תיכונית". סיסמה זו התבדתה לחלוטין. מבחינת התודעה של האדם בישראל.

אלמלא כן, לא היה הציבור מתייחס בלא־איכפתיות כזאת למה שהתרחש מול חוף לוב.

המותקף מנצח. אפשר להתייחס לעימות האמריקאי־לובי בשתי צורות שונות.

אפשר להתייחס אליו ברצינות. כנסיון אמריקאי להפיל את שילטונו של מועמר קד׳אפי, או לפחות להנמיך את ראשו ולקצץ את כנפיו.

אפשר, לעומת זאת, להתייחס אליו כאל תרגיל פוליטי, שנועד לרכוש פופולאריות לנשיא רונלד רגן במחיר זול.

מהבחינה הראשונה, היה זה תרגיל אווילי. שום עם בעולם אינו נוטש מנהיג — ויהיה גם בלתי־פופולארי — מפני שאוייב זר רוצה בכך. קורה תמיד ההיפך: העם מתלכד מסביב למנהיג כזה. כך קרה לגמאל עבד־אל־נאצר כאשר בריטניה, צרפת וישראל פתחו ב־1956 במיבצע שנועד להפילו.

זה קרה גם בלוב. האיום האמריקאי חישמל את העם הלובי, ואיפשר לקד׳אפי להשכיח את כישלונותיו. כל שליטי ערב, השונאים את קד׳אפי ובזים לו, נאלצו להצהיר לו אמונים. העולם הערבי כולו התלכד סביב המנהיג ההפכפך והרברבני.

הסתלקות הצי האמריקאי האדיר ממיפרץ־סידריה כעבור כמה ימים, אחרי חילופי־אש קצרים, איפשרה לקד׳אפי לטעון שהוא המנצח במערכה. ואכן, לפי המינוח המקובל בתורת־המילחמה, „מי שנשאר בשדה־הקרב הוא המנצח".

ראש קטן. אולם כתרגיל פוליטי של רונלד רגן היה זה תימרון מבריק.

העם האמריקאי אינו משתוקק להרפתקות. מאז מילחמת־וייט־נאם, שולט שם סינדרום „הראש הקטן", כמו בישראל אחרי מילחמת־הלבנון. אין רוצים להסתבך.

אולם הלהט הפטריוטי של האמריקאי מוצא לו פורקן במיבצעים קטנים, נגד אויבים עלובים, ללא סכנה. רגן הוא מומחה בבחירת מיבצעים כאלה. כזה היה כיבוש האי הננסי גרנאדה. כזה היה מיבצע מיפרץ־סידרה.

הפופולאריות של רגן עלתה שוב. הקונגרס האמריקאי דחה זה עתה את בקשתו להתערב לטובת האנטי־מהפכנים („קונטראס") בניקראגואה, מפני ששם יש אוייב רציני, ואפשר להסתבך. אך הציבור היה מוכן למיבצע־בזק בשלטי־חוק נגד קד׳אפי „המשוגע", בתנאי שלא יעלה בחיי אמריקאים. רגן הבין זאת, ונתן את פקודת־הנסיגה לפני שקרה אסון.

כך יצא ששני הצדדים נהנים: גם רגן וגם קד׳אפי הרוויחו מן המיבצע. הם התגלו כשותפים מצויינים ומפוכחים, צמד־חמד. יתכן שיחזרו על הדבר.

אולם תרגילים כאלה עלולים להפוך את הים־התיכון לגיהינום של טרור, ולמוקד של תוהו־ובוהו. האי־טלקים הבינו זאת, ומתחו ביקורת גלויה על רגן. לישראלים לא היה איכפת.

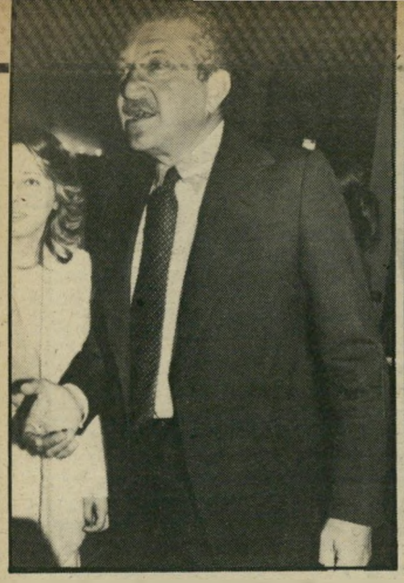

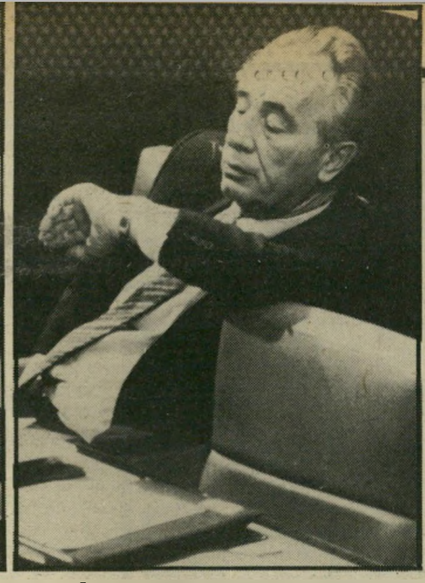

שימעון פרס כשר־בלי־תיק, אבא אבן כשר־החוץ, עזר וייצמן עלול לפרוש

רוטציה — אך לא בחוץ!

כ בר ברור שהמיטענים, שנועדו לפוצץ את הרוטציה, אזלו. הליכוד הסכים השבוע להזרים כספים. אפילו לסולל־בונה ולקופת־חולים, שנואי־נפשם. והכל כדי להגיע בשלום לחודש אוקטובר ולזכות ברוטציה.

האם יסכים שימעון פרס לכהן כשר־חוץ תחת הנהגתו של יצחק שמיר כראש־ממשלה? האם יסכים לאבד את הבכורה ולהיות שר ככל שרי־המערך? האם ישלים עם כך שיצחק רבין, כשר־הביטחון, יהיה למעשה השר הבכיר של מיפלגת־העבודה? סביר להניח שלא.

באמתחתו של פרס חבויה תוכנית שתפטור אותו מכל זה בושות האלה. הוא ימנה את אבא אבן כשר־חוץ, והוא, פרס, יכהן כממלא־מקום ראש־הממשלה, שר־בלי־תיק וראש המערך.

פרס יודע את אחד החוקים הלא־כתובים, הנהוגים בישראל מיומה הראשון: שר־החוץ מפגר בחשיבותו אחרי ראש־הממשלה ושר־הביטחון. שני הראשונים הם הקובעים, ואילו השלישי הוא בבחינת נער־שליח. כך היה בכל ממשלות ישראל.

תפקיד שר־החוץ במדינה מודרנית הוא תפקיד משולל כל תוכן. בכל מדינות העולם המערבי ממלאים ראשי־הממשלות גם תפקיד של שרי־חוץ בפועל. מעטים יודעים מיהו שר־החוץ הבריטי, הגרמני או הצרפתי. מרגרט תאצ׳ר מנהלת את יחסי־החוץ של בריטניה. פרס, כראש ממשלת־ישראל בשנתיים האחרונות, יוצא ובא בבירות העולם, ונראה כי יחסי־החוץ של ישראל מנוהלים היטב תחת שרביטו.

לכן עשוי פרס להעביר את תפקיד שר־החוץ לידיו של אבא אבן, שהוא „שר־חוץ היסטורי" ומאוהב בתפקיד. לפרס גם כראי לקרב את אבן, יונה ברעיותיו, בעיקר כשבעורפו נושף שר־ביטחון קשוח כיצחק רבין. פרס יוכל להמשיך לטייל בעולם, לפקוד את לשכות־הם של נשיאים וראשי־ממשלות ברחבי־תבל, גם כראש־מיפלגה.

בו בזמן ישקוד לבצר את מעמדו כמנהיג הבלתי־מעורער של המערך, אם יתרחש בעתיד עימות נוסף בינו לבין חברי־יריבו יצחק רבין, יימצא בעמדה עדיפה על שר־הביטחון.

התוכנית עלולה להיתקל בקשיים. אך אלה ניתנים להתרה. בהסכם הרוטציה מדובר על החלפת תפקידים בין פרס ושמיר. אך יתכן שכאשר יקבל הליכוד את ראשות־הממשלה, הוא יהיה מוכן גם להסכים לפרס כממלא מקום ראש־ממשלה, גם כשהוא שר־בלי־תיק, ולא יתעקש על־כך שיהיה דווקא שר־חוץ.

אבל אם ימונה שר־חוץ חדש — אבא אבן — שיגדיל את מיספר שרי־המערך, יתבע הליכוד תיק נוסף לאחד מאנשיו. בעיה זו יכולה להיפתר. אם אכן ינטוש עזר וייצמן את ממשלת־שמיר, כפי שהצהיר לא פעם במרוצת החודשים האחרונים. אם יעשה כן, ייטב לליכוד ולא יירע למערך: אבן ייכנס לממשלה במקומו של וייצמן ומיספר שרי־הממשלה לא יגדל.

גם ועידת מיפלגת־העבודה שתתכנס בשבוע הבא תדון בראש ובראשונה בשאלת המשך כהונתה של ממשלת־האחדות־הלאומית: האם לקיים את הסכם־הרוטציה או לשבור אותו?

סגן שר־החקלאות, אברהם כץ־עוז, גילה השבוע כי הוא מתכוון להעלות בוועידה הצעה, שלפיה ימשיך פרס לכהן כראש־ממשלה מהטעם הפשוט ש„סוסים מצליחים לא מחליפים באמצע הדרך." סביר שהצעה זו תזכה בתמיכה מסויימת של צירים בוועידת־העבודה, בעיקר בקרב התמימים שבהם. אולם להצעה זו אין סיכוי במציאות. שאלת הרוטציה תמשיך להטריד את מיפלגת־העבודה.

מה יקרה אם לא יעמוד פרס בהבטחתו ולא יקיים את הסכם הרוטציה? כבר היום ברור לחברי־המערך שההסכם פגום מבחינתם. אם תתקיים הרוטציה יחזיק הליכוד בכל עמדות־הכוח הכלכליות, מבלי שלמיפלגת־העבודה תהיה דריסת־רגל בתחום הכלכלי. בתנאים אלה עלולים חברת־העובדים והמשק ההסתדרותי להיקלע לצרות, ומושיע אין.

עד אוקטובר ימשיכו רבים מאנשי המערך לטוות תוכניות להקמת ממשלה צרה. במיקרה כזה, שינוי, ר״ץ ומפ״ם יצטרפו לממשלה. ביחד: 53 קולות ב־כנסת.

אגודת־ישראל, שאינה עסוקה בפרשנויות למצע מדיני או חברתי, תסכים להיכנס לשותפות צרה אם יובטחו לה הקצבות שוטפות והקצבות ייחודיות. המערך לא יתקשה למלא דרישות סחטניות אלה. יחד: 55 קולות.

והמפד״ל? זו מתכננת ועידת־הבראה בקיץ. שר־הדתות, יוסף בורג, השר הנצחי, יודע שבוועידה זו תסתיים הקריירה הפוליטית שלו. כל עוד לא החליטו מיהו היורש של בורג, כל עוד לא התקיימה הוועידה, יכול בורג להמשיך ולכהן כראש המפד״ל.

בורג ישמח ללכת לממשלה צרה — ובתנאי שלא יצטרך להתמודד בוועידת המפד״ל על מקומו. בסך־הכל: 59 קולות.

המערך גם מנהל מגעים עם חברים במיפלגה הליברלית. בין עסקני המערך יש הנשבעים בהן־צדק שהשר גידעון פת והח״כ אוריאל לין כבר הביעו נכונותם להצטרף למערך. לשניים אלה ברור, שאם יוגשם ליכוד־הליכוד, מקומם בכנסת הבאה לא יהיה בטוח. קודמים להם בכל חישוב ובכל תוכנית חבריהם־למיפלגה אברהם שריר, משה ניסים, בני שליטא, פינחס גולדשטיין וכמובן יצחק מודעי, הנהנה היום מהדהד ותמיכה גם בקרב רבים מחברי מרכז תנועת־החרות.

בתוספת שני ח״כים אלה יכול המערך להגיע ל־61 חברי־כנסת. ולפוצץ את הסכם הרוטציה.

פרס מתמיד בהבטחותיו — כמי שכפאו שד — לקיים את הסכם־הרוטציה. אך בשבוע הבא תתכנס הוועידה, ושם יישמעו קולות רבים שיקראו לפוצץ את ההסכם. גם כמה מעמיתיו־השרים, כמו משה שחל, יעקב צור ועזר וייצמן, לוחצים עליו לסגת מן הרוטציה. שרים אלה מציעים לו את אגודת־ישראל, המפד״ל ועריקי הליברלים כמינחה מפתה. **רונית אנטלר ■**

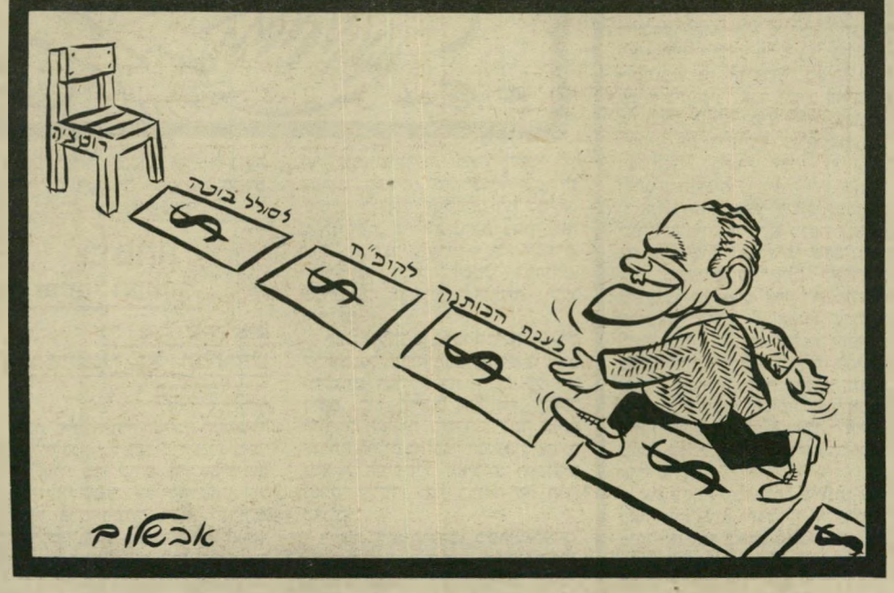

מיפלגות

יום האדמה

התנועה המתקדמת לא הצליחה לקיים שביתה כללית. אך היא שברה את המונופול של רק"ח

אין עוד מי שמטיל ספק בכך שלפני עשר שנים ביצעה הממשלה דאז, בהנהגת יצחק רבין, מעשה־שטות מונומנטאלי. הוא נקרא "יום האדמה".

הממשלה החליטה אז להפקיע שטחים נרחבים מידי ערבים, כדי להרחיב ערים יהודיות שנועדו "לייהד" את הגליל. כיום עוברות ערים אלה בהדרגה לידיים ערביות.

כאשר אירגנו הערבים יום של הפגנות, פקד אלוף פיקוד הצפון דאז, רפאל איתן, לפתוח באש. שישה ערבים נהרגו, עשרות נפצעו. כך הטביע רפול בפעם הראשונה את רישומו הקטלני על חיי המדינה.

התוצאה של "יום־אדמה, 1976, היתה דרמאתית. בן־יום חל שינוי עמוק במעמד הציבור הערבי ובתודעתו. הוא רכש ביטחון עצמי. דור חדש, שנולד וחונך בישראל, שם קץ לכניעות ולהשפלה העצמית. מבחינה נפשית הוא חזר לחיק העם הפלסטיני, והעם הפלסטיני קיבל אותו לחיקו כבן האובד. העולם הערבי, שהחרים עד אז את "ערביי ישראל" וראה בהם בוגדים, העלה אותם על נס.

כל זה בגלל מעשה מטומטם אחד של רבין ורפול.

מימסד ישן. מבחינה מיפלגתית הפך יום־האדמה רכושה הבלעדי של רק"ח, שהחזיקה במונופול בלתי־מעורער של הרגשות הלאומיים בציבור הערבי.

אולם הזמנים השתנו. אותם הערבים, שהשתחררו ביום־האדמה מבחינה נפשית, קצו גם באפוטרופסות של רק"ח, המהווה ברחוב הערבי מימסד ישן, מעובש, שתלטני וברוטאלי. דור חדש של משכילים ערביים החליט לשבור את המונופול של רק"ח. כך קמה התנועה המתקדמת, השותף הערבי ברשימה המתקדמת לשלום.

מאז סוערת המילחמה בין רק"ח והמתקדמת. יום־האדמה העשירי עמד בסימן המילחמה הזאת.

רק"ח חותרת בזמן האחרון לשיתוף־פעולה עם השילטון, כדי לזכות בלבי־טימציה. נשיא־המדינה בירך את ועד־רת־רק"ח והזמין השבוע את מאיר וילנר לשיחה אישית. רק"ח מצידה החליטה למתן את אירועי יום־אדמה, ולהסתפק בהפגנת־כוח מיפלגתית בעצרת־עם. באמצעות מכשירי־השילטון הוסווים שלה, הנושאים שמות שונים, קבעה שלא תהיה שביתה כללית, כמו בשנים עברו.

שכירים, עיתון, כסף. כנגד החלטה זו התקוממה התנועה המתקדמת. היא הכריזה על שביתה. היה ברור לה שלא תוכל לגרום לשביתה כללית, מול התנגדותה הנועמת של רק"ח, שביצרה את כוחה ושילטונה במשך 37 שנים. יתר על כן, מכיוון שביתת־המישפט פסק לאחרונה שמותר לפטר בלי פיצויים עובד השובת מטעמים פוליטיים, ביקשה המתקדמת מפועלים שלא לשבות.

מטרת המתקדמת: להפגין את חשיבות היום לציבור הערבי, ותוך כדי כך גם להוכיח כי לרק"ח שוב אין מונופול על הציבור הערבי.

כוונה זו הושגה. השביתה עצמה היתה חלקית. היא לא נגעה כמעט לפועלים, שיצאו לעבודה, אך הצליחה בבתי־ספר רבים, שם נעדרו התלמידים. העצרות של המתקדמת התחרו בעצרות של רק"ח, אף שהיו קטנות יותר.

אך לא זה היה העיקר. התוצאה העיקרית היתה שהוכח כי רק"ח אינה עוד הכוח הבלעדי ברחוב הערבי. היא עדיין הכוח החזק ביותר, בעלת צבא של שכירים וחצי־שכירים, עיתון יומי, מישמעת־ברזל וכסף. אך התנועה המתקדמת הצעירה, החסרה אמצעים אלה, קיימת. המונופול נשבר.

ביטחון

יום ששי השחור

זה מה שקוראים בבריטניה על המתרחש בדרום־לבנון

שנה שלמה אחרי החלטת הממשלה לסגת מלבנון, מתנהלים העניינים בדרום־לבנון כמו קודם. התושבים שם פשוט לא שמעו על החלטתם של שימעון פרס ויצחק רבין. לגביהם, המילחמה עדיין נמשכת: גם קוראי העיתונים במערב מקבלים שוב ושוב דיווחים על פשיטות־צה"ל, על מסעי־עונשין ועל האכזריות של שכירי־החרב הישראליים, הידועים בשם צד"ל.

ג'ולי פלינט, כתבת אמריקאית ותיקה בביירות, דיווחה לאחרונה ל־קוראי גארדיאן הבריטי:

שבועיים אחרי שובו מליבריה למקום־הולדתו בדרום־לבנון, מצא עצמו חוסיין נאצר, סוחר צעיר, כשהוא כורע ליד קיר נמוך. ידיו היו קשורות מאחורי גבו, וחיילים ישראליים הביטו כיצד עושי־דברם הלבנוניים מכים בראשו באקדח.

לידו כרע מוסטפה ע'אריב, חנווני בן 30, שאולץ להשעין את ראשו על התיל הדוקרני אשר נמתח מעל הקיר. אישי־צד"ל, המיליציה הלבנונית המופעלת על־ידי ישראל, שיחק בתיל המתוח כאילו היה מיתר, והניע אותו מעלה ומטה, לאורך צווארו של מוסטפה.

מיקרים אלה ורבים אחרים, כולל עינויים בעזרים חשמליים, בוודאי יירשמו בדוח שיחבר יוניפי"ל כוח האו"ם לשמירת השלום בדרום־לבנון, דוח שיפרט מה אירע ביום שבו החיילים הישראליים "קיבלו קריזה" כמהלך חיפושיהם אחרי שניים מחייליהם, שנישבו בתוך "איזור־הביטחון" הישראלי בדרום־לבנון.

אלמלא יום שישי שעבר — יום אחד לפני שהופסקו החיפושים — יכולה היתה הפעולה להיחשב סריקה ישראלית מאופקת־יחסית. אך יום השישי הזה היה יום שחור.

גברים, נשים וילדים — הצעיר בהם היה תינוק בן־יומו — נגעלו כולם בחצר ונלקחו לחדרי־חקירות, שפעלו בשתי כיתות.

הכפריים מספרים כי החקירה הראשונה היתה בידי חיילים ישראליים. את השניה ערכו המרצחים של צד"ל, בחדר שבו אלה עבדו ניתן היה להבחין אתמול (ה־23 בפברואר, יומיים לאחר מעשה) בכיתמי־דם על הריצפה ועל שני שולחנות. בחדר הקטן היו פזורים חפצים, שלדיברי הכפריים שימשו במהלך החקירה: רגלי־כיסא, מקלות־עץ, בדלי־סיגריות בתוך מאפרות שניצבו עדיין על תנורים חשמליים, סליל חשמלי ומחטים, שבהם, כך מספרים הנחקרים, נוקבו אוזניהם.

לפנות־ערב הושלכו חמישה אנשים לרחוב שליד בית־הספר, כולם צועקים ומקצתם חסרי־יכולת לקום על רגליהם. סרן מייקל או'קונור, מפקד היחידה האירית בשקרה, לקח אותם לבית־החולים בתיבנין הסמוכה, שם גם נמצאת המיפקדה האירית. הפצועים נבדקו על־ידי קצין־רפואה של חיל־האו"ם.

בשבת לפנות־ערב, כשהישראלים עזבו סוף־סוף את המקום, אף כי נכשלו במאמץ למצוא את אנשיהם, ניגשו בשקרה לבדוק את הנזקים. דוח־הביטחון הרישמי ציין כי נלקחו מהמקום 55 גברים ושש נשים, ביניהן אחת בהריון; שלושה בתים פוצצו ורבים אחרים נבזזו ותכולתם שוברה, דלתותיהם נעקרו בהתפוצצות־רימונים; כמה עשרות מכוניות נגנבו.

אבל מה שלא צויין ברוח הוא הנזק הסמוי, המסתתר מתחת לפני השטח. "רוב האנשים פה הם מאוד שקטים," הסביר קצין־ביטחון מקומי. אך כל האנשים שהישראלים פגעו בהם יהיו מעכשיו חיזב־אללה."

הוא התכוון למיפלגה השיעית הפונדמנטליסטית, החותרת ללוחמנות הרבה יותר נמרצת בדרום, כדי להדוף סוף־סוף את הישראלים.

מונולוג של טומי לפיד:

הנה, **עוד טלפון.** הוא לא חדל מלצלצל מאז הפירסומים על מינויי למוז"ל המיפלגה הליברלית החדשה. חזרתי לימים ההם, לימים של רשות־השידור. אבל אז לא היה לי כזה קשר טוב עם אנשים, אזרחים. זה מפני שהייתי מוקף במזכירות, עוזרים — אנשים שחצצו ביני לבין הציבור.

אני לא מתגעגע לתקופה ההיא. יש תפקידים שאחריהם הכל נראה קטן. כזה הוא תפקיד מנכ"ל רשות־השידור, וראי: אבל במשך חמש שנות כהונתי, פרט לכך שהיה חיץ ביני לבין הציבור, לא יכולתי להביע את דעתי על המתרחש במדינה. אז נכון שרציתי לכהן שנית בתפקיד, אבל יש פיצויים על התיסכול. עיקר הפיצוי היה שיכולתי להביע את דיעותיי שנית במעריב, ושגידעון לב־ארי הציע לי לחזור ולהגיש תוכנית ברדיו.

אני מודה: רציתי לשוב לכהן ברשות־השידור. אני לא מנסה להסתיר את זה. פשוט לא רציתי שהם יפטרו אותי מטעמים פוליטיים. לא רציתי שיושיבו שם אדם אחר רק מטעמים אלה. הרי בימין — אפילו שיצא לי דימוי ימני — חשבו שנהגתי יותר מדי ליברליות. יכולתי בקלות להישאר מנכ"ל רשות־השידור קדנציה נוספת, לוא נהגתי על פי הציפיות של אנשים בימין. אבל בכנות: כשאני רואה מה קורה שם היום, אני לא מקנא במחליפי, אורי פורת.

את זוכרת שבתקופת כהונתי אמרו באירוניה: "עוד יתגעגעו אל טומי לפיד." אז אני באמת מקבל המון טלפונים מעובדים ברשות. לוא הייתי זוכה אז לאותה מידה של אהדה כה אני זוכה כיום, היה לי הרבה יותר קל לנהל. הייתי עוזב בהרגשה טובה יותר, אולי.

עד עצם היום הזה, שנתיים לאחר שסיימתי את תפקידי כמנכ"ל, עוצרים אותי אנשים ברחוב ומציפים אותי בגלי־אהדה. לעבור מרחוב פרישמן לגורדון לוקח לי 20 רקות! הנה. עכשיו — עצר אותי בדרך אדם וצעק לעברי: "למה עזבת?"

שנתיים תמימות סירבתי בכלל להתייחס לנושא הזה הקרוי רשות־השידור, סירבתי בכלל לדבר על זה, לזכור את זה במילה. זאת הפעם הראשונה שאני בכלל פותח את הפה בנושא. במבט לאחור, כשאני מנסה לנתח מה אירע שם אחרי שעזבתי, אז מסתבר כי מדיניות "היד הקשה", שכלכך זוכרים לי אותה, הצריקה את עצמה. עובדה. עובד מאוד בכיר בטלוויזיה צילצל אליי לאחרונה ואמר לי "אני מתגעגע אליך" פשוט כך.

כשאני מביט היום לאחור, אני מבין שאולי תקפו אותי והתנגדו לי כל־כך בזמנו, כי הייתי המינוי הראשון של הליכוד בתקופת שילטונו, והיה קשה להתרגל לכך.

יש שולחן קבוע בבית־הקפה הסיפריה לגידעון סאמט, ליצחק ליבני ולי. המאפיין של שלושתנו, שכולנו היינו בתפקידים בכירים בניהול — סאמט היה עורך־המשנה של הארץ,

חשבון נפש עם זפנה ברק

וליבני ואני היינו מנכ"לי רשות־השידור. העמדה הזאת נותנת לנו גם הרגשה של "אינסייד" וגם הרגשה של "אאוטסייד". לא, לא, אין לנו בכלל הרגשה שהגענו כבר למה שיכולנו, מה פיתאום: אני חושב שלגידעון צפוי עוד תפקיד גדול בעיתונות, אני קופץ עכשיו לעולם הפוליטיקה. ויצחק? יצחק תפס מין שלווה. הציעו לו המון מישרות, כמה מהן מפתות ביותר, והוא דחה. הוא היה רוצה להיות שנית מנכ"ל רשות־השידור. אני, בזמנו, רציתי. כיום לא. קשה להסכיר את זה. עברתי את השלב.

לנשק תינוקות

חזרתי ל"מעריב". כשהלכתי לרשות־השידור, ידעתי שבכך אני מסכן את סיכויי להיות עורך־העיתון, ומבחינה זאת שילמתי את המחיר. רציתי להיות עורך־מעריב. אני לא רוצה לדבר על שאר המועמדים. מבחינתי, היה מאבק ביני לבין עידו דיסנצ'יק, והוא זכה. אולי זה בצדק, מבחינתו, מפני שבזמן שאני ישבתי בכיסא היוקרתי ברשות־השידור, הוא ניהל את המאבקים של העיתון, המאבקים היומיומיים.

„שמו לי קרני ניק"

אני לא מנסה לכסות על המאבקים הפנימיים שהיו בעיתון, אם כי אף פעם לא התראיינתי לפני כן על כך. היחסים שם אינם כפי שמנסים להציג אותם, ואני לא חייב לומר זאת — מה פיתאום חייב? — אולי על פי הנורמות שלי ושלך. אבל בהחלט לא על פי הנורמות שאני נתקלתי בהן.

איך הגיבו בעיתון על החלטתי לעזוב? טוב, אני לא בדיוק עוזב, אלא מפסיק לכתוב כעיתונאי. כל מה שאכתוב בעתיד, יהיה כתוב מתחתיו שהכותב הוא מזכ"ל המיפלגה הליברלית החדשה.

היו אנשים שהיו מאוד מופתעים בעיתון. היו גם כאלה שלא. מנחם תל־מי, למשל, סיפר לי שדוב גולדשטיין אמר לו עוד לפני כמה חודשים: „תראה שטומי ילך לפוליטיקה, ועוד למיפלגה החדשה." זה היה לפני שאני החלטתי בנושא, או אפילו חשבתי על כך. אבל לא היו מי־יודע־מה תגובות, או הדים.

אני נעדרתי מהעיתון כבר חמש ש־נים. חמש שנים לא הייתי שם. יכול להיות באמת שלוא נעדרתי לצורך תפ־קיד פחות זוהר, זה היה אחרת, אולי, כרגע. זה לא מעורר, הצעד שלי, א־מוציות חזקות לכאן ולכאן. פעם זה היה אחרת בעיתון.

הביטוי שאת משתמשת בו בציניות, „מישפחת מעריב, באמת היה נכון. תי־אור מצב. היתה מין אחוות־לוחמים, גאוות־יחידה. היום הכל נורא השתנה. פעם גם חיי־החברה שלנו היו משות־פים: היתה לנו קבוצת־כדורגל, נסענו יחד לחו"ל, בילינו יחד — גולדשטיין, תלמי, שאול בן־חיים ואני. היום זה נעלם.

גם האווירה במדינה בכלל השתנתה וגם — אני לא מנסה לטייח — המצב של העיתון לא קל, אין טעם להכחיש. ביום שעירדו נבחר, ניגשתי אליו ואי־חלתי לו בשיא הכנות: למען היושר, במקומך, הייתי מוריד את הלוגו „העי־תון הנפוץ ביותר במדינה" — אבל אני מאחל לך שתחזיר אותו בעתיד, והפעם בצדק.

לפיד עם אשתו שולמית
„תקפו אותי כי הייתי המינוי הראשון של הליכוד"

עידו יודע מהמשא־ומתן שאני מנ־הל לעזוב את הכתיבה, בדרך לפולי־טיקה, מזה כמה שבועות. הוא לא עמד בדרכי.

האמת היא שפיסית לא ישבתי במע־רכת־העיתון, מאז חזרתי לפני שנתיים. ישבתי לי בביתי, מאחורי המחשב, בנו־חיות בכורסה שלי, ותיקתקתי. למחרת היו דיעותיי מתפרסמות, מבלי שזזתי או טרחתי במיוחד. זה מסביר מדוע הצ־עד שלי לא נתפס כדראסטי בעיתון, זה מסביר גם מדוע עשיתי אותו.

אם החלפתי את כל הנוחיות הזאת בלנשק תינוקות ברחוב — אז סימן שאני באמת מאמין בזה. יש לי כל מה שאדם צריך בחיים — אני חי בבית יפה, יש לי אשה נפלאה, הגעתי לעמדה הכבירה והנכספת ביותר בעיתונות.

על האסון שפקד אותי והכאב האיום שום דבר לא מכפר.

מי מחזר אחרי מי?

אני יודע שהוציאו לי קרניים של נץ, אבל את הקרניים האלה הו־ציאה לי העיתונות. לכן יש אנשים ה־מתפלאים על הצעד שלי. זוהי טעות אופטית!

הקשר האידיאולוגי שלי עם הרעיון הליברלי נולד עוד לפני 25 שנה. הייתי אז במקום השלושים־וכמה ברשימת הליברלים לכנסת. הרחק מאחוריי היו אנשים כמו יצחק מודעי, גידעון פת...

אז כבר הייתי במעריב. יום אחד בא העורך הראשי דאז, אריה דיסנצ'־ק המנוח, לקח אותי לכנסת והשאיר אותי במיזנון. בינתיים, הלך לסדר את עניניו. נו, ואת יודעת איך זה, באו כל מיני חברי־כנסת וסיפרו לי מעשיות, כדי שאפרסמן בעיתון. אחרי כמה שעות חזר דיסנצ'־ק, ברך חזרה לתל־אביב, הוא אמר לי: „לקחתי אותך לשם כדי שתלמד איך העניין עובד — מי רודף אחרי מי — חברי־כנסת אחר עיתונאים!"

זהו, אז בחרתי בצד של העיתונות. אבל תמיד האמנתי ברעיון הליברלי — ברעיון, לא במיפלגה: ביסודו עומדים חרות־הפרט, שיחרורו של הפרט מהמגבלונים, אמונה בכוחה של

(המשך בעמוד 38)

„תנו לחיות בארץ הזאת!"

ב סיסמה „ליברל הוא ההיפך מפאנאט" החליטו כמה ליברלים על הקמת מיפלגה חדשה. המרכז הליברלי.

„זוי מיפלגה סנובית," אומר אברהם („פריצי") פרידּ, מפעיליה הצעירים של המיפלגה החדשה. „מיפלגת־עילית. לא פותחים סניף בכל מקום בארץ. לא רוצים המונים."

בסיסמת „תנו לחיות בארץ הזאת!", סיסמת הציונים הכלליים בשנות ה־50, מתגבש מצע המיפלגה. השקפת־עולם כלכלית זעיר־בורגנית. „לשיכבות־המצוקה שידאג הביטוח הלאומי." מצע מדיני מתון – הגבולות ייקבעו לפי הקווים הדמוגראפיים. בעד מדינה יהודית, הכרה בכל הזרמים, נגד נישואין אזרחיים.

ב־1983 רשם יצחק ברמן, אז חבר־כנסת מטעם הליכוד, את השם „מרכז ליברלי" בעמותה. הוא שיריין את השם, ליתר ביטחון.

לפני שנה התחיל התהליך. שלושה היו הדוחפים להקמת המיפלגה – אריה דולצין, ברמן וצ'יץ'. השלושה זכרו לדויד לוי את תרגיל הבחירות לכנסת. 48 שעות לפני הבחירות לכנסת ה־11 הוא קיצץ לליברלים ארבעה ח"כים. הליברלים הסכימו. לא היתה להם ברירה.

אצל השלושה נדלקה נורה אדומה.

ואז ביקש מודעי לסיים את תהליך הסכם ליכוד־הליכוד. גם לו היה ברור שהזמן דוחק. במיפלגה הליברלית החלו נשמעים קולות נגד ההסכם. ברמן ודולצין החליטו למשוך למיפלגה החדשה את מתנגדי ליכוד־הליכוד. הם פנו תחילה לאנשי מודעי. ליחזקאל פלומין, ליחזקאל הרמלך ולצ'יץ'.

בוועידה האחרונה של המיפלגה הליברלית, והאחרונה אולי בכלל, הצביעו 46 אחוז נגד הסכם ליכוד־הליכוד. אז כבר היה ברור. יש מקום למיפלגה החדשה. עד דצמבר 85' עוד ניסו אנשי פלומין והרמלך למשוך את מודעי למרכז הליברלי. לשניים היתה בעיה – מודעי הוא חבר אישי. כשהיה ברור סופית שמודעי בעד ליכוד־הליכוד, ירדה אבן לפחות מליבו של דולצין. האחרון לא היה מוכן לבנות מיפלגה עם מודעי. הוא עוד זוכר לו את העריקה, לפני שבע שנים, לטובת שימחה ארליך.

כשהחליטה החבורה הליברלית על הקמת המיפלגה, העמיד דולצין אולטימטום לראש עיריית תל־אביב, צ'יץ' חייב להיות מועמד מס' 1 ברשימת המרכז הליברלי לכנסת. במיקרה שהמרכז ייכנס לקואליציה, צ'יץ', לפי בחירתו, לא יהיה מועמד לתפקיד שר. דולצין כן. השבוע מינתה המיפלגה מזכ"ל – טומי לפיד, שדעותיו הניציות קרובות יותר לחרות ופחות לחבורה המייסדת.

המשימה שהציבה לפניה המיפלגה – 10 עד 15 מנדאטים לכנסת הבאה. דולצין אמר שהוא יסתפק גם בשישה מנדטים, כדי „שפעם אחת נחליף את הדתיים בקואליציה, ונחתוך לדוסים האלה..."

למימוש המטרה הקימו ועדת־קבלה. חברים ממלאים טפסים ומשלמים 12 דולר דמי־חבר. בינתיים הצטרפו מאוכזבי־הליכוד. יצחק כספי מעיריית תל־אביב ומראשי מכבי; ישראל סחרוב, שמונה כגיזבר המפלגה; ש"ז אברמוב, לשעבר חבר־כנסת מהציונים הכלליים; מרדכי דיין, מהסוכנות היהודית; אלי היללי, ראש עיריית־דימונה; ואברהם פריד, צעיר ירושלמי מפעיליו המרכזיים של הוועד נגד אלימות חרדית.

המרכז הליברלי החליט: אין מנהלים משא־ומתן פורמאלי עם שום גוף. מרשים לחברים לנהל שיחות אישיות פרטיות, לא מחייבות.

מזה שנה מנהלים השר יגאל הורביץ והשר אמנון רובינשטיין שיחות כאלה עם המייסדים.

הורביץ, אומרים במיפלגה, מוכן להצטרף, אך „לא מוכן להיות הנץ התורן של המיפלגה". השבוע צירפו נץ נוסף. אולי כדי להקל על הורביץ. הורביץ רוצה להביא איתו את זלמן שובל. במרכז לא מוכנים. גם לגבי מרדכי וירשובסקי הטילו במיפלגה החדשה וטו. וירשובסקי אומר שאם ידברו על הליכה משותפת עם המרכז הליברלי, מוסדות שינוי יצטרכו להחליט. לא הולכים על בסיס אישי, אלא על בסיס מיפלגתי. גם אסף יגורי מישש את דופק המרכז. הוא קיבל תשובה שלילית. רמזו לו: אל תמלא טופס, אל תגיש מועמדות. יצחק יצחקי, הח"כ לשעבר משלומציון, כבר הצטרף, ומשה קול, המנהיג הקשיש של ל"ע, הודיע על נכונות להצטרף. אנשיו כבר עובדים בשטח. עם יצחק ארצי, ח"כ ל"ע שבמערך, מתנהלים מגעים.

המיפלגה מגייסת את כספיה בעיקר בחו"ל. המגייסים – דולצין, צ'יץ', סחרוב ופלומין – מקווים להשיג ארבעה עד חמישה מיליון דולר.

מייסדי המרכז הליברלי טוענים ל־46 אחוז מרכוש המיפלגה הליברלית. אותם האחוזים שהתנגדו לליכוד־הליכוד. רכוש המיפלגה הליברלית, הרשום על שמות עמותות שונות, מוערך בעשרות מיליוני דולארים. חלק מהאנשים בעמותות עברו למרכז הליברלי. נראה שעל הרכוש יתפתח בין שתי המיפלגות מאבק רציני. במרכז הליברלי מעריכים שבשל עניינים שאינם בדיוק בגדר החוק תגיע איתם המיפלגה הליברלית לפשרה.

כמו כל מיפלגה בארץ, גם המרכז הליברלי נהנה מקרן בגרמניה. קרן הנס זיידל מממנת את הליברלים. קרן אברט תומכת במערך. המרכז הליברלי ימומן ככל הנראה על־ידי קרן נאומן. זו קרן שתמכה עד עכשיו בל"ע ובשינוי, והתומכת עתה באיחוד הכוחות המרכזיים.

בעוד שבועיים יופיעו על בימה אחת בירושלים צ'יץ', אמנון רובינשטיין ומשה קול. בכינוס ידברו על ליברליזם. הוא יומן על־ידי קרן נאומן. אולי בהשראת הקרן המממנת, יתאחדו למיפלגה אחת כל הליברלים שיופיעו בכינוס.

רונית אנטלר ■

איוב בדרך חזרה

ט ומי לפיד חזר לכותרות. שנתיים בדיוק – באחד באפריל – אחרי שנטש, ולאו־דווקא מרצון, את מרכז העניינים. כס מנכ"ל רשות־השידור. הוא חוזר בצידו המפתיע של המיתרס.

יש אומרים שזה לא מפתיע, שניתן היה לצפות זאת על פי אישיותו האיכפתניקית. הרכילויות הנבזיות יותר – וכאלה לא חסרות במה שקרוי הבוהימה – גורסות כי צעדו של לפיד, נטישתו את עולם־העיתונות לטובת הפוליטיקה, הוא תוצאה בלתי־נמנעת של אי־זכייתו בכהונה נוספת של מנכ"לות רשות־השידור. הפסדו במאבק על כס עורך מעריב לטובת עידו דיסנצ'ק, והרחקתו ממרכז העניינים בעיתון. כל אלה, בצירוף האסון הנורא שפקד אותו – מותה האיום של בתו הבכורה, מיכל, בתאונת־דרכים – יצרו לאיש דימוי טראגי, דימוי של איוב.

לפיד, אחד האנשים הרגישים שפגשתי, אינו מופתע מהתיזה הזאת. ליתר דיוק: אינו מופתע משום תיזה בעניינו. הוא כבר עבר את הכל. בעת שכיהן כמנכ"ל רשות־השידור, נהג להתאונן תדירות על היחס התוקפני והפוגע, שבו זכה מידי העיתונות, שבה צמח. בשנתיים שבהן נדחק הצידה ממרכז העניינים, דווקא גילה עד כמה הוא אהוד על מה שנהוג לכנות „האיש ברחוב", וגם במיקצוע התחילו לפתע־פיתאום לפרגן לו. ככה זה: דווקא כשפחות הולך לך – אתה נשטף בגלי־אהדה.

לפיד כבר היה למעלה, וגם למטה. כעת מצלצלים שוב הטלפונים ללא הפסקה.

בבוקר, בדירתו התל־אביבית, איננו מצליחים לסיים מישפט מבלי שהטלפון קוטע אותנו. סתם אזרחים מצלצלים לברך. „מתעניינים. איך ניתן להצטרף למיפלגה החדשה שאני מזכ"לה." הוא אומר. זה מצלצל משונה.

„גם לי זה נשמע מאוד משונה." הוא מודה, „עדיין לא יושב טוב. זה כמו שכלתי אומרת: כמה זה משונה לה לומר שהיא תמר לפיד. זה חדש, אבל הרבה יותר טבעי ממה שחשבתי."

לפיד, יום ראשון כמזכ"ל המיפלגה הליברלית החדשה, שאין יודעים בדיוק מהי עדיין, משיב לטלפונים הרבים: „נהיה זקוקים לאנשים פעילים, ביחוד מסוגך..." הוא אינו מכיר את הדובר ואת סוגו, אולם הוא התחכך די שנים מקרוב בפוליטיקאים, כדי לדעת מה אומרים.

הוא חוזר למרכז העניינים גם בעזרתה האדיבה של התיקשורת. „אני מקווה שלא יחשדו בי שאני רודף פירסומת!" הוא מהרהר בקול. ברור שאלה חוקי המישחק: פוליטיקאי זקוק לעיתונות, אפילו אם חושפנית או מתגרה. עם כתבה זו הוא משחק ברוצה־לא־רוצה. מצד אחד, ודאי שהוא רוצה – זה יוקרתי, זה מחניף, אלא מה! מצד שני, הוא נרתע.

אורי אבנרי מדווח על מסע מאראתוני בן 9 ימים בארצות־הברית:

בין כהנא ואבו־נידאל

ז ה לא אורגן כך מראש. זה הסתדר כאילו מעצמו. עברתי בחודש אחד את כל נתיב השלום החמקמק — מישראל למצריים, ממצריים לירדן, מירדן דרך מצריים לישראל, ומישראל לארצות־הברית.

ארבעה ימים בלבד אחרי שחזרתי מן הממלכה ההאשמית, התבקשתי לבוא לסיור בארצות־הברית, בחברתו של חנא סיניורה.

כך, במשך חודש אחד, ניתנה לי ההזדמנות המיוחדת־במינה לשוחח עם מעצבי המדיניות של ישראל, מצריים, ירדן, אש"ף וארצות־הברית על הנושא האחד החשוב לקיומנו: השלום.

ספר־השיאים של גינס

ע ל הביקור בארצות־הברית אני בא לטעון, בכל הצניעות, שהוא התקרב לאישהו שיא. איני יודע אם הוא זכאי לציון בספר־השיאים של גינס, אבל הוא בוודאי מועמד סביר.

נעדרתי מישראל בסך־הכל במשך 11 ימים ו־10 לילות. מן הזמן הזה יש לנכות את הטיסה לארצות־הברית וממנה (בכל פעם 14 שעות, עם חנייית־ביניים), ואת הנסיעות מניו־יורק לוושינגטון (טיסה), מוושינגטון לבולטימור (רכבת), מבולטימור לניו־יורק (רכבת) ומניו־יורק לבוסטון (טיסה).

בזמן שנותר ערכתי, יחד עם סיניורה, את הפגישות הבאות:

● **שיחות עם חמישה חברי־הקונגרס**, כל אחד בנפרד, יחד עם עוזריהם: הסנטור צ'ארלס מתיאס, יו"ר ועדת־החוץ של הסנאט, וחברי בית־הנבחרים סטיב סולארש, בן גילמן, לארי סמית, מאט מק־היו ונבחר שחור ששכחתי לרשום את שמו, אף שאמר דברים נבונים במיוחד.

● **אסיפות־תידרוך** עם קבוצות של מומחים ממדרגה ראשונה: הפורום הפתוח של שר־החוץ (כ־150 פקידים בכירים של הסטייט־דפארטמנט); חוג מצומצם יותר של מומחים של מישרד־החוץ; צוות־המחקר לענייני־המיזרח־התיכון של סיפרייית־הקונגרס, הממונה על הכנת החומר לסנאטורים על נושאים אלה; צוות המומחים הפרלמנטריים של חברי הוועדה ל־מיזרח התיכון של בית־הנבחרים; חברי המועצה ליחסי־חוץ (שהוא המוסד החשוב ביותר לנושא זה בארצות־הברית).

● **ישיבות עם אירגונים יהודיים, ערביים ונוצריים**: ועדת הנשיאים של האירגונים הערביים בארצות־הברית; הוועד היהודי האמריקאי בוושינגטון (בהשתתפות נציגי רוב האירגונים היהודיים החשובים, החל בשדולה היהודית וכלה בהדסה); החוג יהודי המתקדם (ניו ג'ואיש אג'נדה) בוושינגטון; קרן ירושלים (הערבית); אירגון יוצאי רמאללה ואל־בירה (האירגון הערבי הגדול ביותר בצפון אמריקה); הוועד היהודי האמריקאי בניו־יורק; הפורום של הכנסיות לענייני המיזרח התיכון; חוג של ישראלים בניו־יורק; ניו ג'ואיש אג'נדה בבוסטון.

● **אסיפות פומביות**: בוושינגטון, בבול־טימור, בניו־יורק ובבוסטון.

● **אסיפות מיוחדות**: „ארוחת־ערב למען האחווה" בנוכחות כמאה אמריקאים, יהודים, ערבים, ישראלים ופלסטינים, ביניהם עיתונאים ואיש השגרירות המצרית, בוושינגטון; דיון עם כ־200 אנשי פאקולטה ותלמידים בעלי ב"א בהרווארד.

● **פגישות עם בלי־התיקשורת**: מסי־בת־עיתונאים כללית מטעם כתב־העת היוקרתי פוריין פוליסי בוושינגטון; ראיון עם השבועון היהודי ג'ואיש ויק בוושינגטון; פגישה עם נציג המוסד להגנה על חופש־העיתונות; פגישה עם נציג של קבוצת עיתונים ערביים בוושינגטון; פגישה עם עורך השבועון ניישן בניו־יורק; פגישה עם צוות־העורכים של ניו־יורק טיימס; פגישה עם צוות העורכים של העיתון בוסטון גלוב; פגישה עם צוות העורכים של כריסצ'ן סייאנס מוניטור; ראיון עם רשת תחנות־טלוויזיה ערביות בארצות־הברית; ראיון עם כתב־העת הנוצרי החשוב כריסטיאניטי אנד קרייסיס („נצרות ומשבר"); ראיון עם עורך השבועון היהודי בבוסטון ג'ואיש אדבוקאט; ראיון־רדיו בן שעתיים, עם שאלות מהקהל, בתוכניתו של ג'ין ברנס בבוסטון; מסיבת־עי־תונאים בבניין־המימשל בבוסטון; וכמובן שורה ארוכה של ראיונות קצרים יותר לעיתונאים, תחנות־רדיו וכיתבי־עת.

● **פגישות עם אישים אחרים**: המנהיג השחור ג'סי ג'קסון, הפסיכולוג־הפוליטי היהודי הנודע הרב קלמן, כמה מאנשי־הרוח הפלסטיניים הגדולים בעולם — וליד ח'לידי (בוסטון), הישאם שראבי (וושינגטון) ועפיף סאפיה (בוסטון).

בסך הכל — כ־50 הרצאות בתוספת שאלות וויכוחים בתישעה ימים. שכולן היו מוקדשות לנושא אחד: השלום במרחב שלנו, מדוע הוא מתמהמה, מה קרה בישראל, בירדן ובאש"ף, מי אשם, מה אפשר לעשות.

על כל המסע הזה, שעליו דובר לא־מעט בארצות־הברית, ושבכמה מאירועיו השתתפו גם עיתונאים ישראליים, לא דווח אף במילה אחת אף בכלי־תיקשורת אחד בארץ.

במשך כל תישעת הימים האלה לא היה לי זמן להיכנס אף לחנות אחת („איזה ישראלי אתה?" התלוצץ אחד ממארחיי), לא אכלתי אלא ארוחה אחת במיסעדה הגונה (בראשית ברא השטן את ההאמבורגר!) והלכתי רק פעם אחת ויחידה לתיאטרון (מסיבת יום־הולדת של פינטר). בכל ערב, בשעה 11, היה לי כאב־ראש — תופעה שלעולם איני לוקה בה בארץ.

אבנרי עם אלן לייפסון בסיפרייית הקונגרס*
אף מילה בעיתונות הישראלית

כרזה להרצאה בבולטימור
„האם יש תיקווה לשלום?"

זכור את אל־מצרי!

כ **אשר נכנסנו** לאסיפה פומבית בוושינ־גטון, נתקלנו בקבוצה של סטודנטים ערביים שחילקו כרוזים. חתם עליהם „המועדון הפלסטיני של אוניברסיטת מחוז קולומביה". הוא גינה את סיניורה כ„מכשיר הכיבוש הציוני" וכמי שמתנגד ל„רוח האמנה לשיחרור מוחלט של פלסטין". הכרוז הסתיים במילים: „אנו רוצים להזכיר לסיניורה ולאחרים, שהאנשים המעורבים במאבק לשיחרור לאומי יודעים לתקן את הנזק שנגרם למאבק על־ידי הבוגדים בקודש הקו הפטריוטי."

בעל־פה הוסיפו המפגינים איום ברור יותר: „מה שקרה לט'אסר אל־מצרי יקרה גם לך!"

במשך תישעת ימי המאראתון המשותף למדתי להעריך קודם כל את אומץ־ליבו של חנא סיניורה. הוא בא למסע זה כמה ימים אחרי הלווייתו ידידו, ט'אסר אל־מצרי, והוא לא סטה מן המסלול ימינה או שמאלה.

סיניורה הוא עורך אל־פג'ר, עיתון המשקף את עמדות ההנהגה המרכזית של אש"ף ופת"ח. סיניורה התמנה על־ידי יאסר ערפאת כנציג פלסטיני במישלחת הירדנית־הפלסטינית המשו־תפת למשא־ומתן עם האמריקאים. הוא זכה גם בבירכת המלך חוסיין ושימעון פרס.

(בשני מיקרים העניקה הכרה זו יתרון לסיניורה על פניי. שני מוסדות הזמינו אותו, אך לא אותי — מתוך הנחה שהופעתו לא תרגיז את ממשלת־ישראל, אך שהופעתי שלי אכן תרגיז אותה.)

בכל 50 ההרצאות ששמעתי מפיו, בתדירות של שש ביום, חזר סיניורה בדבקות על כמה נושאים מרכזיים, והם:

● אש"ף הוא הנציג החוקי הבלעדי של העם הפלסטיני.

● העם הפלסטיני תובע לעצמו את הזכות להגדרה עצמית, אך מוכן להגביל אותה מראש בקונפדרציה של המדינה הפלסטינית וירדן.

● העם הפלסטיני מביא קורבן גדול בכך שהוא מוכן לוותר על 80% ממולדתו ההיסטורית, ולהסתפק במדינה קטנה ב־20% של פלסטין.

● כדי להרגיע את החששות הביט־חוניים של ישראל, מסכימים הפלס־טינים שמדינתם תהיה מפורזת מבחי־נה צבאית. הם יעדיפו להקדיש את משאביהם המצומצמים לבניין ולקלי־טת הפליטים.

● הציונות היא תנועה רב־גונית. יש ציונות כובשת ומתפשטת ויש ציונות של תנועת־השלום, המכירה בזכויות הפלסטינים.

● הפלסטינים אינם יכולים לקבל את ההחלטות 242 ו־338, המתעלמות מקיומם, מבלי לזכות בתמורה בהכרה אמריקאית (לפחות) בזכותם להגדרה עצמית. זהו צורך פוליטי, וגם עניין של כבוד עצמי.

● אש"ף מתנגד למאבק המזויין מחוץ לגבולות הארץ, ולטרור הפוגע בנשים ובילדים בתוך הארץ. אין אש"ף יכול להתנגד למאבק המזויין הפוגע בחיילי הכיבוש ובמיתקניו. אולם בהיפתח המשא־ומתן, יסכים אש"ף להפסיק גם מאבק זה.

● יש לחדש מייד את תהליך־השלום, שנפסק עם נאום המלך חוסיין.

סיניורה העלה רעיון חדש: לכנס מייד את ועידת־השלום הבינלאומית בלי שום תנאים מוקדמים, במתכונת שעליה במעט הוסכם ב־1977, ערב בואו של אנוור אל־סאדאת לישראל. בוועידה זו היו הערבים אמורים להופיע במישלחת ערבית משותפת אחת, ובה נציגים של אש"ף המקובלים על הצדדים (אז דיבר על סרוסורים פלסטיניים ידועי־שם החיים בארצות־הברית).

אני חזרתי, כמובן, על עמדותיי, הידועות לקורא הישראלי (הופתעתי לא־מעט מן המידה שבה הן ידועות גם למומחים האמריקאים. ביקורי בירדן עורר סקרנות טיבעית, והכל רצו לדעת פרטים עליו.)

הסכנרתי את הצערים החיוביים הרבים שנעשו בשנה האחרונה על־ידי שימעון פרס, יאסר ערפאת והמלך חוסיין כדי להגיע למשא־ומתן, והצבעתי על המחדל ההיסטורי שבהחמצת ה־הזדמנות.

שנינו תבענו את חידוש היזמה האמריקאית לאלתר — והצבענו על הסכנות הנוראות האורבות לכולנו — ישראלים, ערבים והעולם כולו — אם לא תהיה התקדמות. מהפכות אסלאמיות קנאיות, מילחמה ישראלית־סורית, כיבוש עיראק בידי איראן וחומייניזציה של ה־מרחב. התגברות ההכניזם בישראל — הצגנו את הקאטאלוג הקודר כולו.

מובן שהיו הבדלים בינינו (למשל לגבי המאבק המזויין), אך הם היו שוליים. כפי שקורה במסע כזה, התערבבו הטענות שלנו. לא פעם השמיע סיניורה בערב טענה שהשמעתי בבוקר, והשתמשתי אני בבוקר שלמחרת בדברים ש־שמעתי מפיו בערב. נראינו כשני תאומי־סיאם.

אך היה הבדל אחד. עמדתי על כך: „בשאחזור הביתה, עלולים יריבים למתוח עליי ביקורת קטלנית. באשר

* *בפינת־עבודה של הדסק המיזרח־תיכוני, ליד תמונות מועמר קד'אפי, חוסני מובארק, אמיין אל־ג'מייל, חדאם חוסיין ודויד בן־גוריון.*

„זה מה שאני רוצה לעמי!" סיניורה מתחת לציר חתימת מגילת העצמאות בקונגרס האמריקאי

חנא סיניורה יחזור לביתה, עלולים יריבים לקטול אותו."

מאמר
סודי לגמרי

דסגישה המחמיאה ביותר היתה במכון ליחסי־חוץ בניו־יורק, המוסד שיוקרתו עולה על זו של כל מכוני המחשבה והמחקר הפוליטיים בארצות־הברית. בדרך כלל מוזמנים אליו רק מדינאים חשובים, והזמנתנו היתה בבחינת מחווה לשלום.

היו שם ברברה טוכמן (או טאקמן), ההיס־טוריונית היהודיה המבריקה, שהיא חכמה ומתוח־כמת בכל הנושאים מלבד הנושא הישראלי־פלסטיני, שבו היא משועבדת לתפיסות הפש־טניות השגורות. היה שם הווארד סקוודרון, מי שהיה יו"ר מועדון־הנשיאים של האירגונים היהודיים, וגם ריטה האוזר, עורכת־הדין היהודית הנודעת. חוץ מזה היו שם כחמישים מדינאים, דיפלומטים ומומחים אחרים.

סעדנו מסביב לשולחנות עגולים, ואז, אחרי דיברי־הקדמה מחמיאים מאוד לשנינו, הוזמנו סיניורה ואני לשאת הרצאות קצרות. לאחר מכן הומטרו עלינו שאלות של מומחים. גם ברברה טוכמן שאלה (את סיניורה, על בעיית־ירושלים). נראה שהדיון היה מעניין מאוד, כי המיפגש התארך בארבע דקות שלמות אחרי המועד ש־נקבע מראש לסיומו!

כינוס מעניין אחר היה במוסד שלא ידעתי כלל על קיומו. הוא נקרא „הפורום הפתוח של המזכיר". המזכיר הוא, כמובן, מזכיר־המדינה, כלומר: שר־החוץ. אך השם מטעה: הפורום אינו פתוח־כלל, ואין הוא שייך לשר. זהו פורום של פקידי מישרד־החוץ, המנהלים אותו בעצמם, ושמטרתו היא לגלגל רעיונות חדשים, בלתי־שיגרתיים ובלתי־מקובלים, אשר ישמשו מזון למחשבה, אך שאין להם סיכוי לעלות בצינורות הרישמיים המקובלים.

באולם התכנסו כ־150 פקידים ופקידות, וביניהם רבים מן העוסקים בענייני המיזרח התיכון.

פתחתי את דברי במילים: „המיפלגה הקו־מוניסטית הישראלית, רק"ח, מכריזה כל יומיים שאני סוכן הסי־איי־א. אני מקווה שהופעתי כאן תישמר בסוד, אחרת יראו בכך אישור סופי!" הקהל פרץ בצחוק.

אחרי הדיון התכנסו המומחים החשובים ביותר לארוחת־צהריים פרטים עימנו, במיסעדה של מישרד־החוץ. היו"ר התורן של הפורום (הוא נבחר על־ידי הפקידים לתקופה של שנה) הציע לי הצעה מיוחדת־במינה: שאכתוב מאמר בכיתאון הפנימי של הפורום, המופץ בין פקידי מישרד־החוץ.

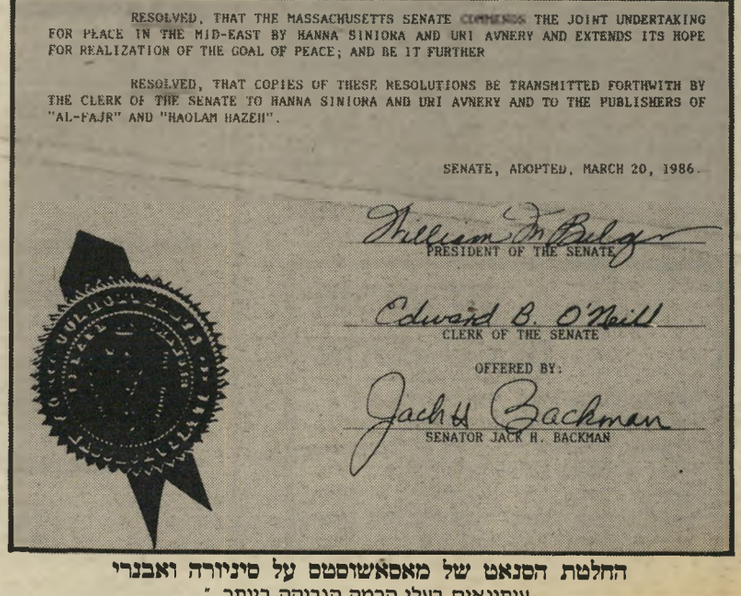

RESOLVED, THAT THE MASSACHUSETTS SENATE COMMENDS THE JOINT UNDERTAKING FOR PEACE IN THE MID-EAST BY HANNA SINIORA AND URI AVNERY AND EXTENDS ITS HOPE FOR REALIZATION OF THE GOAL OF PEACE; AND BE IT FURTHER

RESOLVED, THAT COPIES OF THESE RESOLUTIONS BE TRANSMITTED FORTHWITH BY THE CLERK OF THE SENATE TO HANNA SINIORA AND URI AVNERY AND TO THE PUBLISHERS OF "AL-FAJR" AND "HAOLAM HAZEH".

SENATE, ADOPTED, MARCH 20, 1986.

William M. Bulger
PRESIDENT OF THE SENATE

Edward B. O'Neill
CLERK OF THE SENATE

OFFERED BY:

Jack H. Backman
SENATOR JACK H. BACKMAN

החלטת הסנאט של מאסאשוסטס על סיניורה ואבנרי
„עיתונאים בעלי הרמה הגבוהה ביותר..."

הסייג: אחרי שאמסור את המאמר, לא אראה אותו עוד. מכיוון שהביטאון הוא מסווג לחלוטין, אסור יהיה להראות אף לי את המאמר שלי עצמי, לבשית־פרסם בו.

קבוצה שנהניתי במיוחד להיפגש עימה היתה צוות־המחקר של סיפריית־הקונגרס. זהו צוות מיוחד, המספק לחברי־הקונגרס (הסנאט ובית־הנבחרים) חומר מדעי אובייקטיבי על כל נושא שנדרש. הצוות שנפגשנו עימו עוסק בענייני המיזרח התיכון, ונרהמתי מעומק ומהיקף ידיעותיו על הנושאים שלנו. אחדים מהם דיברו ערבית, צעירה מרשימה אחת בשם אלן לייפסון גם דיברה עברית.

אחרי שיחה ארוכה וידידותית מאוד הם נתנו לנו מתנה: מילון עברי־אנגלי למונחים דיפלו־מטיים, שהוצא לאור על־ידי סיפריית הקונגרס.

אוויר
חתוך בסכין

דאסיפה המרגשת ביותר קיימנו בווי־לייג' גייט, המועדון רחב־הידיים של ארט ד'לוגוף בוולילייג' בניו־יורק.

הצטופפו שם כ־500 איש בתערובת ססגונית — יהודים וערבים, ישראלים ופלסטינים, וגם כמה אוהדים של ג'ורג' חבש, מאיר כהנא ואבי־נידאל. היו גם אמריקאים סתם, עיתונאים, אנשי רדיו וטלוויזיה.

את האוויר אפשר היה לחתוך בסכין. המתח עמד ממש בחלל האולם. כאשר התחילו אנשי כהנא בפרובוקציה, שעברה במהרה לקללות גסות, התקומם הקהל כולו נגדם, והשוטרים (שנכחו במקום) לא נאלצו להתערב. אותה התקוממות משותפת היתה כאשר שאלו הערבים הקיצוניים שאלות פרובוקטיביות (בלי קללות).

תופעה זו חוזרת על עצמה בכל האסיפות הפומביות, בצורה פחות חריפה. בשום מקום לא הגיעה למימדי העימות שנערך בעת הופעתי האחרונה עם עיצאם אל־סרטאווי בלונדון, ערב הירצחו, כאשר קבוצות של בית"רים ואנשי אבו־נידאל הסתערו עלינו במשותף. אז קרא סרטאווי הזועם לעברם: „תסתכלו בעצמכם: איזה שיתוף־פעולה נהדר של פאשיסטים ציוניים ופאשיסטים ערביים!"

מול שיתוף־הפעולה של הקיצוניים משני הצדדים עמדה ההתרגשות הרבה, שנוצרה על־ידי עצם הימצאם של שוחרי־השלום משני הצדדים, אלה לצד אלה.

היו, כמובן, הרבה קוריוזים. חיכיתי להתחלת הרצאתנו בשכונה יהודית בבולטימור, כאשר נכנס יהודי קשיש ושאל בקול רם: „מה זה כאן? אישהו מיבצע־תעמולה?" כאשר שוכנע שלא, נכנס והקשיב בשקט.

יהודי אחר, שהיה ידוע לבני־המקום כטרוז־קיסט השולל את עצם קיום המדינה, נכנס לוויכוח סוער, ולבסוף קנה את סיכת הדגלים השלובים של ישראל ופלסטין, שנמכרו בכל ההופעות שלנו.

בבוסטון ביקשה צעירה יהודיה את רשות־הדיבור, אחר שדיברנו במשך שעתיים על שלום, ואמרה: „מה אתם עוסקים בשטויות? למה אתם לא מדברים על העיקר: על הכיבוש, על הדיכוי, על העוול שעושים יום־יום, על הענויים...!" אחר־כך פרצה בבכי.

התענוג העיקרי של הסיור היה טמון בפגישה עם האנשים הטובים, שהזמינו אותנו ודאגו לנו לכל אורך הדרך. המסע שלנו אורגן על־ידי המועצה האמריקאית־הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני (אירגון יהודי) והליגה הפלסטינית לזכויות־האדם (אירגון ערבי). בחלקים גדולים של המסע נפל העול על האירגון ניו ג'ואיש אג'נדה („סדר־יום יהודי חדש"), גוף יוצא־דופן של אינטלקטואלים צעירים, החרד לשלום במרחב, אבל גם למיגור המישטר הגזעני בדרום־אפריקה, למניעת הרפתקה אמריקאית בדרום־אמריקה, ועוד.

בכל מקום היו אנשים שהתנדבו לעזור לנו, שהקדישו לנו את זמנם, שהסיעו אותנו במכוניותיהם. באסיפה בבוסטון עלה על הבימה צעיר ממושקף בשם גורדי, שנשא נאום הומוריסטי להתרמת כספים. הקהל התגלגל מצחוק, הצעיר דיבר כקומיקאי מעולה. לבסוף התברר לי שאינו כה צעיר, ששמו פרופסור גורדון פלמן ושהוא ראש הפקולטה לסוציולוגיה של אוניברסיטת בראנדייס רבת־היוקרה. על כולם עלו שתי הנשים, שניהלו את המסע: מרי אפלמן, יו"ר המועצה לשלום ישראלי־פלסטיני, וקורין ויטלאץ', המזכירה האירגונית.

שוחרי־השלום אינם יכולים להתח־רות במיספרם עם לגיונות שוחרי הלאומנות החשוכה. אבל אין הם מעטים, ואין הם חסרים התלהבות ויעילות.

אש"ף
בשר ודם

בפתיחת נאומי בבולטימור סיפרתי סיפור קטן. לפני 16 שנים באתי לארצות־הברית למסע־הרצאות ב־20 אוניברסיטות, לרוב בחסות הרבנים (הרפורמיים) של אירגון בית הילל. ערב הופעתי הפיצה הליגה נגד השמצה חוזר סודי, שבו נאמר כי „אומנם אין להגדיר בשום פנים את מר אבנרי כבוגד, אך הופעתו בשעה זו עלולה לעורר מחלוקת פנימית..." כמעט כל ההרצאות בוטלו. בכמה מקומות ביקשו הרבנים, מאחורי הקלעים, מעמיתיהם הנוצריים לקבל לידיהם את

(המשך בעמוד 20)

דף תשקיף

יועץ מישפטי בקרוב

עם שובו של שימעון פרס מארצות־הברית, בסוף השבוע, ייערך מיפגש בין צמרת־הליכוד לצמרת־המערך בעניין מינויו של היועץ המישפטי לממשלה. במקומו של יצחק זמיר הפורש.

המועמד העיקרי: יוסף צ'חנובר, לשעבר מנכ"ל מישרד־הביטחון. צ'חנובר נתמך על־ידי פרס, וגם שמיר אינו מתנגד למועמדותו.

מועמדו של שר־המישפטים הוא עורך־הדין הדתי יעקב נאמן, לשעבר מנכ"ל האוצר. מועמדותו של יצחק אנגלרד. דיקן הפקולטה למישפטים באוניברסיטה העברית, ירדה ככל הנראה, מעל הפרק, יתכן בשל מעורבותו בפרשת אלי קולס.

נספח סודי בהסכם הקואליציוני קובע כי מינויים של מפכ"ל, רמטכ"ל וייועץ־מישפטי־לממשלה מותנה בהסכמת ראשי הליכוד והמערך.

במישרד־המישפטים סבורים כי בשל חילוקי־דיעות יכול לזכות בתפקיד מאיר גבאי, מנכ"ל המישרד. כמועמד־פשרה.

שמיר יפתח את לוי

במחנהו של יצחק שמיר שוקלים לקנות את צייתנותו של דויד לוי בהבטחה כי אחרי ביצוע הסכם־הרוטציה יועברו לתחום אחריותו, בסגן־ראש־ממשלה, סמכויות רגישות ביותר, השייכות היום ליושבת ראש־הממשלה.

ההנחה היא, כי הוא יוכל לקבל עצות מיקצועיות מאיש־מחנהו, אליהו בן־אלישר.

המתנחלים יזהמו בארות

המומחים חוששים כי בגלל מאזן־הגשמים הדל מאיים זיהום מסוג חדש על מי־התהום הנשאבים לשתיה בגוש־דן: הביוב הנשפך מההתנחלויות בגדה המערבית

עד כה אוימה על הבארות הסמוכות לים סכנת־המלחה. כעת מסתמנת סכנה כי תפוקת־הביוב הגוברת של ההתנחלויות העירוניות תחלחל למקורות־המים בקו־האורך של ראש־העין.

מהפכה בעבודה

שינוי דראסטי בשיטת־המינויים במיפלגת־העבודה: בוועידה, המתכנסת בשבוע הבא, צפויה החלטה על שינוי בשיטת בחירתם של המועמדים לכנסת.

ההצעה המתגבשת היא שמחצית מהמועמדים ייבחרו בבחירות חשאיות במרכז, המחצית השניה ייבחרו במחוזות, והמרכז יהיה הגוף שיחליט על דירוגם ברשימה.

מביא ההצעה והדוחף העיקרי לשינוי הוא עוזי ברעם, מזכ"ל המיפלגה. התק"ם מתנגד.

לוי רוצה ועידה

סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, מתכוון לשלוח בימים הקרובים לכל צירי ועידת־חרות עצומה הקוראת לשר משה קצב, יו"ר הנשיאות של הוועידה, לכנס לאלתר את המושב השני.

במחנה שמיר גוברים קולות, הקוראים לדחות את כינוס המושב השני עד לאחר הרוטציה.

השבוע מכנס לוי כינוס־תומכים במלון פאלאס בתל־אביב, ובו תתגבש, ככל הנראה, הקריאה לקיום המושב השני מיידית, לקבלת הכרעות.

קצב מבקש לנהל מדיניות עצמאית ולכנס את הוועידה, כדי שלא להיחשב כנתון בכיסו של שמיר.

מודעי יפריע לשחל

שוב נתגלתה מתיחות בין יצחק מודעי ומשה שחל, על רקע הודעתו של האחרון כי בקרוב מאוד צפויה הורידה של מחירי הדלק לצרכן. מה שצפוי, דווקא, הוא ויטו של מודעי על הזזלה כזאת.

זעם שחור על פרץ

סערה מתחוללת בקהילה השחורה בארצות־הברית, בעיקבות גירושם מהארץ של שישה אזרחים אמריקאים. השישה, חברי כת הכושים העבריים, שבאו מניו־יורק במטוס אל־על, גורשו לפני שלושה שבועות מייד עם נחיתתם בלוד, בהוראתו של שר־הפנים יצחק פרץ.

העיתונות האמריקאית השחורה מקדישה לפרשה כותרות ראשיות.

עמיר מנע מילחמת־דת

הוראתו של ניצב גבי עמיר להרוס מחראה, שנבנתה בתוך חצר מיסגד ביהוד, מנעה התנגשויות על רקע דתי בין מוסלמים מיפו למתפללי בית־כנסת ביהוד.

ועד בית־הכנסת, השוכן בצמוד למיבנה של מיסגד בלתי־פעיל, החליט להרחיב את השרותים למתפללים, ובנה את התוספת בתחום המיסגד. הפועלים שביצעו את העבודה, ערבים מיפו, סנו לאחר מעשה לעבד קאבוב, מזכיר הוועד המוסלמי בעיר, וזה מיהר למועצה המקומית ביהוד, בדרישה להרוס את הבניה. הוא הסביר כי העובדות נעשו בשטח השייך להקדש המוסלמי, וכי המעשה הוא חילול של מקום מקודש.

ראש המועצה, עזריאל רגב, קיבל את עמדתו, אך המתפללים התעקשו וזכו בגיבויו המפתיע של סגן־ראש־המועצה, נציג־מפ"ם מרדכי לינק. קאבוב איים כי יביא למקום 500 מפגינים, אך לינק הטיח נגדו: „אז אני יכול להביא עשרת אלפים!"

קאבוב התלונן במישטרה, וזו פעלה מייד בתקיפות נגד המחראה.

נבון דוחף את צמח

שר־החינוך יצחק נבון פעל השבוע מאחורי הקלעים למינויו של הבימאי יוסי צמח כמנהל מחלקת־התוכניות בטלוויזיה.

ידידיו של הבימאי קיוו כי במיכרז ייכשלו כל שיבעת המועמדים — ואז תיפתח לפניו הדרך לתפקיד. צמח לא הגיש את מועמדותו בסיכוב הנוכחי.

צ'יץ' שוכר שרירים

שלמה להט מתכוון לשכור בעלי־זרוע, שיגנו על הקבלנים המרטיים שהוזמנו לפנות את האשפה העירונית.

הוא מתייחס נרגנות אל הכרזתו של דוכר נהגי־התכרוכה השובתים, דויד בלסי, שהכריז: „ברגע שיגיע קבלן לפנות אשפה, נסלק אותו — אפילו בכוח."

רוק למען השחורים

קבוצת ישראלים נגד אפרטהייד מתכוונת לערוך בחודש יוני פסטיבל נגד המישטר הגזעני הקיים בדרום־אפריקה.

ישתתפו בו אמני סום ורוק ידועי־שם מהארץ, והמארגנים מצפים כעת לתשובתם של כוכבים מחו"ל.

חרם על זמורה

ועד־העיתונאים ביזמון ההסתדרותי דבר הורה לעיתונאים שלא לקיים כל מגע בענייני מיכסות־עבודה עם אוהד זמורה, סגן־העורך ומזכיר־המערכת.

הוועד טוען כי זמורה אינו האיש הראוי להעיד לאחרים על תסוקה נמוכה, מפני שהוא עצמו נעדר שנים מעבודתו במערכת, מבלי שנגרע מאומה משכרו ומתנאי־שכרו הנלווים, ובכללם נסיעות רבות לחו"ל.

מחוות קומוניסטיות למפ"ם

עסקני־מפ"ם שהגבירו לאחרונה את פעילותם ברחוב הערבי, מוסתעים מן התגובה החמימה שהם זוכים לה מצד אנשי־רק"ח.

הביטאון הקומוניסטי אל־איתיחאד חולק להם שבחים, ואף החל מצטט מאמרים המתפרסמים בעל־המישמר.

הדוגמנים מתארגנים

הדוגמניות והדוגמנים בארץ הולכים בעיקבות האמנים, והחליט להתארגן באיגוד מיקצועי. הם יתערבו בתנאי עבודה ושכר, ויחרימו מעסיקים שלא ייכנסו עימם למשא־ומתן.

המארגן של האיגוד החדש הוא הדוגמן ירון פינק. המצטרפות הראשונות: תמי בן־עמי, פינצי מור וקארן דונסקי.

כך בחיפה

בשכונת ואדי ניסנאס בחיפה שוררת מתיחות, עקב נסיונות של תנועת „כך" להפריד בין זוגות מעורבים. החיים בשכונת־העוני הערבית.

לאחרונה פקדו אנשי „כך" בתים של זוגות מעורבים בוואדי וניסו בפיתויים ובאיומים לשדל נשים יהודיות לעזוב את בעליהן הערביים.

בוואדי מאיימים על שליחי כהנא בלינץ', אם ימשיכו לבוא לשכונה.

החרימו את צור

איש מחברי תא־הכתבים לענייני־קליטה בירושלים לא הגיע למסיבת־העיתונאים עם שר־הקליטה, יעקב צור.

הכתבים מחו על כך שהוזמנו למסיבת־עיתונאים, כשיום קודם לכן לא עמד צור בפיתוי והוסיע במטוסיזיה. העיתונאים נעלבו על שהוא מתייחס לעיתונות הכתובה כאל בלית־תיקשורת סוג ב'.

השוטר יהיה עיתונאי

עמירם אזולאי, דובר מישטרת באר־שבע, עזב את השרות לטובת מיקצוע העיתונות. הוא יהיה הכתב המישטרתי בדרום של העיתון חדשות.

במישטרה מודאגים מן האינפורמציה החמורה הרבה שברשותו, בעניין חקירות גדולות שנוהלו לאחרונה באיזור.

הנגב ללא סיקור

בכינוס של 100 ראשי ישובים בנגב, שנערך השבוע ביוזמתו של צבי חזן, ראש המועצה האיזורית שער־הנגב, נטל את רשות־הדיבור כתב הטלוויזיה הדרומי גיורא צור.

בקול נרגש סיפר צור כי הוא הכתב היחידי שפוטר לאחרונה מן הטלוויזיה, וכי אין כתב קבוע לסיקור המתרחש בכל רחבי הנגב — כמחצית משיטחה של המדינה.

שניאורסון מחלק נדבות

הרב דויד הלחמי, עסקן פועלי אגודת־ישראל, שעלה בשבוע שעבר לרגל אל מנחם־מנדל („הרבי מלובאוויץ") שניאורסון, בניו־יורק, קיבל מרבם של חסידי חב"ד תשורה מיוחדת במינה. במהלך שיחתם שלף הלובאוויצ'ער מכיסו שטר של 50 שקלים חדשים, נתן אותו לאורחו וביקשו „לחלק את הכסף לאביונים בישראל".

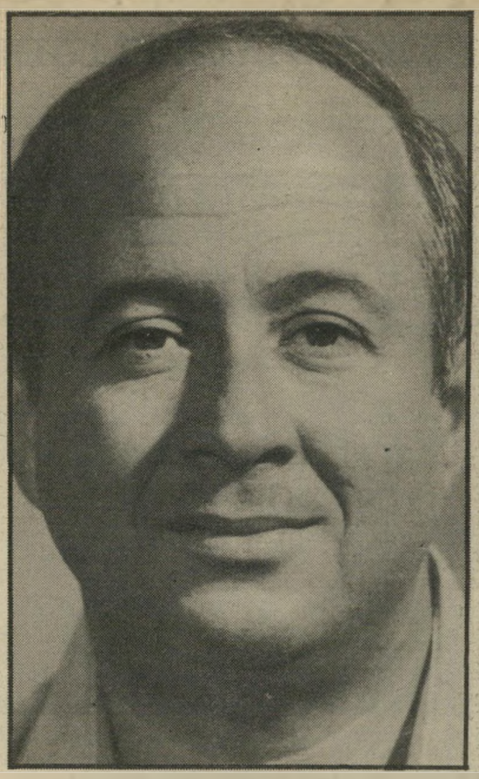

פינחס גולדשטיין:

„חברי, בני שליטא ממש איים על חייי!"

בימים אלה גואה הפופולאריות של חבר־הכנסת פינחס גולדשטיין ומגיעה לדרגה חסרת־תקדים – כל זה עד לחודש אפריל בשנה הבאה. גולדשטיין, יושב־ראש ועדת־הספורט של הכנסת בכל ימות השנה, מסתובב לאחרונה כטווס גא, יען כי עליו מוטלת, בתוקף יו"רותו, פעם בשנה, החובה או הזכות להרכיב את נבחרת הכדורגל של נבחרינו, כנגד נבחרתה של הטלוויזיה הכללית.

שוחחתי עם המאמן לעת מצוא, כשהוא נרעש ונפעם מגודל המשימה, ומפוחד מהיקף הלחצים, עד כדי איומים.

● מי בחר בך? מדוע דווקא אתה?

נבחרתי כמנהל הנבחרת של הכנסת ומאמנה בתוקף תפקידי כיושב־ראש ועדת־הספורט של הכנסת. נכון שזו אינה נבחרת המתפקדת בכל ימות השנה, אבל היא מוקמת פעם בשנה, לצורך הומאני — לאיסוף כספים לאגודת אל־סם, הנלחמת בהתמכרות לסמים. בשנה שעברה אספנו יותר משיבעה מיליון שקלים במישחק, ואילו השנה אני מקווה לאסוף הרבה יותר.

● מופעלים עליך בימים אלה לחצים כבדים מצד חבריך לכנסת.

אוהו! יש עליי לחצים כבדים, נוראיים, מצד חברי־הכנסת ומצד רעיותיהם. גם המזכירות הפרלמנטריות אינן מרפות — הן רוצות הזמנות־חינם למישחק הגדול. האמיני לי, אם מיגרשי הספורט בשבת היו מלאים כמו שיש ביקוש לכרטיסים למישחק הזה — לא היו בעיות תקציב לאגודות־הספורט.

● איזה תפקיד גורם להפעלת הלחצים המסיביים ביותר?

של השוער, איזו שאלה! זהו תפקיד מעניין וחשוב מאוד. יוסי שריד מאוד מעוניין בו. גם בני שליטא — הוא ממש איים על חייי! יש עוד מעוניינים.

גם תפקיד החלוץ מבוקש ביותר.

יש לי בעיה: ברשותי כ־20 שחקנים פוטנציאליים, ועל המיגרש ישחקו רק שישה.

● גלה לי מיהם המועמדים.

דן תיכון, אהוד אולמרט, מיכה רייסר, יוסי שריד, אלעזר גרנות, מיכה חריש, רן כהן, חיים רמון. גם שבח וייס רוצה לשחק וגם אני, כמובן — כבלם, כי אני היחידי המסוגל לבלום את הטלוויזיה הכללית המשתוללת. עובדה: בשנה שעברה רק אני בלמתי!

● בין כל השמות שמנית, לא מוזכר שם של אשה. זה מיקרי?

הצעתי לכל אשה בכנסת כל תפקיד שהוא —חלוץ, כלם, או אפילו שוער. אני אפילו מוכן לוותר על תפקידי כבלם כשביל אשה. אני בטוח שלא יחסרו מתנדבים לחטוף מרגליה את הכדור.

פרץ חן:

„האסירים לא מתעניינים במיוחד באיוואן האיום!"

בכלא רמלה שוכן לו האדם שמעליו מרחף סימן־השאלה הגדול ביותר במדינה בימים אלה: האם ג'ון דמיאניוק הוא „איוואן האיום", הנאצי שמעלליו נחרטו היטב בקרב הניצולים המעטים ממחנה ההשמדה טרבלינקה, או שחלה כאן טעות קפקאית? בעניין זה יפסוק בית־המישפט, אולם בינתיים מופקד על שלומו של כוכב התעלומה סגן־גונדר פרץ חן, מפקד כלא־רמלה.

אחרי שתיקה ממושכת בכל מה שנוגע לשהותו של האורח המפורסם בתחום שיפוטו, הוא הסכים לפתוח את פיו.

● אין זו הפעם הראשונה שאתה נתקל בפושע נאצי בעת שירותך בנציבות שרות בתי־הסוהר.

לא, בריוק כשהגעתי לכלא־רמלה, ב־1961, היה הסיפור של אדולף אייכמן. לא שמרתי עליו, מכיוון שהייתי עדיין טירון, אבל חשתי את האווירה סביבו. כולם דיברו אז על הצוות המיוחד שהופקד לשמור עליו.

● דמיאניוק שוכן באותו החדר כמו אייכמן?

לא, מה פיתאום! זה בכלל במקום אחר. אייכמן שוכן בקומה השניה, במקום ליד „האיקסים" של היום. זה היה אז מאוד סודי — או שכך היתה התרשמותי, כי מי דיבר איתי אז? הייתי אז זוטר. דמיאניוק בעצם גר מתחתיי — מתחת למישרדי. תנאיו הרבה יותר משופרים. הוא אומנם סגור, אבל יש לו חצר ויש שמש. גם המיכשור השתכלל — איפה אז היתה טלוויזיה בחדר?

● בואו של דמיאניוק לכלא שינה את האווירה?

תלוי. בקרב האסירים, אין שום התעניינות או תחושה מיוחדת. הם יודעים כמובן על בואו והימצאו בכלא, אבל זה לא עשה שום־דבר בכלא — שום מתיחות או התרגשות מיוחדים. יש להם מספיק בעיות משלהם.

● ומה באשר לסוהרים?

זה שינה את האווירה רק מבחינת הכוננות שלנו, העירנות. צריך לשמור עליו מכל מישמר. תארי לעצמך מה יקרה אם מישהו יזיק לו, או שהוא יזיק לעצמו! האחריות כולה עלינו.

פרט לכך. אני מנע מתחים מיותרים. איני נותן לסוהרים שעברו את השואה לבוא עימו אפילו במגע הרופף ביותר.

● אתה עצמך עברת את השואה?

לא, אני יליד תוניסיה, אבל בגלל הנאצים נולדתי במיקלט בשנת 1943 — אז הנאצים פלשו לתוניסיה.

דודו טופז:

„כשאין מה שרצוי — מחפשים על המצוי!"

טוב, אז אחרי לילות־שבת משמימים אל מול פני המירקע, ללא סיבה־למסיבה, התבשרנו שיש! סוף־סוף, אחרי שהועלו כמעט כל השמות האפשריים, נמצא מנחה המסכים להנחות את התכנית הראשונה של סיבה־למסיבה בשיטת הרוטציה. כאן, בניגוד לממשלה, רבים לא אבו להיות ראשונים.

בכל זאת, דודו טופז הסכים.

● זה נכון? אתה הזוכה המאושר?

אם זה נכון? כן, זה נכון. ידוע לי שאחרים פחדו. לי אין ממה לפחד, אחרי מה שעברתי עד היום. נכון שבזמנו כתבו בעיתונות כי אני מועמד להנחיה קבועה של התוכנית, אבל אליי לא פנה אף אחד בנושא הקביעות, רק בנושא ההנחיה ברוטציה.

● מה דעתך על הסיתרון שנמצא?

אני לא חושב שזה נכון לעשות ככה, מפני שאף מנחה לא יהיה טוב בפעם־הראשונה שהוא יופיע במיסגרת הזאת כמו בפעם השניה. כשנותנים לבן־אדם צ'אנס אחד ויחיד לעשות תוכנית אחת ויחידה — זה מראש מגביל. זהו פיתרון לא כל־כך מוצלח.

● אז מדוע, בכל זאת, הסכמת לו?

נו, כשאין מה שרצוי — או מתפשרים על המצוי. זה לא שהמירקע ער כדי כך חשוב לי. גם השיקול המיסחרי לא משחק פה במיוחד — הופעה על המירקע מביאה יותר קהל לאולמות, כי אני בקושי מופיע כעת. אני פשוט אוהב לעבוד.

● רבים מעמיתיך נרתעו מהעניין. מה יש בך, שאין בהם?

כל הופעה על המירקע מחייבת המון ביטחון עצמי. כנראה שיש לי מספיק מזה. ידוע לי שרבים פחדו מזה. אני מצידי הצבתי תנאים — את מי אני רוצה לראיין — אם כי קשה לצפות מי יהיה אקטואלי בעוד שבועיים.

חוץ מזה, החיים קצרים, ואני חייב להמר!

אנשים

מה אמר/ה זלמן שושי לחווה יערי ואיך התחפשה גילה אלמגור לשושנה דמארי

■ נראה כי בכל פעם ש־**יצחק מודעי** מתלבט בבעיה חשובה, הוא נוסע לרחובות. שם, בחצרו החסידית של הרבי מקרעטשניף, הוא זוכה לעצה טובה בענייניים מיפלגתיים. כאשר ביקר בעיר בשבוע שעבר, התברר כי ברחובות יש לו יועץ־סתרים נוסף, הלא הוא ראש־העיריה, **יחזקאל הרמלך**. האחרון גילה השבוע, בקבלת־פנים לכבוד השר, כי ערב הקמת ממשלת־האחדות התלבט מודעי להתקדם, ואין מנוס אלא להצ־ליח."

■ קשה לדעת אם עצתו של הרמלך היא שהכריעה את, אך מה שברור הוא שלמרות העובדה כי הרמלך יזם את פרישתה מן הליברלים של הקבוצה שהקימה את מיפלגת המרכז החדשה, נשמרת הידידות האישית בין השניים, כאילו לא קרה דבר.

■ לאן נעלם סגן שר־החוץ **רוני מילוא**? שמו נעדר מצוותי המשא־ומתן השונים בין המחנות בחרות. מילוא, מקורבו של **יצחק שמיר**, נטש את מריבות חרות לטובת ארצות־הברית לעשרה ימים.

■ בעיצומה של „פרשת קו־לס", הפתיעה חברת־הכנסת ה־רגשנית **גאולה כהן** את בעל־השימחה **אלי קולס**. כהן, שאינה נמנית דווקא עם חבריו הקרובים ביותר של קולס, הגנה עליו בלהט, תפסה פיקוד והודיעה לו חד־משמעית בטלפון: „אלי, היזהר טוב־טוב מחבריך!"

אם ליטול לידיו את תיק־האוצר, למרות שאיפתו להיות שר־החוץ, ובמיוחד לנוכח רעתה הנחרצת של רעייתו, **מיבל**, שטענה כי תיק־האוצר הוא כפוי־טובה ומועד לכישלון, ועלול להרוס את כל הקריירה הפולי־טית שלו. בהתלבטותו פנה מודעי לידידו, ראש־העיריה, ש־חיזק את ידיו. „רעתי היתה הפו־כה מזו של מיכל," אמר הרמלך, „ולשימחתי הוכיחה המציאות את צידקתי. טענתי שהמצב הכלכלי דאז הוא נקודת־מוצא כה גרועה, שממנה אפשר רק

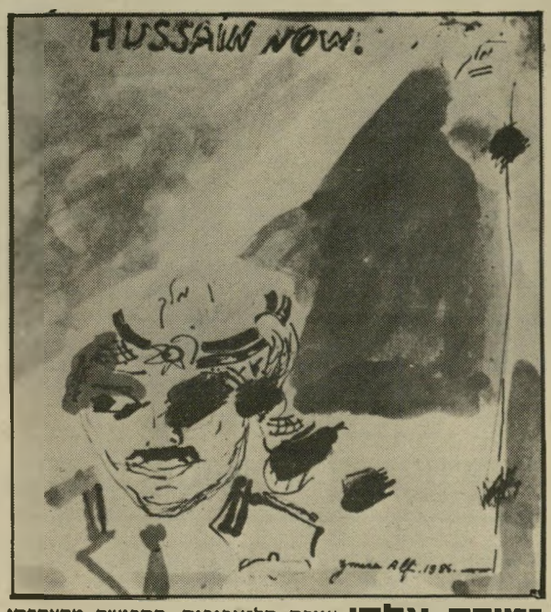

זמירה אלפי ציירת תל־אביבית, התרגשה מהצהרתו של המלך חוסיין, מלפני שלושה שבועות, על כי הוא מנתק את קשריו עם הנהגת אש"ף, והחליטה כי זהו הרגע לקרוא לו לשבת למשא־ומתן עם ישראל. היא ביטאה את תחושו־תיה בציור שהכתירה אותו בכותרת הדרמאתית: „חוסיין – עכשיו!"

עדינה תמיר בלודינית נאה, היא האחראית לפיתוח מישחקייה שמטרתה להעשיר את הקשר בין הורה לילדו. תמיר עשתה זאת כעבודת־המאסטר שלה. היא ניסתה לעניין בכך את רפי סויסה, נציב בתי־הסוהר, ונדחתה זמן רב בלך־ושוב. לבסוף, משאימץ שרות בתי־הסוהר את הרעיון וסויסה פגש בתמיר, הוא הביט בה והודה: „אילו ידעתי איך את נראית, היינו נפגשים מזמן..."

■ הפתעה חיכתה לקולס גם בפגישתו עם מנהל־הטלוויזיה הלימודית **יעקב לורברבוים**. השניים לא פגשו זה בזה עד היום השני שעבר. קולס הגיע זועף, כשמטרתו למחות על היחס שזכה בו מצוות התוכנית ערב חדש. מלכתחילה התכוון קולס לצאת נגד לורברבוים כאחראי על שנעשה לו, אך לאחר־מכן שוכנע שכדאי שייפגשו. משנפ־גשו, וקולס פתח במיתקפה מר־חצת, הופתע לגלות שהוא זוכה בהבנה מירבית, תחת מיתקפת־נגד. מסתבר שלורברבוים עבר לפני כמה שנים מסע השמצות, שהתגלה כבלתי־מוצדק, ולכן הוא היטיב להבין לרגשותיו של קולס.

■ נציב שרות בתי־הסוהר, גונדר **רפי סויסה**, הירצה במכללת שיין הרמת־גנית לרגל פרוייקט מישחקייה בין אסירים למישפחותיהם. מטרתם של המישחקים, הנבדקים כעת אצל קבוצת אסירים בכלא רמלה, היא לקרב ביניהם ובין מישפחותיהם, על אף החיץ הפיסי והטיבעי.

במיסגרת הרצאתו סיפר סויסה: „איך שיקמתי גנב: לקחתי אותו, הפכתי אותו לגנן במזכרת־בתיה, חיתנתי אותו עם איזו פרחה. לא מזמן שאלתי אותו איך ההרגשה: מה הוא ענה לי? כשהייתי גנב

חוצפה!

מודעי
„ילד טיפש. קטן וחוצפן"

זה ששר־האוצר **יצחק מו־דעי** העז ונטל לו חופשה ב־אירופה — זה אינו חדש. מודעי זנח את האינפלציה, הרוטציה ושאר צרות וברח לו לעיר־הנופש מז'ב, שם שהה במלן לה־טריולה. הדבר הטריד את מנוחתם של אי־אלה עיתונאים ופוליטיקאים שנותרו בארץ. עיתונאי צעיר, חדור יוזמה ומרץ, אף חייג את הקידומת של צרפת, את מיספר הטלפון של המלון המקסים, נזכר בערגה בצרפתיות וביקש את חדרו של „מר מודעי".

כעבור כמה שניות נשמע קולו המוכר של השר.

„ערב טוב," פתח העיתונאי בקול שליו, „מדבר..." וכאן הציג את עצמו.

דויד אדמון הפירסומאי, חבר מליאת רשות־השידור ואיש המיפלגה הליבר־לית, חגג בחברת ידידיו את לידת בנו. בתצלום מימין: דויד ואיה אדמון עם בנם אדי (ג'ינג'י טיבעי). בתצלום משמאל: שתיים מהאורחות במסיבה, מלכה רוזנשטיין ואופירה נבון. מלכה היתה מלכת־היופי של ישראל 1956. באותה שנה נבחרה אופירה נבון (אשת שר־החינוך, יצחק נבון) כצברית 56' מטעם העולם הזה. שתי הנשים יפות, מקסימות וזוהרות גם כיום, ומתחרות בקלות ביופיין בצעירות מהן בשנים.

טעמו של המלך

לוי
עטין של פרה

השר **דויד לוי** והפרשן הפוליטי **חנן קריסטל** נדרשו לקיים ביום החמישי שעבר סולחה. זאת מכיוון שפרשנותו ותחזיותיו של קריסטל, בימים שקדמו לוועידה המפורסמת של חרות, לא מצאו חן, בלשון המעטה, באזניו של "הממשיך" בהאדידיעה. השניים הגיעו בלוויית מקורבים משני הצדדים למיסעדת־בשרים בשכונת־התקווה. מצד לוי נכחו גם הדוברת החיננית **עליזה גורן** ו**יצחק רגב**, ואילו עם קריסטל הגיע ידידו הטוב, העיתונאי **אילן כסיר**. השיחה התנהלה לעומק, ותוארה על־ידי לוי כ"שיחה קשה!" אולם את ההצגה גנבו לארדווקא חילוקי־הדיעות הפרטיים ביניהם.

קריסטל, שהגיע בחופזה מהרצאה שנתן באוניברסיטה העברית, היה רעב כהוגן ושאל לפני הכל: "דויד, מה אתה ממליץ לי לאכול?"

השר לא היסס הרבה והמליץ לפני הפרשן המופתע על מאכלים, בידענות מוכהקת. וזוהי ההמלצה א־לה לוי: כבדי־אווז, שישליק וביץ (עטין של פרה). ההמלצה, כך מעיד קריסטל, הסתברה כטעימה להפליא.

— הייתי יותר עשיר, היום, כשאני גנן — יש לי בית, מישפחה, אני יותר מאושר, אבל בקושי גומר את החודש!"

■ **זלמן שושי**, הקוקסינל הציבעוני, העובר בזנות בתל־אביב, נעצר בגין עיסוקו. הוא הוכנס לתא באגף הנשים של בית־המעצר אבו־כביר. בתא סמוך לו ישבה **חוה יערי**. שושי ניהל שיחה עם יערי, ושאל אותה מדוע היתה צריכה לרצוח את **מלה מלבסקי** בעבור סכום של 52 אלף דולר. שושי הסתמך על פרטי כתב־האישום שפורסמו בעיתונים. הוא הוסיף ואמר ליערי: "הרי יכולת לבוא לעבוד איתי בתל־ברוך (אזור הזונות בתל־אביב) ועם מראה יפה כמו שלך היית עושה סכום כזה בתוך שבועיים וחוסכת את הרצח!" יערי מכחישה, כמובן, כל חלק ברצח.

■ השחקנית **גילה אלמגור** מצאה לעצמה תחפושת מקורית לפורים. במסיבת־פרידה ל**אורי עופר**, המנכ"ל הפורש של הקאמרי, השבוע, היא הופיעה בפיאה שחורה פרועה ובשימלה תימנית. "את לא, במיקרה...?" פנה אליה אחד הנוכחים, ובטרם סיים את שאלתו, הזדרזה אלמגור להשיב בעליצות, בפה מלא מסטיק: "כן, איך ניחשת! התחפשתי ל**שושנה דמארי**!"

■ רבים סבורים כי השחקן **איציק סיידוף** הוא בקי מאין כמוהו בתלמוד. מאז שהחל מופיע בתוכנית שניים אותזיו של הטלוויזיה הלימודית, פונים אליו עוברים ושבים בקושיות מהגמרא, וגבר קשיש שפגש בו ברמזור אף נזף בו בתדהמה: "איפה הכיפה שלך?"

■ סיידוף הופתע ממידת הפופולאריות שלו כשהעיד לפני זמן־מה בבית־מישפט השלום בתל־אביב. כשעלה לדוכן העדים, התחיל השופט **דויד בריאוסיר** להסביר באוזניו את הסוגיה המישפטית שבה עליו להכריע, כאילו אין השחקן אלא חברו המלומד למיקצוע. סיידוף התנצל, הזכיר לשופט כי מומחיותו המופלגת בדינים היא רק בשעות־העבודה.

■ לפני חמש שנים ניתח הפרופסור **דניאל גור**, המומחה לניתוחי לב־פתוח, את **איסר הראל**, מי שהיה הממונה על שרותי־הביטחון בימי פרשת־קסטנר. עתה, ביום־השנה החמישי, הקדיש הראל ספר לרופאו. הוא לא ידע כי כמה ימים לפני כן ניתח גור גם את **יוסף מנקס**, הנאשם מס' 1 במישפט רצח־קסטנר. מנקס טוען גם עתה ש־לא ידע דבר על הרצח, וכי הרצח בוצע מטעם אחת השלוחות של הש"ב.

■ יום־הולדתו השני של העיתון חדשות לא צויין ברוב עם והדר, וגם לא ברוב תיק־שורת, כפי שצויין יום־הולדתו הראשון. התאריך צויין כאסיפת־עובדים צנועה בבית־הדפוס של העיתון, כשאת שיחת־היום ניבנו מאכליו הערבים של **שאול אבריו**.

■ **רחלי חיים**, הזמרת מלוכסנת־העיניים ושחורת־השיער, שינתה תדמית. את שערה החלק, בתספורת קארה, סילסלה, ואימצה לעצמה את המראה הסקסי־פרוע, במקום מראה "הילדה הטובה".

■ מי שלא משנה תדמית, אך גם לא מתיאשת, היא הזמרת הוותיקה **שולה חן**. זו מנסה לחזור לשוק עם כוחות מחודשים, ומקווה אף להוציא תקליט חדש. תקליטה האחד והיחיד יצא בתחילת שנות ה־70.

■ אחוות מתאבקים נוצרה מיידית בין כוכב תהילה **ביל הסטי**, שביקר בארץ בחג־הפורים, לבין **יעקב טל**, אלוף ה־ארץ בהיאבקות. טל אירח את הכוכב הפופולארי, והראה לו את נפלאות חיי־הלילה של תל־אביב. השניים הבטיחו זה לזה שישמרו על קשר הדוק ביניהם. גם אחרי שיחזור הכוכב מתל־אביב ללוס־אנג'לס.

דפנה בריק

לא נעים

באפריל עומדת לנחות בארץ־הקודש הזמרת **ג'ני־טה לאבינקה**. הזמרת בת ה־40 ידועה בארצות־הברית כזמרת הפייבוריטית של הבית הלבן מזה שנים. במיוחד התפרסמה בהקשר מכובד זה בתקופתו של **ריצ'ארד ניכסון**, מה שגרם לאי־נעימות קלה הקשורה בביקורה הקרוב.

שגריר ארצות־הברית בישראל, **תומס סיקרינג**, התבקש לתת את חסותו להופעותיה. השגריר דחה את הבקשה, דווקא על רקע יחסיה המיוחדים של הזמרת בבית־הלבן בימי־הווהר של מימשל ניכסון. נכון שגם ניכסון וגם הנשיא הנוכחי **רונלד רייגן** הם רפובליקאים, אבל פיקרינג העדיף שלא לקחת סיכון.

ינקל'ה בן־סירא השחקן הוותיק **אמנם אינו מככב בהצגות** המכשפה ומפי העם **של סיני**, שציינה את הורדתן מקרשי־הבימה. **בן־סירא השכיב את הנוכחים מצחוק, בהסברים העסיסיים ביידיש כיצד לאכול אוכל סיני בעזרת מקלות. מי שכמעט נחנקה מצחוק היתה המנכ"לית החדשה של התיאטרון, שוש אביגל (לידו), שניסתה לחקות את ביצועיו. התחרתה בה (בתצלום למטה) שחקנית־התיאטרון עמליה לזרוביץ (מתולתלת), שעשתה פרצופים בפה מלא אוכל. לידה: אורלי אדירי היפה.**

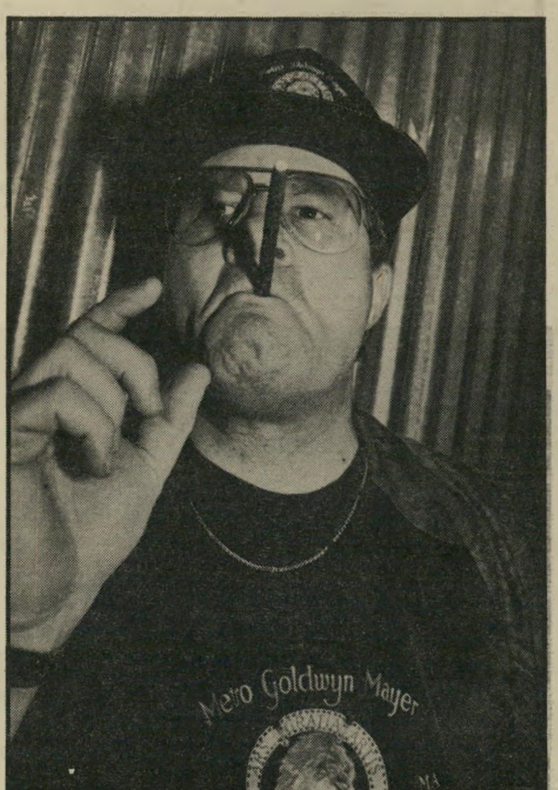

דודו ראש־העיר הוא אומנם מלך בירושלים, **אבל בתל־אביב הוא עלום־שם. דודו, מנהל־במה בטלוויזיה הכללית, המכונה "ראש־העיר" על שום מעמדו החברתי ומדורו במקומון ירושלמי, הסתובב המום במסיבת־פורים גדושת יפים ויפות. רבים סברו שזהו אחד מהבוהימה התל־אביבית שהתחפש. אך "ראש־העיר" לא התחפש – כך הוא נראה באמת!**

היא יודעת שהילד יהיה בעל מום. לפניה עומדת החלטה גורלית: להמשיך בהריון וללדת — או להפסיק את ההריון תוך סיכון עצמי?

אידה סיטי!

ענת, ציפי וחנה יושבות להן זו לצד זו על ספסל־עץ במיסדרון בבית־החולים רמב"ם בחיפה. ענת היא מורה לסיפרות, רזה, בלונדית, נאה; ציפי היא רזית שחרחורת בעלת עיניים עצובות; וחנה היא צעירה מאוד, עובדת בעיריה. אין ביניהן שום דבר משותף מלבד חודשים אחדים של סיוט מתמשך, של אי־ודאות על רקע כרסן התופחת, על רקע השאלה הרת־הגורל הרודפת אחריהן: האם יוולד התינוק בריא? „אפילו אי־אפשר לעשן, כדי להרגיע את העצבים. זה מסכן את התינוק. איזה סיוט!"

עין יחידה בקידמת המצח

דן לא הפסיקו את ההריון, למרות העובדה שיש להן סיבות לחשוש. הן בחרו לחכות, לדחות את ההחלטה על הפסקת־ההריון מאוחר ככל האפשר.

בחודשים הראשונים של ההריון ריממה ענת פעמים אחדות דימומים ממושכים. זה הכניס אותה לקבוצת הנשים בעלות סיכון־הריון גבוה. מאז היא קוראת באופן כפייתי כל פירסום שהיא נתקלת בו על סיכוני־הריון ומומים בעוברים.

היא יודעת שיש מומים כמו הופעת זנב, והיא יודעת שניתן לתקנו על־ידי ניתוח. היא יודעת שקיים מום מיפ לצתי נדיר ביותר, של הופעת עין יחידה בקידמת המצח, וקיימים מומים פחות נדירים כמו שסע בחך, מומים בלב, פגמים במוח, שיתוק מלידה.

אבל היא יודעת שאלה הם פגמים תורשתיים, בדרך־כלל, לא בגלל מומים כאלה היא נכנסה לקבוצת־הסיכון. מדימום ממושך יכולה להיגרם אנמיה, ואולי ליקוי בהתפתחות, שאלוהים ישמור. היא אינה דתית, אבל ברגע זה היא איננה יכולה לעשות דבר כדי להרגיע את חששותיה, רק להתפלל לאלוהים, שישמור.

ובכלל, בחודשים האחרונים היא הפכה להיות בעלת אמונות טפלות. היא נוקשת על עץ בכל הזדמנות, נושאת קמע נגד עין הרע ומבקרת את הקבר של אביה המנוח לעיתים קרובות.

הסיכוי שיוולד לה ילד בעל־מום הוא עדיין מיזערי, אבל טרם נולד הרופא שיבטיח לה במאת האחוזים כי הוא לא יהיה כזה.

„קל לעשות תינוק חדש!"

ריוספור מרדכי שרף, מנהל המחלקה לנשים ויולדות בבית־החולים רוטשילד קובע: „בתישעת חודשי ההריון אורבות לעובר יותר סכנות מאשר לאדם החי 70 שנה."

ציפי כבר יודעת שיש לעובר שלה מום בלב. לא ברור אם הוא קל או מסוכן. הרופאים מתייעצים, היא נמצאת במעקב ועוברת כל הזמן בדיקות. יתכן שאפשר יהיה לעשות לו ניתוח אחרי שיוולד ולתקן את המום. לא ברור.

ציפי יודעת שהיא רוצה ללדת את התינוק, אם יש לו סיכוי לחיות, לא היא שתגזול את הסיכוי ממנו. היא רק קצת עצובה ובוכה בלילות. אין לה על זה שליטה.

סיפרו לה שלפני שנה גילו ברוטשילד, אצל אחד העוברים, דופק איטי. ומצבו הלך והידרדר. בחודש השמיני ביצעו הרופאים זירוז הריון, ועם הלידה עמד הכן צוות שהשתיל לו מייד קוצב־לב, וכך הציל את חייו. זהו סוף טוב, היא חושבת.

חנה אינה מסכימה שזהו סוף טוב. „עדיף היה שלא יוולד חי מאשר שיסבול כל החיים שלו עם קוצב־לב. אילו הייתי יודעת שאני עומדת ללדת ילד עם מום, הייתי תיכף ומייד מפילה. למה לסבול? כל־כך קל לעשות תינוק חדש."

חנה נמנית עם קבוצת־סיכון, אחרי שקברה את תינוקה הראשון. „היחסים ביני ובין בעלי לא היו טובים, לא רציתי להיכנס להריון, אבל נכנסתי לבסוף להריון. רציתי מייד להפיל, אבל לא נתנו לי לעשות את זה בבית־חולים, ולרופא פרטי לא היה לי כסף, אז המשכתי.

„אבל הרגשתי בתוכי שמשהו לא בסדר. הכל לא היה טוב מההתחלה, נאחס כזה. כשנולד התינוק, היתה לו מחלה, ואחרי חודש ימים הוא מת. קברתי אותו וישר חשבתי להיכנס שוב להריון, להביא משהו במקומו.

„כל הסיפור הזה קירב אותי אל בעלי. אני בטוחה שהתינוק החדש יהיה בסדר. סתם אני יושבת פה בסיכוני־הריון. כמו שהרגשתי אז לא טוב עם ההריון, עכשיו אני מרגישה טוב מאוד."

תהום אפלה

בתור הארוך למירפאה לנשים בעלות סיכון־הריון גבוה יושבות נשים המתמודדות עם השאלה: להפיל או לא להפיל? כמה מהן אולי תאלצנה להתמודד עם גידולו של ילד בעל־מום. מה אכזרי יותר: לדון ילד למוות או לחיים אומללים? האם להחזות עובר שיש סיכוי שהוא בעל־מום, או להניח לו לגווע? שאלות של חיים ומוות. הטעונות חומר־נפץ רייגשי.

ההורים, שעליהם מוטלת לפתע מלוא כובדה של אחריות חדשה, צריכים לחפש את התשובה בעצמם. התשובה תלויה לפעמים במידת מעורבותו של הרופא, בדרך שבה הוא מציג את חומרת־הסיכון, בהשקפת עולמו הערכית והדתית של ראש־המחלקה בבית־החולים.

„כשאמרו לנו שההחלטה בידינו אם להפיל, הרגשנו מעמסה אדירה. לא יכולנו להחליט. זה כמו לפסוע על חבל, כשמשני צדדיו פעורה תהום אפלה," אומרת אילנה. תינוקה הראשון של אילנה מת בשל מום בליבו. על תינוקה השני לא גזרו הרופאים גזר־דין מוות, אך הם נתנו לו סיכוי סביר להיות בעל מום־לב. ההחלטה אם להפסיק את ההריון או לא נשארה לבסוף בידי ההורים. הם החליטו להמשיך, ושוב נולד תינוק שמת.

„יש נשים שנכנסות להריון אחרי עקרות ממושכת, ולעובר יש מום קשה. מה אני יכול להגיד לאשה כזאת?" שואל הפרופסור שרף. „אין ברירה, עם כל הכאב, אני חייב להגיד הכל. מצד שני — יש מיקרים גבוליים. לדוגמה, כאשר האבחנה היא עודף קטן של מים בראש. המשמעות יכולה להיות זניחה — או הרת־אסון. במיקרים כאלה ההחלטה קשה במיוחד. אני אומר שיש חשש לפגיעה בעובר וההחלטה היא בידי המישפחה."

גם מנכ"ל מישרד־הבריאות, דן מיכאלי, נוקט באותה גישה. הוא איננו מכתיב כללים, הוא נותן את שיקול־הדעת בידי הרופא, שנותן אותו בידי המישפחה.

„על־פי הכללים המקובלים במיקצוע הרפואה, המישרד איננו מכתיב מדיניות. הדברים נתונים לשיקול הדעת המיקצועי הרפואי," אומר מיכאלי.

„ברוך השם, נולד ילד!"

רבים סבורים שלאחר מתן פסק־הדין שחייב בפיצויים רופאה שעצתה גרמה ללידתו של תינוק בעל־מום (ראה מיסגרת), תיווצר בקרב הרופאים נטיה להימנע מלנקוט עמדה מחייבת ולקחת על עצמם אחריות, היכולה לחזור אליהם כבומרנג.

ההלכה הדתית, לעומת זאת, בניגוד לחוק, רואה את העובר כבן־אנוש לכל דבר, ולפיה, הפלה דינה כדין רצח. אולם גם כאן יש מחלוקת.

אומר הרב באקשי דורון, הרב הראשי הספרדי של חיפה: „השאלה היא באיזה מום מדובר ובאיזה מצב העובר.

„בחישעת חודשי ההריון אורבות לעובר יותר סכנות מאשר לאדם החי 70 שנה

מי האיש אשר מסוגל לקבוע כי בתנאים מסויימים אי־חיים עדיף על־פני חיי־סבל?

אם מדובר במום אסתטי או פיגור קל, אין לבצע הפלה, כשם שאין היתר להרוג ילד מפגר. אם מדובר במום קשה, היכול לגרום סבל לכל החיים, יש מחלוקת — ויש הנוטים להתיר הפלה בשלבים מוקדמים של ההריון בלבד."

הרב מספר על אשה שהיו לה שלושה ילדים חרשים ובעלי מום בלב, והותר לה להפיל. אשה אחרת, שעוברה היה במצב שלא חייב הפלה, גם היא קיבלה היתר להפיל, מאחר שנכנסה להלם־הריון, היתה בטיפול פסיכיאטרי, וקבלה הקרנות שאסור היה לה לקבלן.

כיצד נוהג הרב כשהמדובר במישפחתו שלו? „אשתי נכנסה להריון אחרי גיל 40, והוצע לה בטיפת־חלב לבצע בדיקות לברר אם יש חשש לעובר. מאחר וברור שהבדיקה לא יכולה להצביע על חשש גדול במיוחד, אמרתי לה לא לבצע את הבדיקה. וברוך השם נולד ילד — בן זכר בריא."

עוד לא ימות המשיח

דוגמאות הטכניות של הרפואה הופכות את שאלת החיים והמוות של עוברים, שיש חשש כי ייולדו בעלי־מום, להרבה יותר מורכבת ממה שנראה מלכתחילה. בדיקת ניקור מי־שפיר היא הבדיקה הנפוצה ביותר לקביעת אפשרות קיומן של מחלות תורשתיות ומומים מולדים.

אבל קיים בה מילכוד. ניתן לבצעה רק למן החודש החמישי, וניתוח תוצאותיה הוא ממושך, ומעלה עוד יותר את גיל העובר ביום שבו מתקבל האיבחון. ער שברורות התוצאות מעל לכל ספק, האשה נמצאת באמצע הריונה, העובר כבר כמעט מושלם, ויש סכנה מוחשית לשלום האשה בביצוע הפלה רגע לפני שמאוחר מדי. קיימת גם אפשרות, נדירה אומנם, כי ההפלה תביא לעולם תינוק חי, שנולד קודם זמנו. אם אין הרופאים נותנים המלצה חד־משמעית, התלבטות המישפחה נעשית מורכבת ומסובכת לאין־ערוך.

בבית־החולים רוטשילד החיפאי חוסכים מהמישפחות לפתות את הכאב הזה. בחודשים האחרונים החלו לנקוט בבית־החולים שיטה חדשה, המאפשרת איבחון מומים ומחלות מהשבוע השמיני עד השבוע ה־11 להריון, על־ידי דגימה משולי השיליה. תוצאותיה אמינות ביותר. ההפלה בחודשים הראשונים להריון אינה מסובכת, והסכנות הכרוכות בה מועטות.

האם הגיעה הישועה לנשים ההרות המודאגות? רוב רובן של הנשים בארץ אינן עוברות במשך הריונן אפילו בדיקת אולטרה־סאונד, שהיא הרבה יותר פשוטה מניקור מי השפיר, וגם היא יכולה להצביע על קיום בעיות אצל העובר. לבדיקות אלה נשלחות, במימון הרפואה הציבורית, רק נשים שהריונן נתפש מראש כבעל סיכון גבוה. נשים בנות 37 ויותר, נשים בעלות היסטוריה מישפחתית של מחלות תורשתיות, נשים חולות־סוכרת או מחלות־לב, נשים הנוטלות תרופות העלולות לסכן את ההריון, או נשים שילדו בעבר ילד בעל מום מולד.

שאר הנשים, אם אינן מבצעות את הבדיקות באופן פרטי, אינן יודעות את כל מה שנתן לדעת על בריאותו של עוברן, ואין להן האפשרות להתלבט ולהכריע בשאלות חיים ומוות. אם אכן מתעוררת התלבטות כזאת, הן ממתינות בסבלנות לראות מה ילד יום.

האם טוב המוות מהחיים?

לאחרונה נדרש לבעיה בית־המישפט העליון. תביעתה של אשה, שילדה תינוק חולה במחלה תורשתית, נגד רופאה גנטיקאית שיעצה לה להיכנס להריון ללא חשש, העמידה במלוא חריפותה את דילמת החיים והמוות.

שאל השופט הפרופסור אהרון ברק: „האם בית־המישפט מסוגל לקבוע, כי בתנאים מסויימים, אי־חיים עדיף על פני חיי־סבל? האם תפישת־העולם שלנו, גישתנו לעצם החיים, הבנתנו את החיים מאפשרים לנו, כשופטים, לקבוע כי אכן קיימים מצבים, ולוא נדירים, אשר בהם עדיף שלא לחיות מאשר לחיות חיי־סבל?"

ההכרעה היתה לחיוב: „אם בעבר נתבקש פיצוי על חיים שנלקחו, הרי עתה נתבקש פיצוי על חיים שניתנו," פסק אהרון ברק. הרופאה חויבה לשלם פיצויים לאשה שקיבלה ממנה יעוץ גנטי, ומה שהרחיק לכת יותר היה שנקבע שהיא חשופה לתביעת־פיצויים גם מצד הילד, בעל המום עצמו.

לדעת מישפטנים, משמעותו של פסק־הדין היא עמוקה אף מעבר לשאלת ערכיות החיים. פסק־הדין מביע, בעקיפין, את דעתו בשאלה מתי מתחילים החיים. כיום מקובל כי חייו של יצור אנושי, לפחות מבחינה מישפטית, מתחילים עם צאתו לאוויר העולם. הפלה מכל סיבה שהיא דינה אינו כדין רצח. והאשה כלל איננה נושאת באחריות פלילית, אם ביצעה הפלה שלא כחוק.

העובר, לצורך החוק, איננו יצור בעל אינטרסים משלו. הוא איננו אישיות משפטית. איש לא שואל אותו אם הוא רוצה בחיים, ולוא גם בחיים כאלה שמקורם באינוס, למשל. ואילו עתה בא בית־המישפט וקבע כי יש לאדם זכות לבקש פיצוי על נזק שנעשה לו בעת היווצרו.

הילד הופך להיות אישיות שיש להתחשב בה החל מהרגע שבו הוא נוצר, וההתחשבות כוללת את השאלות האם טוב המוות מהחיים, האם טובים החיים מהמוות.

רגע הל'דה: האם התינוק הזה הוא בריא או בעל־מום?

במקרים נדירים תוצאת הפלה היא תינוק חי

• עבודה • דירות • מכוניות • עבודה • דירות • מכוניות • עבודה • דירות

תפסיק לשלם כפול!

חדש!

הלוח הארצי + הלוחות המקומיים מגיעים בדיוק למי שאתה מחפש ובהרבה פחות כסף

דרושים לך עובדים?
רוצה למכור דירה או מכונית?

ברוב המקרים אתה מחפש עובדים או רוצה למכור דירה או מכונית, באיזור גיאוגרפי מסויים ולא בכל הארץ. למרות זאת נאלצת עד היום לפרסם רק בעתונים הארציים ולשלם מחיר יקר ובלתי מוצדק.
עכשיו נפתחת בפניך אפשרות חדשה ויעילה יותר.
עכשיו אתה יכול להחליט באיזה איזור מאזורי הארץ ברצונך לפרסם, ולחסוך **כמחצית** ממחיר המודעות. המודעה שלך תתפרסם בעתונים המקומיים הנפוצים ביותר בכל איזור מאזורי הארץ, המכסים 80%-70% מאוכלוסית כל איזור.
אף עתון ארצי לא יכול לתת לך כיסוי יעיל כל כך וזאת מוכיחים סקרי קריאת עתונים של איגוד המפרסמים. בנוסף, תתפרסם המודעה שלך, גם בעתונים הארציים "הארץ" ו"חדשות".
כך תוכל לכסות בכל הארץ גם את הקוראים בעלי ההשכלה וההכנסה הגבוהות, ("הארץ"), וגם את הקוראים הצעירים יותר ("חדשות"). שיטה זו הוכיחה את עצמה בצורה מוחלטת באיזור חיפה, הקריות וצפון הארץ, והיום כמעט כל מודעות "הלוח" מתפרסמות ב"לוח הבטוח", הלוח המקומי של איזור הצפון.
עכשיו תוכל לעשות זאת גם במרכז הארץ בת"א, השרון וגוש דן, בירושלים ובדרום הארץ, וליהנות מהיתרון הנוסף - פרסום המודעה הן בלוח המקומי והן בלוח הארצי: הלוח המקומי באיזור הגיאוגרפי המענין אותך והלוח הארצי ב"הארץ" ו"חדשות".
אם ברצונך לגייס עובדים בכל הארץ, לפרסם את מודעת ה"דרושים" שלך, בכל הלוחות המקומיים וב"לוח הארצי" גם יחד. מודעתך תזכה לתפוצה אדירה של 566,000 גליונות!
מי עוד יכול להציע לך זאת? והמחיר? **עדיין מחיר הוגן.**

תפסיק לשלם כפול !

רוצה למכור דירה או מכונית? מחפש עובדים?

ת"א, גוש דן והשרון

פוה העיר
המתפרסם בעתון "העיר" בתפוצה של 193,000 גליונות, מופץ בערים: ת"א, יפו, ר"ג, גבעתיים, פ"ת, חולון, בת-ים, ראשל"צ, בני-ברק.

+

פוה צוחת השרון
ב-38,000 עותקים בהרצליה, רמת השרון רעננה וכפר-סבא

+

הלוח הארצי חדשות
בתפוצה ארצית

המחיר לאינץ' במודעת "דרושים": 70 ש"ח
המחיר למילה ב"מודעת מילים": 3.5 ש"ח

ירושלים

פוה כל העיר
המתפרסם בעתון "כל העיר" בתפוצה של 70,000 גליונות, מופץ בירושלים ובית-שמש.

+

הלוח הארצי חדשות
בתפיצה ארצית

המחיר לאינץ' במודעת "דרושים": 70 ש"ח
המחיר למילה ב"מודעת מילים": 3.5 ש"ח

חיפה, הקריות והצפון

הלוח הבטוח
המתפרסם בעתונים "כל-בו" "הד הקריות", "צפון 1", ו"ידיעות הגליל" בתפוצה של 75,000 גליונות, מופץ בחיפה, הקריות, יקנעם, עכו, נהריה, כרמיאל, נצרת, טבריה, עפולה, צפת, קרית שמונה והגליל.

+

הלוח הארצי חדשות
בתפוצה ארצית

המחיר לאינץ' במודעת "דרושים": 70 ש"ח
המחיר למילה ב"מודעת מילים": 2.8 ש"ח

הדרום

פוה כאן דרום
המתפרסם בעתון "כאן דרום" בתפוצה של 60,000 גליונות, מופץ באשדוד, רחובות, אשקלון, יבנה, קרית גת, קרית מלאכי, באר שבע וישובי האזור.

+

הלוח הארצי חדשות
בתפוצה ארצית

המחיר לאינץ' במודעת "דרושים": 40 ש"ח
המחיר למילה ב"מודעת מילים": 2.5 ש"ח

כל הארץ

הלוח הארצי חדשות
בתפוצה ארצית, 130,000 גליונות.

+

פוה העיר
הלוח הנפוץ ביותר בת"א, גוש דן והשרון, 231,000 גליונות.

+

פוה כל העיר
הלוח הנפוץ ביותר בירושלים, 70,000 גליונות.

+

הלוח הבטוח
הלוח הנפוץ ביותר בחיפה הקריות ואזור הצפון, 75,000 גליונות.

+

פוה כאן דרום
הלוח הנפוץ ביותר בדרום, 60,000 גליונות.

סה"כ תפוצה: 566,000 גליונות

המחיר לאינץ' במודעת "דרושים": 100 ש"ח

הלוח הארצי חדשות

מודעות מתקבלות בכל משרדי הפרסום ובמשרדי הלוח הארצי טלפון: 03-371261

לדייק, להזיע ולא לעשן

אני אוהב את ארצות־הברית.

לא כמו שאני אוהב את בריטניה, צרפת ואיטליה. אבל אני אוהב גם את ארצות־הברית.

אלא שיש כמה דברים בארצות־הברית המשגיעים אותי בכל ביקור שם, והמקלקלים לי את ההנאה. גם בעת ביקורי שם בשבוע שעבר.

קורם כל, החום.

אינני מתכוון למזג־האוויר בחוץ. להיפך, בביקורי זה נע מזג־האוויר בין 2 ל־7 מעלות, וזה היה נהדר. אני אוהב את הקור. תנו לי גשם, שלג וברד ואני מרוצה.

אך ברגע שאתה חוזר מן הכפור ונכנס לבית, אתה יכול להשתגע. האמריקאים אינם מאמינים בהסקה מתונה. כאשר הם מסיקים, הם מסיקים. 30 מעלות לפחות. אתה נמצא בישיבה — עם סנאטור, עם עורכי־עיתון, עם הנהלת אירגון, עם חברי מוסד יוקרתי — ונדמה לך שאתה נמצא בסאונה או במרחץ תורכי. החום עולה, המחשבה מיטמטמת, אתה מתחיל להזיע. ולידך יושבים כל האמריקאים הטובים, לבושים חליפות וענובים עניבות, כאילו זה טיבעי. אולי העניק להם הקדוש־ברוך־הוא גופות מיוחדים.

הדבר השני הוא העישון.

האמריקאים אינם מעשנים. נקודה.

אין מעשנים בישיבות. אין מעשנים באסיפות. אין מעשנים בשיחות אישיות. מראה של עשן מעורר היסטריה, כאילו הבאת איתך נחש ארסי.

אינני מעשן גדול. אבל מדי פעם, כאשר אני בוויכוח על עניינים רציניים, אני אוהב להדליק מקטרת.

איפה! לא באמריקה!

אני יודע שהאנטי־מעשנים צודקים. זה לא דמוקרטי ולא צודק שלא־מעשן יוכרח לנשום את העשן המסריח של המעשנים. המרעילים את עצמם ואת סביבתם. העישון הוא מינהג נתעב. בהחלט! כל הטענות האלה צודקות במאה אחוזים!

ובכל זאת, גם כשצודקים במאה אחוזים (ובעיקר כשצודקים במאה אחוזים!) כדאי קצת־קצת לחרוג מפעם לפעם. יחי החריג הקטן.

לא באמריקה.

כאשר הזמין אותי הפרופסור הפלסטיני הנודע הישאם שראבי לפגישה עם הנהלת קרן ירושלים (הערבית) בוושינגטון, והציע לי סיגאר־הבאנה גדול וארוך, הייתי כמעט מוכן לחבק אותו. ישבתי שם שעתיים ועישנתי שני סיגארים ופייפ.

אילו נשארתי בארצות־הברית, הייתי הופך למעשן כפייתי.

עניין כפייתי אחר הוא הדייקנות.

האמריקאים מדייקים. אומרים לך: הפגישה תתחיל בשעה 10.30, ותסתיים בשעה 11.15. מצפים ממך שתופיע לכל המוקדם בשעה 10.28 ולכל המאוחר בשעה 10.32. לא מוכנים שתספר סיפורים ישראליים בנוסח „היה פקק נוראי" (ואכן היו) או „השעון שלי לא צילצל הבוקר". ובשעה 11.14 מכחכח המארח בגרונו ורומז לך שזהו זה.

היו לי כ־60 שיחות ופגישות בתישעה ימים אלה, ואף באחת מהן לא איחרתי יותר משתי דקות.

וזה — בניגוד להסקה ולקנאות האנטי־עישונית — דווקא מצא חן בעיניי מאוד־מאוד.

„זה לא קורה!"

ביקרתי בארמון־המימשל של מדינת מאסאשוסטס בבוסטון, ואחרי האירוע הרישמי הראה לי אחד הסנאטורים את אולמות בית־הנבחרים והסנאט של המדינה.

באולם־המליאה של בית־הנבחרים משכה את תשומת־ליבי מערכת ההצבעה האלקטרונית. על כל שולחן נמצא, ליד המיקרופון האישי, מיתקן ובו כתפור ירוק („הן") וכפתור אדום („לאו"). בשעת ההצבעה לוחץ הנבחר על הכפתור הרצוי לו, ותוך חלקיק של שניה נרלק האור המתאים בטבלה האלקטרונית הגדולה שעל הקיר, יחד עם סיכום ההצבעה. הפרוטוקול קולט אוטומטית את הצבעתו של כל נבחר, וגם את היעדרות האחרים.

לפני 16 שנים הצעתי ליו"ר הכנסת דאז, ראובן ברקת, להתקין מערכת כזאת באולם־הכנסת, כדי למנוע את הבזיון החוזר של מינוי מונים, סיכום כוזב של הצבעות ושאר גילויים של נוהל מיושן וכושל, החביב על הח"כים מפני שהוא עוזר להם להסתיר את היעדרותם.

אחת הבעיות שהתעוררו בוויכוח על הצעתי היתה מעשית: איך להבטיח שח"כ לא „ירמה", על־ידי הצבעה בו זמנית במיתקן־ההצבעה שלו ושל שכנו הנעדר. הוצעו כל מיני הצעות טכניות. למשל: המיתקן לא יפעל אם אין מישקל של אדם על המושב, או שיהיה לכל ח"כ מפתח למיתקן שלו, וכו'.

שאלתי את המארח שלי, הסנאטור, איך התגברו על הבעיה הזאת בבוסטון. איך מונעים מחברי־בית להצביע גם בכפתור של שכנו?

„זה לא קורה!" השיב בתמיהה.

„ובכל זאת, האם יש איזשהו סידור־ביטחון?"

„זה לא קורה!" השיב פסקנית.

KICKED OUT OF AFRICA

לפני חודש ראיתי את הסרט זיכרונות מאפריקה, והוקסמתי. אהבתי כל רגע — את הצילומים המרהיבים, את המישחק הנהדר של מריל סטריפ, רוברט רדפורד וקלאוס מריה בראנדאואר (איש מהם לא קיבל אוסקר, וזהי שערוריה), את העלילה של איסק דינסן.

בתום הסרט הארוך, כאשר נדלקו האורות באולם, לא היה לי חשק לקום. הרגשתי מתוסכל. הייתי מוכן להמשיך ולצפות עוד שעה־שעתיים.

אחר־כך נסעתי לאמריקה. בעיר בולטימור היתה המארחת שלי צעירה אמריקאית־יהודית, שלמדה עברית בארץ ושירתה במשך שנתיים בקניה. מבן שהשיחה התגלגלה במהרה לסרט זה. הצעירה — שמה דנה זיידנברג — היתה מלאת זעם.

„וזהו סרט איום!" אמרה. „זבל ממש! הוא בא לפאר את התקופה

הקולוניאלית. הלבנים בו בני־אדם, השחורים הם ילידים נחמדים ונאיביים, מין ילדים מגודלים."

דנה טענה שהתמונה מוזייפת לגמרי, גם לגבי המאורעות של 1914. „גם אז לחמו השחורים לשיחרורם. הם לא היו צופים פאסיביים במאבק בין הבריטים והגרמנים. הם ביקשו לפרוק את עול האיש הלבן. אולם אירופה לא שמעה על כך".

שם הסרט הוא, באנגלית, OUT OF AFRICA. דנה התעקשה לקרוא לו KICKED OUT OF AFRICA.

מות חמור

לאמנים ולסופרים יש חישנים מיוחדים. הם חשים את המכאובים האמיתיים של החברה, את מצוקותיה המודחקות ופחדיה הכמוסים.

שום סרט לא הוסרט עדיין על מאבק־האיתנים בין יצחק שמיר ודויד לוי, וגם לא על הרוטציה. אלה המצוקות שעל פני השטח. הן באות להסיח את דעת הציבור מן המצוקות האמיתיות. אך את האמנות אי־אפשר לרמות.

אנשי־הימין בטוחים שכל האמנים והסופרים שלנו הם „שמאלנים", המרעילים את נישמת האומה וחותרים תחת המוראל שלה. נכון, כמובן, ההיפך: האמנים והסופרים חשים מה באמת מציק לחברה ומתמודדים עם המצוקה — ומכאן התוכן ה„שמאלי" של היצירה.

היהרהרתי על כך כאשר צפיתי, השבוע, בסרט הישראלי עתיר־הפרסים חיוך הגדי. סרט מרתק. העלילה מרחפת אי־שם בין המציאות והאגדה, מבלי שהגבול ביניהן ברור ומתוחם, ובכך קיסמו המיוחד. מוקד העלילה: הכיבוש.

זהו הסרט השביעי או השמיני על הכיבוש שהוזמן לי לראותו. רק אחד מן הסרטים האלה היה מיובא־למחצה — תנה ק' של קוסטה גאבראס, שבו מתאהבת פרקליטה יהודיה באסיר ביטחוני ערבי. לאחרונה ראיתי את גשר צר מאוד. שבו מתאהב קצין המימשל הצבאי בצעירה ערביה. עכשיו בה חיוך הגדי, וגם גיבוריו הם מושלים צבאיים וערבים.

המשוגע ובנו המחבל (קורטיז ודיב)

העלילה, המבוססת על סיפורו של דויד גרוסמן, מספרת על קצין־רופא ישראל (רמי דנוך) המתקשר אל משוגע־הכפר (טונג'ל קורטיז, התורכי הגולה) באחד מכפרי הגדה. בנו המאומץ של משוגע־הכפר הוא מחבל יפה־תואר (מוחמד דיב), ההורג ונהרג. המושל הצבאי (מכרם ח'ורי) הוא ידידו של הרופא והבוס שלו.

העלילה היא רמיונית, ואין טעם לפרט אותה בכתב. צריכים לראות. אך במרכזה עומדים שני רעיונות.

האחד: החלום של „הכיבוש הנאור". המושל וידידו חולמים עליו, על מישטר נאור ואנושי, משהו ברוח „עול האדם הלבן" של רודיארד קיפלינג בשיא עידן הקולוניאליזם ה„נאור". החלום הזה מת בסרט מות־חמור (תרתי משמע).

הרעיון השני: שלא המאבק המזויין יעמוד לפלסטינים, אלא הסירוב העקשני, ההתנגדות הפאסיבית. „השתיקה שלנו תהרוג אותם!" אומר חילמי המשוגע־ליזדי המחבל. רעיון זה הוא הרוכש עתה את הלבבות בגדה.

בין הכוכש, שחדל מלהיות נאור ולהאמין בכך, ובין הנכבש, הבוטח בכוחו „להיצמד" ולהישרד, מתפתח דו־שיח טראגי.

כל זה קורה בימינו, מתחת לסף ההכרה הלאומית. יעברו שנים עד שהפוליטיקאים יבחינו בכך. על כן הם פוליטיקאים. האמנים והסופרים מרגישים בזה עכשיו. על כן הם אמנים וסופרים.

זהו סרט יפה. אהבתי את הצילומים (דני שניאור) אהבתי את המוסיקה, ובמיוחד את ירושלים של זהב בעיבוד ערבי (אילן וירצברג). אהבתי את הבימוי (שימעון דותן). אהבתי במיוחד את מכרם ח'ורי, בעל השיער האדום. זוהי הפעם השניה שאני רואה את ח'ורי בדמות המושל הצבאי הישראלי, ואני שואל את עצמי מדוע הוא מתאים כל־כך לתפקיד. (ליהודה נאמן, שגם הוא בימאי־סרטים, יש תיאוריה: „הישראלים אינם מסוגלים לגלות רגשות, לכן אינם יכולים לשחק". ואכן, הישראלי המשכנע ביותר בסרט הוא שפר, הקצין הקשוח, הרובוט חסר־הרגשות, המגולם על־ידי דני מוג'ח). לערבים הרבה יותר קל לגלם תפקידים שבהם חשוב הרגש, והם כובשים אצלנו את המסך.

הסרט מומן בחלקו על־ידי הקרן הציבורית לעידוד סירטי־איכות ישראליים. וזכה בשישה פרסים מטעם מועצת הסרט הישראלי, הכפופה לאריאל שרון. עוד פארדוכס ישראלי.

בפסטיבל ברלין זכה הסרט בפרס השחקן הטוב ביותר (לשחקן התורכי). איש מן המבקרים לא יצא באמצע, כהרגלם, ובסוף נשמעו מחיאות־כפיים רמות.

בהקרנה המוקדמת בארץ, שבה נכחתי, התקבל הסרט בקול דממה דקה. איש לא מחא כפיים. דיכאון? מהורהרות? מחאה? אין לי הסבר.

שיעור לזקן

המצרים — כך פורסם — עומדים להתפיל מיים על פי שיטתו של הממציא אלכסנדר זרחין.

לפני כמה ימים פגשתי את זרחין, שוחחנו על הא ועל דא, והוא דיבר על תזכיר שהגיש בשעתו לדויד בן־גוריון על סודות הבריאה. ביקשתי העתק.

זרחין הוא שילוב מוזר של יהודי, רוסי וישראלי. הוא שומר־מיצוות ומדען. הוא שופע אימרות־חז"ל ותיאוריות מדעיות.

בינואר 1963, כמה חודשים לפני הדחת דויד בן־גוריון מראשות־הממשלה, התקבל אצלו זרחין לשיחה בנוכחות שימעון פרס. הפגישה באה לאפשר לזרחין להסביר לזקן את הצעותיו בעניין כן־שילוח, צנטריפוגה לאיזוטופים ומסוק בלי מדחף, אך השיחה התגלגלה להתפלת מיים. ומכיוון שבן־גוריון היה בעל מוח סקרני, גלשה השיחה גם לסודות היקום.

בתזכיר שהגיש כעבור כמה ימים בכתב־יד לבן־גוריון, ענה זרחין על כמה שאלות שהציג לו הזקן, המוטו שבראש התזכיר: „אין קטא, קטא שיחור, אין אובד, אובד מרגלית". לאמור: אם תחסוך, תחסוך פחם, אם תאבד, תאבד מרגלית.

וכך הסביר זרחין, בין השאר:

„לשאלתך על הסתירה בין החוק הראשון והשני של תרמו־דינאמיקה — עניתי כי ההגיון האנושי הוא פרי תרבות מסויימת וחינוך לרציונאליות, המבוססות על הסטטיסטיקה ועל הרצון (פרי האינטרס שיש לנו בחיינו). האגואיזם מטענו לחשוב כי כל הנתונים ידועים לנו, כדי לדעת את ההגיון המציאותי והדיאלקטיקה של הבריאה. אבל במציאות כל הבריאה והיקום הינם א־רציונאליים, ומחוץ להשגתנו המוגבלת. לפיכך טועים ומטעים הוגי־הדיעות (בסמכם על הסטטיסטיקה, המתקבלת במרחב, בו אנו חיים) להסיק ש'האינטרופוביה — מגמתה למקסימום' בכל היקום.

„אבל א־פריורי תהליך הבריאה מתחדש בכל יום לאין סוף (חז"ל הרגישו בזה: 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה־בראשית'"), ועדיין אין לנו אמצעים לנסיון ולסטטיסטיקה על תופעה זו ו'אין לדין אלא מה שעינינו רואות', ו'חוכמת־הלב' גדולה מחוכמת 'מבין' ו'יודע'.

„גם המכניזם האמיתי של התופעות לא ידוע לנו, ואנו ממציאים היפותיזות, שערכן הוא שהן מארגנות, מסדרות אמצעי־תפיסה של תהליכים רבים, המקילים ועוזרים לזכירת המון נתונים על תהליכים פיסיו־כימיים, ביולוגיים, פיסיולוגיים וכו', הנותנים לנו אפשרות ללמוד דבר מתוך דבר.

„אבל כשם שאין הציור על נייר של איזה גוף — מציאות הגוף, אלא יצירת 'הלך־נפש', כך גם ההיפותיזות וה'חלקים' הינן רק מכשיר ל'הלך־נפש' על התופעות שבטבע ושביקום..."

זה עור נמשך הרבה, אבל נדמה שרי בזה כדי לתת מושג.

אינני סבור שמישהו היה כותב כיום תזכיר כזה לשימעון פרס, ליצחק שמיר, ליצחק רבין או לאריאל שרון.

כאשר הפסד "סולל בונה" כבר הרקיעו לשחקים, עוד המשיכו בכירי הקונצרן בשלהם: זייפו קבלות אש"ל וכיבודים, התארחו במיסעדות־יוקרה, גם בשבתות ובחגים, בימי חופשה ומחלה ועם כל המישפחה

סולל שותה בע"מ

ב יסים ב"סולל בונה", החברה הענקית ש־קרסה ופשטה את הרגל, אוהבים מאוד את הזלילה במיסעדות־יוקרה על חשבון החברה. הם מגלים נדיבות מפליגה על חשבון החברה, בהזמינם אל שולחן־הארוחה גם את בני־מישפחו־תיהם וידידיהם. הם אוכלים בכל פה, ממש זוללים. והשתיה כדת. יום הבילוי האהוב עליהם במיוחד הוא השבת, שבו שובתת כל מלאכה, אך הם אינם מדירים רגלם מן המיסעדות גם בחופשתם, ואפילו בעת שהם רשומים בסולל בונה כנעדרים מן העבודה בשל מחלה. והקונצרן, הטובע בחובות ובגירעונות, משלם מחוסר בְּרֵירה, כדי לא להביך את מנהליו, ששׂוּבְּעוּ את חתימתם על הקבלות. ומשלמי־המיסים נתבעים לסייע ב"הבראת" החולה, רחמנא ליצלן, על פי "תוכנית" שגיבש והמליץ עליה בְּכל לב ראש־הממשלה שמעון פרס.

הם גם מזייפים קבלות ומשנים תאריכים כדי לזכות בתשלום האש"ל והכיבודים, שאין להם כל זכאות להם על־פי נוהלים שהופצו בקרב הבכירים בעשור האחרון.

האב חתם עבור הבן

ל חידת הביקורת הפנימית של הקונ־צרן הכינה דוח פנימי שלא ערב במיוחד למנהל היחידה, זאב קריב (העולם הזה 26.3.86), שכותרתו: "ביקורת עלויות ופעילויות של הנהלת מחוז תל־אביב". מעליה מובלטת מילה חשובה אחת: "סודי".

המבקרים מצאו, בין היתר, את העובדות הבאות, המתייחסות אל טוביה ארקוש, מנהל מחוז תל־אביב של סולל בונה, אך הן ממחישות מצב קיים בקונצרן ויכולות לשמש בבואה מציאותית בחברה המסורבלת:

● מנהל המחוז סער במיסעדה (טריאנה) בימי שבת, חופשה או מחלה, במימון המחוז. בכל פעם סעדו יחד עימו עוד ארבעה עד חמישה אנשים. העלות הממוצעת היתה 60 דולר לכל סעודה, עבור כל המשתתפים בה.

● הקבלות שהוגשו היו "סתומות" ונעדרות פירוט כנדרש. בשני מיקרים נמצאו "קבלות", שהתאריך המקורי עליהן היה יום השבת, אך מועד זה נמחק ו/או שונה לתאריך סמוך אחר, בלא שום חתימה מתאימה של אחד הצדדים ליד המחיקות.

● המחוז מימן למנהלו ארקוש את ארוחותיו במשך שנים במיסעדות היקרות שלא במיסגרת הנוהלים הקיימים. למנהל המחוז לא היתה זכאות לאותן ארוחות־חינם שהוא ואורחיו נהנו מהן.

● הנהלת החשבונות של סולל בונה במחוז תל־אביב, הנמצאת תחת אותו מנהל מחוז ארקוש, חייבה במיקרים הנ"ל את חשבון "מיזנון וכי־בודים" מבלי כל אבחנה אם הסוער היה בתחום הזכאות לאש"ל (פטור ממס) או לא.

● נמצאו מיקרים אחדים שבהם סער בנו של מנהל המחוז — ערן ארקוש — במיסעדה טלה אש. שמו של הבן, ערן, נכלל בין השמות של שאר הסועדים מהמחוז ועל החשבוניות החוד־שיות חתום מנהל המחוז (האב, טוביה ארקוש). הביקורת מסיימת פרק זה בהערה סרקסטית: "בבירור שנעשה בכוח־אדם נתברר כי אין עובר בשם כזה במחוז".

ביקורת פנימית

1. בסדגם כללי שנערך במחוז לגבי מידת השימוש במסעדות השונות וההצדקה לשימוש בהם, נתגלו, בין השאר, מקרים שבהם סעד מנהל המחוז במסעדה ביומי שבת, חופש או מחלה והמחוז מימן את ההוצאות בניגוד לארוחות אלו.
   - המדובר הוא במסעדת "טריאנה" שברח' קרליבך בת"א.
   - מס' הסועדים בכל פעם היה בין 4-5 סועדים.
   - העלות הממוצעת לכולם בכל פעם היה כ-60 $ בממוצע.
2.1.1 הדוחות על הארוחות אלה לא נעשה דרך ט' 1360 כנדרש בנוהל. התשלום נעשה בסניכוי וישירות דרך הנהח"ש של המחוז שכללו תשלום גם עבור ארוחות של יתר חול.
2.1.2 "הקבלות" שנתקבלו בגין מקרים אלו היגן "סתומות" ואין בהן פירוט כנדרש בנוהל, מלבד, התתימה של מנהל המחוז, מס' הסועדים ועיסוקם לתשלום.

הדוח הסודי של המבקר
"לא אכלתי מתחת לשולחן!"

"זאת היתה הנורמה!"

ה ביקורת קיבצה בכמה טבלות דוגמות מדרכי הזלילה של טוביה ארקוש ואורחיו: אחת הטבלות מראה כי הנ"ל חתם על קבלות בשווי 768 דולר — בילוי במיסעדה עשר שבתות בחודשים ינואר־אוקטובר 1984; פעם בחופשה באוגוסט 1984 ופעם במחלה בנובמבר 1984.

מיספר הסועדים היה מארבעה עד חמישה.

הביקורת מביאה גם דוגמות וטבלות ממיסעדה טלה אש וממלון אסטוריה, לצד המיסעדה טריאנה. שמות הסועדים לצד ארקוש — או מהות הסעודה — לא צויינו, כנדרש בנוהל. גם כאן מדובר בסכומים נכבדים של מאות דולארים — הכל באותה שנת זלילה של 1984, כאשר מצבת החובות נטו של סולל בונה הרקיעה ל־198 מיליון דולארים.

טוביה ארקוש לא פסח על מיסעדות יותר צנועות, השוכנות לא הרחק ממישרדו ברחוב מוהליבר 12 בתל־אביב, כמו ניקי, אשר במיגדל־שלום.

ארקוש ידע גם לגבות בחברה, מקופת הקונצרן, קנסות־חניה שהוטלו על מכוניתו, או רמי־חניה ששילם בנמל־התעופה בן־גוריון.

"זאת היתה הנורמה. כך היה מקובל בסולל בונה". התגונן טוביה ארקוש כשפניתי אליו לשמוע את תגובתו על מימצאי־הביקורת בגין התנהגותו כמנהל־המחוז היותר גדול של הקונצרן בישראל.

הבן אכל קצת חומוס

כ ך דיבר: "לא אכלתי מתחת לשולחן במיס־ערות. כמנהל מחוז, ניהלתי הרבה מאוד עסקות. במקום לאכול בבית, אספתי את כל נותני־העבודה למיסעדות. איני רוצה שתמיד יזמינו אותי. חדלתי מכך לפני שישה או שיבעה חודשים, כאשר המצב התחיל להחמיר בחברה.

כבר לא הלכתי לטריאנה. קודם הזמנתי אנשים כמו שלמה אליהו. אנו בונים את פרוייקט העיר שלו, ליד בניין העיריה. מה אתה רוצה, שאזמין אותו למיטבח־פועלים? כאשר חותמים עסקות, רוצים החותמים להסתכל לעיניים שלך. הזמנתי אותם למיסעדה. כך האמינו שלא יסדרו אותם. גם את אלפרד אקירוב הזמנתי למיסעדה טרי־אנה..."

השחלתי שאלה: אבל מדובר בעיקר באכילה במיסעדות בשבתות, בימי מחלה שלך או בת־קופה שהיית בחופשות.

ארקוש: "גם בשבתות אני נוסע לראות מיג־רשים ולעשות עסקות."

— גם בחופשות, גם בעת מחלתך?

"כן, גם בחופשה. יכול להיות."

— ואכלת במיסעדות על חשבון סולל בונה גם כשהיית חולה?

ארקוש: "מה זה? חולה? אולי יש טעות בקבלה, בחשבון?"

— וגם בנך, ערן, אכל במיסעדות על חשבון סולל בונה?

קבלה של ארוחת ארקוש
"אני כבר לא אוכל במיסעדות!"

המישטרה חוקרת

היחידה לחקירות הונאה במישטרה אוספת כבר כמה שבועות מיסמכים על סולל בונה, המצביעים לכאורה על שחיתויות, גניבות, קבלת טובות הנאה ועוד – פרשיות מסובכות שבהן מעורבים בכירים בקונצרן וגם ותיקים במיפלגת־העבודה.

המבקר הפנימי של הקונצרן, שלמה כצמן, שפוטר מהחברה, הודיע לאנשיו בסולל בונה כי העביר למישטרה את הטיפול בחומר שנצבר אצלו: חקירתו בפרשת השחיתות הגדולה ברעננה (העולם הזה 26.3.86).

המישטרה בודקת חשדות לפיהן אירגון בעלי מלאכה בע"מ, **פרוייקט שמקימה סולל בונה ברעננה, הוקם ביוזמת מנכ"ל סולל בונה שרגא רוטמן – שהתפטר־התפוטר לאחרונה – כדי לזכות בקרקע ממינהל־מקרקעי־ישראל ללא מיכרז ובמחירים נמוכים, וגם כדי להימנע מתשלום מיסי רכישה כמתחייב בחוק. במינהל־המקרקעין מצוי תיק בנושא** מיבני מלאכה, רעננה.

בפרשה מעורבים יעקב סטז'ינסקי, מנהל החברה הפרטית מיבני אירגון בעלי מלאכה ברעננה בע"מ. **הוא היה מזכיר המיפלגה ברעננה בשנים 1979־1981. כן מעורב בפרשה המסתעפת שימעון דורון, שהיה מזכיר מועצת־הפועלים בעיר, ועוד דמויות מרכזיות בעיר ובמיפלגת העבודה המקומית.**

„בני, ערן, היה בשנה שעברה בן 13. ילד קטן. היה בחופשות. קפץ אליי. אכל במיסעדה קטנה מאוד ליד המישרד, טלה אש. לא רואה אותו הרבה. בא למישרדי ואוכל במיסעדה. יכולתי לכתוב שאני אכלתי, אך דייקתי. הוא ישב במיסעדה כדי לא להפריע לי בעבודה. אכל קצת חומוס."

— האם זה בסדר?

ארקוש: „אני צריך לקבל פיצויים בשביל האולקוס שלי. הרי יותר נוח לאכול בבית, אבל אני גר ברמת־אביב. המיסעדה יותר קרובה. אתה שואל למה בשבת? יש המון פרוייקטים והזדמנויות לצאת החוצה ולראות מיגרש־בניה בשבת. ב־10 או ב־11 בבוקר יוצאים, בשבת, ומגיעים למיסעדה בצוהריים. ב־1984 המחוז שלי עשה מחזור של 140 מיליון דולר. ורוב העסקות עברו דרכי במשא־ומתן."

— מי סער איתך? האם לא בני מישפחתך?

— „אני לא רוצה לגלות עם מי סעדתי. למה צריך לכתוב זאת?"

— האם העירו לך על האכילה שלך במיס־עדות?

„זאב קריב דיבר איתי. גם המנכ"ל שרגא רוט־מן דיבר איתי. קריב חקר אותי כפי שאתה שואל אותי שאלות. הוא בא אליי במיצוות המנכ"ל, אך לא הטילו עליי כל עונש. לא החזרתי את הכסף. מה פיתאום? זה היה מקובל. זאת היתה הנורמה.

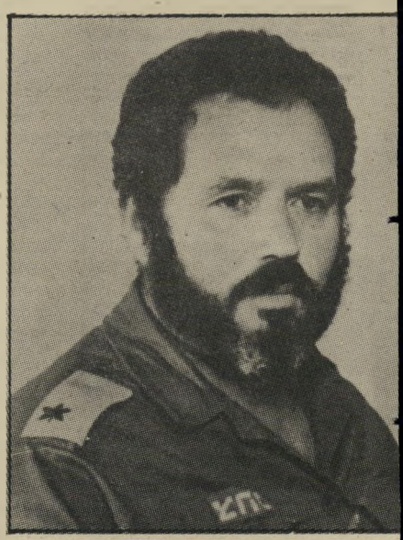

מפוטר בצמן
להסתיר מעיניו הפקוחות מאוד

לקוח אליהו
להזמין אותו למיטבח־פועלים?

גם את קנסות־ההנחיה ודמי־ההנחיה קיבלנו בחזרה. המנכ"ל ביקש ממני להימנע מכך בעתיד. טוב. המצב עכשיו קשה בחברה, החמיר מאוד בחו־דשים האחרונים. אני כבר לא אוכל במיסעדות."

טוביה ארקוש הוא מהנדס־בניין, העובד בסולל בונה 28 שנים. בשש השנים האחרונות הוא בתפקיד מנהל מחוז תל־אביב. „עוד מעט לא יהיה מחוז. עושים ראיגון," סיים בעצב.

„זה לא היה טיוח?"

דאב קריב, המבקר הפנימי של סולל בונה, נטל את הדוח הסודי — שהוא בבחינת חומר־נפץ בחברה הכמעט פושטת רגל — המצביע על מחלה כרונית ממארת בצמרתה, וביקש לגנוז.

בכתב־ידו רשם את המילה טיוטא בקצה ה־ שמאלי העליון של הדוח, כדי לשוות למיסמך ארעיות, על אף העובדה שהדוח היה סופי.

קריב ביקש להסתיר את הממצאים החמורים — המפלילים בוס נכבר בצמרת סולל בונה — מעיני המבקרים האחרים ביחידה לביקורת־פנים, לרבות מעיניו הפקוחות מאוד של המבקר שלמה כצמן, שהיה במעמד של מס' 2 למבקר קריב (הוא פוטר בפברואר 1986, העולם הזה 26.3.86).

קריב הבטיח כי ישוחח בארבע עיניים עם המבוקר. כך הגיעה הביקורת אל סוף דרכה וטוביה ארקוש מוסיף לכהן בתפקידו כתמול שלשום.

„טיפלנו בטוביה ארקוש כמתבקש", אמר לי זאב קריב.

— לא היה טיוח, כדיברי המבקר שפוטר, שלמה כצמן?

„אומר כצמן? אז הוא אומר."

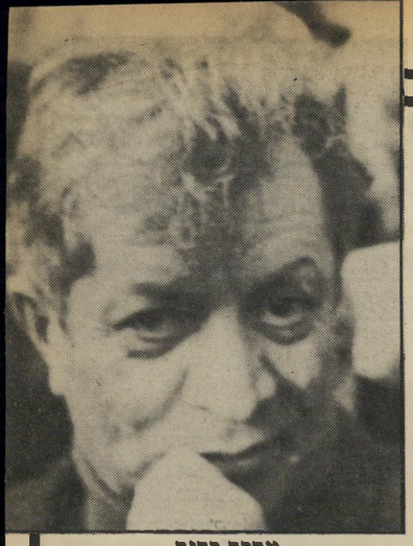

מבקר קריב
„אני מנוסה מכל פיראי־האדם!"

אמר כי מה שלנדוי אומר זה... הפרקליטים שלי בזו לדברים אלה של השופט, והם התייחסו אל כתב־האישום שהוגש נגדי. אם אומרים עליי בסולל בונה אותם דברים, שיגידו. פנה אל הדובר שיתן לך תגובה."

אגב, התובע היה גבריאל בך, היום שופט בית־המישפט העליון.

קריב סרב להגיב על דברים הנוגעים לעבודתו בסולל בונה, והיפנה אותי שוב ושוב אל דובר החברה. הוא ביקש „לא להתייחס" אל הביקורת שמותח עליו המבקר שפוטר, שלמה כצמן, אך פלט: „אני מנוסה מכל פיראי האדם." אחר־כך הוסיף כי „כצמן לא בקאפאסיטי כמי שראוי

סידור עבודה: החתול שומר על החלב

נאה דורש, אך לא נאה מקיים

ב־1977 **טיפל** בית־המישפט העליון, ב־שבתו כבית־מישפט לעירעורים פליליים, בעירעור המדינה נגד שלושה ממנהלי ורד: בנימין זאב קריב, כרמל לנצט, שבתאי שרמי. הגיבור הראשי היה כמובן זאב קריב. הדיון נערך לפני השופטים לנדוי, חיים כהן ואשר.

המדינה עירערה על זיכוי המשיבים, מנהלי חברת ורד, מעבירות פליליות, האישומים שבהם הואשמו המשיבים התייחסו לשני מאזנים, אשר היו — לטענת התביעה — כוזבים לידיעתם של המשיבים, ושהמשיבים גרמו לעריכת הרישומים הכוזבים (כפי שאחרי שנים נעשה במאזני סולל בונה). עוד נטען שהמשיבים קיבלו דבר במירמה בנסיבות מחמירות ומעלו באמון, בהיותם עובדי־ציבור.

ממלא־מקום הנשיא, השופט לנדוי, כתב, בין היתר, בפסק־הדין: „הראיות אשר הובאו מראות בעליל שבידי המשיבים מס' 1 ו־2 היו ידיעות ברורות על הפסדים גדלים והולכים של החברה. הם לא גילו את הידוע להם לא למועצת־המנהלים ולא לרואי־החשבון של החברה. בין מנהלי־החברה היו שעסקו בניהול עסקיה בפועל (המינהלה), אשר היו בסוד העניינים, וביניהם כמובן המשיבים מס' 1 ו־2. אלה מסרו מידע מלא לוועדת־הכספים של חברת מקורות, שהיתה בעלת 70% מהון המניות של ורד, ולשרי האוצר והחקלאות, וגם למנהל רשות החברות הממ־שלתיות. אולם בפני מועצת־המנהלים של ורד הסתירו את מלוא המידע, ולכל היותר גילו טפח וכיסוי טפחיים. ביום 16.5.1970 כותב המשיב הראשון לשר־האוצר: 'לפחות ארבעה חברי מועצת־המנהלים (דובדבני, שילה, ברום וא. שלוש) יודעים את המצב האמיתי בורד...'

המשיך השופט לנדוי: „ובישיבה מיום 28.1.1971, שבה אושר המאזן ליום 31.3.1970, מוסר המשיב השני עדיין דוח אופטימי למדי על סיכויי החברה, והמשיב הראשון שוב אינו מגלה את המצב האמיתי במלוא חומרתו. שני משיבים אלה נקטו קו של טישטוש המצב לאשורו אחרי שנתקבלה החלטה בחוג מצומצם, בהסכמת שר־האוצר ושר־החקלאות, לנסות להמשיך בפעולות החברה למשך תקופה נוספת, בתיקווה שלמרות הפסדיה הגדולים תוכל החברה לצאת מן המיצר אם תינתן לה שהות להתאושש במשך שנתיים־שלוש נוספות..."

במקום אחר בפסק־הדין אמר השופט לנדוי על זאב קריב, כי הוא „נאה דורש, אך לא נאה מקיים", והוסיף כי „ואפשר היה להרשיעם בשל כך בעבירה של מעילה באמון על־ידי עובר הציבור, לפי סעיף 140 של פקודת החוק הפלילי 1936..."

אחר כך כתב השופט לנדוי: „אני מסכים שיש לאשר זיכוי זה לא מפני שהתנהגותם של המשיבים מס' 1 ו־2 היתה ללא דופי, אלא מפני שאי־אפשר היה להרשיעם על פי כתב־האישום כפי שנוסח..."

השופט חיים כהן סיכם את פסק־הדין, שניתן ב־19.5.77: „כשלעצמי לא אחווה דעתי בשאלה, אשר לדעתי צריכה עוד עיון רב, אם אולי ניתן היה להרשיע את המשיבים, או מי מהם, בעבירות אלו או אחרות בשל מחדליהם בהסתרת ידיעתם ממליאת מועצת־המנהלים או מוועדת־הכספים של הכנסת. נוכח פני האישומים המונחים לפנינו, אין השאלה הזו צריכה הכרעה בהליכים אלה."

רק בשל התרשלות בהכנת כיתבי־האישום לא הורשעו הנאשמים, אך הערות השופטים אומרות דרשני, ברורות וחד־משמעיות.

טישטוש עובדות וטיוח מאזנים

דבבל זאת ולמרות הכל מונה זאב קריב כ־מבקר פנימי של סולל־בונה. יצאו כמה שנים והברוך הגדול נחשף: הקונצרן הגיע אל סף פשיטת הרגל; הביקורת הפנימית החליקה, טייחה והסתירה עובדות; המאזנים טוייחו ופוברקו ושופצו; ראש־הממשלה יזם הקמת ועדה מטעם, שהחליטה על „הבראה", או „צמיחה" — כלשון ראש־הממשלה — אחרי שאימצה, ללא ניד־עפעף, את ההמלצות ל„הבראת" הקונצרן כפי שסיפק לה החולה עצמו, שגם קבע לעצמו את הדיאגנוזה — שערוריה שעליה עוברים לסדר היום גם בליכוד, המבקש להוריד פרופיל כדי למנוע זעזועים, העלולים לגזול מיצחק שמיר את כס ראש־הממשלה במיסגרת הרוטציה האומללה.

זאב קריב ביקר את סולל בונה כפי שניהל את מקורות או ורד; הסתרת האמת מהציבור, ממשלמי המיסים — וצמרת ההסתדרות וועקת לעזרה, מושיטה יד לתמיכה כספית, וראש־הממשלה שימעון פרס, שנחשף בגישתו הסק־טוראלית, מהדר להתרצות, להשיב בחיוב, כמובן על חשבון הציבור.

הערות שופטי בית־המישפט העליון על שהתרחש בורד חופפות במדויק את המתרחש בביקורת הפנימית בסולל בונה שמנצח עליה אותו אשף־כספים זאב קריב, מאנ"ש היותר בולטים של מיפלגת־העבודה ואיש־סודה עשרות שנים. הוא מונה כמבקר הפנימי של הקונצרן בראש וראשונה בשל קשריו המיפלגתיים ורצון המיפלגה להסתיר יותר מאשר לחשוף את המת־רחש באמת במיפעליה, אך גם בשל נסיונו הרב בטישטוש עובדות ובטיוח מאזנים.

זיכויו המפוקפק בבית־המישפט העליון נבע בעיקר בשל פגם טכני: רשלנות בהכנת סעיפי־האישום כנדרש.

„מסיקים מסקנות אישיות ותיפקודיות"

אמרתי לזאב קריב כי בקונצרן אומרים שדרכי־עבודתו כמבקר בחברה מזכירים את דרכיו כמנהל החברות מקורות וורד, כפי שציינו שופטים בעירעורו בבית־המישפט העליון ב־1977.

הגיב קריב: „זה שקר. רק השופט משה לנדוי אמר עליי מה שאמר. לנדוי אמר שיצאנו זכאים בגלל פגמים בכתב־האישום, אך הפרקליט שלי, עורך הדין יצחק טוניק (היום מבקר־המדינה), שאענה לו... זה לא נכון, שקר, שהוא היה מס' 2 אחרי. הוא היה עוזר שלי, וכאלה היו שניים."

דובר סולל בונה, משה טראוריג, השיב על שאלותיי בהדגישו כי הוא מוסר את תגובת הנהלת הקונצרן:

„סולל בונה מקיימת באמצעות מערכת ביקורת־הפנים פיקוח ובקרה על ביצוע פרו־ייקטים שנטלה על עצמה, התקשרויות חוזיות, הנחתמות בין יחידותיה לבין מזמיני עבודות ולקוחות, והתקשרויות שונות עם קבלני־מישנה ונותני שירותים ומלאכות למיניהן. מבקר־הפנים עושה עבודתו בהתאם לתוכנית עבודה מתוכננת ומוגדרת מראש ועל פי האירועים במהלך העסקים הרגיל והשוטף. בעצם קיום תהליך זה מתבצעת התגובה המיידית והמהירה לאירועי השטח.

„מערכת הביקורת הפנימית פועלת ברמת מרכז הקונצרן ובכפוף להנחיות הדירקטוריון. מימצאי הביקורת הם בסיס להפקת לקחים והסקת מסקנות לגבי השינויים והעידכונים המתחייבים על פיהם. מימצאים של כל דוח נידונים בדרג הנאות, מופקים מהם הלקחים המתחייבים, מתעדכנים נוהלי־העבודה ועל פי הצורך מסיקים מסקנות אישיות ותיפקודיות. המערכת פועלת בתיאום עם מוסד מבקר ההסתדרות, הגוף האחראי לביקורת־הפנים על כלל משק העובדים, המונחית על ידו ועומדת לרשותו.

„עבודתו של שלמה כצמן הופסקה בפברואר 1986. במיכתב הפסקת העבודה שנשלח לו נאמר, שהוא היה שותף לעסקים פרטיים בשעה שעבד בסולל בונה, וזו היא הסיבה להפסקת עבודתו, משום שרבר זה הוא בניגוד לנוהל תקין ומסודר ולחוקת העבודה לעובדי מוסדות ההסתדרות.

„המימצאים ברוח המבקר על רעננה מטופלים על־ידי הנהלת הקונצרן כמתחייב וכפי שמטופל בכל דרך ביקורת."

חדר תצוגה זיוה תלם – דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

זיוה תלם

מזמינה אותך לראות את הקולקציה החדשה של בגדי העור בעיצובה.
על בגדי העור של זיוה תלם, נאמר:

„אופנתיים, ייחודיים ומעשיים. ממש חלום...
מבחר דגמים בלעדי בכל הגוונים והגדלים."

אין צורך במכירה מיוחדת, המחירים תמיד הוגנים.
והעיקר, זיוה תלם מתאימה לך אישית את הדגם ובהתאם לאישיותך, לגוונים ולמידותיך!

בואי לבקר ביום שישי או שבת.
שישי 4.4.86, שבת 5.4.86 בשעות 19–16, 14–10.

אם ברצונך לבוא באחד מימי השבוע, אנא התקשרי לטלפון 052-72976 וקבעי מועד.

כמו־כן תמצאי בחדר־התצוגה: **בגדים ליום ולערב** M/N
★ **חד־פעמי: ג'קטים מבריקט סיני אמיתי**
★ **מבחר עצום של חגורות, תיקים ואביזרים**

תכשיר לניקוי ושמירה לכל דברי עור סקאי ולקה

להשיג בחנויות לתיקוני נעליים, המשביר לצרכן, כל־בו שלום וכו'.
יבוא ושיווק:
טל. 624865 ת"א.

ללא דמי תיווך!! יוזמה

אנחנו נמכור – נשכיר –
כל נכס או רכוש שבידך
ללא דמי־תיווך מצידך

★ **אבן־גבירול 142, תל־אביב,**
טל' 455624, 456372, 448853

שולה

ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך ג'ורג' 72

טלפונים:
282969

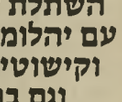

השתלת ציפורניים
עם יהלומים, ציורים
וקישוטים בידיים
וגם ברגליים

תכשיר פלא

KLID
משחת הפלא החדישה
תוצרת אנגליה

אידאלית לניקוי מייד ויסודי של תנורים, כיריים סירים, כיורים, אסלות, אמבטיות, ברזים, סכום כלי נחושת, ניקל, נירוסטה וכו'

הזהרו מחיקויים

משקל נטו 375 גרם

מצוין לניקוי כתמי חלודה!

הוראות שימוש: שימי מעט KLID על מטלית לחה ושפשפי – הכל יבריק מיד כמו חדש!

KLID מכיל גלי־צרין – אינו מויק לידיים.

מכיל תרכובת שבון סיליקון

שיווקי
אדיסקה בע"מ רח' החשמל 19, טל. 624865 ת"א

מסיר חלודה ומבריק ניקלים ברכב

סקס ועסקים
ללא שוחפים סמויים

אנו מספקים:
★ מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
★ שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
★ מגלי מתכות
★ מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
שלום עליכם 18, ת"א, טל' 286444

בין כהנא ואבו־נידאל

(המשך מעמוד 9)

האירוע המתוכנן. לבסוף נערכו כל האירועים, מלבד אחד.

בבוטלטימור היה לי אז מארח עקשן, שלא ויתר. במשך יום שלם נסעתי איתו ברחבי הקהילה היהודית הענקית של בולטימור, כדי לחפש אולם חילופי. איש לא הסכים לתת לנו מקום: לא בבית־כנסת, לא בתיאטרון, לא בקולנוע. לבסוף נשאתי את דבריי באולם־התעמלות במרתף של שיכון.

הפעם הופעתי בבולטימור באולם גדול ויפה, וזה היה סימן מעודד. אין ספק שמשהו השתנה גם ביהדות אמריקה. הציבור היהודי מוכן, לפחות, לשמוע. בפגישות שלנו עם נציגי המימסד היהודי ראו רבים מן התוכחים והנוכחות בפעם הראשונה פלסטיני חי וקיים, בשר ודם, שהסביר בדיבריו הגיון ובנחת את עמדות אש"ף. אולי זה לא שיכנע את רובם, אך לפחות זה סיפק להם מזון למחשבה.

אותה חוויה נועדה לפלסטינים רבים, מאותם שנפגשו איתי. הייתי הישראלי הראשון שפגשו, והם שמעו מפי על מאבקנו בארץ.

מן הידיעות היא שהקיצוניות גוברת עם המרחק משדה־הקרב. היהודים האמריקאים קיצוניים מדעת־הקהל בישראל, והערבים באמריקה קיצוניים מן האוכלוסיה בשטחים הכבושים.

אולם הופתעתי הפעם מריבוי הערבים המתונים, בני כל הגילים, ששוחחתי איתם. רק מעטים דוגלים עוד בחיסול ישראל. (רק באחת הפגישות הסביר לי ערבי נחמד, בנועם רב, שישראל צריכה להיעלם.) הגישה המתונה משתלטת גם על מחנה זה.

הערבים האמריקאיים מנסים לחקות את הציונים. הם הקימו מוסדות מקבילים („הליגה נגד הפליה" כדוגמת „הליגה נגד השמצה", „ועד הנשיאים של האירגונים הערביים העיקריים" כדוגמת „מועדון הנשיאים של האירגונים היהודיים העיקריים", שדולה ערבית כדוגמת השדולה היהודית, ועוד.) אך הדרך ארוכה. יש באמריקה הצפונית שני מיליון אזרחים ממוצא ערבי — אך כוחם הפוליטי אפסי. אין הם מאורגנים, ואין הם פועלים כראוי. כמה מחברי־הקונגרס, שנפגשנו עימם, אמרו לסיניורה שמעולם לא שמעו הסבר על עמדות אש"ף.

הופתעתי לא פעם מגילוי־הלב שבו התבטאו הערבים בנוכחותי. באחת הפגישות של אישים ערביים מרכזיים ערך איש־רוח ערבי חשוב חשבון־נפש יסודי, שבו מתח ביקורת נוקבת על חוסר־היכולת של הערבים בכלל, הפלסטינים בפרט ואש"ף בפרט־בפרט להתארגן כראוי, לקבוע קו ברור ולדבוק בו.

„עד שלא נסדר את ביתנו שלנו, אין לנו שום סיכוי לעשות משהו!" סיכם, וחבריו נינעני בראשיהם בהסכמה קודרת.

„אחד הח'לידים הקטנים"

לפני חודש ישבתי בטרקלין של מלון בעמאן, כאשר בתישיחי הפלסטינית עצרה גבר קשיש ומכובד שעבר על פנינו וערכה לי היכרות איתו. „זהו מר ח'לידי," אמרה.

„האם אתה קרוב־משפחה של וליד ח'לידי?" שאלתי.

„כן, כן, הוא אחד הח'לידים הקטנים," השיב.

בבוסטון פגשתי את הח'לידי „הקטן" הזה — איש־הרוח הפלסטיני מס' 1 בעולם, אדם הנהנה מיוקרה עצומה באקדמיה האמריקאית. וליד ח'לידי הוא חבר המועצה הלאומית הפלסטינית, והיה שותף למשא־ומתן עם מרפי. בשעתו פירסם בכתב־עת אמריקאי מאמר שעורר הד עולמי, ושבו העלה את רעיון הדה־מיליטריזציה (פירוז) של המדינה הפלסטינית שתקום בגדה וברצועה.

השיחה היתה מרתקת, אך גם „שלא לפירסום". חבל.

כל הערבים משוכנעים בכוחה האדיר של השדולה היהודית, המחזיקה את חברי־הקונגרס בכיסה. זוהי אמונה נוחה, מפני שהיא פוטרת את הערבים מן האחריות לכישלון פעולתם באמריקה. אך יש בה בכל זאת אמת רבה. חברי־קונגרס ועוזריהם הפרלמנטריים אמרו לנו גלויות שאין שום סיכוי שהקונגרס יעשה משהו בניגוד לדעת השדולה.

אני סבור שזוהי אמונה מוגזמת, היונקת, אולי, בתת־ההכרה מן הסיפורים הישנים על שילטון היהודים בעולם. עיסקת־הנשק הסעודית הוכיחה ב־שעתו שהשדולה היהודית מתקפלת באשר עומדת מולה שדולה חזקה יותר, כמו זו של יצרני־הנשק. אך גם בך היא מרכזת בידיה עוצמה אדירה.

גם סיניורה וגם אני הטפנו לכל בעלי־שיחנו — יהודים וערבים — שעל האירגונים הערביים, הדוגלים בשלום, לעבוד במשותף עם האירגונים של תנועות־השלום היהודיות באמריקה, ובכללם קבוצות של ישראלים. עם אחת מאלה נפגשתי בביתו של אלכס מסיס. היתה שם שולה קניג רבת־הפעלים, הסופרת רחל איתן (זוהרת כרגיל, השנים עוברות איכשהו

NAAA
ASSOCIATION OF ARAB

סמל האמריקאים הערביים
2 מיליון איש. 0 השפעה

על פניה), הצייר עמירם שמיר (שצייר פעם בהעולם הזה את שער איש־השנה של משה דיין, אחרי מילחמת ששת־הימים) ועוד.

ביום אפשר להקים שדולת־שלום יהודית־ערבית, ישראלית־פלסטינית בארצות־הברית.

אימלדה והנעליים

הבעיה הגדולה באמריקה היא הלא־איכפתיות.

עמים גדולים דומים לילדים קטנים: תקופת־תשומת־הלב שלהם קצרה מאוד. במשך זמן מה התעניינו האמריקאים ב־מיזרח התיכון. עכשיו לא. הנושא משחק במהפכות בניקרגואה ויוזם הרפתקות מול לוב. הציבור עסוק ב־3200 זוגות־הנעליים של אימלדה מרקוס.

המרחב השמי ירד לתחתית סדר־היום של הממשלה האמריקאית — ואולי כלל אינו כלול עוד בסדר־היום הזה. איש אינו רוצה לטפל בו. הערבים והישראלים נמאסו. הרושם הוא שהם מתקוטטים בלי סוף. ואשר לאש"ף — הרי זו חבורה של טרוריסטים, ותו לא. תן לכולם שם להתבשל במיץ שלהם כמה שנים, ואז נראה הלאה.

כל זה ישתנה. כמובן, בן־רגע כאשר תפרוץ מהפכה במצריים או בסעודיה, או כשתקום ממשלה מטעם חומייני בבגראד. אז יופעלו כל המנגנונים ל„טיפול במשבר", הנשיא ייכנס לפעולה, ריצ'ארד מרפי יוחלף באישיות בעלת מישקל וגיבוי, תהיה דראמה, תהיה תיקשורת.

„איזה מין צורה זאת לנהל מדינה גדולה?" אמרתי שוב ושוב. „יש רק דרך אחת להתגבר על משבר — והיא מניעתו."

(המשך בעמוד 30)

מלאך בשני דולר

בחודש דצמבר האחרון ביליתי כמה ימים בניו־יורק. חודש דצמבר, כידוע, הוא חודש קר בקרח בעיר הגדולה הזאת ולכן מדי חצי שעה הייתי נכנסת, יחד עם מי שהיה איתי באותו הזמן, כדי לחמם את עצמי בתוך מקום עם קירות וחימום. כך ביקרתי עשרות בתי־קפה, מיסעדות, חנויות ואפילו לקתדרלה של סנט ג'ון האלוהי הגעתי בגלל אותה סיבה.

הקתדרלה היא יפהפיה אמיתית, גם מבחוץ וגם מבפנים, וכמובן היא מקום קדוש למאמינים. לכן, כשנכנסתי לחמם את עצמי בצל האלוהים שלהם, הנמכתי מייד את קולי וצעדתי פנימה בצעדים קטנים ושקטים כדי לכבד את המקום. אבל המראה אשר ראו עיניי לא היה מכובד כלל. הגעתי לקתדרלה כמה שעות אחרי שהסתיימה בה מיסת חג־המולד, וכל הריצפה הקדושה היתה מזוהמת באלפי חתיכות־נייר, עטיפות־ממתקים ושאריות פופ־קורן, ממש כמו מיגרש־כדורגל ביפו.

אני מוכרחה להודות שיחד עם ההלם באה גם השימחה. הנה, לא רק אצלנו. גם אצלם מלוכלך, גם הם ברברים כמונו.

כל־כך רבה היתה שמחתי עד שנפתח ליבי ותרמתי לכנסיה שני דולארים ירוקים לתוך קופסת־התרומות שעמדה בפתח. מי יודע, אולי יסתבר בסוף שלא אחד אלוהינו, אלא יש כמה כאלה. ליד קופסת־התרומות היה כתוב שהתורם מבקש לרשום את שמו, כי הכנסיה רוצה להודות לו. רשמתי את שמי וחשבתי שיהיה מעניין לראות, אם הם יודו לי למקום הרחוק שבו אני גרה.

אתמול הגיעה התודה. אבל יחד איתה הגיע גם חצי קילו נייר, שמקריאתו הבנתי כמה כראי לי להצטרף אליהם ואיך הם יעזרו לי למצוא את דרך הישר ואיך הם יצילו את נישמתי התועה, ואיך אזכה דרכם לחיי עולם הבא וכל שאר בלבולי־המות, שגם כוחותינו ממאה־שערים מספרים לכל מי שמזדמן בדרכם.

אבל עוד לפני שאני אחליט סופית אם להצטרף אליהם או לא, הם כבר הכריזו עליי כעל מלאך (בגלל שני הדולארים, כנראה) ואפילו שלחו לי תמונה איך אני נראית מעכשיו.

אז הנה, תסתכלו בתמונה ותיווכחו שהמח־זירים בתשובה שלנו הם לא יותר מצחיקים ו... (המילה הזאת) מאשר שלהם.

ציונות באמבטיה

באמת הוקל לי קצת, עד היום חשבתי שאני לא מבינה כלום בכלכלה רק מפני שאני מטומטמת ולא משכילה. אתמול הבנתי שלטימטום שלי אין כל נגיעה בחוסר־ההבנה. אני לא מבינה, כי אי־אפשר להבין. נקודה.

כשבן־אדם צריך להחליף בביתו אמבטיה, כיור ואסלה, הוא הולך לעשות מחקר־שוקים קטן לפני שהוא קונה אותם. אז הלכתי לאיזור הסניטציה שבנמל תל־אביב ונכנסתי לכל חנות, לפי הסדר, ושאלתי כמה עולים שלושת הפריטים האלה: אמבטיה, אסלה וכיור, בצבע לבן. בחנות הראשונה (יבוא מאיטליה) אמרו לי שהכל ביחד זה 355 ש"ח. הלכתי הלאה והחנות הבאה היתה של דברים מיובאים מצרפת. שם הכל ביחד עלה 370 ש"ח. עוד חנות, שוב יבוא מאיטליה, סך הכל 311 ש"ח.

כשהאינפורמציה על תוצרת־חוץ בידי, שאלתי אם אולי, במיקרה, יש גם איזה חנות של תוצרת־הארץ בסביבה. אמרו לי יש אחת, בסוף הנמל. הלכתי. שם כל העסק עלה 396 ש"ח. נראה לי לא מתקבל על הדעת. אז התעקשתי למצוא עוד חנות אחת של תוצרת־הארץ. 406 ש"ח.

ושלא יאמרו לי על איכות ועל צבעים ועל זיבולי־מוח אחרים. בכל החנויות בחרתי אותו הדבר. פריטים סטנדרטיים בצבע לבן.

אז עם כל הכבוד לתוצרת־הארץ, כחול־לבן, לרגש הפטריוטיזם, לציונות, ייבוש החולה, הפרחת השממה, המקבים ותיפארת עם ישראל, למה שאני אשלם יותר?

קניתי תוצרת־חוץ, ובמקום שעם ישראל ירוויח עליי, הרוויחו עליי כמה איטלקים קתולים, שאף פעם לא התכוונתי לפרנס אותם. אבל זה מה שקרה.

טיפול בהלם ובאבק

במיסגרת השטויות שכל מיני יצרנים שולחים אליי הביתה כדי שאביע עליהם את דעתי המלומדת, הגיע גם בקבוק־פלסטיק ובתוכו נוזל לבן. על הבקבוק היה כתוב וקס־פז ומתחתיו היה הסבר. אמרו שם שהנוזל מנקה, מבריק ומקטין את הצטברות האבק מעל רהיטים, חרסינות וכל שאר תופסי האבק הנצחיים.

חייכתי חיוך של סובלנות ושמתי את הבקבוק בארון שמתחת לכיור.

אבל באותו היום ממש נודע לי שאמא שלי (להלן הרס"ר) מגיעה לביקור אצל בתה ונכדיה (להלן אנחנו). אמא שלי יודעת כבר שנים, עוד מאירופה, שאם לילד יש כינה אחת על הראש, סימן שהמישפחה שלו היא מלוכלכת. כמו כן יודעת אמא שלי שבית שבו לא מנגבים את האבק מעל כל צעד ושעל, שלוש פעמים ביום, הוא בית של אנשים פרימיטיביים, עצלנים וחסרי־תרבות (להלן אנחנו).

ולכן, לקראת בואו של הרס"ר לביקור, הו־צאתי את הבקבוק החדיש ממקומו אשר מתחת לכיור, קראתי את הוראות־השימוש ומרחתי אותו על כמה רהיטים בסלון. אחר־כך הלכנו לישון. למחרת אחר־הצהריים היא הגיעה. מייד היא שאלה למה הילדים כל־כך חיוורים ומתי הם יסתפרו סוף־סוף. היא שאלה אם יש כינים ואמרה שלילד חסר כפתור בחולצה (עיני־נץ יש לה). היא גם סיפרה שלבת־דודה של גולדמן, אחותו של בעל המכולת (אלוהים יודע מי זאת) נולדה בת במישקל ארבעה קילו, ולא כמו לבת שלה (אני) שכל ילד יצא לה מקסימום שלושה קילו. אחר־כך היא התחילה, כמו תמיד, למתוח את הצוואר שלה. כשהיא עושה את מתיחת־הצוואר אני יודעת שהיא מנסה לגלות אבק, ובכל פעם אחרי מתיחת־הצוואר יש פיתאום הבעה של גועל על הפנים שלה, כי תמיד־תמיד היא מגלה אבק.

הפעם, לאחר מתיחת־הצוואר, היא לא קיבלה את הבעת הגועל הידועה, אלא הבעת התפעלות. עד כדי כך היא התפעלה עד שהטריחה את עצמה לקום ולבדוק מקרוב את ארון־הספרים ואת השידה. „מה זה?" היא צעקה בקול. „אין אבק!" מייד הסברתי לה את סודו של בקבוק־הפלסטיק, ובלי דעת קילקלתי לעצמי את כל הענייו. היא אמרה שבקבוק־הפלסטיק זה שטו־יות ומי שרוצה שהבית שלו יהיה נקי, צריך לקום מוקדם בבוקר ולנקות אותו.

אבל במשך כל אחר־הצהריים ראיתי שהגל־גלים בראש שלה עוברים ולבסוף, כשקמה ללכת, היא ביקשה לראות את הבקבוק.

שלושה ימים אחרי מריחת הווקס־פז, אין אבק על הרהיטים שלי. אני יודעת שזה לא נשמע הגיוני, אבל זה מה שיש. לבעלי דווקא היו אי־אלו הסברים מרעיים לעניין, אבל מדע לא שיכנע אותי אף פעם כמו מראה־עיניים.

אם יש לכם אמא כמו שלי, קנו בקבוק של וקס־פז ותהממו אותה.

פינת הקמצן

כמו תמיד, מהקל אל הכבד. הקל הפעם הוא שחברת עלית החליטה להוזיל את מוצריה. אבל להוזיל ממש אין לה לב, אז היא עשתה תרגיל בחיסכון באריזה. נכון לעכשיו פתחה עלית שתי „פינות מתוקים". אחת ברב־מכר החדש בכביש החוף ואחת בשקם הגדול של תל־אביב. ב„הפינה המתוקה" אפשר לקנות את ממתקי עלית בתיפ־זורת, בהנחה של 20% ממחיר אותם ממתקים באריזה.

עכשיו תחשבו כמה כסף השקענו עד היום בניירות ובוהבים ובקרטונים שממילא היו הול־כים לזבל.

ממש חינם

מיבצע משותף של חברת פז (דלק למכוניות) ורבלון (קוסמטיקה) מתחיל השבוע. כל נהגת שתיכנס לאחת מתחנות פז המשתתפות ב־מיבצע, ותקנה 15 ליטר דלק למכוניתה, תקבל מידי דיילת רבלון במקום שי נאה המכיל בקבוק קרם־גוף, בקבוק סבון נוזלי ודוגמת בושם. כל זה חינם אין כסף.

הערת המערכת:
מאחר שלא כל תחנות פז משתתפות במיבצע, אני מציעה להעיף מבט ולראות אם יש איזה דיילת בשטח, לפני שאומרים לאיש „מלא את המיכל."

לפז ולרבלון זה כנראה כדאי — לכולנו זה כיף.

מסיבת פורים ענקית סמוך לבית־קברות ★ גם בעיר עכו יודעים לשמוח במסיבות

ויקטוריה סרויה

בעלת הטטמפרמנט ה־בלתי־רגיל, רקדה ו־קיפצה כל הערב. ויקטוריה בת ה־26 היא ילידת עכו, למדה מישחק בבית־צבי, טעמה את טעם החיים התל־אביביים. אחר־כך גם התגוררה זמן־מה בשוודיה. משחזרה ארצה, היא הצטרפה לתיאטרון.

יש חיים גם צפונה להרצליה

העיר עכו מוצפת בכל סתיו במאות שחקנים, בימאים, מחזאים וחובבי־תי־אטרון, המגיעים לעיר לארועי פסטיבל־עכו לתיאטרון אחר. וב־סיומם חוזרים הביתה — מי לירושלים, מי לתל־אביב ומי לבאר־שבע וחיפה.

שניים ממבקרי־הסתיו, **דודי מעין** ו**שאול** („שולי") **כהן**, בוגרי בית צבי, התאהבו במקום והחליטו להיש־אר ולהקים תיאטרון לא־ממסדי, ברוח הפסטיבל. אליהם הצטרפו **עופרה צדוק**, מעצבת תפאורות מירושלים, **דנה הרטוב**, **עמית לירז** ו**סם קליימן** מתל־אביב. **מוטי תמם** ו**ויקטוריה סרויה** מעכו ו**ח'אלד ג'נייב** מסח'נין.

הם מופיעים במיצגים היסטוריים ובמחזות וכמו כן הקימו חוג־צעירים, המכשיר עתודה ללהקה.

בפורים, בשבוע שעבר, הם ערכו מ־סיבה באחד מאולמות־האדירים, המ־אכלסים בימי הפסטיבל את המופעים. למסיבה טרחו ועלו צפונה ידידיהם מתל־אביב, וחיפה הסמוכה.

בין האורחים היו מנכ"ל תיאטרון חיפה **נועם סמל** ואשתו. אחייניתה, שהיא בתו היפה של **שלמה ארצי**, הצטרפה אליהם.

כולם השתתפו במסיבה אינטימית, שנסתיימה במישחקי־חברה משעש־עים. תל־אביבים, התושבים שהחיים מסתיימים בהרצליה. צריכים לבקר את החבר'ה האלה בעכו.

שמן הוא זאב הלפרין, גנב את ההצגה מכל אורחיו, הכוכבים. הדוגמניות ושאר החשובים שבאו למסיבת השנה שנערכה אצלו. הוא החליף תחפושת מדי שעה, ובמשך הוואי, וגם אז גל ובעלה. יעק

מוטי תמם יליד עכו שהשתלם במיסגרת פרוייקט חוג־הצעירים של ה־תיאטרון המקומי. מאחוריו רוקדת אורנה פיטוסי.

מיכל מונקה היא יפהפיה עכואית צעירה. המסיימת השנה את לימו־דיה התיכוניים ולומדת תיאטרון במיסגרת החוג.

קריית־שאול
צהלה ושמחה

חמשת אלפים איש ואשה — ויש האומרים יותר — הצטופפו בהאנגר הענקי של אירגונית בקריית־שאול, סמוך לבית־הקברות.
העילה היתה מסיבת־פורים. למרות

חלי גולדנברג השחקנית־דוג־מנית, פגשה את מכריה באולם הסמוך לאולם־הריקודים.

זאת, רוב המוזמנים הופיעו ללא תח־פושת. **זאב** (״שמן״) **הלפרין**, בעל המסיבה, הסתובב בין הנוכחות, כשהוא מוודא שהכל דופק כשורה.

מי שלא עמד בלחץ הצפיפות יצא לחצר או נדחק לאחד האולמות הצד־דיים, שם היו מפוזרים 5000 בקבוקי־בירה, 500 בקבוקי־יין ודודי ענק מלאי פונץ׳.

למחרת היו בארץ שני מעמדות: או־תם שהיו במסיבה של שמן, ואותם שלא הצליחו להיכנס.

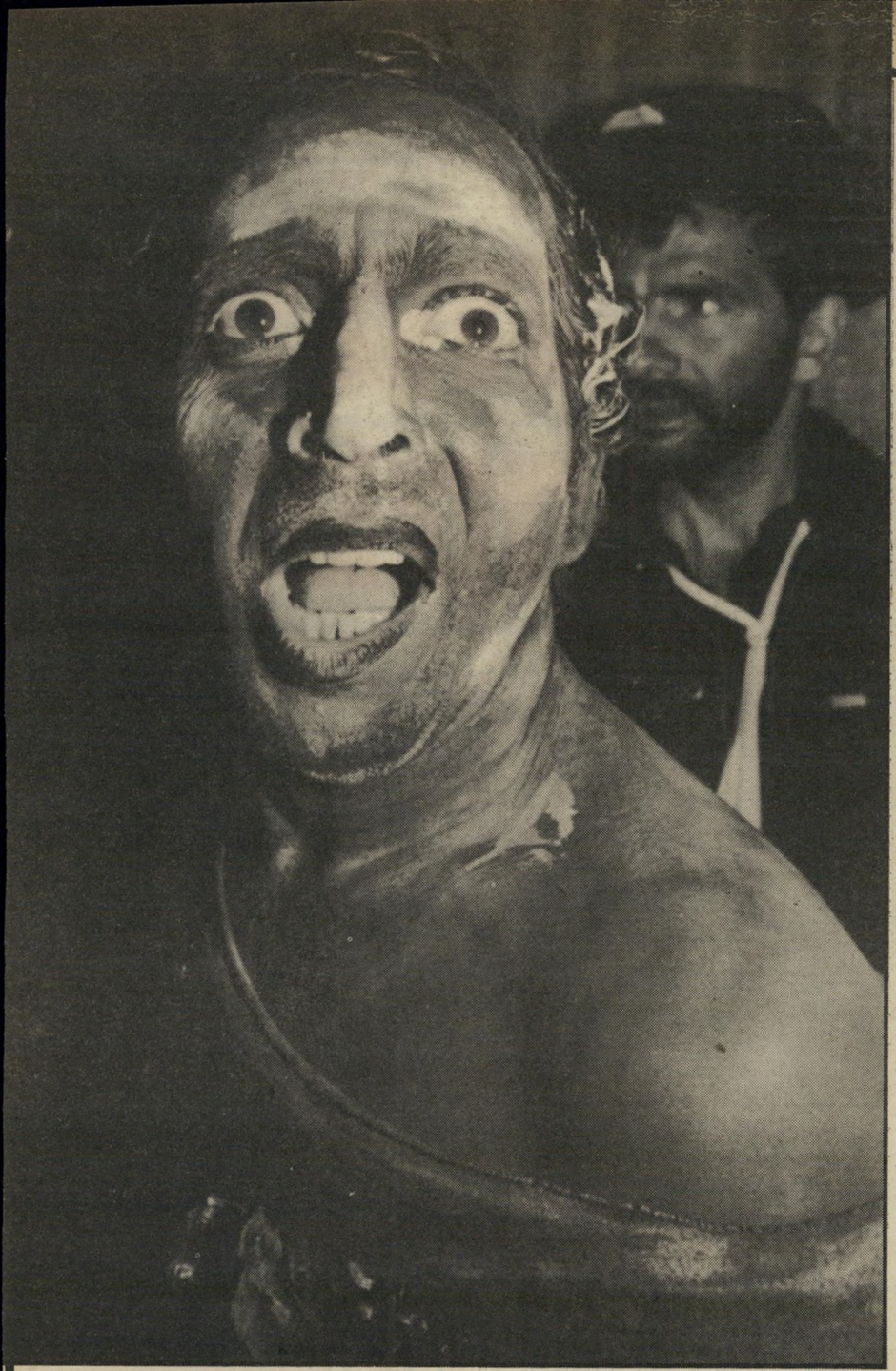

לילה הספיק להיות כיפה אדומה, נערת־פו של הרצל. בתצלום למטה: הזמרת נירה בן־הרצל, שהתחפש לנזיר ששים ושמחים.

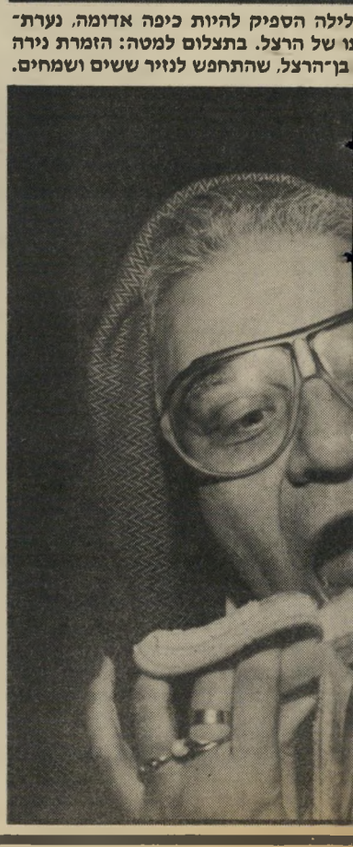

מנחם עיני השחקן עלה לבימה ורקד סולו, כשהוא מפגין גמישות וכושר־ריקוד יוצאים מן הכלל. מנחם היה מחופש ברצינות רבה: כולו מרוח בשחור ולבוש טלאים. בתצלום למטה באמצע: הצלם מולה עשת מהצמד מולה־הרמתי, שהתחפש לרב־פין, על מיגוון אפשרויותיו.

דודו טופז צוחק בשעה שהמפיקה מרים עציוני מרימה את שימלתו, לבדוק את אשר מצוי מתחתיה.

אילנה סיבוני דוגמנית־הבית של ראש אינדיאנץ. היא באה למסיבה זאת בחברת ידידה הצמוד, ג׳קי.

עדנה פיינרו ראיינה את ויליאם הרט על התפקיד אשר זיכה אותו באוסקר

נשיקת האוסקר

מרואיין ויליאם הרט (קאן, 1985)
„אינני סמל מיני"

לפני שנה בדיוק הוא עבר את טבילת־האש הראשונה בפסטיבל קאן. היה זה האימון הטוב ביותר שצריך מישהו לעבור לפני שהוא משנה בררכונו את המינוח „שחקן" ל„כוכב".

ויליאם הרט צריך היה להתכופף כדי לחמוק מחיבוקיהן של עיתונאיות מתחנחנות, שבלעו אותו במצלמותיהן והתחננו על נפשן לחתימה, בשקר הנצחי: „זה עבור בתי המתבגרת, כמובן."

רק סימלי הוא שהיה כוכב אחד נוסף שזכה להסתערות אוהבת כזאת, הגובלת בהיסטריה המונית. לא היה זה אלא האריסון פורד, המתמודד הצמוד ביותר של הרט על האוסקר, השנה.

עם ראול ג'וליה ב„נשיקת אשת העכביש"
„יש בי גם נשיות, גם עדינות"

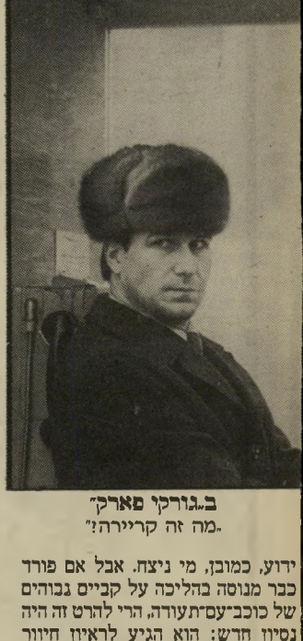

ב„גורקי פארק"
„מה זה קריירה?"

ידוע, כמובן, מי ניצח. אבל אם פורד כבר מנוסה בהליכה על קביים גבוהים של כוכב־עם־תעודה, הרי להרט זה היה נסיון חדש: הוא הגיע לראיון חיוור ומתנשף, כפליט שברח משריפה גדולה, ורק אחרי כמה לגימות של יין החל מתאושש ממסיבת־העיתונאים הרועשת שליוותה את הקרנת הסרט נשיקת אשת העכביש, שהוצג בתחרות.

„איני חושב על עצמי כעל כוכב, כי אם כעל שחקן־אופי. מעולם לא הייתי הגיבור הגדול, המאהב הסוער או הסמל המיני. למרות העובדה שאני יודע כי הדברים האלה הולכים עם הקולנוע יד ביד. אבל, תודה לאל, לא רק אלה."

היום כבר אין לו ברירה. מיני או לא מיני, לא הוא המחליט על כך. האקדמיה אמרה לו כן, ונתנה לו אוסקר רק משום שהוא שייך לאותה קבוצת עילית שניחנה בכריזמה וביכולת ללהוט ולהלהיט, להפגין אותן עוצמה ובגרות העושים שחקן־אופי להרבה יותר מזה. האוסקר הוא רק החותמת. התפקיד שהביא לו את האוסקר, ושהיה הסיבה למסיבה באותו ראיון ברמזל שערכתי עימו בפסטיבל־קאן האחרון, הוא זה של מולינה, מעצב חלונות־ראווה, הומוסכסואל, בסירטו של הקטור באבנקו נשיקת אשת העכביש (שהוצג פעם אחת בפסטיבל חיפה בישראל). הסרט יחנוך בעוד שבועות מעטים את אחד מבתי־הקולנוע החדשים של סירטי שפירא בלב דיזנגוף, בתל־אביב.

תסריטאי על חתן האוסקר: „עתידו של ויליאם הרט מוגבל רק על־ידי האמ־ביציות שלו. הכל־הכל פתוח לפניו!"

ידיים נשיות

דעלילה, על פי סיפורו של מנואל פואינג הארגנטיני, מפגישה את מולינה, שנעצר בעבירות־מוסר, עם ואלנטין (השחקן המעולה ראול ג'וליה) מהפכן אנטי־פאשיסטי, בתא עגום של כלא בארץ דרום אמריקאית בלתי־מזוהה. מולינה, מספר־סיפורים פאנטאסטי החי על זכרונות קולנועיים ארוטיים, טווה סביב חברו לכלא — המנוגד לו בכל אופיו, נטיותיו, אמונותיו ורעיונותיו — רשת של הזיות, שעה שהוא בעצמו נופל ברשת הקסם האישי של ואלנטין. בסופו של דבר הוא הופך, משום אהבתו הגדולה לחברו, מעכברוש הצד לו נערים בחשכת־הלילה, לאדם בעל כבוד עצמי.

„רק במקרה קיבלתי את התפקיד הזה. האמת היא שהיה מיועד למישהו אחר — למען ההגינות לא אומר מי. הסוכן שלי קרא את התסריט, ואף כי ידע שהתפקיד תפוס, רצה לשתף אותי בהתפעלותו, בעיקר משום שהוא כבר להרט, שמשום־מה סירב לבצע את העבודה. ובהוליווד, כידוע, אין סורות: „רק נודע לי שהתסריט התפנה, ופשוט זינקתי אליו." מה ביחס לשיקול הכספי? הרט צוחק: „לא היה שיקול, כי לא היה כסף."

ואומנם, באבנקו בעצמו העיד על שני הפארטנרים בסירטו, שניהם שחקנים בעלי־שם, כי כל מה שביקשו היה כרטיס טיסה לברזיל. כל השאר היה סימלי: „עבודה של אהבה ושל נדיבות". או במילים שבהן משתמש הרט: „אינך יכול לחלק שום חוויה עם הזולת אם אינך נדיב, והנדיבות היא החלק הנפלא ביותר שבדמותו של מולינה, החלק האהוב עליי מכל."

כולם רצו לדעת, והרט לא היסס להקדים תשובה לשאלה: האם גם הוא כזה? ואם לא, מאין תנועות הידיים מלאות־ההבעה שלו, הידיים העדינות האלה, הנשיות האלה — האם גם הוא הומו־סכסואל?

שחקן הרט (1986)
„אני שחקן אופי"

„בכל יצור אנושי יש שתי זהויות מיניות, ועליך להיות מספיק גדול כדי להבין זאת. אין זה אומר שאני הומו־סכסואל, אבל יש בתוכי נשיות ויש בתוכי עדינות, ואיני פוחד מזה. זה רק מגדיל את האפשרויות הטמונות בי. וזו גם גדולתו של מולינה: הוא מגלה כי הוא מקדיש את עצמו לאדם אחד, ולא רודף עוד אחרי נערים ברחוב. זה הרגע הגדול שלו, הרגע שבו הוא וואלנטין מתקרבים זה אל זה כל־כך עד שהם מחליפים זהויות. אני אוהב את זה!"

שחקן גדול בדרך

מיקריות היא אולי המאפיין החזק ביותר לאורך כל הדרך של הרט — דרך, ולא קריירה. קריירה בעיניו היא מילת גנאי. הוא מעדיף לחשוב על „חיים", על „עבודה": „הייתי מעדיף ללמוד יותר מאשר לעשות קריירה." הוא יליד וושינגטון, שטייל הרבה עם אביו, בשעתו בשרות הדיפלומטי, דבר שגירה אותו לבלות חופשותיו כנער מתבגר בארצות אקסוטיות כמו סודאן, פאקיסתאן וסומליה. כשאמו נישאה בשנית לבנו של אחד ממייסדי השבועון טיים, עברו לגור במידלסקס, מאסאשוסטס: „הייתי פאנקיסט ועבר־תי להיות מימסריסט", הוא מתאר את השינוי שחל בו.

היה זה אחד המורים שלו שהציע לו ללמוד משחק, כדי לנצל את עודפי האנרגיה שלו בכיוון חיובי, אף שהרט לא התייחס לכך ברצינות. ב־1968 התחיל ללמוד תאולוגיה באוניברסיטה. אחרי שלוש שנים הוא שבע ועבר ללונדון, הפעם כדי ללמוד משחק. שוב חזרה לניו־יורק, „שם בניתי לי את הטכניקה."

אחרי שלוש שנים של עבודה אינטנסיבית בכיתות־משחק הוא נטל אופנוע ויצא לטיול. חניה בפסטיבל שקספיר באורגון זימנה לו תפקידים במחזות של יוג'ין אונ'יל וברנארד שו, אבל הוא העדיף את שקספיר וחזר למען הנרי החמישי לניו־יורק.

מכאן ואלך זרמו תפקידים, ביקורות נלהבות ופרסים יוקרתיים שונים, כמה מהם בשל מישחקו המצויין כבוגר וייטנאם, הומו־סכסואל, במחזה חמישה ביולי.

אחרי האמלט, שבזכותו הכתיר אותו המבקר קלייב בארנס כ„שחקן גדול בדרך", הוא קפץ ישר לצמרת בתפקידו הקולנועי הראשון, כמדען אדי ג'סופ במצבים משתנים. אחר כך באו כתום הגוף. השוער. גורקי פארק והחברים של אלכס. איש אינו מטיל ספק בעובדה שבקרוב מאוד יצטרף שחקן־אופי לשורת הכוכבים הגדולים באמת של בר הקולנוע. סטיב טסיץ', התסריטאי של פיטר ייטס, תורם את הגדרתו: „עתידו של הרט מוגבל רק על־ידי האמביציות שלו. הכל־הכל פתוח לפניו."

כעורך־דין רוצח ב„בחום הגוף"
„לזרוק עצמי לתוך החלל"

קולנוע

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב והספינה שטה, בוני וקלייד, סהרורים, זיכרונות מאפריקה, הכבוד של פריצי, העד, מסע־עסקים של אבא, ראן.
ירושלים: זיכרונות מאפריקה, התפוז המכאני, ראן.
חיפה: מסע־עסקים של אבא, זיכרונות מאפריקה, בוני וקלייד.

תל־אביב:

★★★★ **והספינה שטה** (סינמה 2, איטליה): העילית של החברה האירופית מלווה

שחקנית יוסטון
מדוע קיבלה אוסקר

למנוחות־עולמים זמרת אופרה אגדתית, סיפור דימיוני המאפשר לפליני הגאון להציץ בסוף המאה ה־19 ולערוך חתך תרבותי, חברתי, תיקשורתי ופסיכולוגי של התקופה. רגעים ותמונות שלא יישכחו, והופעה מרנינה של פרדי ג'ונס בתפקיד עיתונאי שאפו בכל.

★★★★ **בוני וקלייד** (לב 2, ארצות־הברית, מוצג גם בפאר, חיפה): הקרנה מחודשת של יצירת־מופת בכיכובם של וורן בייטי ופיי דאנווי, אחד הזוגות המרתקים ביותר והיפים ביותר שניראו אי־פעם על הבד. הפעם בתפקיד זוג של גנבים מדופלמים, שזכו להערצת ההמונים בשנות ה־20, ואחרי סופן הטראגי הפכו לאגדה.

★★★★ **זיכרונות מאפריקה** (שחף, ארצות־הברית מוצג גם באורה, חיפה ובכפיר, ירושלים): הסרט המבוקש ביותר בארץ ובעולם היום, כשגלגלי הקופה מונעים בשמן של שיבעת האוסקרים. אבל הסרט ראוי להערכה, ובעיקר עבודתם של הבימאי סידני פולאק (אוסקר), הצלם דייוויד ווטקין (אוסקר), השחקנים מריל סטריפ (תפקידה הטוב ביותר, שלא הביא לה אוסקר) וקלאוס מריה בראנדאואר (הגיע לו, אך לא קיבל). ראויות להערכה גם הופעתו הקורנת של רוברט רדפורד והופעתם המקסימה של אריות שאינם אלא שחקנים מיקצועיים מחוות־החיות בהוליווד. כל השאר בשמורת־טבע ענקית ברחבי קניה, הכובשת את ליבה של הסופרת קארן בליכסן, שעל זיכרונותיה מבוסס הסיפור.

★★★★ **מסע־עסקים של אבא** (פאר, יוגוסלביה, מוצג גם בקרן־אור, חיפה) ילד מתבגר שעה שאביו מרצה עונשו על אי־הזדהות מוחלטת עם סוציאליזם בנוסח טיטו על רקע הנתקותו ממוסקווה. פשיטת־רגל של החלום הקומוניסטי דרך סיפור מישפחתי סוער ועיניו החולמות בהקיץ של ילד. מחמם את הלב.

★★★★ **הכבוד של פריצי** (לימור המחודש, ארצות־הברית): מי שרוצה לראות מדוע קיבלה אנג'ליקה יוסטון פרס אוסקר על תפקיד־מישנה בקומדיה מבריקה זו — שיילך.

עדנה סיינרי

הומור

יותר מדי מימי

מייקל קיין וואלרי פרן: הסרט הלא נכון

מים מים (תמוז, תל־אביב, אנגליה): קשה לספור את שלל הקומדיות ששימשו מקור־השראה לדיק קלמנט, בימאי הסרט הזה. אבל כל אלה לא הספיקו. הבעיה עם סרט זה היא בעייתה הנצחית של הקומדיה: קשה להצחיק ברמה שווה לאורך סרט שלם, גם למיקצוענים כמו מל ברוקס או מונטי פייטון.

לכן, יש קטעים בסרט שהם מצחיקים באמת, סאטיריים ואפילו עוקצניים, ויש קטעים אחרים שהם רדודים כמערכון בהצגת בית־ספר. כדאי לציין שהקטעים בהשתתפות הגברות ברנדה ואקארו וואלרי פרן יורדים אפילו לרמת הגן. ברנדה ואקארו, קומיקאית מוכשרת, בחרה לה עיתוי לירח־דבש בישראל דווקא עם הסרט הלא נכון. חבל. זו לא הופעתה הטובה בקולנוע.

הסיפור: קאסקארה, מושבה ברויטית אי־שם באיים הקאריביים, סובלת מאבטלה. האבטלה מביאה להירחורי־כפירה, כמובן – הרצון לעצמאות. הבריטים מחליטים שעדיף לפנות את תושבי האי ולנצל את האי, לפי מיטב האופנה האימפריאליסטית, לצורכי ניסויים גרעיניים. אבל המושל, מייקל קיין (בתהליך מדאיג של גידול כרס) מחליט להירתם לעזרת תושביו התמימים של האי, נגד אינטרסים מנוולים של מדינות שונות, כולל צבא של שכירי־חרב צרפתיים וחברת־קידוח אמריקאית.

משנידמה כי במקום נפט יש במקום מים מינרליים, מתחרים כולם עם כולם, והמקום הופך כמעוט למרכז העולם: מהמכון מזמר מופיע בקונצרט באומות המאוחדות למען העצמאות, וזוהי הזדמנות לקטע המוסיקלי המוצלח ביותר שבסרט, המזמן את ג'ורג' האריסון (המפיק) עם אריק קלפטון ורינגו סטאר ללהיט משותף. על החיקוי המגושם של מארגרט תאצ'ר בידי מורין ליפמן אפשר למחול.

מוסיקלי

להיות באופנה

מק־קין, פראנל, גאסט, קאף ושיירר – הלהקה

ספיינאל טפ (פריז, תל־אביב, ארצות־הברית): מי זוכר את להקת־הקצב הזו? פחות מפורסמת מהביטלס ומהרולינג־סטונס, משהו בסיגנון "הרם והיעלם". זוהי אומנם להקה דמיונית שלא היתה מעולם, אבל היו שכמותה רבות מספור. להקות שבחרו להם כמה גינוני גועל־נפש וכמה הברקות מילוליות, ויצאו לדרך כשהן עולות לצמרת למשך כמה עונות, כשהן מוצאות להן להיט אחד או שניים, ואחר כך שוקעות בחזרה לאלמוניות.

כזו להקה היא ספיינאל טפ, שהמציא רוב ריינר, המוכר יותר לצופי המסך הקטן מסידרת הטלוויזיה משפחה שכזאת כ"ראש כרוב". הרעיון להמציא להקת קצב ולטוות מסביב לה סיפור כעין תיעודי אינו רע כשלעצמו. גם כמה קטעים שבסרט הם משעשעים למדי. בעיקר הקטעים שבהם מתראיינים, כביכול, חברי הלהקה, ומתבטאים באימרות־שפר קבועות כמעט והתחכמויות שהפכו לסמל המיסחרי של רוב הלהקות מסוג זה. אבל אין בהם די כדי למלא סרט באורך מלא.

גם הסיור האמריקאי שריינר בונה ללהקתו הדמיונית, כדי לתעד אותו, איבדו די עניין ומקוריות, והוא חוזר על עצמו. אבל יש בו בהחלט כמה מצבים אופייניים שיזכירו להקות אחרות וגורל דומה: ההפתעות הלא נעימות ללהקה, המגיעה למקום שבו סר חינה והופעותיה מבוטלות בבושת־פנים; סוכנת־הפירסום הפועלת לפי מירשמים תפורים מראש בצניעות מוחלטת; חברת התקליטים השומרת על ציבעון מוסרי נקי של מעטפת התקליט, כדי שלא לטרפד את מכירתו; והנסיון הנואש של כל המעורבים במלאכה לבנות תדמית שתענה על הדרישה המיידית של קהל הקונים המיועד.

עם עזרה בכתיבת תסריט טוב יותר וקצת יותר כישרון מאשר בניית סצינות טלוויזיוניות – אפשר היה לקבל תוצאה מרתקת יותר.

מוסיקלי

קפוץ־לי ארובי

סינתייה דייל – בריאות וטוהר

גופות לוהטים (הוד, תל־אביב, קנדה): זהו סרט מעייף מאוד. שכן, אם יש היום מחלוקת חריפה בין כוהני תרבות־הגוף באשר לכשרות הבריאותית של המחול הארובי, הרי שלהתבונן במשך שעה וחצי איך נעשה המחול המשעמם הזה על הבד זה באמת מתיש. ייתכן מאוד, שאילו אפשר היה להתבונן בבד תוך כדי חיקוי או ניתורים במקום – זה היה עוזר מכל הבחינות.

מדובר בסיפור דק מאוד, כמעט כמו מותני הנערה (המעוררים קינאה במידותיהם המושלמות), המופיעה בתפקיד הראשי של מרקידה מוסרית מאוד, בשם סינתיה דייל. גברת צעירה זו, שהיא מורה לריקוד ארובי, מתמודדת על המישרה הנכספת של מעין ג'ין פונדה טלוויזיונית, בתוכנית־בוקר קבועה, כנגד מקפצת מיקצועית אחרת, יפה אבל רעה. האחרונה, מטעמי קינאה ותחרות על לקוחותיהם של מועדון־בריאות ועל בריאותו של מנהל־המועדון – המתחיל לפזול אל הגיבורה הטובה והטהורה – מנסה לנשל את הקונקורנציה מן המועדון שלה. מה לעשות, עד כאן מגיע עומק התסריט.

השיא הוא כמובן תחרות של ניתורים וקפיצות בסיגנון המחול הארובי, עד שהחזק, הטוב והצודק ברוחו ובגופו ינצח.

„ראגבי הוא משחק חוליגאני המשוחק על־ידי ג'נטלמנים," וגם על־ידי קיבוצניקים

ה**תלמיד המצטיין** והצייתן בדרך כלל, ויליאם וב אליס, עשה מעשה מפתיע ומנוגד לאופיו. במישחק כדורגל שיגרתי אחז בכדור בכפות ידיו והתחיל לרוץ עימו לעבר שער היריב.

הצופים והשחקנים הביטו בו בתדהמה ולא ידעו כי הם עדים לרגע היסטורי. שכן באותן דקות ממש הניח ויליאם את יסודותיו של מישחק הראגבי.

זה היה בשנת 1823 בבית־הספר התיכון שבעיירה ראגבי, במחוז וורויקשייר באנגליה.

עצם הרעיון — המהפכני כל־כך, במושגים אנגליים — של שילוב הידיים במישחק כדורגל, מצא חן בעיני תלמידי בית־הספר, והם שיכללו אותו מעט, הוסיפו לו חוקים חדשים אחדים והפיצו אותו בין המיכללות האנגליות.

ומה שהלהיב את תלמידי ראגבי ריגש גם את שאר ספורטאי אנגליה:

ג'נטלמנים בקיבוץ

קורטוב של שינוי, סטיה נועזת מכלליו השמרניים של הכדורגל. בשיטתיות אימפריאליסטית הם העבירו את הראגבי הלאה. וכך לא עברו שנים רבות, ובכל מקום שבו נמצא בחור אנגלי, אפשר היה לראות גם את הכדור הפחוס, דמוי־הביצה.

ובאשר לוויליאם וב אליס, הגיבור הבלתי־מעורער של מישחק הראגבי ושל בית־הספר בראגבי, הוא חי וקיים על לוח־זיכרון בשערי בית־סיפרו: „לזכר ויליאם וב אליס, שבחוסר־התחשבות חינני בכללי־הכדורגל של זמנו, אחז בכדור בידיו."

163 שנים אחרי אותה אחיזה וילי־אמית נועזת, ביום שבת שימשי, על מידשאת קיבוץ יזרעאל שבעמק, התמודדו קבוצות הפועל־יזרעאל ואס"א־ירושלים על גביע אליפות ליגת הראגבי הישראלית.

בקיבוץ יזרעאל ציפו למאות צופים, שיחבקו בנוכחותם את המיגרש הענק, יעריצו את הקבוצה האהובה עליהם ויבוזו ליריבתה.

לבסוף הגיעו רק כמה עשרות קיבוצניקים ומתנדבים. הקיבוצניקים קשורים לשחקנים בקישרי־מישפחה. המתנדבים קשורים לראגבי בקישרי מסורת אנגלו־סאכסית.

בכל זאת שררה על כר־הדשא אווירה של חג. אולי בגלל השמש המלטפת ואולי מחמת גודל המעמד: אס"א־ירושלים הביאה עימה למישחק שני הפסדים קודמים, לקבוצה של יזרעאל יש רק הפסד אחד. אם יסתיים המישחק בתיקו או בניצחון יזרעאלי — תזכה יזרעאל באליפות הליגה. ניצחון ירושלמי יגרור בעיקבותיו את גביע האליפות לירושלים.

בשנה שעברה הסתיים מישחק דומה בניצחונה של הקבוצה הירוקה שלמית. גם בסיבוב המישחקים הקודם של העונה הזו ניצחה ירושלים את יזרעאל. מכאן שזוהי יריבות קשה, כמעט היסטורית.

נסיון העבר לא ריפה את רוחם של שחקני־יזרעאל, שרובם אנגלו־סאכסים. הם התכנסו במועדון העץ הקטן, הסמוך למיגרש, קיפצו במעגל ועודדו את עצמם בקריאות־אחווה.

„הליכוד הוא הדבר החשוב ביותר במישחק. קבוצה מגובשת מגבירה את סיכוייה לנצח," אמרה זימרה ברן,

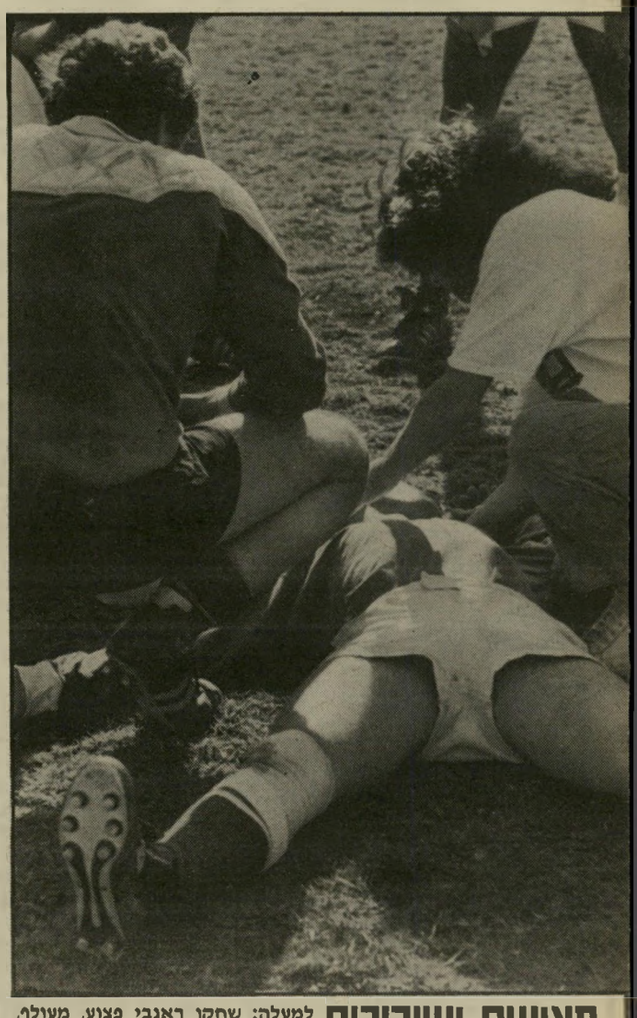

פצועים ושיכורים למעלה: שחקן ראגבי פצוע, מעולף, זוכה לטיפול מיידי. גם אותם שלא נפצעו, היו תשושים וזקוקים לכמה לגימות בירה (כמו בתצלום משמאל).

בירה ושירי־זימה שייכים למסורת, המשחרשת עתה בקיבוצים

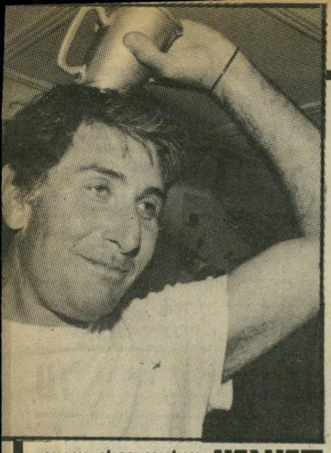

המאמן מילטון קפלן, מאמן קבוצת הפועל יזר־עאל, אשר זכתה באליפות הליגה.

המעריצה שולי מיגרש הדשא מלוזו יפהפיות שעקבו אחר המישחק.

מערבולת אנושית ערימת שחקנים, המנסה לחלץ את הכדור מידיו של שחקן הקבוצה היריבה (למעלה). מראה עד כמה מישחק הראגבי מאופיין באלימות. מותר לשחקן להיתקל ביריב, מהרגליים ועד לכתפיים. רק הראש הוא מחוץ לתחום האלימות. ואומנם, שחקנים רבים נפצעים בעיקר בכתפיים. בתצלום מימין: שחקן מנסה לחטוף את כדור הראגבי הפחוס מידי יריבו.

שעשועים במועדון מייד עם תום המישחק הת־קבצו השחקנים במועדון הסמוך למיגרש. בתוך כמה דקות לבשה הפגישה אופי של מסיבה בה הכל מותר. אפשר היה להפשיל מיכנסיים, רצוי היה ללגום כמה בקבוקי־בירה וגם ליטול חלק במיזמורי־הזימה.

הגרופיס לשחקנים מעריצים רבים, ובעיקר מעריצות, שרובן מתנדבות סקנדינוויות. גם הן הצטרפו לשתיית הבירה ולשירי־הזימה. בלהט השתיה והזימרה נשכחה הסיבה למסיבה – הזכיה.

מזכירת איגוד הראגבי, וחברת קיבוץ יזרעאל.

הירושלמים, שרובם אנגלו־סאכסים, כמובן, לא היו זקוקים לקריאות־עידוד עצמיות. נסיון העבר הוא שעודד את רוחם. הם קיפצו על הדשא, עיסו זה את גבו של זה, התלוצצו על מצבה של הקבוצה ההיא.

„יש לנו הלב לנצחון," אמר קולין לוצוף, קפטן הירושלמיים. חבריו ציחקקו בהסכמה. קולין הוא חבר קיבוץ צורעה והגיע לארץ מדרום־אפריקה לפני שנתיים. שם שיחק ראגבי במשך 12 שנים. כאן התחבר לקבוצה הירושלמית, מייד עם הגיעו לארץ.

עם חצוצרה של פורים

מישחק הראגבי הראשון בארץ־ישראל נערך ביוני 1952 במחנה צריפין, בין קבוצת עולים חדשים לקבוצת חיילים. אחר־כך התפזרו השחקנים לישוביהם, ושם ניסו לארגן קבוצות ראגבי. אולם רק ב־1971 נוסד איגוד הראגבי הישראלי, ואז גם התארגנה הליגה.

היום מונה הליגה שבע קבוצות: אס"א ירושלים, אס"א תל־אביב, קבוצת הטכניון, הפועל כפר־הנשיא, הפועל גליל עליון וקריית־שמונה, הפועל רעננה והפועל יזרעאל.

תחלופת השחקנים גבוהה. רבים מהם הם מתנדבים השוהים בארץ תקופה קצרה וחוזרים לארצותיהם. עובדה זו יוצרת מצבים מצחיקים. כך קרה שבמישחק בין קבוצת גליל עליון לטכניון סבלה הקבוצה הגלילית מחוסר שחקנים. כדי שהמישחק יתקיים בכל זאת, השאילה לה קבוצת הטכניון ארבעה שחקנים משלה.

(המשך בעמוד 32)

משולש מבטיח

בחצרת האחרונה של כתב־העת פוליטיקה (מס' 5־6) פורסם פרק מתוך רומאן גנוז של א"ב יהושע בשם מר מאני. המחבר, שלא כדרכו, צירף לסיפור דיברי הקדמה קצרים, שבהם שירטט את תוכנית הרומאן השלם וציין, ללא הסברים, את החלטתו לגונזו, שנפלה זמן לא רב אחר שהחל בכתיבתו בשנת 1983. הפרק המודפס, מסתבר, הינו פירקו היחיד של הרומאן שהובא לגמר.

מן הראוי לומר מייד ובבהירות: פרק זה הינו קטע הפרוזה הטוב ביותר שכתב יהושע מזה שנים רבות. אמנות הסיפור של יהושע מתגלה בו בסממניה האופייניים אך ברמת תיחכום וליטוש, שהמספר הגיע אליה רק לעיתים נדירות.

מר מאני צריך היה להתפתח כעין נוסחה מודרנית של רומאן הסאגה המישפחתית. חמשת פרקיו המיועדים אמורים היו לעסוק בחמישה דורות של בני מאני, מישפחה יהודית סלוניקאית. בהילוך מן המאוחר אל המוקדם צריך היה הסיפור להעבירנו מחצרים שבנגב בשנת 1982 לאי כרתים בעיצומה של מילחמת העולם השניה; ממנו לירושלים של סוף מילחמת העולם הראשונה, לאחוזת־כפר ליד העיירה אושוויץ בפולין בימי הקונגרסים הציוניים הראשונים בסוף שנות התישעים של המאה הי"ט ועד לאתונה של ימי „אביב העמים" באמצע המאה (1848). כך היה הסיפור מקיף מרחב היסטורי של 130 שנה ומרחב גיאוגראפי המשתרע ממיזרח אירופה דרך יוון, כרתים וביירות ועד לירושלים ולנגב.

שומע עלום ואילם

היקף כזה אופיני לרומאן הסאגה המישפחתית, אבל יהושע ביקש לפתח את סיפורו באמצעים שונים לחלוטין מאלו המקובלים ברומאן כזה בנוסחו המסורתי. הוא ויתר כליל על האמצעים האפיים. המאפשרים פרישה שהוייה של פנוראמה חברתית והיסטורית ואימץ לו במקומם טכניקה דרמאתית, המבטיחה דווקא דחיסות וקוצר־נשימה והמחייבת הותרת „פערים" רחבים ברצף הסיפור־התיאורי. יוהי טכניקה של מונולוג הגוי (לא מונולוג פנימי), המושמע בסיטואציה מוח־שית ובאוזני שומע מוחשי; אלא ששומע זה נשאר עלום ואילם. דבריו ותגובותיו נמסרים רק מתוך ההפסקות, ההתנצלויות, התשובות וההתחמקויות שבדברי המונולוגיסט עצמו. באמצעות „שיחות" חד־סיטריות אלה צריכה היתה להתפרש לפנינו גיבורי הרומאן כולו, כשלבני מאני עצמם — גיבורי הרומאן — לא יותר להשמיע בו אף מלה אחת.

במבט ראשון נראית טכניקה זו מוגבלת ושרי־רותית למדי, וכאמצעי יחיד, החייב לשרת רומאן שלם, היא מעוררת ספקות. תהיות ואף סברות שבגללה, כלומר בגלל ההחלטה להשתית עליה את כל מיבנה הרומאן, נעצרה עבודתו של יהושע על מר מאני והרומאן נדון לגניזה. מכל מקום, בפרק שלפנינו היא מופעלת באורח יעיל ביותר. המחבר משיג כאן באמצעותה תוצאות מבריקות לא פחות, אם לא יותר, מאלו שבהן אנו מתברכים ביצירותיו המשובחות ביותר.

זהו קטע הפרוזה הטוב ביותר שכתב א"ב יהושע מזה שנים רבות. אמנות הסיפור שלו מתגלה בו בסממניה האופייניים אך ברמת תיחכום וליטוש. שהמספר הגיע אליה רק לעיתים נדירות

המונולוגיסט של הפרק המודפס (הוא הפרק השלישי, הירושלמי, בתוכנית הרומאן) הוא לייטנאט אייבור סטיבן הורביץ, בן מהגרים יהודיים ממיזרח אירופה שהתעשרו באנגליה והתאנגלו כמיטב יכולתם. הבן, בוגר בית־הספר למישפט של אוניברסיטת קיימברידג', משמש פרקליט צבאי בחיל־הכיבוש הבריטי בפלשתינה בשנים 1917־1918. הוא מופיע לפנינו יום אחד לפני הופעתו כתובע במישפט צבאי, שבו עומד הוא לתבוע עונש־מוות למרגל יהודי ירושלמי, הוא מר מאני של פירקנו, שמסר סודות צבאיים לצבאות תורכיה וגרמניה והסב בכך נזק בנפש וברכוש לממלכה המאוחדת ולמאמץ המילחמתי שלה.

השופט הצבאי הבריטי

המאזין שקוע אינו נשמע הוא קולונל מייקל וורהאוז, חייל בריטי מיקצועי ממוצא ולש, מי שבילה שנים רבות במיזרח הרחוק, השתתף בקרבות הבלימה של הצבא הגרמני על נהרות המארן והסום, נפצע פצעים קשים, איבד את זרועו ואת מרבית מאור־עיניו ונעשה שתיין ואיש־מדון, שהכל חוששים מפניו. הפיקוד העליון שמח לספח אותו לחילות אלנבי ולשלחו למיזרח התי־כון בתור שופט צבאי, אף כי הוא מחוסר השכלה ונסיון מישפטיים.

וורהאוז יהיה שופטו של מאני. מסתבר, שהוא עדיין לא פתח את תיקו. לייטנאט הורביץ מנסה באורח דיסקרטי לסכם בשבילו את פרטי הפרשה. נושא המונולוג שלו הוא, איפוא, מר מאני ו„פיש־עו", פשע הבגידה בבריטניה (מאני הוא בוגד הצפוי לעונש־מוות כיוון שהוא מחזיק בידיו אזר־חות בריטית). מאני הוא יהודי ירושלמי ממוצא „תורכי". אביו נטשו בילדותו, ואמו האוהבת, ש־התיידדה עם הקונסול הבריטי בירושלים, הצלי־חה להשיג בשבילו את הדרכון הבריטי המאווה (ברור, שהורביץ חושד במאני, שהוא בנו הבלתי־חוקי של הקונסול). כמינהגם של אנשי הלבאנט סיגל לעצמו מאני לשונות הרבה וכך נעשה למתורגמן רישמי של הצבא הבריטי בפלשתינה. הוא אף עשה את מלאכתו באמונה עד שהתגלגל לידיו טופס הצהרתו הידועה של שר־החוץ, הלורד בלפור, משנת 1917. אז תקפה אותו תזזית משר־נה. הוא החל לנצל את תפקידו הצבאי לרעה, ובהופעותיו כמתורגמן בכפרים הערביים פנה אל התושבים בנאומים נרגשים שבהם הזהירם מפני האסון הצפוי להם ולפלשתינה, מולדתם. כדי להגיע גם אל אותם חלקי הארץ הנתונים עדיין בידי התורכים, העביר מסמכים צבאיים חשובים

א"ב יהושע: פרק מרומאן

לאוייב. בתמורה התירו לו שילטונות הצבא התורכי לשאת את דבריו נגד הצהרת בלפור ותוצאותיה הצפויות גם באוזני הכפריים החיים בעבר השני של קו החזית. הכפריים, כמובן, לא הבינו מה הוא שח.

לייטנאט הורביץ משמיע דברים נלהבים, מסובכים, נפתלים ומלאי רמזים בעניינו של מאני. בעוד דברים אלה מגלים את האינטליגנציה הערה שלו הרי הם חושפים בעיקר את מעמדו המפוקפק כיהודי, המנסה להיות בריטי יותר מן הבריטים והמודע לכישלון נסיונו זה. מוצאו המיזרח־אירופי נותן אותותיו בכל. הוא יודע שוורהאוז מתייחס אליו כאל זר חנפן ובעל מרפ־קים לא רק „בגלל השם. המראה, המישקפיים, האחוריים הנמוכים והכבדים, שטף הדיבור המ־ליצי־הסיפורותי הטרחני שלי, שהגימגום האציל של קיימברידג' לא מוסס אותו", אלא בעיקר בגלל הלהט המוגזם, האובססיבי שלו, ומשום הענין הארוטי כמעט שהוא מגלה ביחס למרגל הירושלמי.

האידיאולוג ה„בנעני"

הורביץ מוקסם ממאני ומ„בגידתו". הם מעור־רים בו סקרנות ללא גבול. אך ניכר, שהוא אינו מבין את האדם ואת מניעיו. את מעשה הריגול ו„הבגידה" שלו הוא מסביר כאקט של נקמה מצידו הן באביו היהודי שנטשו והן באביו הבריטי (הקונסול), שלא העניק לו אפילו הכרה למחצה. אבל פירוש פסיכולוגיסטי זה אינו מגלה אלא את בעיותיו וקשייו הנפשיים של הורביץ עצמו, את עמידתו המתוחה כלפי אביו היהודי המיזרח אירופי מזה וכלפי אביו המאומץ — דמות הג'נ־טלמן הבריטי המושלם — מזה. הורביץ רואה במאני רק את בבואתו השטוחה שלו עצמו.

מדבריו המתארכים למדים אנו, הקוראים, על המשמעות האמיתית של מעשי מאני, שהורביץ אינו מודע לה. מאני הוא אולי אדם תמים, אך בשום אופן אין הוא תימהוני רדוף־תסביכים. זהו אדם המתעורר להכרה לאומית־פוליטית. למע־שה, הוא האידיאולוג ה„כנעני" הארכיטיפי. האדם הפוליטי הפלשתינאי הראשון וחוזה החזון של פלשתינה העצמאית החילונית־הדמוקרטית. זהו־תו הלאומית המתעוררת של מאני משוחררת מכל שריר של אופי עדתי או דתי. עם פלשתינה, עמו, מורכב מבני כל העדות והדתות שהיו בארץ לפני 1914. אויבו של עם זה הם ה„זרים" — תורכים, בריטים ויהודים־ציוניים. משני אלה האחרונים, העתידים להציף את הארץ כ„ארבה" ולכרסם את שורשי זהותה הלאומית, ירא מאני במיוחד. הוא

„מר מאני" הוא האדם הפוליטי הפלשתינאי הראשון וחוזה החזון של פלשתינה העצמאית החילונית־הדמוקרטית. יהותו הלאומית המתעוררת של מאני משוחררת מכל שריד של אופי עדתי או דתי

נזעק להגן על מולדתו מפניהם ומטיל עצמו — אומנם באורח תמים ובלתי־אפקטיבי — לפעי־לות פוליטית מסוכנת העלולה להביא למותו. כיהודי גלותי מתבולל ינסה הורביץ לשווא להבין את המשמעות האובייקטיבית, העל־פסיכולוגית של מאני ומעשיו. הן הוא, הורביץ, ויתר על פיתו־חה של זהות לאומית־פוליטית אותנטית. כיצד יוכל להבין את מניעיו של אדם החותר לפיתוחה של זהות כזאת?

קולונל וורהאוז נראה מתחילה כג'נג'ו בריטי שתיין ואטום. הוא מתגלה בהדרגה כאישיות המאוזנת והעמוקה ביותר של הסיפור, וזהו, ללא ספק, ההישג הגדול ביותר שהשיג יהושע בפרק שלפנינו, כיוון שהתגלות זו מתרחשת מבלי שנשמע אף מלה אחת מפיו של וורהאוז. בניגוד לתובע שלו, יהודי גלותי ותלוש, מבין וורהאוז את מניעיו של מאני ומזהה נכונה את משמעות „בגי־דתו", שאינה אלא „מרד" של פטריוט פלשתינאי שניחן, שלא כמרבית בני־עמו, בתחושת מולדת אמיתית. משום כך חותר וורהאוז, לתדהמתו של הורביץ, לביטול התביעה והמישפט. באמצעות הטלת ספק בכשרות הטכנית של אזרחותו הבריטית של מאני, הוא מבטל את התביעה בעניין הבגידה. על האינטרסים של האימפריה הבריטית הוא מגן בסילוקו של מאני, המורד, מארץ־ישראל. כך מסתיים הפרק בפיתרון עגום־אירוני: הבריטי החכם מציל את חיי הפלשתינאי המורד בגירושו מן המולדת, שהקשר עימה הוא עיקר חיין.

חשיבה ציונית־רדיקלית

בצירוף מאני־הורביץ־וורהאוז העמיד יהושע סיפור רב־מישורים, המפתח בעת ובעונה אחת רצף פסיכולוגי אמין ומסר אידיאי־פוליטי משמ־עותי. יש בו, בצירוף זה, משום הבעה מלאה של חשיבתו הפוליטית של המחבר וכן התמודדות רצינית ראשונה עם מוצאו הספרדי ועם המחיר הנפשי ששילם בתהליך ההתאשכנזות שלו, שמכוחו כבש את מקומו בלב המימסד הסיפרותי הישראלי. כמובן, אין להבין את מר מאני כאילו הוא דברו הישיר של יהושע, המבטא את דעותיו. כשם שאין להבין את הורביץ כאילו הוא נציג הספרדיות של יהושע, המבטא ישירות את מצוקות ההיקלטות התרבותית שלו במימסד הסיפרותי האשכנזי. עם זאת נותן הסיפור ביטוי חריף הן לחשיבה הציונית הרדיקלית של יהושע, שיש בה יסוד ניאו־כנעני מובהק („בוכות הנור־מאליות") והן ללחצים מודחקים של ניגוד תרבותי עמוק, שעד כה לא הוענקה לו הכרה מספקת.

כמובן, תוך כל אלה מגלם הסיפור את אמנות יהושע במיטבה, וכמוה גם הוא צירוף של ריאליזם פסיכולוגיסטי וסימבוליזם (לעיתים אלי־גוריזם) אידאי. לעיתים קרובות אין הצירוף של שני אלה עולה בידי הסופר, אך הפעם מבטיחה אותו נוכחותם של השלושה, שני היהודים וה־בריטי שבצידם. הללו מצטרפים למשולש, שכל צלע מצלעותיו מאירה את השתיים האחרות ומוארת באורן. מכאן המירקם העשיר־להפתיע של סיפור זה, הן ברובדו הפסיכולוגי והן ברובדו האידאולוגי. היהודי חסר תחושת־המולדת, ה־יהודי המגלה בקיברו תחושה זו והבריטי המגיב על השניים בחוכמה ובמידת האנושיות, אשר חיים לאומיים מלאים עשויים להעניק לטובים בבניה של אומה, משלימים ומעשירים זה את זה. אילו עלה בידי המספר להקים משולשים מעין זה גם בפרקיו האחרים של הרומאן, שלעבודה עלי־הם, יש להניח, עתיד הוא לחזור, היתה הגיאו־

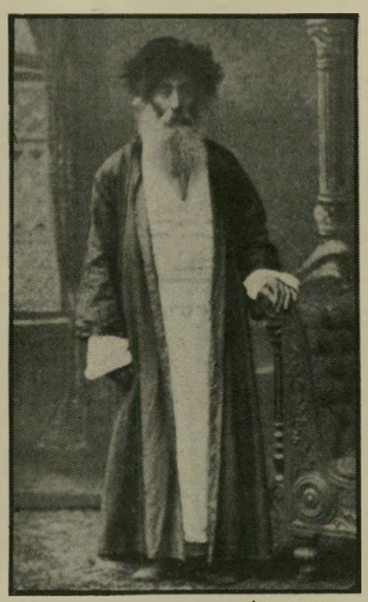

יהודי פלשתינאי: ראשית המאה

מטריה של מר מאני השלם משמשת מסד לאחד המיבנים הסיפוריים המעניינים ביותר בסיפרות הישראלית.

דן מירון ■

תיאטרון

יופי של כיעור

יאקיש ופופצה ב„הקאמרי"

מחזה ובימוי: חנוך לוין

תולדות נפילתו ועלייתו של אחד יאקיש הושפיע בדרכו אל התכלית האנושית: מכוער ומושפל הוא צועד בלוויית כלתו הרוחה־הדחויה והוריהם העלובים, בחיפוש אחר הגירוי שיעמיד את אונו במיבחן הדרך הנכספת, דרך גבר בעלמה.

לכאורה, סיפור קטן על מציאות עלובה של קומץ אנשים מכוערים. אלא שסיפור זה מהווה רק מרכיב אחד בתוך מירקם תיאטרוני המעמיד תמונת־עולם כוללת, עגומה ומדכאת. לצורך יצירתה של התמונה, הופך הקומץ לחבורת אנשים המכתיבים את נוכחותם הדומינאנטית לכל אורך הדרך, והמציאות הפרטית העלובה מתפרשת על בימה היוצרת רושם של מרחב אינסופי.

לאורך ההצגה נוצר כעין מתח בין ההתייחסות המאופקת, המוכתבת לכאורה על־ידי הסיפור, לבין התוצר התיאטרוני העשיר שמעמיד הבימאי. אלא שתחושת העודף נובעת גם מן החומר הכתוב, פרי עטו של המחזאי חנוך לוין, וגם מן הביצוע התיאטרוני מעשה־ידיו של הבימאי חנוך לוין. לא פעם נראה כאילו לא אופי הדמויות ומהלך העלילה הם שחייבו את הבימה הגדולה והחשופה, אלא שגודל הבימה הוא שהכתיב את תנועת הנדודים הנמרצת של הדמויות. כך גם לגבי חלק מדבריהן. לא פעם נשמעים הדברים יותר כאילו באו להצדיק את נוכחות הדוברים מאשר לתרום להתרחשות.

הכל מתרחש בהצגה בגדול. הרבה עשייה, הרבה דמויות, הרבה כיעור, הרבה בימה. הכל מוקצן על־ידי ניגודים. תנועה מול קיפאון, עליבות מול תיפארת, יאקיש מול הרבה הורים ודורשי־טובה אחרים. בעשייה בגדול, כמו בעורפוש, משתמש המחזאי־בימאי כדי להפוך את סיפור המעשה מסיפורו הפרטי הוויר של אחד יאקיש לסיפור על עולם אינסופי שבו חיים, מתים ונקברים בני־אדם, עולמם של הכל. על מצבו של עולם זה מדברת ההצגה. מצב של כיעור, עליבות ואין־אונות, מצב שבו גם הפיתרון אינו אלא ההכרה בעליבותו של הקיום מול יפהפיותו הבלתי־מושגת של החלום.

העושר התיאטרוני משמש כאן גם מכשיר לניווט תגובות קהל. מה שמתבקש אינם סלידה או הסתייגות, כי אם מעקב משועשע אחרי האירועים ואולי גם חיבה לדמויות הפועלות. חיבה מחוייכת שניזונה לא מעט מן הבריחות שבהן משופע הטקסט. רק על רקע תגובות אלה

יש כאן בסיפור זה משום הבעה מלאה של חשיבתו הפוליטית של א'ב יהושע וכן התמודדות רצינית ראשונה עם מוצאו הספרדי ועם המחיר הנפשי שמילם בתהליך ההתאשכנזות שלו, שמכוחו כבש את מקומו בלב המימסד הסיפרותי הישראלי

יכול המסר המרכזי להלום בקהל הצופים בעוצמה שאותה מבקש המחזאי־בימאי. ההכרה כי העולם שעליו מדבר חנוך לוין אינו עולמן של הדמויות אלא עולמו שלו מגיעה אל הקהל המחוייך בעוצמה הניכרת היטב בתגובותיו.

הביצוע מרהיב. הרמוניה של יופי וכיעור שולטת על הבימה לכל אורך ההצגה. רות דר העמידה עיצוב מאופק של פאר בצד עיצוב אסתטי של עליבות. המישחק טוב. טובה במיוחד זהריר חריפאי בתפקיד פורצדס הזונה. קטע השירה והריקוד שהיא מבצעת עם יצחק חזקיה מרשים. מצויינת גם הופעתו של אלברט כהן כלייבר השדכן. אלה וכל השאר מציגים עולם שבו הפיתרון הוא ההתפכחות, ההתפכחות היא קבלת הקיים והקיים הוא העלוב והמכוער.

עדנה אלוני ■

הכבש האובד והזאב המזמר

הירהורים עם הקדם־אירוויזיון

הקדם־אירוויזיון חלף הלך לו, הניצנים נראו בארץ עת המזמר הגיע, וקול התור של מוטי גלעדי יצפצף בקרוב בברגן הקרה את התרומה הישראלית האחרונה לפסטיבל הגדול, או, איך אומרים אצלנו: לפסטיבל פרופר. אם היה מישהו שפיקפק עד כה „בו", זה „שיבוא", זה שבבואו ישירו „כל ילדינו" שיר לעולם וגם לו, הרי שנתבדה. לרוע מזלו. שוב נתברר, כי „מתוך האמונה אשר בלב / מתוך תפילה קטנה שיתחשב" אפשר להשיג הרבה יותר משחשבו ספקנים וציניקנים למיניהם. כך אפשר, לדוגמה, להשיג גם כרטיס־טיסה לארצות הצפון וגם מעמד ממלכתי לבשורה המרנינה על „הכבש האובד את הזאב". הלא הוא הכבש המאוכיסטי של שירנו שבמקום הראשון, כבש שאינו מסתפק סתם ברוד־קיום־בשלום עם הזאב, אלא ממש כך: אוהב אותו. אולי עם „תפילה קטנה שיתחשב." הרי ההתחשבות בכבשים היא ממידותיהם התרו־מיות המפורסמות ביותר של זאבים.

אפתח בהצהרה קטנה: אני־מאמין שהוא בעצם אני־לא־מאמין. ובכן, אני באמת לא מאמין שכל פיזמון חייב לצאת לדרך עם מילים כגון אלה של „היה או לא היה" לאלכסנדר פן, השיר על הילד אליפלט של נתן אלתרמן או „שלכת" („עמוק עמוק העצב בעיניים") של יעקב אורלנר. לא כל משורר כותב פיזמונים, לא כל מלחין או זמר משתוקק, זקוק או רואי למשוררים, ואחרון־אחרון — לא כל משורר שמחבר פיזמונים כותב פיזמונים כאלה שהזכרתי, ויכולתי להזכיר נוספים. אני גם מציע שנשכח, בהקשר זה, שהיו לנו אי־פעם שירי־עם שמילותיהם צילצלו כמו „צרור המור דודי לי בין שדיי ילין" או „הביאני אל בית היין ודיגלו עלי אהבה." למה לחטט בפצעים ישנים.

מהצד השני — בחזרה לאני־לא־מאמין — אינני מאמין שהפיזמון הפופולארי, אפילו בימינו הממונעים והממוחשבים והממוסחרים — יכול להתקיים לאורך זמן בעולם שאין בו מילים. כלומר: דב — דב — דב — דב או יה — יה — יה — יה — יה גם הם לא יספיקו. לא לאורך זמן, מכל מקום.

באמצע הדרך

מסקנה: יש בהחלט מקום, והצדקה, לפיזמונים טובים באמצע הדרך, פיזמונים שמן השורה השניה עם או בלי יומרות סיפרותיות. שהרי על כל פיזמון פיוטי נפלא מסוגם של „השושה על הגיבעה", או „מסתכל בגלגל" של ג'ון לנון, „אל תביטי פעמיים, זה בסדר," של בוב דילן או „אני לא רוצה לדבר על זה" של רוד סטיוארט ו„הבוהמה" של שארל אזנאבור, — יש מאתיים תמלילים פונקציונאליים (כלומר, משרתים את מטרתם), אשר גם אם אינם מרשימים במיוחד — אינם מבישים. והדגש כאן הוא על החלק האחרון של המישפט.

נחזור לאירוויזיון שלנו. הנה השיר הפותח. „נערה עוזבת את ביתה אשר בכפר," כך יוצא לדרך שירם של זאב טנא וקובי אושרת. עד כאן הכל עוד בסדר: השניים דילגו על המשוכה הראשונה. „יחפה עוברת בין כרמים." מדוע דוו־קא יחפה? בגלל המצב הכלכלי? מילא, הלאה. „בדרכה אוספת אל סלה ענף נשבר." באמת נערה עדינה, מרחמת ממש על כל ענף. גם צנועה: לה לפחות אין אמביציה שהכבש יאהב דווקא את הזאב. „מרחוק אורות של עיר ניגלים." ועכשיו ישר למלכודת הראשונה. מסתבר שהנערה שלנו „תוהה שוב אם האור שעוד נותר / ילווה אותה אל הגשרים." בהמשך „רק הנהר מפריד כהר אחד אלי" (?): הנערה היא פיתאום לבדה „על אם הדרך", שעה שהשמש „נעלמה בתוך הים / רק חומה עולה מן הבתים" וכו' וכו'.

בשלב זה כבר עוצרים ספקנים שבינינו ושוא־לים את עצמם היכן בעצם שוכנים כרמים מופלאים אלה הניבטים אל עיר שלמרגלות הר, שבה לא גשר אחד כי אם גשרים בלשון רבים וגם נהר וים. כל הסימנים מצביעים בכיוון כרמיה המהוללים של רמת־אביב, אלא שיש לנו בעיה קטנה עם „מידרון ההר", שהרי ברמת־אביב זו שאנו מכירים אין לא מידרון ולא הר, ואפילו רמה אין בה לרפואה, וכאן עוד הר שבתוכו עובר נהר: אבל אולי המדובר בכרמי רמת־גן; וההר הוא גיבעת נפוליאון המעטירה שעל נהר הירקון הסרחן. ואולי — ליצנציה פואטיקה, חירות דמיון המשוררים — הכוונה לכרמי בת־ים, חולון או גבעתיים, או אף לכרמים המשתרעים להם בטח על גגות דירות הפנטהאוז של האחים גינדי בראשון־לציון, שמהם ניתן אולי, בקצת רצון טוב ומאמץ, לראות את ג'ישרי תל־אביב ונהרותיה.

אך למה זה נטפלנו דווקא לכרמים. בסופו של דבר, לא הם העיקר פה בשיר. מה שקובע כאן, כמדומה, הוא ש„שום דבר לא יעצור אותנו." — ובוודאי לא כרמים־לא־כרמים בהם פוסעת לה נערה יחפה לעת ערב עם סלה ובו הענף השבור בדרך אל אהובה השלם.

אנו מפליגים הלאה על כנפי המוסיקה. לאה לופנפלד, שתרמה כאן לא־פחות משני תמלילים, אינה חסידה גדולה של כרמים עירוניים. לעומת זאת, היא מאמינה גדולה בסבון. ואכן, נודה ולא ניבוש: כבר היו מצבי־חירום בהם נתעורר צורך דחוף לסבן מישהו, אם במילים ואם בסבון של ממש.

ומניין לנו זיקתה זו של הגברת לופנפלד לסבון? ביחון ששאלה את שם סבון הטואלט הישראלי הידוע לכל יד עדינה, לה ולי, לשם שירה. ומדוע עשתה כדבר המשונה הזה? כאן אפשר רק לנחש. אולי משום שהגיונה הבריא אמר לה, שמה שטוב לסבון טוב גם לפיזמון. מה שם מים, בועות וקצף, אף כאן מים, בועות וקצף. מה שם קצף מתנגן בשתי לשונות, אף כאן בועות דו־לשוניות: לה ולי ההופך במחי יד מסבנת ל־LOVELY האנגלי.

אבל דומה שדווקא מן הסבון הלינגוויסטי יצא עליה הקצף. עיון זהיר במילון — אם לא עצתם של איצטגנינים ומנחשים באוב — חייב היה לה־ניאה מלתאר את שירה כ„שיר של לאו." („לה ולי הוא שיר לאו/אהבה לה והלאו הוא לי"). מסתבר שהקהל הקשיב, התרשם — והסכים עם הכותבת: לאו. על כך כבר היקשה המשורר: אומרים אהבה יש בעולם — מה זה LOVE??

הולכים ובאים

מירי אלוני, בשירו של שמואל קלוסקי, היטיבה בלי ספק לעשות בפנותה רק אל „מי שרוח בו / והוא עוד בדרכו," כלומר, לא אל המתים. שהרי לא המתים יהללו יה, ולא מי שאין בו רוח חיים יבחר בפיזמונים. מעניין, שגם בזמר שלה, כבשירו של זאב טנא ובשירים רבים אחרים כאן, הכל הולכים, ולא סתם הולכים. כי אם הולכים עוד ועוד, הלאה והלאה: „אתה הולך ועוד הולך / תמיד הלאה והלאה", כמו אלף שנים אחרות „ההולכות ובאות" בשיר „גיטרה", או כמו צציקה פיק „ההולך ושר" בשירה של רעייתו, כשגופן של רקדניות חמודות „מתנועע" ל„לילה־לילה סביבו, מתנועע והולך, הולך ומתנועע. אולי יסבירו לי פסיכולוגים את פישרו של שיגעון ההליכה הזה שקפץ על הזמר הישראלי. האם יש כאן זכר למיצעדי צבא שלא צעדו? ואולי לצעדות המאראתון שלנו, ושמא הלכו בביטוי נאינו שולל אחר התיבה הראשונה בביטוי מיצער־הפיזמונים? כך או כך, כולם הולכים והולכים, הלאה והלאה, הולכים ולא מגיעים. הפעם היתה זו מירי אלוני שעליה נגזר ללמוד את הלקח המר. אכן, „מי שנשאר בסוף הדרך / עוד הולך ובא עוד הולך ובא." אבל לא כל מי שהולך ובא גם מגיע, כמו שלא כל מי שצוחק אחרון עוד צוחק.

אם למירי אלוני גרמה „האמונה שבליבך איתך", שתלך ותבוא מבלי להגיע, הנה תפילתה של ריטה (מילים: מיכל ברנט) גרמה פורענות קשה הרבה יותר. „מן התפילה כורסת," נאמר שם באותו פיזמון של ברנט־דיטה (אני מצטט מתוך דף השירים שפורסם בידיעות אחרונות עם הפסטיבל). וכדי שלא נחשוב שהמדובר סתם בשגיאת־דפוס, חזר הפיזמון ובא, הולך וחוזר: „מן התפילה כורסת." ממש כך. עוד היא מתפללת וכבר היא קורסת, כריסה בין שיניה. מה בעצם קרה שם את גיבורת הזמר האומללה שלנו? אולי יסייע בידינו הבית הבא לשפוך מעט אור על התעלומה: „אין מיפלט בשקט / גם הזמן לא תמיד מנצח / אילו רק ידעתי / לסמן לי את שביל הבריחה."

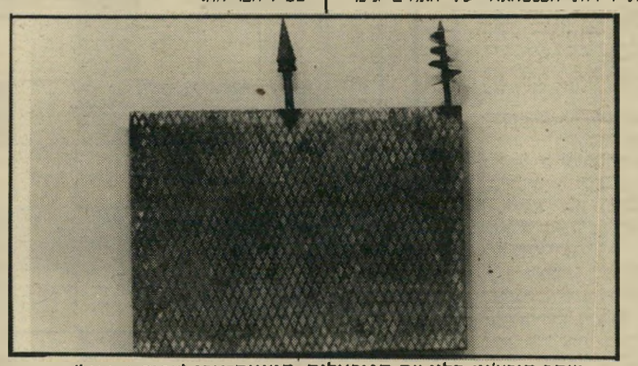

יעקב דורצ'ין: חלון עם ספיראלות דמויות־ארז (עבודת ברזל)

עכשיו הכל ברור: היא לא ברחה בזמן. וכעת היא כורסת. החטא ועונשו.

לא נותנת ולא מתחתנת

הנערה בשירו של אבי קורן (איוולי־רבנר) אינה תמימה ואינה כורסת. לא היא תיפול בפח בציפייה לגבר שיסמן לה את נתיב־הבריחה. והרי דווקא כאן מדובר בגבר צנוע, המבקש לעצמו כה מעט, כמעט רק מה שכל קאוואליר ויניאי או הונגרי מצוי היה רואה לעצמו חובה אזרחית לבקש. אבל ראו־גם־ראו איזה שטיפה מקבל כאן הקאוואליר שלנו חלף נימוסיו הנאים. „שנינו סוף כל סוף לבד / בואי תני לי את היד," מפציר הגבר. ותשובת העלמה: „הי סליחה, אני לא נותנת ולא מתחתנת / מה אתה נדחף." וכך גם הוא לומד בדרך הקשה שאין צדק בחיים. שירו של אבי קורן מצא חן בעיניי בכלל. כאן כבר אין סיפורת ואין פיוט, לא תפילה, לא כרמים ולא בטיח. איך אומר כאן המשורר בעברית הגיזעית שלו, שגיזעה צומח אי־שם ברחוב לילינבלום פינת המחזור האחרון של „נערי רפול": „שום דבר כאן לא ילך."

הגיון ברזל. כרברים האלה באמת לא שמענו מאז הימים הרחוקים והזכורים לטוב, שבהם נשמע ברבים הזמר המיסתורי לא־פחות: „אתחתן לי עם סמלת / עם סמלת חמודה / היא יודעת מה זה ילד / היא תדע, היא תדע גם ילדה." עד היום אינני יודע מה בדיוק ידעה אותה סמלת חמודה ומה עוד היתה עתידה לדעת. גם הסמלת גם הילד כבר שייכים עכשיו למלאכים, כמו אניטה וחואן. אבל העלמה הצברית החמודה של אבי קורן לא מותירה אותנו זמן רב בתחומו של הלא־מודע. היא עוד לא סיימה דברה באוזני הקאוואליר שלה: „תעשה לי טובה ותתנדף / בייגלך יש או באגט / אשתך תתן לך גט / מה אשתי, אני רווק, אולי מרק."

ומי שלא מאמין, שיילך לידיעות אחרונות.

יותר ויותר מתברר במהלך הקריאה, כי שתי ארצות יש לנו. יש לנו „ארץ משוררת" (כמאמרו של חיים משה) אשר שירה סובב סביב נערות יחפות בכרמים ו„פרפריות הלילה" (צציקה פיק ומירית שם־אור), סביב תפילה ואמונה וכוח לשכוח והוא נשמע כמין „לללללל לשיר נאהב" של לאה לופנפלד, ולעומתה ארץ אחרת — של בייגלך, גט ובאגט, לא נותנת ולא מתחתנת. אילו הסתפק חבר השופטים של הפסטיבל שלנו (אני מניח שהיה דבר כזה?) אך ורק בהמחשת דיוקנה הרוחני של „הארץ המשוררת" ההופכת במחי יד פלאים לארץ הגט והבאגט — גם אז עשה את מלאכתו אמונה.

אכן, „העיתים עכשיו קשות", כפי ששר חיים משה בשירה השני של לללללל לופנפלד. ויפה עשה בועז שערבי שהוא מבקש עלינו, על כולנו, בשירו של אהוד מנור „יש": „הלוואי ומענן תרד אלינו קשת / הלוואי שלעולם הזה יש תקנה."

הלוואי. לרוע המזל, הסיכויים לכך — אם לשפוט על פי הטקסטים שלפנינו — אינם רבים. אפילו בעל ה„יש" שלנו, כשמגיע תורו שלו להציג את שבידיו, „יורד אל העם" עם חרוזים כמו:

וכל אשר אפנה העצב מולך
וכל אחד בתוגתו מתעטף
אבל אני אל התיקווה עוד מושך
ולא מתייאש ולא מתעייף

כי יש לנו שיר
והוא שלוח באוויר
צלול וחם
מראש הרים עד שפת הים.

אכן, יש לנו שיר. ורק חבל שכזה הוא השיר השלוח לנו באלה הימים „באוויר" מראש הרים עד שפת הים ועד לברגן הרחוקה. אם אומנם צודק המשורר בדבריו ו„יש לי ארץ מבורכת / ופריחות רבות יש לה", רומה שפריחות אלה פסחו על תחומו של הפיזמון העממי שלנו וחסידיו הרבים.

נתן זך ■

היזון חוזר

סטריפ־טיז שדה

לעיתים רחוקות ביותר מסייע סופר בידי מבקרו בספקו לו ראיות נוספות לטיעוניו. כשבוע שעבר מצאתי בתא הדואר שלי באוניברסיטה את דבר־הדפוס הבא. אני מביא אותו כלשונו בהשמטות קלות. קיראו אותו, חומר מרתק:

בכורה צוותא תל־אביב. להקת התפשטות עם פנחס שדה. על „חייו של האמן" מאת ניסים טהר. ערב עם היוצר פנחס שדה, דרך השנים שעבר. הנשים שאהב, שעזב, שאבדו, שהתאבדו. דרך „... כל החיים ההם שהיו, שאבדו, שמתו, שלא אשוב ואראם." (פנחס שדה מתוך גשם). נסיון מקורי המשלב בסיפור חיים מרתק של משורר, זימרה, נגינה. קריאה ומישחק. בביצוע להקת התפשטות. בהשתתפות: פנחס שדה – שירים, קריאת שירה. ישיב לשאלות הקהל.

נשאלת רק השאלה, למה כאן הכוונה ב„התפשטות." מכיוון שאינני מניח ששדה ולהקתו מתכוונים להתפשט טריטוריאלית, ואני מקווה שהמשורר לא בא לאולם צוותא כדי להתפשט את גשמיותו (בלהקה), נותר רק הפירוש של סטריפ־טיז.

היש באמת בדעתו של שדה להזין את עינינו במראהו הגן־עדני של האדם? אתמהה...

נ. תמה ■

ספרים

תופעות לוואי

בניגוד לטענות ידידיי, לעיתים — לא קרובות — אני גם נהנה מספרים. המדובר בספרים בלשוני, כמובן. ולאו דווקא בספרים של מה שמכונה סיפרות יפה. גם לספרים המכוערים יופי משלהם.

לקסיקון התרופות מאת שימעון קדם (עדן הוצאה לאור) שהגיע למערכת, אינו לא ספר יפה ולא מכוער. זהו ספר־עזר המיועד — כך בהקדמה — ליצור מודעות בציבור לתכונותיהן של התרופות הנפוצות ביותר. בכך הוא מגיש שירות חיוני לציבור. אלא שבצד שירות זה, הוא גם אחד הספרים המשעשעים ביותר שנפל לידיי מזה זמן רב, ולא צחקתי כך מהיום שבו קראתי על תהליך הפיכתו של ברונו שולץ האומלל לדג סלמון.

הנה, למשל, הערך אלדומין, תרופה לטיפול ביתר לחץ־דם. אתם רוצים לדעת מהן תופעות הלוואי של השימוש בגלולות/כדורים/כמוסות הקטנים שלכם? הסכיתו איפוא ושימעו לשימעון קדם:

„תופעות לוואי: נימנום, סחרחורת, דיכאון, ביעותי לילה, כאבי־ראש, יובש בפה, גודש באף, בחילות, שילשולים, עצירות, לשון שחורה, הפרשת חלב, פריחות על העור, חולשה, כאבי שרירים ופרקים, ירידה בליבידו, אימפוטנציה או הפרעות בפליטת־הזרע, צבע השתן נעשה כהה לעיתים, בתקופת השימוש בתרופה. כמו כן ייתכנו בראדיקרדיה, תעוקת־לב, בצקת, דלקת הלבלב, הרגשת נימלול (נמלים זוחלות על הגוף), תיסמונת דמויית פרקינסון (רטט בידיים), תת־לחץ בעמידה, אנמיה המוליטית, תרומבוצי־טופאניה, לויקופאניה, הפרעות בתיפקודי הכבד, צהבת."

ולזה תרופה ייקרא: כבר יותר טוב להישאר חולה.

ז. חולה ■

משבצות העולם הזה 2536

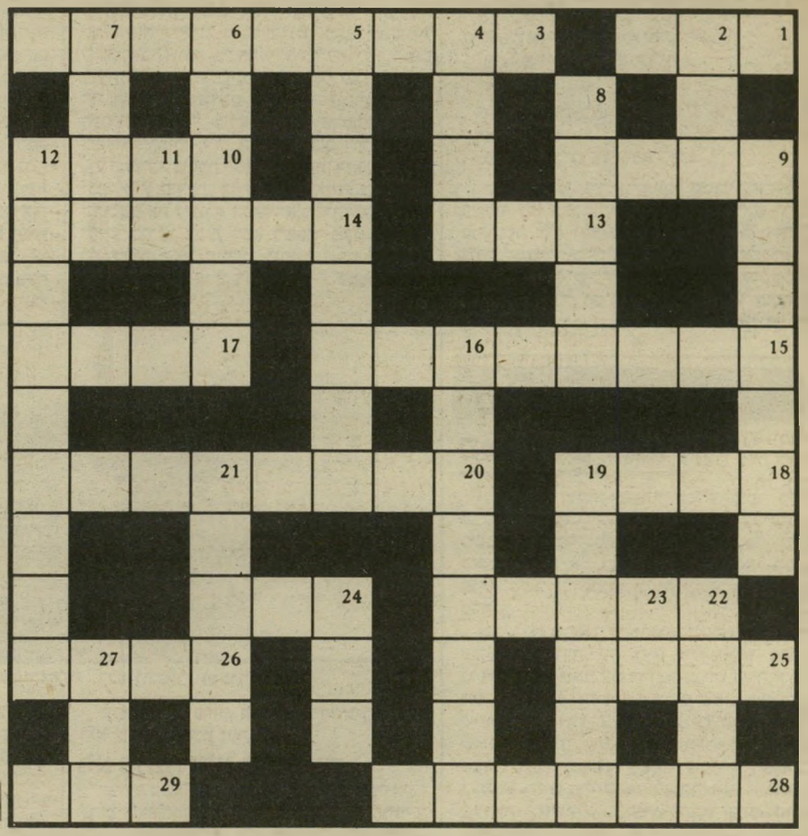

מאוזן:

2. חג לתושב החוזר (3)
4. לעולם יימצא בקיבוץ מישהו שישיר נמוך (4)
5. מקום שם הפליגו הספינות, לפני שנים רבות (3,5)
6. אות שיש עוגות בסביבה (6)
7. המלכה קיבלה הוראה להשתתף במישחה (4)
8. ריצה המונית (5)
9. שום דבר לא נשאר, חביבי (4,3)
11. קרה בדיוק ביום שבו התחלף השלטון (2)
12. האיש שציווה את גופו למדע התחרט (5,4)
16. נצעק יותר, זה יעזור לנו לשאת במשא (4,4)
19. מישכנות ללא שאננים (6)
21. במוסד שרים לכרם (3,2)
22. שמענו שהתעניינו בצערו הבא (4)
23. נתן בחצי חינם ולא מת מזה (2)
24. המשרת העלה חרס (3)
27. ציפה לעשות משקה טוב מענבים (3).

מאונך:

1. מבין מאה עשרים ושבע מדינות בא גם ראש־ממשלה אחד (3)
3. התחלת ההתרחשות היתה בצומת בית־דגן, ויהיה עוד המשך (5,4)
9. עזבה את המסורת (4)
10. ימתח אותנו כהוגן עד שיסגור עניין (4)
13. נפולת של נמושות במידה מסויימת (3)
14. ההודעה על התחליף לסיר־הבשר (4,2)
15. פשע נוסף, בפרק זמן קצר כל־כך? (4,4)
17. אמרו זאת לראובן רובין, עם קבלת התפקיד הדיפלומטי (4)
18. הבדותות מקורן במסכים (4)
20. כשיתנהג כבת־ענה, יימלט מחוב (4,4)
22. „כושית" קראו לה והיא אמרה שזה מרגיז (5)
24. סילף והטעה, אבל זה רק חלק מהשגיאה (3)
25. זה כרך? כל־כך קטן? (4)
26. הפרוטסט על מה? על תפוחי־אדמה: (4)
28. איש הכת רצה יותר כסף (7)
29. אסף פרי (3).

אביגיל יגאי

פתרון תשבצופן 2534

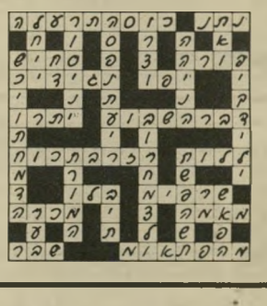

■ בין כהנא ואבו־נידאל ■

(המשך מעמוד 20)

במידה שהיתה סקרנות לגבי ענייני ישראליים, היא היתה מוקדשת לרוטציה ולוועדת־חרות. זו עשתה רושם כביר בארצות־הברית. התמונות של יצחק שמיר המוכה והמדוכדך ושל התפרצות האלימה אל הבימה עוררו עניין כללי. היו שקיוו שהרוטציה מתה. אחרים חששו שמא אריאל שרון — אדם ששמו מעורר פחד כללי — מגיע לשילטון. שמחתי להרגיע את כולם שאין מה להתרגש. בחרות מתנהלים העניינים כרגיל. כרגיל — אצלם.

אריאל שרון ידוע לכל. גם גאולה כהן. שמו של מירון בנבנישתי ידוע למומחים. הוא עשה שמות בארצות־הברית. רבים שואלים אם לא הגיע הזמן לספח את השטחים הכבושים לישראל, לטובת תושביהם. הייתי נאלץ להסביר שוב ושוב שאיש בישראל אינו חולם להעניק לערבים בשטחים הכבושים אזרחות ישראלית או שיוויון־זכויות, שחסידי ארץ־ישראל־השלמה הם גם חסידי־המדינה־היהודית, ועל כן חסידי־הגירוש.

שמו של מאיר כהנא ידוע מאוד־מאוד. הוא מעורר חלחלה כללית.

בהרצאות, כשהרגשתי שיש צורך באתנחתא הומוריסטית, הייתי אומר: „כהנא הוא המתנה שלכם לישראל. אנא, קחו אותו בחזרה! אנחנו מוכנים לקבל תמורתו את פרדיננד מרקוס, יחד עם אימלדה וכל הנעליים שלה, בתוספת בייביידוק דיבאלייה והיפה־פיה שלו..."

המתנה היפה ביותר

ב יום האחרון ממש קיבלתי מתנה מיוחדת במינה.

תודות לסנאטור יהודי של מדינת מאסאשוסטס, ניתן לנו לערוך מסיבת־עיתונאים בבניין־הממשל המפואר של המדינה, הקאפיטול. בגמר המסיבה קם הסנאטור, ג'ק סלאקמן, והודיע כי הסנאט קיבל באותו יום החלטת־ברכה לסיניורה ולי. בטקס חגיגי מסר לכל אחד מאיתנו תעודה חתומה על־ידי נשיא הסנאט ומזכיר הסנאט, בתוספת החותמת הרשמית של קהיליית מאסאשוסטס.

ובך נאמר בתעודה:

„החלטות המברכות עיתונאי ישראלי ועיתונאי פלסטיני, בחיפושיהם אחר השלום במיזרח התיכון.

„הואיל ובעולם, שבו שוררת מהומה מתמדת, מושג לפעמים הסדר תרבותי על־ידי מאמציהם של עיתונאים מן הרמה הגבוהה ביותר, המנצלים את כישוריהם כדי לטפח אווירה של שלום וכבוד אישי בחברה האנושית שאותה הם משרתים;

„והואיל ושני עורכים, חנא סיניורה, עורך העיתון הפלסטיני החשוב ביותר אל־פג'ר (השחר), ואורי אבנרי, עורך השבועון הישראלי העולם הזה, הקדישו את מאמציהם, נידבו את אמינותם וסיכנו את חייהם כדי לקדם דו־שיח של שלום בין העמים המסוכסכים, שלמענם הם כותבים;

„והואיל והם פועלים ביחד כשגרירים של שלום ונוסעים בישראל, בירדן ובארצות־הברית כדי לקדם את מטרתם המשותפת של הרמוניה ויחסי־שלום בין כל העמים במיזרח־התיכון, — על כן —

„הוחלט שהסנאט של מאסאשוסטס מברך את המיפעל המשותף של חנה סיניורה ואורי אבנרי למען השלום במיזרח התיכון, ומביע את תיקוותו להגשמת השלום, וכן —

„הוחלט שהעתקים של החלטות אלה יוגשו מייד על־ידי מזכיר הסנאט לחנא סיניורה ולאורי אבנרי, וכן למו"לים של אל־פג'ר והעולם הזה. „הסנאט, התקבל ב־20 ב־מארס, 1986."

(בגליון הבא יתפרסם ראיון שהעניק המנהיג השחור ג'סי ג'קסון במשותף לאורי אבנרי ולחנא סיניורה.)

במדינה

חינוך

מישלוח־מנות מיסיונרי

הרבי מלובאוויץ' מחלק פרסים לילדים חילוניים, ומישרד־החינוך משתף פעולה

אחרי שקיבל המן את רשותו של אחשוורוש להרוג את כל היהודים, הוא טייל לו ברחוב וראה את מרדכי היהודי, כשהוא משוחח עם שלושה ילדים יהודיים. „מה למדתם היום?" שאל מרדכי בסקרנות, והם ציטטו לו מייד שלושה פסוקים מדאורייתא. המחזה הרתיח על־כך את דמו של הרשע, שלאחר שסיים את בניית העץ, עליו רצה לתלות את מרדכי, החליט קודם כל לטפל בילדי־ישראל ולשחוט אותם כגדיים וטליים.

אך הכל־יכול התערב, כידוע, והציל אותם מידו. אחר־כך נעשה להמן ולילדיו כל מה שרצה לעשות ליהודים. והכל בזכות העובדה שהילדים שיננו היטב את תלמודם.

גם צ'ופר. עובדות היסטוריות מוצקות אלה ואחרות, שחור על גבי לבן, הפיצו השבוע, בפורים, המיסיונרים של חב"ד, בבתי־הספר החילוניים בגוש־דן, בבירכת מישרד־החינוך. לא היה זה שיעור מופשט על מגילת־אסתר, כחלק מן המסורת התרבותית, אלא היה בדברים לקח ברור לילדים בימינו: אם הם ישננו 12 פסוקים נבחרים שליקט למענם הלובאוויצ'ר, ישתפר מצבו של עם ישראל, והשחיטה הגדולה תהיה נחלת אוייביו דוקא. שחיטה, דם, עמודי־תליה — את כל אלה אפשר למנוע ולהעביר לגויים, על־ידי שינון פשוט.

ואם המדובר בפורים, אין לשכוח כמובן את מיצוות מישלוח־מנות. זוהי מיצווה חשובה ביותר, כמעט כמו קניית אות בספר־תורה מיוחד, שנכתב אצל הרבי בניו־יורק.

כל התערובת המיסיונרית הזאת יכולה אולי לשכנע את המשוכנעים. אבל אין ודאות שהיא תדבר לליבם של ילדי החילוניים, לכן, ברוח הזמן, צירפו החב"דניקים גם צ'ופר, פתיון מרגש: בין משלחי המנות יוגרלו פרסים יקרים.

על הילדים, מכיתות אלף עד חית, היה להכניס לשקית מיוחדת, שקיבלו מידי המורים, לפתוח שני דיברי מזון, להעבירה למישהו מהחברים. אחר־כך הם נתבקשו להחתים את ההורים על טופס מיוחד המאשר את מישלוח המנות, ולהחזיר את הטופס לבית הספר.

והו, אפשר להשתתף בהגרלה: ארבעה זוגות אופניים, 10 שעוני יד, 10 מצלמות, 10 מחשבונים ועוד מאות פרסים הובטחו לזוכים.

ההגרלה תתקיים, אם ירצה השם — מישרד־החינוך כבר רוצה — ביום ט"ז באייר תשמ"ו (ה־25 במאי, 1986).

מצות שמורות היטב. המיסיונרים החרוצים אינם מרפים. הטיול השנתי הקרוב של גני־החובה באיזור בת־ים יהיה למאפיית המצות השמורות בכפר־חב"ד, לפני פסח. שם יזכו הפעוטות בשטיפת־מוח יסודית על פרעה הרשע, על המצרים שעמדו עלינו לכלותנו ואולי גם על המזימה הגויית שבהסכמי קמפ־דיוויד.

„צדיק באמונתו יחיה — זהו כלל ידוע. לכן קשה לבוא בטענות על אנשי־חב"ד. אך מדוע המיצוות והמעשים הטובים נעשים בעזרתה הפעילה של מערכת־החינוך?" שאל השבוע הורה חילוני נרגז.

וזה כל האדם יהכלית כריאתו וכריאת כל העולמות, עליונים ותחתונים, להיות לו דירה זו בתחתונים

אחד מ־12 הפסוקים
שחיטה. דם. עמודי־תליה

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

צל"ש

שיח סטודנטים

● **לוויקטור נחמיאס**, שהצליח לדובב סטודנטים של אוניברסיטת־קאהיר והביא לשיי־דור שיחה מרתקת של הסטודנטים בינם לבין עצמם, שבשיאה התערב אחד מאנשי־השילטון ואשתיק איש בוגר, שהשמיע דברים קיצוניים נגד השלום עם ישראל. קשה להיכנס לאוניבר־סיטה זו, שהיא חממה של דעות קיצוניות, ומיב־צעו של נחמיאס ראוי לציון.

צל"ג

ואולי בכל זאת?

● **לאורי פז**, כתב גלי־צה"ל, שהיה נוכח בעת הניתוח הקיסרי ההיסטורי, שנערך ביום השישי בבוקר במחלקה הגינקולוגית של בית־החולים שיבא בתל־השומר.

פז וצוות החדשות רצה להנציח את לידת העובר המוקפא הראשון בישראל. למרבה מזלם של אנשי התחנה הצבאית, נערך הניתוח בדיוק בשעת שידור התוכנית בוקר טוב, ישראל (שהיא מעין יומן חדשות־בוקר של התחנה הצב־אית). במהלך המהדורה הועבר השידור כמה פעמים אל חדר־הניתוח, ואפשר היה לשמוע, מעל גלי־האתר, את ההתרגשות שהיתה מנת־חלקם של כל הנוכחים במקום.

פז היה, כנראה, יותר נרגש מכולם. הוא רצה להוכיח את האירוע החדשותי. הוא סיפר למאזינים שאל פניו הוצמדה מסיכה מיוחדת של חדר־ניתוח, שהוא עטוף בחלוק מיוחד, שהכל סביבו מתוחים. הוא רצה להעביר למאזיני התחנה את תחושותיה של היולדת, ששכבה על שולחן־הניתוחים. הוא רחף את המיקרופון לעברה ושאל: „איך את מרגישה?" היה שקט, היא לא ענתה. פז לא התעצל ושאל שוב: „את נרגשת?" קול חלוש ענה בקושי: „כן." פז לא הירפה: „אולי את יכולה לפרט?" מהעבר השני לא היתה תשובה. ופז בשלו: „אולי תשתפי את המאזינים בתחושותייך ברגע מרגש זה?" ושוב לא היתה תגובה.

המאזינים קלטו כבר שהיולדת מתוחה ונר־גשת מאוד, שאינה רוצה להגיב מעל גלי־האתר, שראשה טרוד בדברים אחרים: האם הניתוח יעבור בשלום, האם התינוק (הסתבר שזו תינוקת) שהוקפא, אכן בריא ושלם, עם כל האיברים במקומם, ועוד שאלות חשובות כאלה. אך אורי פז רצה בכל הכוח להכריח את היולדת להשיב על שאלותיו, שהיו מראש חסרות כל רגישות.

מאחורי המירקע

רוטציה גם במוקד

איש לא יחליף את **ניסים מישעל**, העומד להיות „כתבנו בוושינגטון", כעורך מוקד. או אולי מדוייק יותר לומר — כולם יחליפו את מישעל. המישרה של עורך מוקד, הנחשבת רמה במחלקת־החדשות של הטלוויזיה, תתחלק בשי־טת הרוטציה בין הכתבים הבכירים, בכל פעם לפי נושא התוכנית באותו השבוע.

אסט עם מדריכים גרועים

דן רביב, כתב הטלוויזיה לענייני־מיפלגות, אמר שהוא זקוק באופן דחוף לחופשה.

רביב, שעשה ימים כלילות בחברתם הנעימה והבלתי־נעימה של צירי ועידת־חרות הסוערת, היה תשוש בסופה. הוא אמר שהוועידה הזכירה לו סשן של אסט, שבו השתתפו יותר מ־2000 איש ואשה, אך המדריכים היו גרועים. הוא הסביר שסגרו את כולם בחדר אחד וניהלו ישיבות מאראתוניות עד שכולם יצאו מדעתם.

הוא עצמו, כך אמר, יצא „הרוס לחלוטין."

המחלקה מתחלקת לשתיים

תוכנית ישנה לחלק את חטיבת־החדשות בטלוויזיה לשתי מחלקות עומדת, כנראה, לפני ביצוע מעשי, אם — כך אומרים בהנהלת הרשות והטלוויזיה — תהיה טלוויזיה בעוד כמה חודשים, כשיבואו הדברים לידי מימוש.

שינוי מין ברדיו

ברמית גיא, קריינית־חדשות ותיקה ומיקצועית, פתחה את מהדורת־החדשות של יום־השבת בשעה 2 בצהריים, והודיעה בקול חגיגי: „... והרי החדשות מפי **יצחק גונן**!" בעודה קוראת, שמה לב לטעות המביכה, ואמרה: „סליחה, מפי כרמית גיא."

טקסט החדשות, המוגש לקריינים לקריאה, מודפס במכונת־כתיבה על־ידי כתבניות. הוא כולל את כל מה שעל הקריין לומר, כולל שעת החדשות, שם הקריין הקורא אותן ושמות העורכים. את שתי השורות הראשונות, השעה ושם הקריין, צריך הקריין למלא בעצמו.

משום־מה, באותה מהדורה, הדפיסה הכתבנית החרוצה ליד שם הקריין את שמו של עורך החדשות — יצחק גונן. כרמית גיא, שקראה את החדשות באופן מכני, ואולי בגלל מיקצועיותיתר, לא שמה לב לכך, אלא אחרי שאמרה את שמו של גונן. הטעות גרמה להדי־צחוק ברחבי התחנה.

כתב־חוזר הולר ומנהל לב־ארי
רק לא לרדוף אחרי עיתונאים!

הרעיון, שנהגה על־ידי **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות, זמן קצר אחרי שקרם עור וגידים בוועדה מיוחדת שהוקמה בראשותו של **חיים יבין**, הוא לחלק את החטיבה למחלקת־חדשות לחוד ומחלקת־אקטואליה לחוד. מחלקת־החדשות תה־יה אחראית רק לחדשות, כלומר מבט וחדשות־הלילה.

מחלקת־האקטואליה תהיה אחראית לכל היומנים למיניהם — מבט לילי־שבת, מבט שני, מוקד, ויומנים נוספים בנושאי צבא, תפוצות וכלכלה.

תוכנית זו נקראת „התוכנית הגדולה," וסיכוייה לצאת אל הפועל רבו משום שבעיית התקציב, שהיתה אחד התנאים, נפתרה, ובעיית ציוד האי־אן־ג'י עומדת גם היא על סף פיתרון, סוף־סוף.

בינתיים עוד לא ברור מי יעמוד בראש כל אחת מן המחלקות.

מאחורי המיקרופון

הולר שב הביתה

מייק הולר, שאת קולו הרדיופוני העמוק קשה למאזינים רבים לשכוח, חוזר לרדיו.

הולר יצא לפני כמה חודשים לחופשה־ללא־תשלום, שאותה בילה כדוברו של מישרד־העבודה והרווחה. העבודה מן הצד השני של הדברים, בריצה מתמדת אחרי עיתונאים שונים, לא כל־כך מצאה חן בעיניו, והוא התגעגע הביתה, לרדיו.

הולר היה במשך שנים רבות כתב קול־ישראל לענייני־משיטרה בתל־אביב, עד שנמאס לו. הוא הלך להיות כתב לענייני־הקלאות, את מקומו תפסה בחריצות רבה **ברמלה מנשה**, למרות העובדה שלשונות רעות אמרו אז שיהיה קשה מאוד להיכנס לנעליו הגדולות של הולר.

אחרי תקופה קצרה בתחום החקלאי, עזב הולר את הרדיו. בימים אלה הוא רוצה לחזור — כמה שיותר מהר.

לנשים בלבד

סיפורים מדהימים של נשים שעברו ניתוחים לכריתת־רחם ולכריתת־שד יושמעו ביום השישי בשעה 17.05, בתוכנית אשה למרות הכל, בגלי־צה"ל.

„היו לי הרבה פחדים לא־רציונאליים. חששתי שלא אוכל להביא ילדים לעולם, ולא ידעתי איך בעלי יגיב," מספרת אשה שעברה ניתוח כריתת־שד בגיל 23. ובעלה מוסיף: „זמן רב לא נגעתי באיזור הכריתה, כשקיימנו יחסים. אני חששתי להכאיב לה, והיא חשבה שזה דוחה אותי."

את התוכנית ערך **גיא קב־ונקי**.

בתוככי הרשות

מילחמת התיזמורת — הסוף

התיזמורת הפילהרמונית לא תיסע לפולין, כך הודיעו השבוע ראשיה באופן רישמי. לכן לא תחליף אותה התיזמורת הסימפונית של רשות־השידור בתחרות פרס־רובינשטיין.

המשא ומתן בין שתי התיזמורות נמשך עד הרגע האחרון, אך לא הניב את הפירות הרצויים, בעיקר רצויים לזובין מהטה, מנצח הפילהר־מונית. אשר הוזמן לפולין ורצה לקחת את התיזמורת איתו.

ביום השני שעבר נערכה ישיבת־בירור בנו־כחות זובין מהטה, **דויד אדמון**, יו"ר ועדת־המוסיקה של רשות־השידור ו**מיכל זמורה־כהן**, מנהלת מחלקת־המוסיקה של קול־יש־ראל. היו שם גם זלמן שובל, ליאון רקנאטי ויוסף חכמי. מטעם תחרות רובינשטיין.

אורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור, דרש כמה דרישות. הפילהרמונית סירבה למקצתן והסכימה לאחרות. אך המשא־ומתן התפוצץ.

ענת פרנוסטי

לצחצוח שיניים נכון אחה חייב דנטון®

מחליפים את המברשות במבצע היכרות!
1.45 ש"ח במקום 1.9 ש"ח

דנטון
מקיבוץ רוחמה
המברשת של רופאי השיניים

יצרן: המברשת רוחמה.
משווק: ברק אבנר מפיצים בע"מ.
רח' אפעל 17 פתח־תקווה,
טלפון 03-9233273/4.

סגל

תן טרמפ לחייל

ג'וני הולך הביתה

הולך חזק מאז 1820

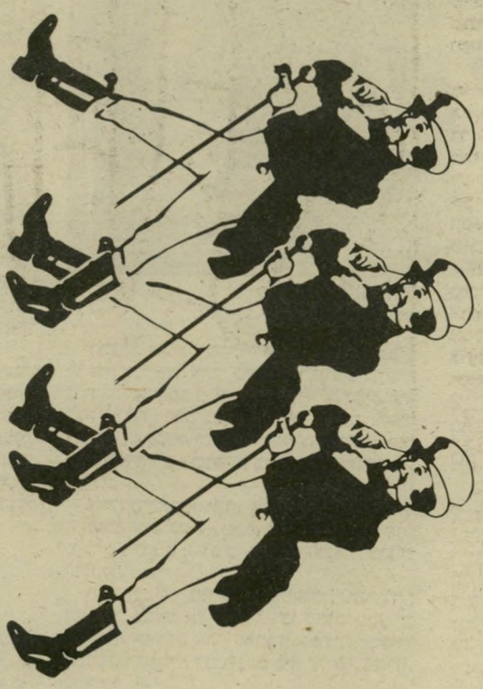

Johnnie Walker

לשווק: ד.ד. שיווק בע"מ, ת.ד. 7, קרית שדה התעופה, 03-4690411 03-4624145

(המשך מעמוד 27)

הליגה מתנהלת במתכונת הליגה הלאומית בכדורגל. כל קבוצה משחקת נגד הקבוצות הנותרות בשני סיבובי־משחק הגמר. האלופה, ירושלים או יזרעאל, תיקבע על־פי מיספר הפסדים וניצחונות.

בדיוק בשעה 2 בצהריים עלו השחקנים למיגרש. הירושלמים בודדים. במיניבוס הקטן, שבו הגיעו ליזרעאל, לא נותר מקום לאוהדים. האם אוטובוס גדל־מידות היה פולט עשרות אוהדים נלהבים? התשובה, כפי הנראה, היא שלילית. עכשיו הירושלמים נהנו מהספק וסכלו מהבדידות.

קבוצת יזרעאל, לעומת זאת, זכתה בעידודם הקולני של אוהדיה המעטים. היה מי שהביא חצוצרה של פורים. כמה בנות משק שרו שיר עידוד מקורי: „יאללה, יזרעאל, יאללה."

בינות לקריאות־העידוד נשמעו דיבורי־כפירה. גם האוהד השרוף ביותר שאל את עצמו, ואת שכניו, האם באמת תצליח יזרעאל לנצח את ענקי ירוּשלים. אבל כלפי חוץ שמרו הכל על חזות עליזה.

מן הרגליים אל הכתפיים

בכל קבוצה 15 שחקנים. המישחק נמשך 80 דקות ומחולק לשניים: מחצית ראשונה ומחצית שנייה. עקרונותיו דומים לכללי הכדורגל. כל קבוצה צריכה להחדיר את הכדור הפחוס לשער יריבתה.

אפשר לעשות זאת בכמה דרכים: להנחית את הכדור לשער או מעבר לקו חמשת המטרים. כך זוכים בארבע נקודות.

אחרי כל הנחתה כזו זוכה הקבוצה המחדירה ל„השלמה": היא רשאית לבעוט לשער היריבה מאותו מקום שבו נזרק הכדור הקורם. אם היא מצליחה, היא זוכה בשתי נקודות נוספות.

כל מכת־עונשין מוצלחת לשער מזכה את הקבוצה המחדירה בשלוש נקודות.

מותר להיתקל בשחקן יריב, להתחכך בו מהרגליים ועד לכתפיים. אסור להכות.

המחצית הראשונה זרמה באיטיות. מילטון קפלן, המאמן של יזרעאל, צעק קצת. לזימרה כאבה הבטן מרוב התרגשות. אולם גם בתוך הלהט והכאב היא לא שכחה לבקש מבנותיה שיביאו הביתה את הכביסה הנקיה. כשנשמעה שריקת המחצית התוצאה היתה 0:0.

המחצית השניה נפתחה בסערה, בנחישות החלטה. הכדור התעופף לעבר הקהל, סחט קריאות־פחד ונחת בפרדס הסמוך. בזה אחר זה נפצעו שחקנים. בוב סיגל, החובש, זינק למיגרש, עיסה, הרגיע.

„ראגבי הוא מישחק חוליגאני ששחקניו הם ג'נטלמנים. כדורגל הוא מישחק ג'נטלמני ששחקניו הם חוליגאנים," הוא אומר בהפסקה שבין פצוע לפצוע.

אביבה מרכוס, אמו של עודד, שחקן יזרעאלי, הביטה בבנה בדאגה. „אני באה לכל המישחקים וכל שבת הלב שלי רועד. נפצעים במישחק הזה המון. בעיקר בכתפיים. לכל שחקן מסתר בבות הכתפיים ויוצאות ממקומן כמה פעמים בכל עונה. קשה לי לראות את הילד שלי בתוך מצב כל־כך אלים. הייתי רוצה שהוא יפסיק לשחק."

גביעי־בירה ושירי־זימה

ל ג' סליבן הבריטי לא היתה אמא יהודיה וראגנית, מה שעזר לו להפוך לשחקן הראגבי הטוב ביותר בכל הזמנים. במשך 20 השנים שבין שתי מילחמות־העולם הוא כבש 100 שערים וזיכה את קבוצתו בעוד 100 נקודות פנדל והשלמה.

לכבוד כל זה מתפעלת ממנו האנציקלופדיה בריטניקה. בסיגנונה המאופק: „סליבן היה מגן כל־כך טוב, עד שנדמה היה שהוא רץ רק בעת התקפה. המינהג שסיגל לעצמו לקלוט את כדורי הצד שלו־עצמו, שיגע את יריביו."

עודד מרכוס (22), בנה של אביבה, יודע שהוא אינו ג' סליבן, אבל גם כך הוא אוהב את המישחק: „תשע שנים אני משחק ראגבי. מוצא חן בעיניי שזה מישחק תוקפני אבל לא כאסחי."

קולין לוצוף: „זה מישחק עם הרבה כוח ומגע פיסי, אבל גם עם הרבה ג'נטלמניות. שחקן טוב משקיע את כל הנשמה שלו במישחק, מפעיל כוח, נתקל בשחקנים יריבים, אבל שומר על כללי המישחק. ואם קבוצתו מפסידה, הוא מקבל את זה בכבוד."

שחקני הראגבי בפעולה ביזרעאל
כמה וכמה בחורים מצויינים עושים כהנה וכהנה מעשים טובים

בינתיים התקרב המישחק לסיומו. „זה מישחק־צמרת מה שאתה רואה כאן עכשיו," אמר קיבוצניק משולהב לחברו. „אם זו הצמרת, אז העץ נמוך מאוד," השיב החבר והסתלק למנוחת־הצהריים שלו.

התוצאה עדיין היתה 0:0, וכך גם נשארה עד לסופו של המישחק. במילים אחרות: קבוצת הפועל יזרעאל זכתה באליפות הליגה.

באיפוק אנגלו־סאכסי פנו שתי הקבוצות למועדון־העץ הסמוך למיגרש. המנצחת לא היתה נלהבת. „אצלנו הכל בלב," אמר מילטון קפלן, המאמן.

המפסידה לא היתה מאוכזבת. „בכל זאת לא הפסדנו את המישחק. גם הפעם יזרעאל לא הצליחה לגבור עלינו," אמר קולין לוצוף, הקפטן.

במועדון מחו את הזיעה והתעניינו בשלום הפצועים. מילטון קפלן העניק לעצמו גביע של בירה. השחקנים הצטרפו ללגימה. ואחרי כמה כוסות של בירה וכמה הצצות לעבר המתנדבות הסקנדינוויות, הופשר האיפוק.

ירושלמים ויזרעאלים התקבצו במעגל במרכז המועדון ושרו שירים ידועים בלבוש פורנוגראפי — מסורת עתיקת־יומין במועדוני הראגבי האמיתיים. בשירים האלה, המושרים בהתלהבות עצומה ובתנועות־ידיים זימתיות, מאונן מקדונלד הזקן בלי הפסק וג'ון מזיין אינספור בחורות ועוד כמה וכמה בחורים מצויינים עושים כהנה וכהנה מעשים טובים.

מרים בנימיני

מזל החודש:

טלה

אמור לי מהו הקו שעל ידך

כוכב מרס (מאדים) או דמותו של האל מרס – לכולם יש קשר ללחימה, אומץ־לב, כוח־סבל, רוח אגרסיבית המוכנה להתקיף ולהכות בכל הזדמנות. כוכב מרס הוא הכוכב השולט במזל טלה. כוכב זה יכול להראות על טיפוס פעיל, יוזם, אמיץ ובעל יכולת שליטה עצמית ושלווה במצבים קשים. למשל, ציות לפקודות בזמן מילחמה, ללא תלות במידת הסיכון הכרוכה בהן.

אם במפת הלידה יופיע כוכב מרס בצורה שלילית, זה יכול להעיד על פחדנות, חולשה וכניעה בפני סכנה. לעיתים מראה על טיפוס אלים, רודף מילחמות או ריב ומדון, ולעיתים גם שתלטן ואכזרי.

בכף היד קיימים כמה איזורים המשויכים לכוכב מרס. למעשה, לשום תכונה שהיא, טובה או רעה, לא תהיה חשיבות אם מרס לא ישתתף בהוצאתה לפועל. מרס אצל האדם מקביל לדלק שמפעיל כל מכונה.

האגודל מקושר למרס והוא גם החשוב מכל האצבעות. הוא זה היוצר את ההבדל הגדול בין האדם לחיה.

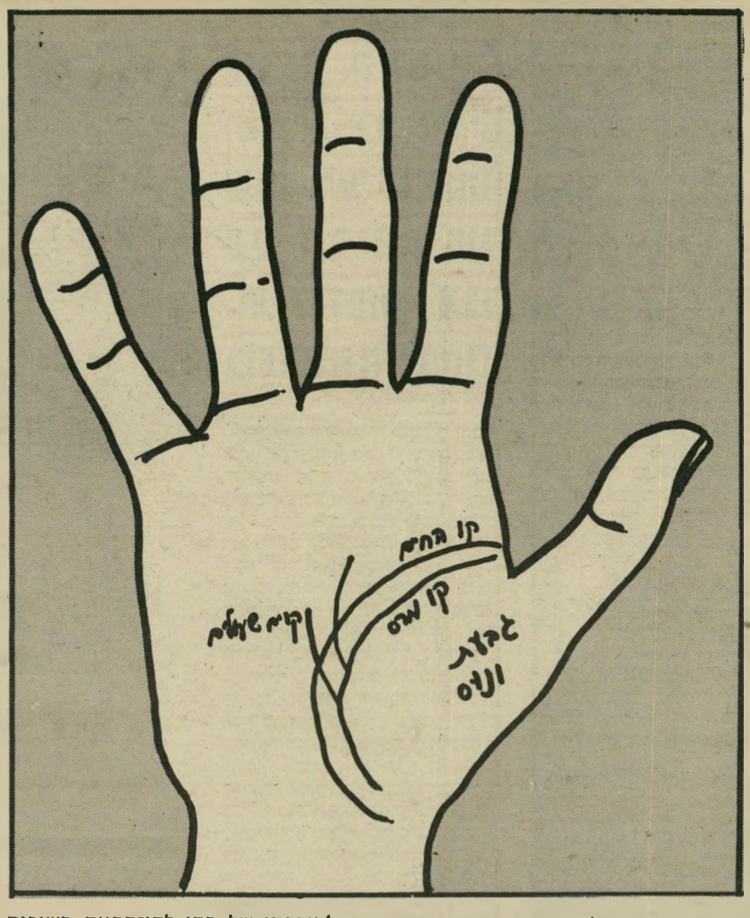

בשורש האגודל קיימת גיבעה הנקראת גיבעת־הנוגה. אותה גיבעה מכילה למעשה גם את גיבעת־מרס, ואת שתיהן מקיף קו ה־נקרא קו־החיים. יש אנשים שאינם מסתפקים בקו־חיים אחד, ואצלם יימצא קו נוסף המלווה את קו־החיים, ונקרא קו־מרס. הוא נקרא גם קו־חיים כפול.

לקירבתו של הקו לקו־החיים חשיבות רבה. השפעתו מתחזקת כאשר הוא קרוב. שמו של הקו קשור בתכונות שהוא מסמל, כלומר תכונות שמשוייכות למרס. קו זה רצוי מאוד בכל יד, שכן הוא מאוד מחזק את קו־החיים ומראה על אדם שמבחינה נפשית וגופנית הוא בריא וחזק. לקו־מרס שהוא רחוק מקו־החיים תהיה פחות השפעה, וזהו כעין ביזבוז של קו־מרס. אם מופיע קו־חיים שאינו טוב – כלומר: בעל שרשרות, קווקוים חלשים או שבריס בקו – ולידו נמצא קו־מרס חזק, בעל הקו הוא עדין ורגיש, אך מתחת לעדינותו נמצא כוח חיוני סמוי וקיים איזון בין שני הקווים.

אם קו־החיים וגם קו־מרס עמוקים, זה מראה על חיוניות, חוזק ותוקפנות. אצל הטיפוס הזה הכל מתרחש באינטנסיביות גדולה, עד שלעיתים הוא אינו מבחין היכן מצוי הגבול. כוח רב דוחף אותו לפעולה. לעולם לא יסתפק במלאכה בלתי־גמורה. כל דבר שבו הוא נוגע ייעשה עם כל העוצמה והאנרגיה שבאישיותו. בכל הזדמנות יחפש מוצא לפרוק את כל המרץ המצטבר בתוכו.

אדם המשופע בתכונות יופיטריות (של כוכב יופיטר), ובנוסף לזה יהיו בבעלותו אותם שני קווים חזקים (מרס וחיים) יהיה אכלן גדול או שתיין שאין לו מה להתבייש בהישגיו. הכל אצלו יופיע בהגזמה, בהמון וללא שליטה. אם לקו־מרס יהיה צבע אדום או שהגיבעה עצמה (גבעת ונוס) שעליה מופיע הקו תהיה אדומה, אפשר להאשימו גם בתאוות־הלב ואפשר לסמוך עליו שיוסיף עליהן עוד כהנה וכהנה גוזמות.

אותם הסימנים אצל הטיפוס המרסיאלי יראו על אותן תופעות, אבל בתוספת לכך יהיה קודם כל לוחם, ויוכל לעמוד במתח ובמאמץ פיסי יותר מכל אחד. לכן יהיה חייל טוב או ספורטאי מצויין, ואם יימצא במיסגרת צבאית או במישטר של פעילות פיסית הוא יפרוק את כל עודף המרץ בשתיה או בהנאות מסוג דומה. לאלכוהוליסטים רבים יש סימן כזה, והצרה היא שהם משופעים בעודף־כוח ובחיוניות, ואין להם עבודה או עיסוק הולם שיאפשרו להם לפרוק את האנרגיה המצטברת.

לקו־מרס המלווה את קו־החיים לכל אורך הדרך יש השפעה מחזקת ושומרת על האדם כל חייו. אם הליווי הוא רק בחלק מהדרך, אז ההגזמה תהיה באותו חלק שבה יופיע הקו, את זאת ידע רק מי שמכיר את הגילים בקו־החיים. בקו־חיים בעייתי, כזה שיש לו שבר או אי, כדאי שיימצא קו־מרס. פשוט משום שהסכנה והרגישות של אותו סימן פוחתת, וכל התופעה לא תהיה כל־כך גורלית בגלל התיקון של קו־מרס.

במקום שבו אתם עובדים מורגשת מתיחות מתחת לפני השטח. אתם נוטים להגיב בקוצוניות ולגרום לתיסבוכת שתוצאותיה לא יהיו לטובתכם. בתחום הכספי ייתכנו מיכשולים פיתאומיים, אל תבנו דבר על הבטחות שהובטחו בעבר, המצב משתנה באופן זמני וצריך להמתין בסבלנות – בקרוב שוב יהיה יותר קל. מה־3 עד ה־7 מאוד לא נוח, אתם עלולים להסתכסך עם בני המישפחה וזה יגרום למצב־רוח קשה.

* * *

למרות הכבדות והאדישות שבה אתם שוקעים לאחרונה, לא תוכלו להתעלם מכמה דברים. קודם כל, מצב־כם הכלכלי די מדאיג, ומוכרחים לחשוב על דרכים חדשות לטיפול במצב. שנית, הבריאות אינה טובה במיוחד, וכדאי לגשת לבדיקה רפואית. בשטח הרומאנטי מתחילה להסתמן מן התפתחות מעניינת, אלא שעדיין אי־אפשר לבטא את הרגשות ולהוציאם לאור, בגלל סיבה כלשהי, ההקלה תגיע רק בעוד כשבוע.

* * *

ה־2 עד ה־4 בחודש יהיו די נעימים, ביחוד אם משווים אותם לימים שיגיעו מאוחר יותר. בין ה־5 ל־7 בחודש צפויות לא מעט צרות. כבר מיום ראשון בבוקר תרגישו חוסר סבלנות כלפי אותם שעימם אתם עובדים. התגובות שלכם נוטות להיות חריפות מדי ובלי פרופורציה למה שבאמת קורה. בשורה טובה בענייני כספים עשויה להגיע מארץ אחרת. בתחום הרומאנטי אתם עומדים לפני פרשה חדשה.

* * *

בתחום העבודה והקריירה מתחילה תקופה מעניינת במיוחד. שינוי ברעיונות ונכונות לנסות דרכים חדשות יביאו להתקדמות. מה־2 עד ה־4 בחודש תוכלו לחשוב על שותפות או ביצוע פרוייקט עם אדם שיעזור לכם לשפר בצורה ניכרת את מצבכם הכלכלי. בתחום הרומאנטי נראית מעורבות בפרשה רומאנטית במיוחד. הרמוניה ביחסים והרבה תיקווה בכל הקשור למישור הריגשי. בני מזל דגים או גדי יתאימו לתקופה זו.

* * *

בימים אלה אתם זקוקים לשינוי, הטוב ביותר, למי שיכול להרשות לעצמו, זו נסיעה לחו"ל, אך גם חופשה קצרה או טיול בארץ יכולים לעזור לכם להשתחרר מהקשיים שבהם הייתם נתונים בחודש האחרון. סטודנטים יהיו עסוקים מאוד בהכנת עבודות או לימוד לקראת בחינה. אל תחששו, צפויה הצלחה למי שנבחן ב־3, ב־9 או ב־10 בחודש. בתחום הרומאנטי – תגיעו למסקנות העשויות לשנות את חייכם.

* * *

אי־אפשר לומר שמצב־הרוח שלכם אופטימי, אם לשאול את בני ביתכם אפשר יהיה להתרשם שמצבכם ה־בריאותי אינו מזהיר כל־כך, והדאגות שהן מנת־חלקכם רוב השנה מתגברות בתקופה זו. ובכל זאת, השבוע נפתח תקופה מעניינת ב־עיקר לאותם מביניכם העוסקים באמנות, ספורט או עבודה עם ילדים. לכל אלה מתחילה תקופה פוריה מאוד, לפתע תצליחו שוב להוציא מעצמכם עבודה יפה ומדוייקת.

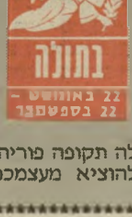

בתקופה זו תוכלו לחשוב על מעבר לדירה אחרת או אולי על שיפור פני הדירה שבה אתם גרים. הזדמנויות לכך לא תחסרנה, וכדאי לנצל את התקופה. דווקא עכשיו אתם זקוקים לשיתוף־פעולה מצד הסביבה. אנשים מסוימים נכנסים ליצור קשר, ורבים מבקשים את חברתכם. ה־3 וה־4 בחודש רומאנטיים מאוד, ואפשרי להתחיל בפרשה חדשה או לחזור ולחדש יחסים. ב־5 עד ה־7 – קשיים בעבודה, ומצב בריאות לא תקין.

* * *

רוב זמנכם מוקדש לעבודה, אפילו אם זה מנוגד לתוכניות או לרצונות. אתם מוצאים את עצמכם עסוקים יותר מכפי שתיארתם לעצמכם וממלאים תפקידים נוספים. אין ספק שאינכם מוצאים די זמן למנוחה, וזה בדיוק בזמן שאינכם חשים את עצמכם חזקים כתמיד. אתם נוטים לחלות עכשיו יותר מאשר בכל תקופה אחרת, לכן שימרו על עצמכם. הנסיעות בתקופה זו אינן משעממות, צפויות פגישות עם אנשים מעניינים.

* * *

אם קודם הייתם מסוכסכים בעבודה ועם ידידים, עכשיו אינכם מצליחים למנוע סיכסוכים ואי־הבנות עם בני מישפחה. יש הרגשה שאנשים לא מוכנים לבוא לקראתכם, ואת זה קשה לכם לתפוס. לרוב אתם שימשתם ככותל מערבי לכל מי שהיה בצרה וכרגע, כשמצבכם אינו כל־כך קל, אתם מרגישים די בודדים ובלתי מובנים לסביבה. בין ה־5 ל־7 בחודש הכל הופך להיות יותר קיצוני, אבל אולי כל זה לטובה.

* * *

השטח הרומאנטי יהיה מאוד מודגש השבוע, תוכלו להצליח להגשים שאיפות שעד עכשיו נראו כבלתי ניתנות להשגה. קשרים שהיו במשבר ניתן לתקן, ולקשרים הנוצרים יש סיכוי טוב להמשך. נוצרות גם ידידויות אפלטוניות עמוקות עם הבנה, רגש ובשלות ריגשית. כל זה יעזור לכם גם בתחומים אחרים, ובעיקר בעבודה שבה תהיו עכשיו יותר מקובלים. בני מזל דגים או בני מזל סרטן יהיו שותפים נעימים בימים אלה.

* * *

אם ניתנה לכם אפשרות לבצע שינויים בשעות האחרונים, זה טוב כשמתכננים את העתיד הרחוק, אבל כרגע – מדובר רק על השבוע הנוכחי – אתם חייבים להיעזר ולא לזיז דבר. עבורכם הכוכבים הכינו תמרור עצור, ופשוט יש להמשיך בכל התוכניות בשבוע הבא. ענייני כספים גורמים לדאגה, אל תבטחו באיש ורצוי לא להיכנס לשום שותפות, תוכנית חדשה או הוצאה כספית גדולה. בשטח הרומאנטי – הצלחה.

* * *

השבוע תוכלו לפעול כדי לקדם את המטרות החשובות לכם, אלא שאת חשוב שתעשו מבלי להתייעץ עם איש. הטוב ביותר לסמוך על האינטואיציה ועל השיפוט שלכם. בתחום הרומאנטי אתם יכולים לייצב את היחסים ולתת יותר אמון בבן־הזוג. בעבודה רצוי שתמנעו מדיבורים, כל מה שאתם מספרים חייב לעבור ביקורת. יש נטיה לומר יותר ממה שכדאי, וזה עלול לגרום נזק מאוחר יותר. ה־5 עד ה־7 אינם קלים.

שריל, אלופת הסירום

3744 פעם הופיעה שריל הארטלי (מימין), בת הורים שמרנים, עירומה על הבימה של „הו, כלכותה!" אבל בהתחלה היא פחדה

רק פעם אחת מרדה בהוריה. בזכות אותה מרידה היא תזכה להירשם בספר־השיאים של גינס, על שיא במיספר ההצגות שבהן השתתפה בהפקה אחת, של המחזה הו, כלכותה!: 3744 פעמים, מאז 1977, היא רוקדת בעירום מלא, לעיני קהל פעור־עיניים.

אבל גם אותה קריאת־תגר חצופה, חושפנית, לא שינתה אותה במאומה. שריל הארטלי היא עדיין הילדה הטו־בה מאורלנדו, שבפלורידה, בת להורים בפטיסטיים, שמרניים, נוקשים.

אמה של שריל היא מורה ללטינית. אביה מורה להיסטוריה. אחותה היחידה היא עיתונאית ומשוררת לעת־מצוא.

מאז ומתמיד ביקרה מישפחת הארטלי בכנסיה בכל יום ראשון, וגם בבית הקפידה על אורח־חיים הגון. מין, למשל, היה מחוץ לתחום באופן מוח־לט. אסור היה להזכיר את המילה הנו־ראה ההיא, ובכלל, הכי־טוב היה להת־עלם מהנושא ולהעמיד פנים כאילו החסידות הן העושות את כל העבודה.

נראה היה ששריל מתפתחת באפיק הנכון, עד שאמא הארטלי עשתה שגיאה חינוכית. היא ביקשה מבתה הבכירה שתיקח איתה את שריל לשיעורי־הריקוד כדי שהיא, אמא הארטלי, תוכל לנוח קצת.

„לא אגלה מהו גילי!"

שריל הלכה, הסתכלה ברקדניות הקטנות והרגישה שזה מה שהיא רוצה לעשות. „תמיד אהבתי את טרזן ואת כל מי שעף באוויר," היא אומרת בחיוך מתוק. „ומלבד טיסה, רק הרי־קוד יכול לגרום לי לתחושת ריחוף."

ובעוד שריל מרחפת, הוריה כעסו. „הם לא אהבו את העיסוק המתמיד שלי בריקוד. הם רצו שאהיה רצינית, וריקוד הוא הרי ענייו לא רציני.

„כשסיימתי את לימודיי בתיכון הו־דעתי להם שאני נוסעת לניו־יורק לל־מוד ריקוד. אמא שלי היתה המומה. היא תיכננה שאלך ללמוד בקולג', וא־היה מורה. לא חשוב מה אלמד ואת מי אלמד, העיקר שאהיה מורה."

ריגעי המרידה היו קצרים, אך דרמ־תיים. שריל ארזה את חפציה ונסעה לניו־יורק. בחורף הראשון קפאה מקור וחיפשה בתי־ספר לריקוד. בחורף הש־ני מצאה את בית־הספר לבלט של ג'פרי ואת בית־הספר של מרתה גרהם.

כמה שנים למדה ורקדה וחלמה על היום הגדול שבו תמצא עבודה — זאת אין שריל מוכנה לגלות. חישוב פשוט של עשר שנות הו, כלכותה!: פלוס שנות הלימודים, יסגיר את גילה. ח־שיפת הסוד הזה, בשביל שריל, הוא אסון הדומה לרעש־אדמה או לפריצת מילחמת־עולם שלישית. „לעולם אינ־ני מגלה מהו גילי," הוא אומרת בקול חוזרת הביתה בשעת־ערב מוקדמת, מבלה במקומות המתאימים בחברת הבחורים הנכונים.

עירומים ולבושים: שריל עם ריקרדו (מימין, למעלה ומשמאל)
„רציתי להסתכל בגוף של מי שעמד מולי, אבל התביישתי..."

שריל הארטלי (חמישית מימין): „התפשטתי ואמרתי בקול רם: אני פוחדת! אני פוחדת!"

● **סוציולוג תל־אביבי:** „הם נוגעים במין בצורה שיטחית, אמריקאית. ואפילו לא מצחיקה. אני מאוכזב."

בקשה של אמא

כדאי כך, שריל החליטה לגשת לבחינות. „ידעתי שאצטרך להתפשט. ורציתי להוכיח לעצמי שאני מסוגלת לעשות זאת," היא אומרת. יל־דה־טובה־פלורידה קיבלה פירור של תיקווה. והחליטה לנגוס בו בכל כוחה.

„אחרי ארבע בחינות של שירה ורקוד היה עליי להתפשט לקול נגינת פסנתר. ולהגיד משהו. הזעתי מרוב התרגשות, וכל־כך פחדתי שיראו את כיתמי־הזיעה על החולצה, עד ששמחתי להיפטר ממנה. וכך התפשטתי ואמרתי בקול רם, כמעט בצעקות: „אני פוחדת! אני פוחדת!"

מאות רקדניות נבחנו. שריל התקבלה. עכשיו היתה לה עבודה, אבל נוצרה בעיה חדשה: איך להסתיר מאמה את עניין העירום.

בביקוריה המעטים בבית, בפלורידה, היא הצליחה לשתוק על הנושא ברבקות ראויה לכל שבח. אבל כמו כל פושע מתחיל, גם שריל נועדה להתגלות. פעם, בשעה של חוסר־זהירות, היא שוחחה עם אחותה בטלפון והזכירה את השם הרי, כלכותה!, ולא ידעה כי אמה מאזינה לשיחה בשלוחה אחרת.

האם המאושרת מיהרה לספר לישכנתה כי בתה מצאה סוף־סוף עבודה בהצגה הרי, כלכותה!, „מה את אומרת? הרי זו הצגת־עירום!" קראה השכנה החסודה.

אמא הארטלי החווירה. כמעט התעלפה. היא מיהרה להתקשר עם שריל. „בבקשה ממך, הפסיקי עם זה!" קראה בהיסטריה.

אבל שריל דווקא לא הפסיקה. והיום היא הנועזת שבין אנשי־הצוות. היא רוקדת בעירום עם ריקרדו ויווי אני הבראזילי, מתפתלת בין זרועותיו בתנועות חושניות. במערכון על הנישואי המיני שריל היא הנסיינית, לבושה בביקיני ארוס. היא גם הכוריאוגראפית של כל קיטעי־הריקוד. כבר 10 שנים שהיא מעורבת בהצגה בכל גופה.

„את החזרה הראשונה שלי לא אשכח לעולם. זו היתה הפעם הראשונה שהתפשטתי לפני הצוות. הבימאי הציג אותי לפניהם. הסמקתי לגמרי. רציתי להסתכל בגוף של מי שעמד מולי, אבל התביישתי. נעצתי מבט בעיניו ולחצתי יד, קפואה, רועדת," והיא מחקה את לחיצת־היד ההיא בצחוק רם עם. „זה מה שקורה לכל איש־צוות חדש. אחר־כך נשבר המחסום, ואנחנו הופכים לחברים טובים."

כמו חיה ביער

אחרי **טבילת־העירום** הזו, הה־צגה לפני קהל היא פשוטה. „את הקהל אני לא מכירה, ואולי בגלל זה אני לא נבוכה. רק בשבוע הראשון הייתי קצת מבולבלת. בהופעה הראשונה חשבתי על הצד הטכני של הריקוד, ולא היה לי זמן לחשוב על העירום. בהופעה השניה תפסתי, פיתאום, שאני עירומה, וקצת נבהלתי. אבל שיכנעתי את עצמי להירגע. שריל, זו העבודה שלך, ואת הרי יודעת כמה קשה למצוא עבודה בניו־יורק', כך אמרתי לעצמי.

„היום אני נהנית מכל רגע על הבימה. זה משעשע אותי, וגורם לי להרגיש כמו חיה ביער, טיבעית ומשוחררת. אני גם נהנית מההתגרות בקהל. רקדנית עירומה, בין אם תרצה ובין אם לאו, מתגרה בקהל בעצם נוכחותה שם.

„מלבד השעשוע שבעניין, ההופעה בהצגה שינתה אותי. פעם הייתי מאוד ביישנית, נוקשה, העתק מדוייק של הבית שבו גדלתי. עכשיו אני יותר חופשיה. לא חוששת לדבר על מין.

(המשך בעמוד 36)

שריל (שניה משמאל) עם חבריה
אמא החווירה, כמעט התעלפה

נחרץ.

ואז, פיתאום, הגיע היום הגדול. חברה סיפרה לשריל כי בהצגת הו, כלכותה!, התפנה תפקיד של רקדנית.

„שיטחי ואמריקאי"

הקרה לפני עשר שנים. הו, כלכותה! כבר היה לשם־דבר בברודוויי. ההצגה הועלתה לראשונה בניו־יורק ב־1969, כהפקה של אוף־ברודוויי. ב־1971 הועברה לברודוויי. ב־1972 ירדה מהבימה. ארבע שנים אחר־כך חודשה שוב, והיא מוצגת בברודוויי עד היום.

הו, כלכותה!, מורכבת ממערכונים שזורים בריקודים ובפיזמונים, שנכתבו על־ידי סם שפארד, ג'ון לנון, רוברט בנטון ואחרים. את כולם ערך קנת טיינן, והם אמורים להוות פארודיה על נושא המין.

לפני 17 שנים נחשב המחזה כפורנוגראפיה שערוריית. היום הוא נראה כמו בידור קליל, לפעמים משעשע, לפעמים משעמם.

שריל סבורה שיש להו, כלכותה! מסר חינוכי, שהצופים יכולים להזדהות עם הדמויות השלומיאליות של המערכונים ולצחוק, אגב־כך, על עצמם, דבר שישחרר את המעצורים המיניים שלהם.

הקהל הישראלי סבור אחרת. אוסף תגובות מיקריות:

● **רוקח תל־אביבי:** „ציפיתי להצגה נועזת יותר. קיבלתי הצגה משעממת, לא מצחיקה וגם לא נועזת."

● **זוג מראשון־לציון:** „חשבנו שיהיה איזשהו מסר חינוכי, שידברו על חדוות המין, שיסבירו, שילמדו משהו. אין בהצגה כלום מכל זה."

(המשך מעמוד 35)

מרגישה יותר בטוחה עם הגוף שלי."

למרות זאת, עדיין נותרו בה שרידים חדים של ביישנות. היא נעה במקומה בחוסר־נוחות, מתקנת את תיסרוקתה בעצבנות, משלבת ידיים, מפרקת את התשלובת, משלבת אצבעות. משתעשעת עם השיער, מלטפת את נעליה, משפילה מבטים, וכל זה במהירות. תוך כמה דקות. אחר־כך היא שבה וחוזרת על כל הסידרה.

גבר במיכנסי ג'ינס הדוקים, מתפוצץ מגבריות ראוותנית, מביט בשריל במבטי־חשק. היא חשה במבטיו, מסתובבת לאחור, מסתכלת בו ספק בביישנות ספק בתאווה, ומייד נעטפת במבוכתה הטיבעית. מחזירה את עיניה לציפורניה.

כשהיא מתבקשת לרקלם את שירה, שנפסל על־ידי הצנזורה בישראל, היא מסמיקה. מנמיכה את קולה ולוחשת: „אני רוצה להודיין איתך/ פי הוא כמו מערת־זין רטובה." ומייד מפסיקה, צוחקת במבוכה. „אני לא יכולה להגיד דברים כאלה בלובי של בית־מלון," והיא שולחת מבטים מבוהלים לעבר הגבר בג'ינס, מקווה שהוא לא שמע אף לא מילה אחת.

אילו היתה אמא הארטלי צופה בחרדתה הביישנית של בתה, בוודאי היה ליבה מתרחב מגאווה. בינתיים היא צפתה בהצגה. לא אמרה מילה. ראתה את לוח־המודעות שבחזית התיאטרון בניו־יורק והתחננה לפני רון נאש, הבימאי, שיסיר את תמונתה של שריל הקטנה מהלוח. נאש חשב שזו בדיחה. האם התכוונה, כמובן, לכל מילה ברצינות גמורה.

ועוד סיבה לגאווה בשביל אמא: שריל הצנועה והחסודה מצאה בן־זוג סולידי והגון, ואפילו התחתנה איתו.

כך קרה הדבר: „לפני שהתחלתי להשתתף בהו, כלכותה! השתתפתי

שריל בתל־אביב
ספק בביישנות. ספק בתאווה

בהצגה ביידיש על־פי סיפור של שלום עליכם, הזכיה הגדולה. „שם התאהבתי במנהל המוסיקלי של ההצגה, יהודי, שהיה מבוגר ממני ב־30 שנים. התחתנו והיינו נשואים שבע שנים. בדיוק לפני שנתיים הוא נפטר בפית־אומיות מהתקף־לב." שריל לובשת הבעת־פנים עצובה, בנוסח מריל סטריפ, המתאבלת על זאקארה אהובה.

„הוא היה גאה בי, חשב שאני רקדנית טובה, ואף פעם לא דרש ממני להפסיק לרקוד בעירום. כשהוא מת, חשבתי שהחיים שלי נגמרו. הלכתי לטיפול פסיכולוגי. חיפשתי עזרה בכל מקום אפשרי. הצעות של ההצגה תמך בי, ומייד חזרתי לעבודה."

באותה מהירות, כדי להשתקם, גם חזרה שריל לתחביביה: פיסול, ציור, ג'וגינג, רכיבה על אופניים וריצה במעלה־המדרגות אל דירתה שבקומה ה־20, בבניין הסמוך לסנטרל־פארק.

לפני שנה הכירה שריל סטודנט־לרפואה. בסוף השנה הזו יתחתנו. גם הוא, כמו הבעל הקודם, אוהב את הה־צגה. גם הוא אינו דורש הפסקת־עירום תיאטרונית.

אבל שריל יודעת שאי־אפשר לרקוד בעירום עד אינסוף. למרות זאת, אינה מתכננת תוכניות לעתיד. „מה שיקרה — יקרה," היא אומרת. „ועד שיקרה, אני מחופשת ערב־ערב בתחפושת של עירום."

לפני שלוש שנים התפרסמה בגלל רומאן עם דן בן־אמוץ. אחר־כך הפכה

עדיה והסמים

דאת יבלה להיות כרוניקה מישפטית בישה — אלמלא היא נגעה לאחת הצעירות הזוהרות במדינה, דוגמנית יפהפיה ורבת־עלילות שכל אדם בישראל ראה את תמונותיה בקרנות־הרחובות.

וזו הכרוניקה:

עדיה מאירצ'ק נעצרה ביום הראשון בלילה במלון המלך שלמה באילת. יחד עימה נעצרו החבר שלה מזה שלוש שנים, בנימין חזי, עבריין מועד מפתח־תיקווה, ועוד זוג חברים, אמיר מרקוס מפתח־תיקווה גם הוא ועדי לויתן, חברתה הטובה.

כפי הנראה יועבר הטיפול בפרשת־הסמים למישטרת באר־שבע.

מיקרה סחיטה

ש לא במיקרים אחרים שבהם השתרבבו שמות של דוגמניות ידועות, לא הוכו מכריה של עדיה מאירצ'ק בתדהמה.

בחוגי הדוגמניות, שבהם הסתובבה, ושאיתן הופיעה בתצוגות־אופנה. הילכו שמועות שונות על נסיעותיה ה־תכופות של עדיה לחו"ל, ועל חייה המתיריניים בכלל.

במשך השנתיים האחרונות נסעה עדיה פעמים רבות לאירופה, וזאת עוד לפני היותה דוגמנית זוהרת.

הנסיעות החלו מיספר חודשים אחרי שנפרדה מהסופר דן בן־אמוץ, שאיתו היתה מיודדת במשך שלוש שנים.

הסיפור של עדיה עם בן־אמוץ הוא פיע לראשונה בהעולם הזה (17.8.83). באותו ראיון חושפני ראשון סיפרה עדיה על היכרותה עם הסופר, כשנלקחה לתערוכת ציורים שלו על־ידי אביה, צבי מאירצ'ק. היא טענה שנאנסה על־ידי בן־אמוץ אחרי שסימם אותה במשקה מסויים.

עדיה סיפרה על אמה, מיה זיו, ש־היתה פנטומימאית בלהקתו של שייקה אופיר, וכיצד הזדעזעה אמה כששמעה על יחסי בתה עם בן־אמוץ, שהיה בן 60 כשעדיה ניהלה איתו רומאן־אהבים ממושך. עדיה גם סיפרה כיצד חיזר בן־אמוץ אחרי אמה 30 שנה קודם לכן.

היא לא חסכה תיאורים של אורג־יות־סמים, שבהן לקחה חלק, עד שנמ־אס לה, לפי דבריה, ורצתה לעזוב את בן־אמוץ, שרדף אחריה ורצה לנקום בה.

עדיה לא הרחיבה את הדיבור על מיקרה־הסחיטה, שבו הוציאה מבן־אמוץ סכום נכבד של כסף, בתואנה כי היא נמצאת בהריון ממנו וזקוקה לכסף כדי לבצע הפלה. לבן־אמוץ נודע כי עדיה לא ביצעה הפלה וכי ביזבזה את כספו. הוא כתב אליה מיכתב שבו דרש כי תחזיר לו את כספו ואיים לתבוע אותה למישפט. במיכתב לעדיה (ראה מיסגרת) בא אליה בטענות וכתב שהוא בטוח שביזבזה את כספו כדי לרכוש סמים במחיר „הזדמנותי".

היו לה כל הנתונים להפוך לדוגמנית מצליחה: ההופעה שלה מדשימה מאוד והיא מחנשאת לגובה של מטר ו־ספ סנטימטר

עדיה במודעת־רחוב
70 מנות ארוזות של הרואין

אורגיות ביפו

ב אותה תקופה התחברה עדיה עם צייר בשם אבי פיילר. שאיפתה היתה להיות דוגמנית.

לעדיה היו כמעט כל הנתונים לה־פוך לדוגמנית מצליחה. הופעתה מרשימה מאוד, והיא מתנשאת לגובה של

עדיה בשפת־הים וכדוגמנית־אופנה
אונס אחרי סימום במשקה מסויים

מישטרת אילת עצרה את הארבעה אחרי עיקוב ממושך.

המישטרה תפסה כמות ניכרת של הרואין, כ־70 מנות, בחדר שבו שהו הארבעה. ההרואין, המכונה גם „קוק פרסי", היה מפוזר ומוחבא במקומות שונים בחדר.

למישטרת אילת לא היה ספק כי מדובר בסחר בסמים, היות והמנות היו ארוזות ומוכנות למכירה. ידוע כי נרקומנים, הצורכים סמים באופן קבוע, מחזיקים את הסם בכלי מסויים או בשקית־ניילון עטופה בנייר־כסף, ואינם טורחים לשקול כל מנה ולהחזיקה בנפרד.

לא היתה זו הפעם הראשונה שעדיה מאירצ'ק הגיעה עם בני חזי לאילת.

בדרך כלל נלוו אליהם עוד חברים, והם נהגו לבלות במועדונים שונים ולהתגורר בבתי־מלון.

המישטרה היתה ערה לתנועה בלתי־פוסקת של אנשים שבאו ויצאו מחדרם של עדיה מאירצ'ק ובנימין חזי, לכן החלה בעיקוב אחריהם בכל פעם שהגיעו לאילת.

לפני כשבוע עצרה המישטרה גבר אילתי בשם מיגדל סיסו, כשברשותו 28 מנות הירואין.

אותו גבר היה בקשרים עם עדיה, וכנראה מסר בעדות, בעת מעצרו, פרטים הקשורים בסוחרי־סמים שבאו מתל־אביב לאילת כדי לספק סמים לעיר הדרומית.

ביום השני האריך השופט את מעצרם של עדיה וחבריה למשך 14 יום, לפי בקשת המישטרה. את בני הזוג עדיה מאירצ'ק ובנימין חזי ייצגה הפרקליטה האילתית יעל סולל. עדיה טענה כי נכנסה לחדר רק במיקרה, לרגע. אולם בחדר נמצאו בגדיה וכליה־איפור שלה.

דוגמנית־צמרת. השבוע נעצרה באילת.

1.90 מטר. היתה רק בעיה קטנה: צורת אפה, שנראה כחטוטרת.

אבי פיילר מימן את הניתוח הפלאסטי אצל הד"ר שולמן. הניתוח הפך את עדיה ליפהפיה. היא התחילה להסתובב בין צלמי־האופנה ולהציע את שרותיה. רבים התלהבו ממנה, ותמורנות־שער רבות שלה התנוססו בעיתונים. וכרזות שלה הופיעו ברחובות. הדבר לא הפריע לה להתרועע עם גברים שונים, מהם קשישים ועשירים, שהיחסים עימם עמדו על בסיס מיסחרי.

במשך כל אותו הזמן שמרה עדיה

עדיה לפני ניתוח־האף — הסופר חיזר גם אחרי אמה –

— ואחרי הניתוח – לפני שלושים שנה

על קשר עם חברות, שהכירה בעבר בביתו של בן־אמוץ. חלק מהן היו שותפות לאורגיות הסוערות בביתו ביפו.

אחת מחברותיה, שאותה הכירה אצל דן באורגיות המשותפות, לקחה אותה לבקר אצל חבר של אחותה, מורה לספורט. זו היתה מיודדת עם בחור פתח־תיקוואי בשם בנימין חזי. אותו בני חזי, גרוש אב לשניים, ניהל רומאן ממושך עם האחות.

כאשר נודע למישפחת אותה צעירה כי בנימין חזי הוא עבריין מועד, אסרו על בתם להיפגש עימו.

הסיפור נגמר רק כאשר המישטרה התערבה והרחיקה את חזי בכוח מביתם שבקריית־אונו.

האחות שהיתה חברתה של עדיה, לקחה את עדיה לבקר אצל חזי, שם עישנו סמים ובילו מדי ערב.

עדיה קשרה קשרים עם בנימין חזי, והם היו לזוג. לחזי סטייקיה בפתח־תיקווה.

כאשר נודע להורי הידידה שהיא לקחה בהתמוטטות־עצבים עקב נטילה מופרזת של סמים, באו בטענות אל עדיה מאירצ'ק. הידידה אושפזה במחלקה הפסיכיאטרית בתל־השומר לתקופה ארוכה.

לב זהב

בראיון לשבועון לאשה, שבו הופיעה עדיה בתמונת־שער תחת הכותרת „דוגמנית במסלול אחר", תיארה עדיה את חברה־לחיים בני חזי כ„תימני נחמד בן 34, גרוש ואב לשני ילדים, בעל סטייקיה. אפילו לא איכפת לי שגובהו 1.70 מטר. את חזי היכרתי שנים. יש לו לב של זהב. הוא חזק, נאה, חמוד, בעל חוש־הומור. יש לנו אותו הראש, והוא דוחף אותי לדוגמנות."

עדיה, שהיתה מסוכסכת עם הוריה, שהתנגדו בתוקף ליחסיה עם דן בן אמוץ, חזרה להתגורר בביתם. לפעמים התגוררה בביתו של חזי, ויחד יצאו לטיולים רבים. היום גרה עדיה בבית המישפחתי השייך לסבתה, בדירה משלה. הדירה ממוקמת מתחת לבית הוריה.

מישפחת מאירצ'ק גאה בבתם עדיה, שהתפרסמה והמוכרת כיום כדוגמנית־צמרת. אומנם, מכרים, שאליהם הגיעו שמועות בקשר לצריכת הסמים של בתם, הזהירו אותם מפני קשריה עם בני חזי, אך בני מישפחת מאירצ'ק סירבו להאמין.

הנסיעות התכופות של בתם לחו"ל נראות להן מובנות מאליהן. באחת הנסיעות אף הצטרף אליה אביה, צבי מאירצ'ק.

בינתיים הטילה המישטרה איפול על החקירה. בעיקבות תפיסת רשת־סמים במלון המלך שלמה צפויים מעצרים נוספים.

התייחסות המישטרה ובתי־המישפט לתפיסת כמות מיסחרית של הרואין היא מחמירה במיוחד. והחוק קבע עשר חרי־הרואין (סם המוות הלבן) ישהו במעצר עד תום הליכי המישפט, ללא אפשרות של שיחרור בערבות.

אפילו תטען עדיה שהיא צורכת בעצמה סמים, וכי היא נרקומנית, הרי הכמות שנתפסה מעוררת חשד כי המדובר בסחר־סמים.

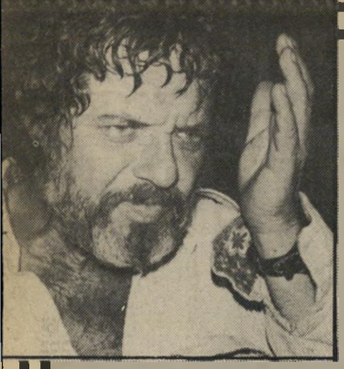

מיכתבו של דן בן־אמוץ לעדיה מאירצ'ק:

ההפלה שלא היתה

יפו, 7.5.83 שבת

עדיה.

בין כל אפשרויות־התגובה שעומדות לרשותי (ביניהן הגשת תלונה במישטרה ותביעה לדין על הוצאת־כספים במירמה) בחרתי, בסופו של דבר, להסתפק במיכתב זה שנועד, בין השאר, להצילך מעצמך.

הסיפור שלך, שעודר בי (וכזכור לך) ספיקות מהרגע הראשון, רצוף שקרים גסים. הניתנים עכשיו בנקל להוכחה.

לך שום הפלה בקליניקה שלו באותו יום, משום שהוא נמצא בחוץ־לארץ מאז ה־27 באפריל, וחוזר ארצה רק ביום השני, ה־9 במאי. את האמת צירפתי מתוך פרטים רבים שהסגידו אותך לכל אורכו של הסיפור, אך כמובן שטלפון אחד לבית־החולים קפלן וטלפון שני לביתו של הד"ר כץ הספיקו לי כדי לסגור את התיק על תרמיתך הגסה והחוצפנית.

יכולתי, כבר בשלב מוקדם, לומר לך שאת משקרת, וכמובן שיכולתי לסרב לתת לך את הכסף. אבל הגעתי למסקנה שאת מפתחת סיפור היסטרי, שעלול להביא אותך אפילו לידי נסיון־התאבדות אם זה יחזק את סיפורך ויעזור לך להשיג את המטרה הפלילית שהצבת לעצמך. כבר ראיתי אנשים היסטריים שמתחילים להאמין ולהזדהות עם ההצגה שלהם עד כדי נסיון־התאבדות שנועד לחזק את הצגתם. חייך — תופתעי אולי לשמוע — עדיין שווים 25 אלף שקל.

טוב. כל זה לא חשוב כעת. הישגת את המטרה שלך. וזה כי וראי לא מטריד אותך שלצורך כך שיקרת לי ושיקרת גם לעצמך. יתכן אפילו שחשת סיפוק עמוק מהחישג שלך. מעניין מה תמציאי כדי להשתחרר מריגשי־האשם שירדפו אותך מעתה.

עכשיו, עדיה, את ניצבת בפרשת־דרכים רציונית. עכשיו, כשנדמה לך שגילית בעצמך יכולת וכישרון־הונאה שיוכלו לפרנס אותך, ולמלא את צרכייך בתחום המותרות והסמים — אין גבול לסיפורים ולהצגות שתוכלי להמציא בשנים הבאות כדי להוציא כספים במירמה.

צר לי. באמת צרי לי עלייך, עדיה. משום שבנוסף ליופייך, את חכמה ומשעשעת ופיקחית, ואין לי ספק שהיית יכולה לעשות משהו עם חייך, הצפויים מעתה לקיום פאראזיטי (זה כולל את אפשרות נישואייך לארם עשיר, שיחסוך ממך את הצורך בהונאות גדולות), היית יכולה ללכת ללימוד, ויום אחד היית מוצאת ודאי עיסוק מעניין, שהיה גורם לך סיפוק הרבה יותר גדול והרבה יותר עמוק מתחושת ההישג שתרמיתך העניקה לך.

זהו, עדיה. ברור לך שהסיפור היפה בהמשכים, שהיית בשבילי במשך שלוש שנים, הגיע עכשיו לקיצו. עדיה שקיימת לפניי ברגע זה היא כבר לא העדיה שאהבתי. ולעדיה זו — שאת זיכרה אני מעביר למרתף השיכחה ההדרגתית — אין לי כל יחס עכשיו. אני אדיש לקיומה.

עוד לא החלטתי אם לשלוח העתק ממיכתב זה להורייך, או פשוט לשכוח מכל הסיפור המאוס הזה. אני שומר לעצמי עדיין את האפשרות הזו. נחכה. נראה מה תעשי. נראה אם תתחילי לשלם את „ההלוואה" (נאמר) בסך 25 אלף שקל, שנתת־לך־כבר־שכחת־לצורך־מה. אולי, אם תיאלצי לעבוד כדי לשלם את החוב הזה, תביני שכסף פירושו מאמץ. והסכום שסחטת ממני שווה ל־166 שעות עבודה במשק־בית, לפי 150 שקל לשעה. זו עבודה של חודש וחצי, ארבע שעות ביום. אלא אם כן תשלמי את החוב בכסף שתוציאי ממישהו אחר, בעזרת אותו קונץ.

אינני מזלזל בכסף המייצג את מאמצי. אבל במיקרה זה העיקרון חשוב לי יותר מהכסף, ואני מוכן להסתפק בקבלה על סכום זה שאותו תתרמי על שמי לליגה־להגנת־זכויות־האזרח או נאמר, ל„שלום עכשיו".

אילו ביקשת ממני את הכסף הזה בגלוי וביושר, אני חושב, יתכן שהייתי נותן לך אותו (אילו הייתי בטוח. כמובן, שלא תוציאי אותו על חשיש או קוקאין, שמישהו אולי הציע לך „בזול" ו„בהזדמנות").

אם יש לך מה לומר לי — כתבי. את הכתובת את יודעת. אין לי כל חשק לשמוע את קולך בטלפון, או לראות אותך.

דן בן־אמוץ.

אני יודע איך הראש שלך עובד, עדיה, ואני מתאר לעצמי שמתוך פאניקה והיסטריה את מתחילה עכשיו לייצר ברמיינוך הפורה שקרים נוספים, שבעזרתם תוכלי (את מקווה, ונדמה לך) לשכנע אותי לשכוח מכל העניין, אבל שום סיפורים ואפילו הפנטסטיים ביותר לא יעזרו לך. רק האמת, והאמת בלבד, יכולה עוד להציל אותך מעצמך.

אחרי שתודי, תתנצלי ותחזירי את הכסף שגנבת (בפירוש גנבת. הוצאת ממני במירמה. זה אותו הדבר) רק אז תוכלי — אני מקווה מאוד — לפתוח דף חדש בחייך.

לא איתי. כמובן שלא איתי. הגשרים בינינו שרופים. ולא אני שרפתי אותם.

נ"ב עיכבתי את מישלוח המיכתב, כדי שאוכל להגיב על מיכתבך שהגיע ברגע זה.

מיכתבך — כפי ששיערתי מראש — רצוף שקרים נוספים, והמחריד שבהם הוא הסיפור שהמצאת על היחסים ביני לבין ... רק אדם חולה־נפש ומופרע יכול היה להמציא עלילת־שווא מתועבת ומיפלצתית כל־כך. יתכן שיש לך סיבות סבירות לכעוס עליי, אבל מה יש לך נגדה? כדי לנקום בי את מוכנה לגרום לה נזק שלא יתוקן, נזק שעלול להרוס את חייה?

אני יודע שהיית בטיפול פסיכיאטרי, אך הטיפול, מסתבר, עדיין רחוק מלהשביע רצון. אם את מסוגלת להמציא שקרים כאלה: אני מסכים עם אבחנת העצמית „כנראה שמשהו מסובב בראש שלי", ועם אבחנת ידידותייך הטועמות, כדבריך, שכנראה „יצאת מדעתך". עצם העובדה שהיית מוכנה, מסוגלת ונלהבת לקיים יחסי מין פרוורטיים עם אדם „שיכול באופן טכני להיות הסבא שלך" רק מחזק אבחנות אלה.

אני מאחל לך אחלמה מהירה, עדיה יקירתי (לשעבר) ואנא אל תטריחי את עצמך לכתוב לי מיכתבים נוספים. הם יוחזרו אלייך בלי שאפתח אותם. גם אחרי האיום השפל, המשתמע ממיכתבך. אינני חוזר בי מתביעתי בדבר תשלום הכסף שהוצאת ממני במירמה. אני אראה את הפרשה כמחוסלת סופית עם קבלת הכסף בצ'ק בנקאי על שמי. או קבלה לתרומה על שמי לגופים שציינת.

דן.

(המשך מעמוד 7)

היוזמה החופשית.

כשנודע לי שהלי־בלרים עומדים להיבלע בתוך חרות, שזוהי מיפלגה פו־פוליסטית, הדבר הרה לי מאוד. הלכתי ליצחק מודעי, שהוא חבר ותיק וטוב שלי. הבנתי ממנו, בשיחה ממושכת בארבע עיניים, שהוא לא מאושר מהאיחוד, בלשון המעטה. אבל לא הצ־לחתי לשכנע אותו. הוא לא עמד בלח־צים הכבדים ונכנע.

כתבתי על כך מאמרים. בעיקבו־תיהם צילצל אליי השר לשעבר יצחק ברמן, קבע איתי פגישה והציע לי להצטרף לתפקיד בכיר במיפלגה. זה היה לפני חודשיים. אמרתי לו שאני רוצה להתייעץ עם שניים משותפיו: שלמה להט, שהוא חבר טוב שלי, וא־ריה דולצין.

עם דולצין יש לי יחסים טובים. הוא אפילו רצה לשלוח אותי פעם לחו"ל, אבל לא יצא מזה שום־דבר.

כך נולד, הכל: מיפלגה שצריכה לשמש אלטרנטיבה להשתוללות האח־רונה בחרות ולהסתאבות של מפא"י, ולמנוע את הסחטנות הדתית, להוות לשון־מאזניים בין שני הגופים, במקום הגוש הדתי.

כבר שמעת את זה קודם? כן — ד"ש: ידעתי שתזכירי אותם. ד"ש היתה המיפלגה הנכונה. המבוססת על הרעיון הנכון, בעיתוי הנכון, אבל מבוצעת בש־לומיאליות!

אסור לפספס כזה רעיון לעד. בגלל הפיספוס של ד"ש. עכשיו, כמזכ"ל, אני אמור לדאוג שהביצוע הנוכחי לא יהיה שלומיאלי. אחפש שיתוף־פעולה עם עזר וייצמן, יגאל הורביץ, שינוי, ל"ע. אמנון רובינשטיין ויצחק ארצי כבר צילצלו.

מודעי לא. הוא לא צילצל אחרי הפירסומים על הצטרפותי למיפלגה החדשה. טוב, הוא לא צריך לברך אותי על הצטרפותי למתחריו. אולי הייתי נוהג אחרת במקומו.

כתובת על המציבה

ד יום אני נוסע בפעם הראשונה למישרדי החדש, בבנין אל־על. איני יודע עוד כיצד מתארגנים. כיצד מארגנים מיפלגה חדשה. אני מניח שיהיו לי בעיות תקציב ולא אוכל לארגן משאיות לרשות מפגינים מט־עמי. צריך ללכת חזק על הסברה.

אני כבר יודע שאחלק את הארץ לארבעה מחוזות, וכבר מתכונן לקראת ועידת־היסוד ב־18 במאי. מי יכול להיות צירי? גם את יכולה. נו טוב, זאת התחלה.

עכשיו אני מתכוון להתיישב עם המזכירה ששמה בלה, לשלוף מכיסי ומפינקסי כתובות ומיספרי־טלפון של אנשים שצילצלו אליי הביתה, ליצור איתם קשר. זה הצעד הראשון־הראשון שאעשה. אחר־כך אפגש אם הדובר החדש של המיפלגה.

עיצבתי סיסמה בת שתי מילים האומרת הכל: „יש כתובת!" עובדים על הכנת מודעות, אני מתראיין.

מה עוד? אני עוד לא יודע איך מארגנים מיפלגה, אם כי ניהלתי כבר מוסד גדול בעבר. אני מניח שעל סמך זה לקחו אותי. כגימיק? קוריוז? לא, מה פתאום? אני לא מצחיק. אולי גם בגלל היוקרה, הפרסום. אבל גם בגלל הנסיון, הקשרים והכישורים.

זהו, אז אני פוליטיקאי. עיתונאים ישובו לטפל בי. מהעיתון שלי אני מצפה להגינות. זה מורכב. נכון שאני בעל־מניות שם, אבל לא בהיקף כזה שזה גורם בעל־השפעה. אם אמנון אברמוביץ, למשל, יחליט לטפל בי, ארצה שיתנו לי להגיב. אם יציעו לי לעיין בזה לפני הפירסום — כן, כן, אסכים: את היית מסרבת? נו, יחס הוגן, אולי קצת מיוחד, כמו שמגיע לאדם שנתן 30 שנה מחייו למוסד הזה. זה קצת מסובך.

נורא קשה לי לסכם בתימצות מה הייתי רוצה שיזכרו מהכתבה הזאת, מה שיישאר בתודעה. פעם אמרתי לאשתי וילדיי, שכאשר אמות — אני רוצה שיכתבו על המציבה שלי: „עשה כמי־טב יכולתו!"

„נבל, שפל ונבזה!"

על המירקע הוא כולו מתיקות וחביבות. בחיים — כך טוענת חברתו לשעבר — הוא אדם שונה לגמרי:

ד סיפור שהיה בפי הצעירה ה־בלונדית. שהופיעה לפני שנתיים במערכת העולם הזה. היה מדהים. גיבור הסיפור היה הקריין הפופולארי ונעים־ההליכות דן כנר, ותוכן הסיפור היה התעללות מינית סדיסטית.

הסיפור שבפי אותה צעירה, מירי טל, פורט על ידה גם במיכתב ארוך למערכת, שבו התחננה לפני העולם הזה לפרסם את הדברים, כדי לעשות צדק. הדברים היו כה מפתיעים, עד כי המערכת תבעה מן הצעירה לאשר אותם בתצהיר בשבועה. ואכן, היא הביאה תצהיר שמסרה אצל עורך־דין.

עירומה בדלת

ב ין השאר הצהירה בשבועה: „אני מכירה את דן כנר. ניהלנו בינינו רומן מזה שנה.

בערך לפני חודשיים שלחתי לדן מיכתב (ראה להלן) על רקע מריבות וויכוח שהיה בינינו. במיכתב כתבתי לו דברים חריפים ובוטים, שייתכן ופגעו בו. בעיקבות אותו מיכתב חל נתק ביחסים בינינו, ולא התראינו עד לפגישה המתוארת.

„טילפנתי לדן, והוא הסכים לבוא לביתי, בתנאי שאפתח לו את הדלת עירומה. התייחסתי לבקשתו בהלצה, וכשהגיע פתחתי את הדלת בחלוק.

„הוא בא על־מנת לפגוע בי, ולכן פגעתי בו. הוא החל לפגוע בי על־ידי השפלות והטחת עלבונות. ניסיתי להפיג את המתח וביקשתי ממנו להישאר. הגענו למצב של מישגל, והוא התנהג בחוסר־התחשבות, בניבזות ובאגואיזם. בתגובה להתנהגותו פניתי אליו, וביקשתי ממנו שיקום וילך. הדבר כנראה פגע בו מאוד. והוא תקף אותי באלימות, חנק אותי, מרט שערותיי וניסה לעשות בי מעשה מגונה. נאבקתי בו, ולאחר מאבק ממושך הוא הסתלק.

„מייד אחרי המיקרה פניתי לעורך־דין דן שלו בתל־אביב, ועל פי עצתו פניתי למישטרה, לשם הגשת תלונה. הגשתי תלונה במישטרה ביום ו', 27.4.84."

בכל זאת החליט העולם הזה לפני שנתיים שלא לפרסם את הדברים — מלבד קטע קטן במדור רחל המרחלת (העולם הזה 11.4.84), שבו לא זוהה גיבור־הסיפור. הנימוק לאי־הפירסום: העולם הזה לא רצה לפגוע בחיי־המישפחה של כנר. הסיפור נגנז.

אומנם, במשך הזמן הגיעו ידיעות רבות על התערערות חיי־הנישואין של מישפחת כנר. לפני תישעה חודשים פורסם לראשונה במדור רחל המרח־לת (העולם הזה 7.8.85) ראיון עם דפנה כנר, אשתו היפהפיה של הקריין, ובו סיפרה על מריבות ומכות בבית.

וכך כתבה מירי טל לדן כנר, לפני שנתיים:

דני, אילו הייתי אומרת עליך שאתה שקרן מיקצועי או, לחילופין, **שקרן פתלוני**, הרי לגביך היתה זו מחמאה. אך מתברר שגם לשקר אינך יודע, משום שלשקר צריך לדעת, ושקרן מיעולה הוא זה אשר ניחן בזיכרון טוב. כמדומני שזיכרונך מהווה לך מיכשול.

ראשית דבר, הכחשת קבל עם ועולם את דבר הרומאן שניהלת איתי. יתר־על־כן השמצת אותי לפני גיסתך ואמרת עליי שאני מטורפת, המנסה להעליל עליך „עלילת שווא". בהזדמנות אחרת קבעת שאני, לדבריך, „גרופי של הקריינים", או שאני „מנסה לסחוט ממך כסף או אהבה" (סוף ציטוט).

ובכן אם אני, כדבריך, מנסה להעליל עליך עלילת־שווא, או לנקום בך מחד ומאידך גיסא לא היה בינינו כל קשר, שמא תואיל להסביר לי בצורה רציונאלית את הפאראדוכס שבדבריך, דהיינו — על יסוד מה או על בסיס מה אני מבקשת לנקום בך, אם לא היה בינינו כל קשר?

„התנהגות ברוטאלית"

ע ד לי על שאינך בוחל באמצעים כדי להכפיש את שמי, אך צר לי שיבעתיים על שנוכחתי לדעת שאתה **נבל שפל ונבזה הרבה יותר ממה שהעליתי לדעת.**

כיצד היתה בך חוצפה לומר עליי שאני מטורפת? אני, שהייתי קורבן שלך של השפלות, אלימות, תקיפה וחניקה על רקע מיני? איזה אדם בר־דעת, בן־תרבות או **שפוי בדעתו** היה משתמש באלימות או נוהג בזולת בצורה ברוטאלית, מתועבת ושפלה כפי שנהגת כלפיי? (מותר לציין שהאירוניה הסרקאסטית ביותר היא של המטורפים, שחושבים שאלה הסובבים אותם הם המטורפים!)

לא זו בלבד שהתנהגותך המבישה והנבזית מעוררת שאט־נפש, ושאתה חסר מוסר וערכים, אלא שאין בך מידה מיזערית של יושר, הגינות וכנות עם אחרים, ובעיקר עם עצמך. יתרה מזה, אין בך עוז ואומץ־לב לעמוד מול האמת פנים־אל־פנים, משמע — לעמוד מאחורי מעשיך הנפשעים, שעלולים היו להסתיים ברצח, ולהודות במישגים שלך! לעומת זאת, בחרת

דפנה כנר לפני 10 שנים והשבוע בבית־המישפט
יפהפיה באל־על

כנר בתפקיד
חביב המסך

האמת במערומיה תצא לאור, וסופו של הצדק לנצח.

הציבור אומנם שבוי בתדמיתך הסכריינית ו„בקסמיך", אך לא יהיה זה קשה להזים את תדמיתך השיקרית והמלוקקת ולהוכיח קבל עם ועולם ש„קיסמך האישי" הינו מיקסם־שווא. יתכן ואז תבין שלהיות מפורסם זוהי פריווילגיה מאוד מפוקפקת.

אינני פסיכיאטר, ואין זה מתפקידי לקבוע אם אתה חולה־נפש, סכיזופרני הנהנה לשטות בבני־אדם. היינו להעמיד פני־מלאך שכולו נופת־צופים מבחוץ ולהתנהג כשטן בבית. להיות שחקן מעולה ונבל מיקצועי.

ברבר אחד בטוחה אני: היה כדאי שתלך להיבדק אצל פסיכיאטר בהקדם האפשרי. ג'והן צריידן אמר: „יש ודאי תענוג גנוז בשיגעון, שכן רק משוגעים יודעים להפיקו". כמדומני התענוג שלך הוא לשטות בבני־אדם, ובציבור כולו.

כל אדם בר־דעת, בעל שכל ישר והגיון בריא, שהיה מקשיב לטיעוניך ולתירוציך העלובים, היה מסיק שמדובר באדם בעל מוח חולני ומעוות. באשר להוכחות לגבי טיב הקשרים בינינו, אני שומרת אותן לעצמי לשעת־הכושר, והאמן לי שהשעה היעודה תגיע. בוודאי נשמטה מזיכרונך הסלקטיווי העובדה שבמשך לילה שלם (לא כל־כך תמים) לנת עימי במלון בנתניה. את זאת לא תוכל להכחיש, משום שהיו עדים, וישנן הוכחות כתובות. תמהני מה יהיה תירוצך לפני אשתך לעובדת הימצאותנו יחדיו במשך לילה שלם, ולילות בירושלים. אחר פגישתנו היתה לך פגישה עיסקית במצודת זאב.

ואם אכן, כדבריך, לא היו דברים מעולם, הסיפור הנ"ל הוא פרי־דמיוני, ואולי אתה לא השתמשת נגדי באלימות. לא כל שכן אף לא תקפת אותי על רקע מיני. מרוע, אם כן, באת להתנצל לפניי על מה שעוללת לי יום לאחר המיקרה? להזכירך, היה זה ביום אחרי שהתקשרתי עם דפנה ועם אמך וסיפרתי להן, מזועזעת עד עימקי נשמתי, את אשר התרחש ממש.

חושבתני שגרמת לי עוול ועוגמת־נפש רי והותר ואף הגרשת את הסאה.

יתרה מזאת, **אני בזה לך, עלוב־נפש שכמותך**, על שאין בך מידה של התחשבות, הגינות ויראת־כבוד כלפי אמך, אשתך ובנותיך. משום שב־חרת לפעול בדרכים נלוזות, היינו: להתחמק מאחריות ומעונש על כל מעלליך, ולהכחישם מכל וכל, ובכך לגרום נזק לתדמיתך הציבורית ולמש־פחתך, כתוצאה מהצעדים שייקטו נגדך.

הואיל ולא ניתן היה להגיע עימך לידי הידברות כמצופה מ„בן־תרבות", ומכיוון שכל אימת שאני מתקשרת איתך אתה טורק לי את השפופרת בתואנה שאינך מכירני, כמו כן לא התייחסת ברצינות ובכובד־ראש למיכתבו של פרקליטי ואף לא הופעת לישיבה שנקבעה ל־19 באפריל בנוכחות עורך־דינך, יש בכוונתי לנקוט נגדך צעדים הולמים, כדי להעניש על התנהגותך המחפירה והשפלה.

חוששתני שהתוצאות שעלולות ל־צמוח כתוצאה מצעדים אלה תהיינה עבורך הרסניות.

נ.ב. האם עורך־דין אבירם לא הופיע לפגישה שהיתה אמורה להיערך ב־19 באפריל, משום שהוא באמת היה חולה, או משום שהתחלה? ועל כל זה אתה תשלם בריבית דריבית (ולאו דווקא במונחים של כסף) על כל השטויות שעשית במעשי האוון והאיוולת שלך.

עד כאן מיכתבה של מירי טל. במיכתבה למערכת העולם הזה עוד הוסיפה פרטים כהנה וכהנה.

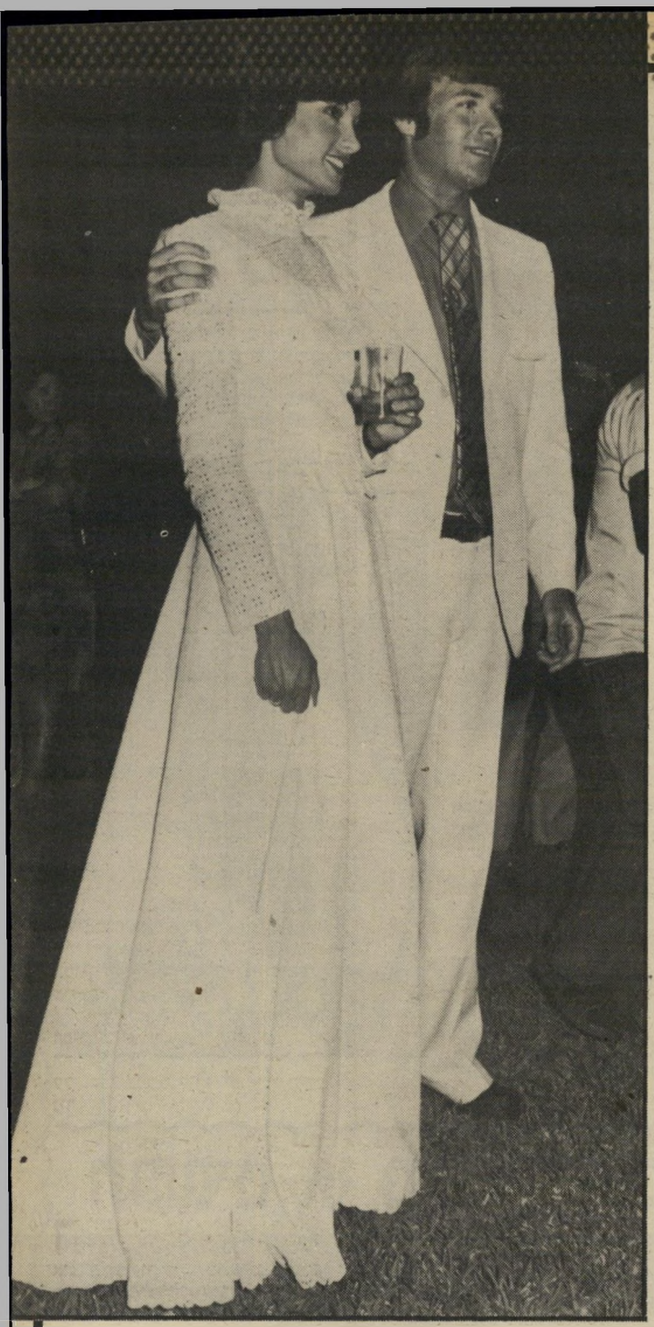

דפנה ודן כנר בחתונתם (1976)
„חלום של כל אמא!"

„לחיות עם מלאך"

ד"ן כנר ודפנה ווב נפגשו לפני 10 שנים, והתפתח ביניהם רומאן כמו בסידרת־טלוויזיה אמריקאית.

הוא: אז בן 30, קריין מצליח ומוכשר, שנבחר כמה פעמים כ„חביב־המסך" וכ„כוכב־המסך־הקטן". בעל תואר אקדמי בסיפרות ובהוראה, בעל דירה ומכונית, חלומן של אמהות יהודיות רבות. דן הוא בנו של המחנך התל־אביבי הוותיק, הד"ר ישראל צבי כנר.

היא: אז בת 27, אחת הדיילות היפות ביותר של אל־על, לשעבר חיילת בשלישות פיקוד־המרכז. היא בת לאב אנגלי־נוצרי ולאם צברית. כבר בהיותה בצבא שבתה את ליבם של גברים רבים, שהיו משתחרים לפיתחה.

הזוג נישא בחתונה רתית. מסיבת־החתונה נערכה בווילה של מכרים ברמת־השרון, והשתתפו בה כל אנשי הרדיו והטלוויזיה. החתונה סוקרה, כמובן, בעיתונות בהרחבה. לא בכל יום זוכים אזרחי ישראל לשזף את עיניהם בזוג יפה־תואר כמו דן ודפנה כנר. השניים הצהירו מעל גבי העיתונים על אהבתם הרבה זה לזה, הצהרות שהשלימו את תמונותיהם, שנראו כאילו נלקחו הישר מסרט הוליוודי.

לימים התברר שהתמונה אינה כי ורודה כפי שנראה כלפי חוץ. שמועות עקשניות סיפרו על אלימות ותלונות במישטרת ירושלים.

מירי טל
פסיכולוגיה בפאריס

בדרך שרק פחדנים ומוגי־לב היו בוחרים בה, דרך ההתחמקות וההתכחשות לי והתנערות מחובה ומאחריות מוסרית כלפיי.

ישנם שני אנשים בעולם אשר אינך יכול להתכחש לפניהם לדברים שעוללת לי, אינך יכול לשקר לי ואינך יכול לשקר לעצמך, **ובעיקר למצפונך**. שופט אמריקאי דגול אמר פעם „שמצפונו של האשם לעולם אינו מזכה אותו".

אולם החמור מכל הוא שאפילו עם בני מישפחתך, לרבות אשתך, אינך מסוגל להיות כן, ישר וגלוי־לב, כולך שקר, כזב וזיוף!

יבוא יום והתרמית ששמה דן כנר תתגלה לציבור בכל כיעורה. כלומר, רבים אחרים. אתה מסוגל לומר לדפנה שהיה זה לילה תמים, שבו קראת לי פרק מתוך תהילים, לארוני, לא כך?

„עלוב־נפש שכמותך!"

כ"יצד תסביר למישטרה או לכל גורם אחר, חמור־גרם שכמותך, את העובדה שאוכל לתאר את ביתה של אמך, וזו היא, כידוע, הוכחה נסיבתית לעובדה שהתעלסנו באהבים ברירתה של אמך! שהרי אמך מעולם לא אירחה אותי בביתה, ועד כמה שזכור לי, מעולם לא פרצתי לביתה.

להזכירך, היה זה ביום שדפנה היתה בטיסה, ואילו אמך שמרה על בנותיך רחל המרחלת שאלה את דפנה לפני תישעה חודשים על השמועות על המ־כות, שהגיעו גם לאוזניה, וביקשה ל־דעת ממנה מתי חזרה מטיפול בבית־החולים הדסה. השיבה דפנה: „איזה והוא מחייך. זה עוד דבר שלומדים. כשחיים עם המלאכים האלה!"

„ואיך חיי־הנישואין שלכם בכלל?"

דפנה: „לפני שנה היה סיפור עם מירי. אני מקווה שהיא נרגעה היום. הדסה ואיזה מכות? אני יודעת שכל חודש מספרים על מכות שהולכות אצלנו בבית.

„זה נכון שלפני שש שנים דן היכה אותי, ואני הגשתי תלונה נגדו, אבל מאז עברו הרבה שנים, והוא אינו מכה אותי עוד. כל זה לא משנה לאנשים, והם ממשיכים לדבר.

„הנה לפני יומיים, הלכתי לבקר חברה ונפלתי במדרגות של הדירה שלה. החליטו שרני היכה אותי שוב, ושאני מאושפזת."

„זאת אומרת שפעם אחרונה שהת־לוננת במישטרה היתה לפני שש שנים?"

דפנה: „כן, ואני רוצה להגיד לך שאפילו אם יהיו שוב מכות, אני לא אלך להתלונן במישטרה. את לא יכולה לתאר לך איך השוטרים מעריצים את הכוכבים של הטלוויזיה! אם הם יעצרו מישהו, זה יהיה אותי. את דן כנר הם מעריצים, כי הוא מופיע על המירקע נראה שרני פגע בה מאוד, אבל זה היה לפני שנה, והיום הנישואין שלנו יציבים."

מיכתב ממעריצה

מ"ירי טל, היום בת 27, היא בלונדית בעלת עיניים כחולות. היא ילידת־הארץ, והתחנכה בקיבוץ חצרים בנגב. היא למדה בבית־ספר תיכון ברעננה, שירתה בבסיס חיל־האוויר בשארם אל־שייח'. אחרי שרותה הצבאי נסעה לפאריס, למדה פסיכולוגיה וסיפרות במשך שלוש שנים, ואז שבה לארץ.

הקשר בין מירי לדן כנר התחיל כאשר כתבה לו מיכתב־הערצה. הוא ענה לה, הם נפגשו בבית המלון הילטון בתל־אביב, והרומאן ביניהם פרח.

„ועל כל זה אתה תשלם בריבית דריבית (ולאו דווקא במונחים של כסף). על כל השטויות שעשית, במעשי האוון והאיוולת שלך!"

מבט על
דן שילון

כבר הרבה זמן מספרים על **דן שילון** שיש לו רומאנים חדשים לבקרים, ואפילו רומאן אחד שנמשך כבר הרבה זמן. אף אחד לא האמין שדן יעזוב את אשתו היפהפיה **שרי**, שהיתה פעם כוכבת שידורי־המערך בבחירות, אחר 22 שנות נשואים, בשביל אשה אחרת.

השבוע הוא עשה זאת. דן שילון עזב את הבית,

דן שילון
לא בגללה

זהבה ושרי שילון
הגיסות

את שרי ואת שני ילדיו. מעשה כזה מצדיק דריג־דרינג בהול מצידי, ואת זה אומנם עשיתי.

„דן. זאת רחל המרחלת."

„שלום לך, מרחלת יקרה."

„שמעתי שעזבת את הבית."

„נכון. עזבתי."

„בגלל משבר נישואין עם שרי, או בגלל אשה אחרת?"

„זה בגלל משבר נישואין עם שרי."

„אבל יש גם אשה אחרת?"

„יש אשה אחרת."

אגב, לאחיו של דן, **יגאל שילון** ולאשתו **זהבה** נולדה השבוע בת, **מיכל**, הרביעית במיספר.

נישואין מס' 3
סוף?

השחקנית **רחל רביד** נפרדה בימים אלה מבעלה השלישי. אומנם, מיקרים כאלה קרו כבר בעבר, ואפילו במישפחות מאוד טובות, אבל אי־ההצלחה של רחל רביד להחזיק מעמד בנשואין

רחל רביד
נכון. נפרדנו –

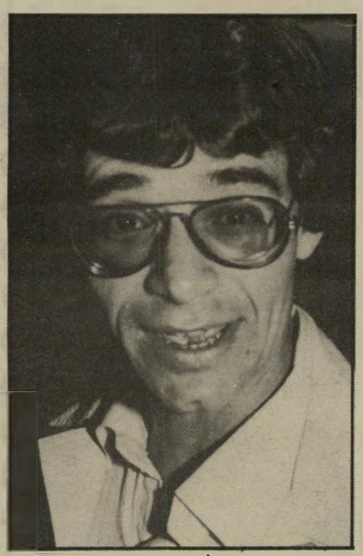

אייל ברטונוב
– אבל כמו חברים

בפעם השלישית מוכיח שהתיאוריה שלה נכשלה.

התיאוריה של רחל רביד היתה (ואולי היא עדיין) שהכי טוב להתחתן עם גבר צעיר. בעלה הראשון **יורם יוגב** לא היה צעיר ממנה, אך בעלה השני, **חנן בן־חורין**, היה צעיר ממנה בשבע שנים ובאמצע היה לה מאהב, **יורם שינמן**, שהיה צעיר ממנה ב־10 שנים. הבעל השלישי, **אייל ברטונוב**, הוא צעיר מרחל ב־11 שנים.

לפני חמש שנים נישאו אייל ורחל, ושניהם התראיינו וסיפרו כמה הגיל לא חשוב וכמה רק האהבה חשובה.

עכשיו, כנראה, האהבה נגמרה. מייד עשיתי דרינג־דרינג לאייל ברטונוב, שהוא עיתונאי ונכדו של השחקן **יהושע ברטונוב**.

„שלום. האם זה אייל ברטונוב?"

„כן. ומי את?"

„מדברת רחל המרחלת."

„באמת, כבר שבועיים חשבתי: מתי כבר תטלפני?"

„האם נכון שאתה ורחל נפרדתם?"

„נכון. נפרדנו. אבל כמו חברים."

„ומה הסיבה?"

„בדרך כלל יש לפרידה כזאת הרבה סיבות. אבל סביר להניח שהבדל השנים ביננו היתה הסיבה העיקרית."

רחל רביד היא כיום בת 46, ועדיין נראית יפה מאוד ומטופחת. אולי סוף־סוף יצמחו לה גם שיני־בינה, והיא תיווכח שהכי טוב זה בעל לא־צעיר. מי יודע. יש נשים שדווקא לומדות מהנסיון.

יש גירושין שמחים

בשבת שעברה נערכה מסיבה־קוקטייל מפוארת ושמחה באחת הדירות בשיכון בבלי.

כ־50 איש באו להתארח בביתה של רופאת־העיניים **ורה עופרי**, שהתרוצצה בין המוזמנים, חייכה, הגישה תקרובת, טפחה על השכם ונראתה מאוד מאושרת. רוב המוזמנים חשבו שזו סתם מסיבת־שבת. כמו שיש בעוד אלפי בתים בישראל. אבל חבריה הקרובים של ורה ידעו שיש סיבה למסיבה הזאת. זו היתה הדרך של ורה לחגוג, ביחד עם חברים, את גירושיה מהכתב הכלכלי של ידיעות אחרונות, **דן עופרי**.

ורה ודן היו נשואים שנים רבות, ונולדו להם שלושה ילדים. שהם כיום בני 17, 16 ו־10.

ההתפרפרויות של דן עופרי היו ידועות כבר שנים לכל עובדי העיתון. ולעוד כמה מאות אנשים בעיר. אבל כמו תמיד, האשה תמיד יודעת האחרונה. כשנודע לוורה שבכל פעם שבעלה עוזב את הבית למטרות „להיות לבד" הוא נמצא דווקא ביחד עם מישהי, היא דרשה גט.

אבל כמו שהיא דרשה גט, ככה הוא דרש כסף. אנשים שיכנעו אותו שרופאת־עיניים מרוויחה יותר מעיתונאי, ולכן הוא חשב שוורה צריכה להתחלק איתו. מספרים לי שזה ארבע שנים הם נלחמים ביניהם, ורק עכשיו הגיע הגט המקווה, והיווה שימחה גדולה לוורה.

אגב, בזמן הצפיה לגט לא ישב דן עופרי בחדר והתאבל. הוא עשה דברים אחרים. ומאחד הדברים האלה עומד בעוד כמה להיוולד לעיתונאית **ריקי כהן** תינוק.

כל אחד והסיבה למסיבה שלו.

תכשיט או מכשיר־שמיעה

רותי גלזר

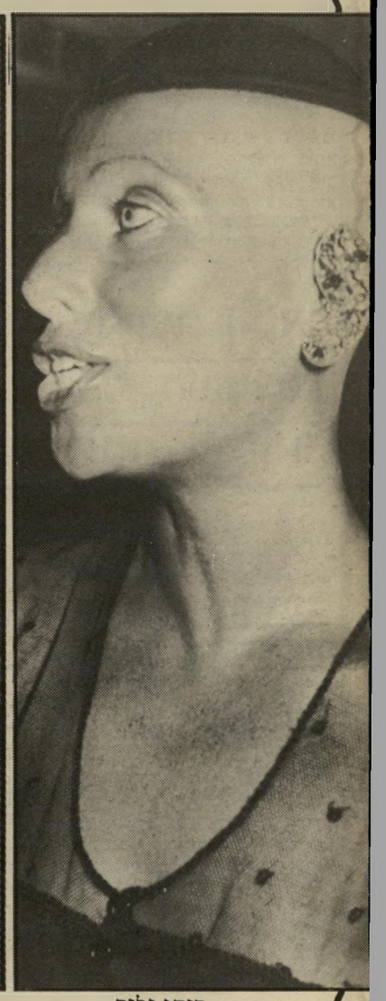

דורה גת

כי מציון תצא תורה

כשרותי גלזר, המדהימה של ירושלים, יצאה לרחובות עיר־הקדוש, לפני שלוש שנים, כשקרחת לראשה ואוזן־נירוסטה בקישוט, אמרו כולם: זה מדהים. אבל זה לא ייכנס לשוק ולא ייהפך לאופנה.

עברו שלוש שנים, השערות על ראשה של רותי גלזר צמחו לאט־לאט, ואוזן־הנירוסטה התיישנה עליה. אז אמרו הירושלמים: אמרנו לכם שזה לא יתפוס?

ובכל זאת זה תפס, כנראה. בערב הנוצץ שערך מלון הילטון למאסטרו **זובין מהטה**, הסתובבה בין הקהל הנוצץ עוד אוזן־נירוסטה אחת, מדהימה לא פחות מזו של רותי.

הלכתי בעיקבות הניצנוץ, ומה היתה הפתעתי כשגיליתי מתחת לאוזן את הארריכלית הוותיקה **דורה גת**, רעייתו של **אפריים בן־ארצי**. מי שהיה מנכ"ל אל־על.

דורה סיפרה לי שהיא בכלל לא שמעה על האוזן של רותי גלזר. פשוט היתה בטיול בהודו, ושם גילתה את התכשיט וקנתה אותו כדי להיות באמת מיוחדת.

לחשוב שלפחות הפעם הבכורה האופנתית מגיעה לירושלים, זה בהחלט משהו.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית ירד

שותפות יפות

מי שאמר שאנחנו „עם הספר", בכל זאת צדק כנראה. אומנם כולם — המו"לים, מוכרי־הספרים והסופרים — כל הזמן מתלוננים, אבל בכל יום מתפרצת עוד חנות־ספרים אחת, וכולן מחזיקות מעמד איכשהו.

לפני שנה נפתחה מול קולנוע תל־אביב בתל־אביב חנות ספרים יפהפיה בשם מוזה. בין מכירת ספר אחד לשני החליטו הבעלים כי טוב, והתחילו להסתכל איפה עוד אפשר לפתוח משהו

עירית רזילי
עסק חדש

אילנה רובינא
השותפה

כזה. הם מצאו מקום טוב בכפר־סבא וקנו אותו. אחר־כך הם שמו עין גם על חנות הספרים של **עירית רזילי ואורנה גאון**, שממול לשקם באיבן־גבירול בתל־אביב.

עכשיו נחתמו העסקות. עירית רזילי ואורנה גאון יהיו שותפות בחנות־הספרים בכפר־סבא, ולעומת זאת בעלי מוזה יהיו שותפים בחנות־הספרים של רזילי־גאון באיבן־גבירול.

אבל באמצע המשא־ומתן, ובאמצע העבודה, פיתאום אורנה עסוקה מאוד בענייניה האישיים, והיה צריך למצוא לה מחליפה. מנסיון־העבר הסתבר שרק נשים מאוד יפות מצליחות בחנויות־ספרים, וכך הגיעו ל**אילנה רובינא**, שהיא חברה קרובה של רזילי ושל גאון.

אורנה גאון
בגלל בעיות

אז בינתיים אילנה רובינא היא שכירה. אבל אם יראו שהדבר טוב, תהיה גם אילנה שותפה של ממש.

מסובך? אבל יפה!

רק סבלנות, רבותיי!

זהו סיפור עם מוסר השכל. המוסר השכל הוא שהסבלנות משתלמת.

השבוע, ביום הראשון, חגגו **רחל ומנחם גולן** את יום־הנישואין ה־34. טילפנתי לדירתה של מישפחת גולן, כדי לברך אותם, ואחרי הברכות ניהלתי שיחה ממושכת עם רחל גולן.

„כשנישאנו לפני 34 שנים בלונדון, היינו עניים מרודים. אחרי שנה נולדה לנו בתנו הבכורה, **רות** (33). כבר אז חלם מנחם בגדול, ואהבתו הגדולה היתה לקולנוע.

„עברתי איתו 30 שנים קשות מאוד. פעם היו מעקלים לי את המקרר, ופעם היו מעקלים את שאר חפצי־הבית. לפעמים היינו נאלצים למכור את הדירה כדי להשקיע בסרט, או כדי להחזיר חובות.

„מנחם רצה רק דבר אחד בחיים, וזה לעשות סרטים, ואני לא יכולתי, או אולי לא רציתי, לעצור אותו. שלוש הבנות גדלו, וכל אחת היתה צריכה את תשומת־הלב שלה, ולכל אחת היו בעיות שהיה צריך לעזור לפתור אותן. אבל מנחם כמעט אף פעם לא היה בבית.

„אני יודעת שחיו רינונים גם על רומאנים שהיו לו, אבל עובדה היא שמעולם הוא לא עזב אותי בשביל אשה אחרת, ואני חושבת שכל החיים הוא אהב אותי — אחרי האהבה שלו לקולנוע.

„אחרי 30 שנות נישואין, אחרי היעדרויות רבות מן הבית, אחרי הרבה דירות והרבה בדידות, הייתי במצב נפשי קשה. ואז, יום אחד, התוודעתי לשיטת ההתעמלות של הפרופסור **אלכסנדר פלדנקרייז**. הלכתי ללמוד. ואז חל המהפך הגדול בחיי.

„זה נכון שבינתיים מנחם הצליח מאוד בעבודתו, וגם כסף לא היה חסר עוד. אבל השינוי הגדול בא מפני שאני השתניתי. הפכתי עסוקה בענייניי שלי, ושמחה בחיי. בארבע השנים האחרונות יש ביני ובין מנחם יחסים נפלאים. חיי־הנישואין שלנו עלו על דרך־המלך."

עד כאן רחל גולן. אשה שבעלה הוא בעל מאות בתי־קולנוע ברחבי העולם, והעושה רווחים אדירים. היא קונה לעצמה פה ושם שימלה בהזדמנות, ושני התכשיטים היחידים שיש לה עד היום הם שני תכשיטים שירשה מסבתה.

אחרי שדיברתי עם רחל, ביקשתי לשאול את מנחם מה קנה לאשתו ליום הנישואין ה־34.

„קניתי לה ענק־זהב משובץ ביהלומים. זה מגיע לה. אם היא עמדה בנישואין האלה בכבוד, מגיע לה זהב ויהלומים!"

רחל ומנחם גולן
מגע־יד

סומכת נופלים

הזוג המוזר ביותר ביתר במסיבה של איר־גונית (ראה לילות ישראל) היו הבימאי **ניסים אלוני** והציירת **אריאלה וידזר**, אחותה של **יעל אביב**.

הם עמדו רוב הזמן בצד. אריאלה עמדה זקופה, וניסים שתה. בכל כמה דקות היה ניסים אלוני מתקפל ונופל על אריאלה. אריאלה היתה מחזיקה אותו ותומכת בו, ואלוני היה עומד שוב על רגליו וממשיך לשתות, ואחרי חמש דקות הוא היה מתקפל ונופל על אריאלה וחוזר חלילה.

אריאלה וידזר עם ניסים אלוני
טיפה מרה

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 47 • עורכים אלכס פז ובנצי לופו

שריפת בית־החרושת למצות תדחה את חג־הפסח

כל מלאי המצות, שנאפה משך השנה בבית־החרושת למצות בבני־ברק, נשמר במלואו ולא ניזוק כלל בלהבות שאחזו בבית־החרושת. אך הלהבות המשתוללות כילו שלוש מאפיות־פיתות סמוכות, והועלתה דרישה מצד רבנים וחכמים בתורה לדחות את חג־הפסח לימים שבהם תובטח הספקה סדירה של פיתות, משום שאין להטיל על הציבור חג שאין הוא יכול לעמוד בו.

„טפו... טפו... טפו..." הודה נרגשות הרב לאפיפיור

הסטנוגרמה המלאה של דיברי האפיפיור, יוחנן פאולוס, בביקורו בבית־הכנסת ברומא הבירה:

הציוד לגילוי איידס שבעזרתו ייבדק הדם

יהודים יקרים.

בא אני אליכם בימים אלה של קדם־פסח, ולא בכדי. ימי אביב אלה היו, מאז ומעולם, מועדים לפורענות, וטמנו בחובם רגעים קשים ליהודים ולנוצרים כאחד.

היום אני עומד לפניכם ובפי בשורה: לא עוד עלילות־דם! לא עוד מעשיות על ילדים נוצריים הנשחטים לצורכי הכנת מצות! כי אם דף חדש!

בכאב רב שמעתי על שריפת בית־החרושת למצות בבני־ברק, ועל החשש של פגיעה בחג־הפסח הממשמש ובא. ובעצה אחת עם הקרדינלים הראשיים שלי החלטתי להיחלץ לעזרתכם בשעת־מצוקה זו ולקיים מיצוות מישלוח מנות לפורים. והריני מגיש לכם שי: 1000 מנות־דם, שתרמו נוצרים כשרים, ללא חשש עורלה ושביעית. שיספיקו להכנת מצות עבור כל עם ישראל ונאמר אמן.

נשמע בשיחה בין חניך פנימיה צבאית־דתית לאבין

אבא: ומה הוא סדר־היום שלכם?

חניך: משך כל היום אנו הוגים בתורה ומאמנים ידינו בקשת וברומח.

אבא: ומה אתם עושים ב־ערבים?

חניך: אנחנו יורים בהם.

400 אלף חרדים ספרדיים ישתתפו בהלוויית־נגד

במחאה על הלוויית 200 האלף ש־נערכה לרב האשכנזי משה פינשטיין, דורשים אנשי עדות־המיזרח בחרות לקיים לאלתר הלוויית־נגד בת 400 אלף משתתפים. המארגנים עסוקים כעת בחיפוש קרחתני אחר אישיות בכירה, שתתאים למידות הארון שנת־פר במיוחד כבר לפני שלושה חודשים.

כותרות בודדות

יישקל מחדש מינויו של אלוף (מיל') דויד עברי כמנכ"ל מישרד־הביטחון, אחרי שנתבררו כי מעולם לא שירת בש"ס.

■

הופיע: „אלף ואחד מתכונים לביצים" – סיפרה החדש של שולמית אלוני בהוצאת כ"ך.

■

מחקר חדש מגלה כי ילדי־מבחנה הם שבירים במיוחד.

■

שמיר לא מגלח את פרצופו האמיתי – טוענים אנשי מחנה צרי־פין.

מס־תדמית החל מחצות

יועציו של שימעון פרס היפנו את תשומת־ליבו לעול־המיסים הכבד, הפוגע קשות בתדמיתו, ויעצו לו להטיל מס־תדמית מיוחד לשיפור תדמית.

קושיית השבוע

האם יואשם בועל־החמור מפתח־תיקווה רק במישכב בהמה, או שמא גם במישכב זכר?

★★★

ולמה הוציא החמור צו האוסר צו פירסום שמו ופרטים מזהים אודותיו?

נשמע בליל עלטה בפנימיית „אור עציון":

שומר: עצור! סיסמה!

(לא נשמע כל מענה. למעט רחש צעדים).

שומר: עצור או שאני יורה!

השם: אל תירה, עברי יעקב! זה אני, השם! הרס"ר שלח אותי.

בילעדי

ירידה בכוח־העבודה הזול בקיבוצי הצפון

– מחנדבים גויים נישאים לבנות־קיבוץ ויורדים מהארץ בהמוניהם

זהו ציטוט בלעדי מתוך הפרוטוקול של ישיבת קיבוץ **דגדגניה ג'**, בפתחת המשולש הקטן.

מזקיר הקיבוץ: חברים וחברות, הנושא שרציתי שניתן עליו את הדעת הוא עניין נישואי־התערובת המתרבים והולכים בקיבוצנו, ואשר בעטיים נוטשים המתנדבים את קיבוצנו וחוזרים לארצות מוצאם, ואנו נותרים ללא כוח־העבודה הזול, שאליו הורגלנו בשנים האחרונות. החברה ברוניה בבקשה.

ברוניה בבקשה: הם מחדירים מין, אלכוהול וסמים ללא מעצורים.

נישואי תערובת בין חילוניים לדתיים

החבר שרגא: את מתכוונת למה שהמתנדבים מעוללים לקיבוץ שלנו?

ברוניה בבקשה: לא! אני מתכוונת למה שעושים הקיבוצניקים, החוזרים בתשובה, לישיבות.

החבר גרישא: ומה עם הבנים שלנו שעוזבים את המשק? נישואי־התערובת האלה הם חמורים כמעט כמו אלה שהיו בשנות החמישים, כשהחברה רוחמה ממישקנו דגדגניה־איחוד התחתנה עם שרוליק מדגדגניה־מאוחד ועברה לחיות בקיבוצו. אני מציע לאסור על חברים מקיבוצים בעלי זהות פוליטית שונה להשתתף במסיבות־הסמים שמארגנים המתנדבים שלנו.

החברה סימה: בן, יש עוד הרבה מיקרים של מתנדבים יהודיים מתל־אביב, שבאים לכאן לסדר ומקיימים מגעים עם בנינו, ולא אחת, בעיקבות זה, מניח הקיבוצניק את נישקו, נוטש את מישקו והולך אחר חשקו לדירת חדר וחצי מעופשת בתל־אביב.

המזקיר: אני רוצה לסיים בהצבעה על ההצעה להעביר לקיבוץ את ישיבת „אור ניאון" כדי שבנינו החוזרים בתשובה יישארו, למרות הכל, בתחומי הקיבוץ.

(החברים מהנהנים בראשם בהסכמה ומנסחים מיכתב־תגובה חריף למערכת „העולם הבא" על הפירסום הבוטה, שממנו משתמע, כביכול, כי בני הקיבוץ הנאורים מתנגדים לנישואי־תערובת בין יהודים למתנדבים גויים.)

זוגות נשואים הפסיקו לקיים יחסי־מין

פרשת בעילת החמור בפתח־תיקווה העלתה לכותרות (ראה ידיעה זו) את העונש הקבוע בחוק הישראלי למקיים יחסי־מין עם בהמות, העומד על 10 שנות מאסר.

בעיקבות זה הפסיקו זוגות נשואים רבים לקיים יחסי־מין.

נשמע במיסדרונות בית־הדין לעבודה, בדיון על פיטורי 2500 עובדי „סוללי־בונה"

חברת־העובדים תיאלץ לממש נכסים כדי להיחלץ מהמשבר.

נו זה ברור. תמיד הם טענו שהעובד הוא הנכס הגדול ביותר שלהם.

הוציא דיבה ונקנס

„אין לי כסף לקנות כלבי" יכב מתית־יהו לוטרשטיין לפני השופט, שקנס אותו על הוצאת דיבה לטיול, מבלי לקושרה בקולר. בפסק־דין מנומק החמיר השופט עם הנאשם, משום שבעת הטיול עשתה הדיבה את צרכיה ברשות־הציבור.

BONBON קחי

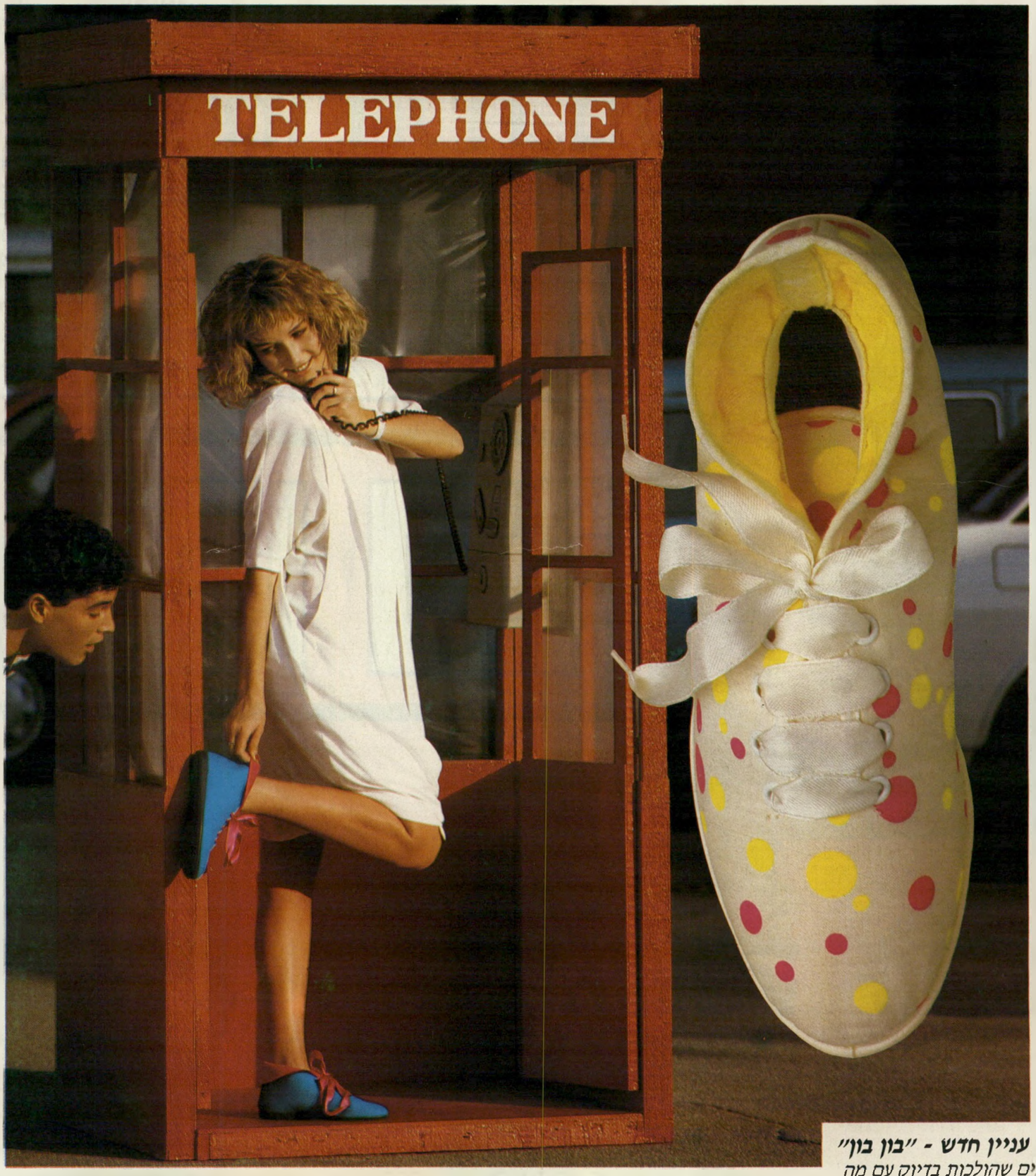

יש עניין חדש - "בון בון"
נעלים שהולכות בדיוק עם מה שאת לובשת. הרבה צבעים, הרבה שרוכים, ממש יש חשק לשלוח רגליים.
... אז קחי "בון בון", כי, בינינו, מי לא אוהבת שכשמסתכלים לה על הרגליים רואים דברים יפים?!

כי מסתכלים לך על הרגליים

פרנקו&דן

מתשלובת רפנה

BONBON

ב"ב אדר ב תשמ"ו, 2.4.1986 מיספר 2535 שנה 50 המחיר 2.30 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

רחל המרחלת מספרת על

אהובתו של דן כנר

מירי טל

דן ודפנה כנר